שנה 39
מספר 1981

העולם הזה

חוגים קיצוניים מסיתים: להרוג את קיסינג'ר!

תשקיף

הילל בראש

מתנגדי" ההסדר

שר־המישטרה, שלמה הילל, התייצב במפתיע בראש שוללי הסדר־הביניים המוצע בתוך הממשלה.

כמו שני שרי המפד"ל, יצחק רפאל ויוסף בורג, נמנע גם הילל, בעת ההצבעה בממשלה על אישור ההצעה הישראלית. אולם הוא היה תקיף בדיעותיו ובהתבטאויותיו יותר מאשר השרים הדתיים.

המפתח שוב

בידי דיין

באופן פאראדוכסלי עלול גורל ממשלת רבין להיות תלוי שוב בעמדתו של משה דיין, כלפי הסדר־הביניים המוצע בין ישראל למצריים. ערב יציאתו השבוע למסע נופש והרצאות בקנדה, כבר הסתייג דיין מההסכם המוצע, אולם השאיר בספק את צורת הצבעתו כאשר יוגש ההסכם לאישור הכנסת.

אם יחליט משה דיין להתייצב בראש מתנגדי הנסיגה מסיני, הוא עלול לגרום להפלת הממשלה, כאשר אנשי רפ"י לשעבר במערך ועוד כמה ח"כים בודדים מהקואליציה יצטרפו אליו.

אולם ספק אם דיין רוצה להגיע לעימות עם רבין על רקע הנסיגה מסיני דווקא. דיין, המקווה עדיין לחזור ולתפוס עמדת־מפתח בשילטון, יודע כי הוא זקוק לתמיכת הממשלה האמריקאית. קשה להאמין שהוא יסתכן במהלך שיציגו, לעיני כל, כמי שהכשיל יוזמה כה חשובה לעתידם הפוליטי של פורד וקיסינג'ר.

תוכנית אבן:

שר לעניינים יהודיים

אבא אבן לא דחה על הסף את ההצעה לקבל לידיו את תפקידו של פינחס ספיר המנוח — יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית — כפי שפורסם, אלא העמיד תנאי נגדי: מינויו כשר בממשלת־ישראל, אולי בדרגת סגן ראש־הממשלה, בד־בבד עם מינויו כיו"ר הסוכנות.

אבן קשר הצעה זו בתפיסה חדשה של התפקיד, שיעניק ליו"ר הנהלת הסוכנות מעמד מקביל של מעין שר לענייני יהדות העולם. לעומת זאת לא רצה אבן להשלים סופית עם הוצאתו מן המעגל הממשלתי, על־ידי מעברו למישור הציוני בילבד.

מגעים לחידוש

היחסים עם בריה"מ?

שמועות עיקשות טוענות כי לאחרונה התחדשו המגעים מאחרי־הקלעים לבירור האפשרות לחידוש היחסים הדיפלומטיים בין ישראל לברית־המועצות. בניגוד לגישושים קודמים שהיו בנושא זה בעבר — שהיו כולם ביוזמה סובייטית — נעשים המגעים הפעם ביוזמה ישראלית.

לפי אותן שמועות, מעוניינת עתה ממשלת ישראל בחידוש היחסים עם ברית־המועצות, למיקרה שייווצר שוב קרע עם הד"ר הנרי קיסינג'ר, דבר שיביא למשבר גלוי בין ישראל לארצות־הברית.

בעבר הלא־רחוק, כאשר הוצעה לרבין האפשרות להסדיר פגישה בינו לבין מזכיר המיפלגה הקומוניסטית הסובייטית, ליאוניד ברז'נייב, הוא הגיב עדיין במילים „חלומות באספמיה," ודחה את הצעת־התיווך.

קאפוצ'י מעדיף

להשאר בכלא

הארכי־בישוף היליריון קאפוצ'י, היושב בכלא זה כשנה, יעדיף להישאר בבית־הסוהר, תחת להיות מגורש מישראל לארצות־ערב.

קאפוצ'י, בעל רכוש רב בשטחים המוחזקים, אינו מוכן לוותר על האדמות שבשליטתו, וידחה הצעה של שיחרור תמורת גירוש, אם תוגש לו. הוא גם חושש שאם יגורש מהשטחים, המוחזקים היום בידי היהודים, יאבד כל סיכוי לחזור למישרתו מלפני מעצרו. הוא מגלה מוראל גבוה בכלא, לומד ארבע שפות ומבקש רק שיועבר למקום שבו התנאים נוחים יותר. בקשה זו עשוייה להתקבל על־ידי הנוגעים בדבר.

גולדה שרוייה

בדיכאון קשה

מצב־בריאותה של ראש־הממשלה לשעבר, גולדה מאיר, הורע בתקופה האחרונה. אל שורת התחלואים שמהם היא סובלת מאז פרישתה מראשות־הממשלה, ושבגללם כבר הוכנסה מיספר פעמים לבתי־חולים לטיפול נמרץ, נוסף עתה דיכאון נפשי קשה.

מקורביה של גולדה טוענים כי היא הושפעה בצורה חמורה ממותו הפיתאומי של פינחס ספיר. רופאיה חוששים כי לדיכאונה עלולות להיות השלכות על מצב־בריאותה.

ראש הש.ב.

חקר את ראשי

משרד הדתות

ראש השב"כ חקר את צמרת מישרד־הדתות על הדלפת ידיעה בדבר כומר שנאלץ להתפשט בנמל־התעופה בן־גוריון.

הידיעה, שהתפרסמה במדור זה לפני שבועיים (העולם הזה 1979) גילתה שראשי הכנסיות בארץ הביעו את כעסם על התנהגותם הגסה של אנשי־הביטחון בנמל־התעופה בן־גוריון. בין השאר סופר על המיקרה האחרון, שבו אילצו שירותי־הביטחון את האב ניקולאי, סגנו של ראש־המישלחת הרוסית, להתפשט עירום. הידיעה הועתקה על־ידי הטלוויזיה הירדנית, וגם היומון מעריב דיווח לקוראיו על כעסם של ראשי הכנסיות.

הצעה להלאים את

קבלני העפר

ההזרמה הצפוייה של מאות מיליוני לירות לקבלני־העפר בסיני, שעליהם תוטל המשימה לבנות גם את קו־הביצורים החדש של צה"ל אחרי הנסיגה ממעברי־ההרים, העלתה הצעה להלאים את החברות הקבלניות המבצעות את העבודות.

ההצעה הועלתה בשיחה בין ראשי מישרד־הביטחון ומישרד־האוצר, ועתה נבדקים ההיבטים המישפטיים של הנושא.

תביעות פליליות

נגד קורבן מיקרה

אונס ושוד

פרקליטות מחוז תל־אביב הגישה לבית־המישפט המחוזי שני כתבי־אישום נגד נערת־הליווי ג'יליאן זבן שהתלוננה כי נשדדה ונאנסה על־ידי אנשי העולם־התחתון.

אחרי שהמתלוננת טענה בבית־המישפט שהמישטרה לא פעלה במרץ נגד הנאשמים שתקפו ונאנסו אותה, נזכרה התביעה שיש במגירותיה שני תיקים ישנים נגדה, עוד משנת 1974. היא נאשמת בניהול בית־בושת, מפני שביצעה, כביכול, גם [illegible] לקוחותיה.

אופוזיציה פנימית

למנכ"ל „אל־על"

האופוזיציה הפנימית למנכ"ל „אל־על", מרדכי בן־ארי, גברה בשבועות האחרונים. פקידים בכירים ב„אל־על" יוצאים עתה, כימעט בגלוי, נגד מדיניותו של המנכ"ל, בטענה כי בן־ארי אינו מקיים הבטחות, ומסכסך בין הפקידות הבכירה ב„אל־על" מתוך מגמה של הפרד־ומשול.

באחת הישיבות האחרונות של הנהלת אל־על נמתחה ביקורת גלוייה על בן־ארי, אשר נדהם מההתקפות עליו ומיהר לנעול את הישיבה. אחרי הישיבה ערך בן־ארי סידרה של שיחות עם מנהלי־אגפים ועם פקידים בכירים אחרים, בניסיון להשקיט את הסערה.

איתן אלמוג

דובר המישטרה

איתן אלמוג, איש מערכת־החדשות ברדיו, עומד להתמנות כדובר מישטרת ישראל. מפכ"ל המישטרה, שאול רוזוליו, דחה בקשות של קצינים במטה הארצי לקבל מינוי זה, והחליט לקחת איש מחוץ למישטרה, כדי שיהיה נאמן לו, ולא לקצינים בכירים המהווים אופוזיציה פנימית לרוזוליו.

עתה מחפשת המישטרה שני דוברים נוספים: האחד למישרד־המישטרה, שיהיה כפוף ישירות לשר, והשני למישמר האזרחי. בזמנו הציעו את התפקיד לעוזר פינחס ספיר במישרד־האוצר, דן הלפרין, אולם הלפרין דחה את ההצעה.

„ג'רוסלם פוסט"

לידי אריה ראט

המאבק על כהונת העורך בעיתון „ג'רוסלם פוסט" מתקרב לסיומו, כשהתפקיד המיוחל יימסר לאריה ראט.

העיתונאי היהודי־הבריטי דוויד קימחי, שהתפקיד הוצע לו, דחה אותו על הסף, משנתברר לו כי הדבר עלול לסבך אותו במאבק ארסי עם עובדי העיתון. קימחי טרוד בעניינים משלו, בפריס, ולא הגיע כלל לידי שקילת ההצעה לגופה.

מי הם

האידי אמינים?

רב־שיחה על נושא זה ייערך בתל־אביב, בבית־סוקולוב, ביום ד' זה, ה־20 באוגוסט, בשעה 8.45 בערב, בהשתתפות:

אורי אבנרי

שלמה בנקר („קצוץ")

(חבר ועד עובדי מחלקת־הים, קצא"א)

משה לוי

(מזכיר הימאים הדירוגיים)

יהושע פרץ

(מזכיר ועד פועלי התיפעול בנמל אשדוד)

יבי יקרא משיריו

פרסום אריעון

סוד הקסם הנשי

חברת „מדיליין" השוויצרית יצרה עבורך סידרה מושלמת של דיאודורנטים להגברת ביטחונך העצמי ולשלמות נשיותך:

בידקס — דיאודורנט נשי אינטימי יעיל ועדין שפותח ע״י גיניקולוגים ב־3 ריחות נפלאים:
„קלאסיק" — באריזה לבנה, „דיסקרט" — באריזה כחולה,
„יאסמין" — באריזה וורודה.

קויק פרש — דיאודורנט גוף עדין ב־4 ריחות מפתים:
„פרינטון" — באריזה כחולה, „ספורט" — באריזה וורודה,
„אינטרמצו" — באריזה חומה, „אנטי־פרספירנט" — באריזה ירוקה.

מופץ ע״י יצהר בע״מ. להשיג בכל בתי־המרקחת והתמרוקיות.

העולם הזה · בלי משוא פנים ·

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר,

ודאי שמת את ליבך לכך שבמרוצת השנה האחרונה התחוללה מהפכה שקטה במתכונתו של העולם הזה. מגיליון שהכיל 40 עמודים התרחב העתון עד ל־52 עמודים, המהווים גידול של 30%. הדבר התאפשר הודות לגידול הניכר בכמות המודעות המסחריות המתפרסמות בעתון. התרחבות זו, שהיא תופעה יוצאת־דופן בתקופה של צימצומים בכמות המודעות הכללית בעתונות הישראלית, גרמה לגידול מקביל בשטח החומר המערכתי בעתון.

הדבר מתאפשר הודות לשני גורמים. הראשון שבהם היא מחלקת־המודעות של העתון. מתוך מודעות לחיוניותה של מחלקה זו לאבטחת עצמאותו של עתון בלתי־תלוי ובלתי נתמך כמו העולם הזה, התארגנה מחלקת־המודעות מחדש. לצורך זה ויתרנו על אחד החברים הוותיקים של המערכת, רפי זכרוני, שנטל על עצמו את ניהול המחלקה. אולם התארגנות מחדש זו לא היתה מועילה לוליא התפנית שחלה ביחסים שבין העולם הזה לבין המפרסמים.

בהדרגה אך בעקביות התפשטה בין המפרסמים ההכרה ביעילותו של העולם הזה כמכשיר פירסומי. ההרכב האנושי המיוחד של קוראי העולם הזה והעובדה שכל גיליון בודד של העתון מגיע בממוצע לכעשרה קוראים, הפכו אותו לאמצעי פירסום מבוקש. כך, למשל, נוכחו מפרסמים שפירסמו בהעולם הזה מודעות־תלוש (מודעות עם תלושי מישלוח של הקוראים), שכמות התשובות שהתקבלה מקוראי העתון עלתה על זו של קוראי עתונים יומיים נפוצים הרבה יותר.

לא מכבר הוזמן העורך הראשי של העולם הזה, אורי אבנרי, להרצות בפני חברי איגוד המפרסמים. הגיליון האחרון של אותות 75, ביטאון איגוד המפרסמים, הכיל תקציר מהרצאתו של אבנרי, שיש בה עניין לא רק לפירסומאים ומפרסמים.

וזהו תקציר ההרצאה:

■ ■ ■

לפי החלוקה הקלאסית, מבוסס המישטר הדמוקרטי על שלוש רשויות: הרשות המחוקקת, הרשות המבצעת והרשות השופטת. אך למעשה קיימת רשות רביעית, שבלעדיה אין שלוש הרשויות האחרות יכולות לתפקד: הרשות הממדעת — העיתונות ושאר כלי־התקשורת.

בהיעדר עיתונות חופשית, המגלה לאזרחים את כל האמת, אין הציבור יכול לבחור בין האלטרנטיבות השונות, ולהרכיב פרלמנט שיבטא את רצונו. בהיעדר עיתונות חופשית, אין האזרח יכול לבקר את פעולות הממשלה, ולהחליפה בעת הצורך. אף הרשות השיפוטית אינה יכולה לתפקד כראוי בלא ביקורת ציבורית מתמדת, במסגרת של „פומביות המשפט" — שהיא ערך מקודש וחיוני במישטר הדמוקרטי.

אולם, הרשות הרביעית שונה מכל שלוש חברותיה: אין היא ממומנת על־ידי הציבור באמצעות המיסוי. כדי להיות חופשית, צריכה העיתונות להיות בלתי־תלויה בשלטון. ממילא היא צריכה להיזון מהכנסה עצמאית, מן התפוצה ומן המודעות. (בארץ אין טלוויזיה חופשית ורדיו חופשי, בגלל המעמד המונופוליסטי־ציבורי, ולמעשה המונופוליסטי־ממשלתי, של כלי־תקשורת אלה. הדרישה לחופש־רדיו ולחופש־טלוויזיה צריכה להיות חלק חשוב בכל מאבק לחיזוק הדמוקרטיה הישראלית).

העיתון הוא, איפוא, כלי חיוני, הממלא תפקיד ציבורי ראשון־במעלה. אך באותה שעה הוא גם מיפעל מסחרי, הכפוף לכל התהפוכות של השוק במשק קפיטליסטי. זהו ייחודו של המוסד העיתונאי — ומכאן אפשרויותיו המיוחדות, אך גם הסכנות המיוחדות המאיימות עליו תמיד בכל ארץ.

■ ■ ■

חופש העיתונות אינו נתון מובטח, גם לא בתנאים אידיאליים. אין ארץ בעולם שבה קיים חופש־עיתונות מוחלט. במציאות, מידת חופש־העיתונות שונה בכל ארץ, ואולי גם בכל תקופה. יש התקפה מתמדת על חופש־העיתונות, ויש לעיתונות צורך מתמיד לעמוד על חרותה.

בארצנו, בה אין מסורת דמוקרטית מבוצרת, נכונות העיתונות להגן על חרותה חיונית שבעתיים. למרבה הצער, קשה לומר כי העיתונות הכללית מודעת לצורך זה בכל עת ללא־פשרה. אני מרשה לעצמי לומר כי העולם הזה היה ונשאר חיל־החלוץ במאבק זה.

האיום הישיר ביותר על חופש־העיתונות הוא הבעלות הממשלתית ו/או המיפלגתית. סכנה זו הולכת ופוחתת בארץ. העיתון שבבעלות מיפלגתית נעלם כמעט לגמרי, ובמקומו בא העיתון שהוא, לפחות להלכה, בלתי־תלוי.

רפי זכרוני
מהפכה שקטה

גם הצנזורה אינה מהווה, בדרך כלל, איום חמור. אפשר להתווכח אם בכלל יש בימינו צורך ותועלת בצנזורה, כאשר מכשירי־הריגול האלקטרוניים והאחרים הגיעו לשיא של שיכלול ותיחכום, ואין סיכוי של ממש להסתיר דבר. אולם אני מוכן להשלים עם הדיעה הגורסת כי יש תועלת מסויימת בצנזורה, וכי במצבה הביטחוני של ישראל בשעה זו, יש להניח לצורכי הביטחון להנות מן הספק. כלומר, אני מוכן להשלים זמנית עם צנזורה שתהיה מוגבלת להלוטין לענייני־ביטחון מובהקים, ותעמוד תחת ביקורת ציבורית קפדנית. ביקורת כזאת אינה קיימת כיום.

מאז מילחמת יום־הכיפורים, ניכרת ליברליזציה מוחשית בנוהלי הצנזורה.

(הערה: הדברים נאמרו לפני פרשת ספרו של מתי גולן. בעקבות פרשה זו, שהיא חסרת־תקדים ושבה הופעלה הצנזורה למטרות פוליטיות מובהקות, בלי כל קשר לענייני ביטחון, נאלץ המחבר לחזור בו מקביעה אופטימית זו).

האיום החמור ביותר על חופש־העיתונות בארץ הוא סמוי. לא מכבר טענו מקורות ממשלתיים אמריקאיים שמאמרו של כתב־חוץ ישראלי באמריקה נכתב למעשה על־ידי ממשלת־ישראל. אותו כתב פועל מטעם עיתון ישראלי בלתי־תלוי, ולכאורה ההאשמה נראית תמוהה. אולם כל אדם בוושינגטון יודע כי כימעט כל כתבי־החוץ הישראלים אינם אלא דוברי השגרירות הישראלית — והוא הדין לגבי תכתבים הישראליים בבירות אחרות.

יש לכך הסבר פשוט. הכתבים תלויים בשגרירויות הישראליות, מכיוון שאלה הם מקורות־המידע העיקריים שלהם. כך נוצרת תלות מסוכנת, המנוצלת על־ידי השגרירויות כדי להפוך את הכתבים לדוברים בלתי־רשמיים. הכתב, הזקוק לחסדי השגרירות, נאלץ לרומם את אנשיה ופעולותיה, ולא פעם לגנוז מידע שאינו נוח לה. לקורא נדמה שהוא מקבל מידע בלתי־תלוי מחו"ל, בעוד שלמעשה הוא קורא קומוניקאטים מוסווים של ממשלת־ישראל עצמה.

במידה זו או אחרת נכון הדבר בתחומים רבים. כתב־המישטרה מביע לא פעם את דיעות המישטרה, כתב־התעופה את דיעות אל־על, הכתב הצבאי את דיעות המטכ"ל. כי כל הכתבים האלה זקוקים לשטף בלתי־פוסק של מידע מן המוסדות, ועל כן הם צריכים לחיות עימם „בידידות." השלטון יכול לתת פרס לכתב פלוני על־ידי הענקת „סקופים" בלעדיים, ולהרוס את פרנסתו של כתב אלמוני, על־ידי ניתוקו מן המידע החיוני. זוהי מציאות יומיומית בארץ, והיא מגבילה באופן ניכר את חופש־העיתונות.

בתחומים מסויימים חמור המצב יותר מאשר בתחומים אחרים, ויש בכל תחום עיתונאים אמיצים המוכנים להיכנס למאבק.

■ ■ ■

על רקע דומה, ברורה הסכנה של שימוש בפירסומת המסחרית לשם צימצום חופש־העיתונות. העיתון זקוק למודעות. ככל שהעיתון גדול יותר, כן הוא תלוי יותר במודעות מסחריות וממשלתיות. אין דבר מסוכן יותר לעיתונות מאשר השימוש במכשיר זה לשם לחץ על המערכת. הדוגמה הבולטת ביותר בארץ היא בשטח התעופה. חברת אל־על אינה מסתירה את הנוהג שלה להשתמש במתן מודעות, בהזמנת עיתונים למטוסים ובעיקר בחלוקת כרטיסי־טיסה לעיתונאים, כאמצעי לחץ לצורך גניזת מידע שאינו רצוי לה, והפצת חומר תעמולתי שלה במסווה של מידע. לגבי חברה זו, אין חופש עיתונות בישראל. עובדי אל־על אינם יכולים, לכן, לצפות לסיקור הוגן של ענייניהם, כשהם מכריזים על סיכסוך־עבודה.

אולם זהו מקרה קיצוני, וניתן לאמר כי בדרך כלל לחץ זה לא הגיע עדיין לממדים מסוכנים. אך ידועות דוגמאות לאמעסות של הפעלת־לחץ, כשם שידועות גם דוגמאות חיוביות. (יש לציין, למשל, את העובדה שקואופרטיב אגד לא הפסיק את הפירסום שלו בהעולם הזה, אחרי שהשבועון פירסם גילויים על תמונות יקרות שניתנו כמתנת־פרידה לשר התחבורה דאז שמעון פרס ולסגנו גד יעקובי.)

כל מי שאחראי לשטח הפירסום במשק, חייב לדעת כי רובצת עליו אחריות ציבורית רבה מבחינה זו. הפרסומת דרושה לעיתונות החופשית לעצם קיומה, ואין חטא גדול יותר מאשר ניצולה־לרעה.

בסיכומו של דבר, אם נרצה להגדיר את מצב חופש־העיתונות במציאות הישראלית כיום, ניתן לאמר כי המצב טוב יותר מאשר במדינות רבות בעולם, אך הוא עדיין מפגר אחרי המצב במדינות מתוקנות כמו ארצות־הברית ובריטניה.

אילו אפשר היה לשרטט בדיאגרמה את מצב חופש־העיתונות בעולם כולו, היתה ישראל נמצאת בלי־ספק במחצית העליונה של הלוח. אך היא עדיין רחוקה מן המקום הראשון.

אורי אבנרי

מכתבים

איש השנה

איש־השנה צריך להיות ללא ספק יצחק רבין. הוא הצליח לשבת על כסאו משך כימעט שנה תמימה למרות שמעולם לא היה וכפי הנראה לא יהיה גם, ראש־ממשלה פחות מוכשר ויותר חיוור ממנו.

משה זייף אשדוד

...הפעם — חיים בן־שחר. כבר שנים רבות לא הצליח אזרח ישראלי לסבך את המדינה בבוץ כזה, כמו הפרופסור הנכבד עם הריפורמה שלו.

אברהם רן, נווה־אביבים

כדאי לכם לבחור השנה את יורם ביכונסקי כאיש־השנה. ביכונסקי היה האדם המושמץ ביותר במדינה במשך שבועות ארוכים, בהם הוכיחה מישטרת־ישראל שוב את אפסותה ומחדליה. ביכונסקי היה היחידי מכל הגיבורים הגדולים, החל מהפושעים דרך העיתונאים ואישי־הציבור, המאיימים השכם והערב לחשוף את הפרצוף האמיתי של המישטרה הגרועה ביותר בעולם, מישטרת ישראל, אשר הצליח לעשות אותה לצחוק גמור.

אם לא נעים לכם לבחור את ביכונסקי, אתם יכולים לבחור את רב־פקד אברהם צמרת, המשוגע לביכונסקי, או את האחראי על המישטרה, המפכ"ל שאול רוזוליו.

משה כהן חיפה

...אין ספק — זה מגיע ליהושע פרץ. מבלי להיכנס לוויכוח אם הוא צדק או לא צדק במעשהו בנמל אשדוד, אם הוא כן דומה לאידי אמין או לא דומה לרב גורן, פרץ הוכיח השנה כי הוא הגבר היחידי במדינה הזאת, היכול לבצע את מה שהוא חושב לנכון, מבלי לדבר הרבה ומבלי להתחשב בפוליטיקאים או בעיתונאים־מטעם.

לפרץ יש עוד סגולה אחת שהיא חשובה ביותר. הוא היחידי בארץ שמאחריו עומד איתן ציבור שלם, וכל זאת מבלי שהלך לאוניברסיטה ומבלי שהיה חבר־כנסת.

לילי רפאל, ירושלים

● כמו בכל שנה קורא **העולם הזה** לקוראיו להציע את איש־השנה ואת אנשי־השנה בעולם, במרחב, בכלכלה, במישפט, במדיניות, בביטחון, בעיתונות, ביהדות, בשידור, בכנסת, בדת, ברפואה, בספורט, בתיאטרון, באמנות, בספרות, את אשת השנה ואת צעיר השנה.

הזוהר רוצה להישאר

בקשר לכתבה על ריטה היוורת הישראלית (העולם הזה 1980), ברצוני להעיר, שהעולם הזה העלה בה נקודה חשובה.

משום־מה היתה לי הרגשה, לאחר קריאת הכתבה, שפנינה אלון היפהפייה (בקנה־מידה לאומי, לדעתי), באמת רוצה להישאר בארץ, בעצם, ופשוט קצת קשה לה להחליט.

פנינה אלון
תנו לה צ'אנס

מצד אחד היא יצרה לה דימוי של נערת־זוהר, שהיא מרגישה שעליה להצדיק אותו, אבל מצד שני היא יודעת שבחוץ־לארץ היא רק תתבזבז כמו רבות לפניה. נראה גם שמשאת־חייה איננה דווקא ל־

(המשך בעמוד 6)

איזה יופי, המסטיק החדש של עלית!

ננס

גומי לעיסה ננסי
של עלית
בטעמים ובצבעים
שונים
עושה "מעניין" בפה.
להשיג בכל החנויות
ובכל הקיוסקים.

עוד מוצר עילית של **עלית**

מכתבים

(המשך מעמוד 4)
התחתן עם מיליונר יהודי־אמריקאי כרסתן וסבון וסתום בכסף.

לכן, אני חושב שצריך לתת לפנינה את הצ'אנס, ואני מקווה שבעיקבות הכתבה שלכם מישהו באמת יעלה איזה רעיון טוב ומושך שיפתה אותה להישאר בארץ ו־למצוא את עצמה בין החבר'ה האמיתיים שלה.

עודד אטינגר, פתח־תקווה

ביליארד שקט וסולידי

בקשה לי אליכם, והיא: ברצוני ללמוד לשחק ביליארד, ולאחר־מכן גם להמשיך ולשחק מישחק זה באופן קבוע. אך דא־עקא, כל המקומות שידועים לי ולחברי ומכרי, אינם כאלה שנותנים חשק רב ללכת אליהם. זאת, בגלל בני־התישחורת המסתו־בבים שם, וכן הנוהג לשחק שם על כסף בלבד.

מה שאני מעוניין בו הוא מקום שקט וסולידי, שבו נמצאים אנשים בעלי רמה תרבותית נאותה, ויהיה זה אפילו מועדון־חברים או מועדון סגור, או כל מקום שהוא העונה לדרישותי אלו.

אודה לכם מאד אם תעבירו אלי את הפרטים המתאימים, אם בכתב ואם מעל דפי עיתונכם.

שמשון בן־גל, חולון

● מי שיש בידו מידע העשוי לסייע לקורא בן־גל, ולקוראים רבים אחרים, מתבקש להעבירו למערכת.

כשהורגים — הניסוח לא משנה

בתחילה ברצוני להודות לכם על פירסום מיכתבי (העולם הזה 1980), **אשר תיקן מיספר אי־בהירויות בנושא הכלבני. סבור־ני, כי לאחר מעשה זה יחשבו אותם בעלי־כלבים פעמיים לפני מתן החופש לכלבם, וכמו־כן גם מגדלי־הכלבים ייזהרו בשעת הגידול, וישמרו על צורה נאותה ועיקבית של הרבעות־כלבים וטיפוחם כמייצגי הגזע.**

אך על פיסקה קטנה במאמר שפירסמתם קשה לעבור בשתיקה. אני מצטט: „הרעיון שמותר להרוג כלב למען טוהר הגזע זיעזע

הבוקסר הלבן
גם הם רוצים לחיות

את החברים היקרים." צריך היה להיכתב כך: קודם־כל, אין אגודת הבוקסרים „הורגת" כלבים במובן הישיר והאמיתי. היא לוקחת את הגור בן־יומו אל וטרינר מוסמך, ושם מקבל אותו גור זריקת־הרדמה, והוא מומת בדרך ובצורה מתאימה בהחלט, על חשבון האגודה. אין האגודה „הורגת" כלבים. אלא דואגת להרדמתם ב־צורה מתאימה.

ברור שהגור „מורדם" בראש־ובראשונה למען טוהר הגזע, אך יש גם סיבות נוס־פות, אשר לדעתי חשובות לא פחות. אותו גור לבן הוא לרוב בחזקת פג, אך לא תמיד. הוא כלב חלש מטיבעו, נוטה להתע־ייף ולחלות במחלות. לפיכך, השארתו ב־חיים תגרום לו סבל רב, וגם לבעליו — אשר קנה כלב בוקסר ומצפה ממנו שיגדל ויתפקד כמו בוקסר — תיקווה שתתבדה במהרה.

כמו־כן מורדם הגור גם משום שהוא נולד לפעמים עם שפה שסועה, דבר ש־יקשה עליו בהתפתחותו הגופנית. הרדמתו של גור לבן כזה דומה להרדמתו של עגל ברפת, שנולד עיוור או עם שלוש רגליים בלבד.

כל מה שנעשה הוא לטובת החיה בלבד, וטוהר הגזע מושאר בעדיפות שנייה.

אלון אבידר, תל־אביב

● אפילו כלב שנולד פג או בעל שפה־שסועה יכול למצוא מישהו שיאהב אותו — וזוהי תכליתו של כלב, בניגוד לעגל. חוץ מזה, האם טרח הקורא היקר פעם לשאול גור בן־יומו אם משנה לו איך הורגים או־תו?

יד־הברזל של המישטרה

יורשה לי להעיר כמה דברים (מעט מאוחר, כי חזרתי לאחרונה מחו"ל) לרשי־מה „ליליאן נידונה למוות" (העולם הזה 1974).

נכון, שאין המישטרה יכולה להעמיד שו־טר ליד כל מכון־עיסוי, אבל מצד שני, עליה לטפל בידי־ברזל בכל בירון המאיים

ליליאן לבן
גם לה מותר לחיות

על נערת מכון־עיסוי, ולא־כל־שכן על מי שביצע בה מעשה־אונס או חיבל בדירתה.

ברור, שכמו בתחום הרפואה, טיפול מונע עדיף על־פני ריפוי לאחר־מעשה. לכן, תיטיב המישטרה לעשות אם תניח את ידה — ומייד — על בירון חמאיים איומיו, לפני שיספיק לבצעם.

מבחינת המישטרה והחוק: כל זמן ש־האדם פועל במיסגרת החוק, אין עילה למישטרה להטרידו ולשבש את חייו. או־לם, אם האדם עובר על החוק (במיוחד עבירות חמורות כפי שנעברו על־ידי או־תם בירionים), שומה על המישטרה לטפל בו ביד חזקה.

יעקב זינגר, תל־אביב

גיליון חגיגי מייוחד

בקורא **קבוע,** וותיק מאד, של העולם הזה **עוד מימי הבראשית של העיתון עד „ביטאון הכנופייה" ועד בכלל, אני מקווה מאד שהשנה תוציאו לאור גיליון חגיגי מייוחד, ענקי ומפואר, בעיקבות שנת ה־25** להעולם הזה.

גיליון כזה צריך, לדעתי, להכיל חומר מעודכן ומאלף על הסערות שעוררתם ב־מרוצת השנים (חושיסטאן, חטיפת אלי תבור, רימון, אלכסיס, מנגנון־החושך, **העסק־הביש בכללו ועוד ועוד) עד הלום: הגילויים הסנסציוניים על השחיתות ב־מישרד־הביטחון.**

ד. בר־חיים, ירושלים

עדות מהגולה הרחוקה

בתגובה למיכתביהם של האדון אלכס מסיס והגברת ברכת נאמן־לוי (העולם הזה 1978) **ברצוני רק להצטער על כי אינם לוקחים חלק פעיל בחיינו, אלא נותנים עצות־חינם מהגולה הרחוקה.**

אילו היו כאן, איתנו, אולי היה ראש־הממשלה משתפם במועצה לביטחון־לאומי, ואולי גם נועץ בהם את מי לבחור לו כיועצים.

פ. מיזרחי, תל־אביב

מה זה מזכיר?

סוף־סוף מצאתי סמל פאלי בתל־אביב, על בניין הנבנה כעת בשדירות דויד ה־מלך, ליד בניין הרבנות.

אולי יכול מישהו להסביר לי למה נו־עד המיבנה המוזר בראש הבניין?

אלון שקד, תל־אביב

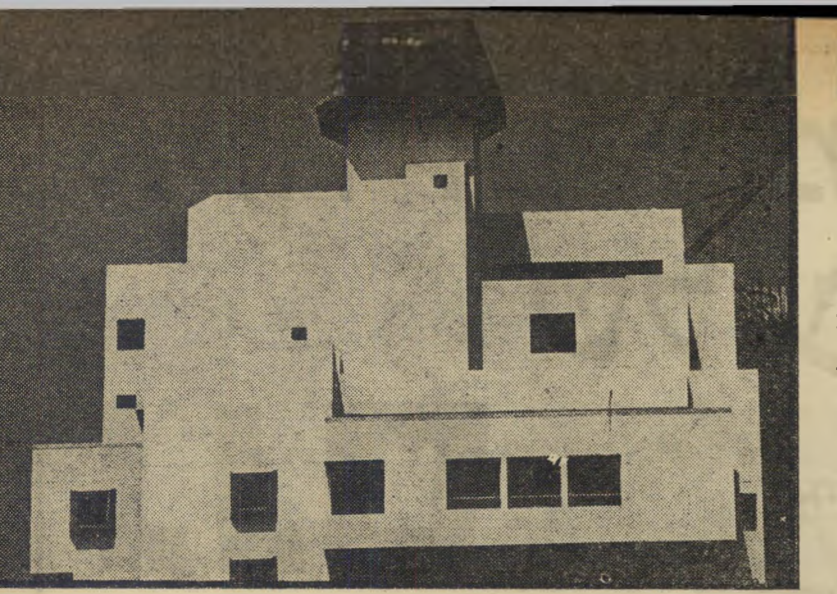

הסמל התל־אביבי
רעיון לבאי הרבנות

מיכתב אל אחבה ישנה

את יודעת שלפעמים, כשנמאס לי, אז אני מצטער בכלל שחשבו עלייך.

מצטער על האנשים והילדים שנטבחו, על הנערות שנאנסו ונדמה לי שפעמים, כשעיני דומעת, שזה היה לחינם.

היום, כשכל ההמשך לדור דאז, משקר, הורס מנתץ ואני תוהה האם זה היה כדאי?

בטוחני שהיום הם מתהפכים בקיברם, כל הגיבורים והנערים שמתו ונרצחו לשמע זעקות היאוש של המרומים, החלכאים, לשמע השחיתות, החטא והסירחון.

אבל אני מרוצה מדבר אחד: שלא נכנעת, למרות כל השקרים והשחיתות והתועבה.

כל זמן שאנשים וילדים נטבחים בשמך, אני רותח מכעס ושואל: האם זה בחינם? למה הורגים המחבלים את הילדים, הנע־רים והנשים?

לכו, פיגעו בשקרנים האמיתיים, בראשי המיפלגות שמשקרים ומרמים, גונבים ומע־מיסים עלי מעמסה כבדה.

לעיתים אני מקפל את הרעיון לבנותך ומחביאו במגירה, ולעיתים אני שמח שלא נכנעת!

בני אנקורי, צה"ל

השעון של חשנה

איש־השנה שלי הוא השעון המתקתק. טוענים שהזמן פועל לטובתנו, לא?

יוסף שוורץ
לטובת מי?

שנה פוריה מכל הבחינות להעולם הזה, עלו והצליחו!

יוסף שוורץ, בני־ברק

עורך־דין, לא יועץ

ביחס לידיעה שהופיעה במדור „אנשים" (העולם הזה 1977), **על מסיבת־הקוקטייל שערך שגריר קולומביה בישראל לכבוד חגה הלאומי של ארצו, ברצוני לתקן טעות: אין לשגריר יועצים אישיים (גם לא ל־שגרירות עצמה).**

פקידי השגרירות הם השגריר, המזכירה השנייה הממונה על עניינים קונסולאריים — הגב' אנה ויקטוריה דה־מיידנס — וה־מזכירה האדמיניסטרטיבית, הגב' ססיליה קליימן.

● לאחר הערתו של השגריר הנכבד, הסתבר כי שמו של עורך־הדין אהרון אסא השתרבב לידיעה בטעות, בתוספת תואר היועץ המישפטי.

קרלוס א. ארדילה,
שגריר קולומביה בישראל, ירושלים

כמה פרוטות יותר

אם אתם כבר מתקיפים, כדרככם בקו־דש, ולאו־דווקא את העניין הכי חשוב בכל הרפורמה הזו (העולם הזה 1979), **כדאי שלא תעשו טעויות כדי לעוות את התמונה:**

25% מ־2700 ל"י אינם, כפי שכתבתם, 756 ל"י, כי־אם 675 ל"י. מכאן שהנטו הוא 2025 ל"י, ולא 1944 ל"י. ומכאן, תוספת של 15% פירושה נטו 2318.25 ל"י, ולא 2018.25 ל"י.

כך שהתוספת היא 293.25 ל"י, וזה בכל־זאת כמה פרוטות יותר מ־74.25 ל"י.

אולי כעת תתחילו בביקורת ממשית על הרפורמה, ולא רק על תוספת־יוקר, שכבו־דה במקומה מונח?

טובה גפן, קרית־ביאליק

● כתב העולם הזה מעיר: הקוראת גפן צודקת בגילוי הטעות, שנגרמה למרות שכל החישובים נעשו באמצעות מחשב — פשוט בגלל חילופי ספרות. גם ללא הטעות הנ"ל, תתן תוספת של 15% לשכר של 2700 ל"י, רק 155.25 ל"י בנטו. בנוסף, קשה לטעון כי ברשימה האמורה חסרה ביקורת ממשית על הרפורמה.

איך להגר ב־10 דולר

מזה זמן רב אני תוהה, מדוע אין העולם הזה מביע עמדה, או אפילו מזכיר את העובדה שאדם הרוצה להגר מישראל אינו רשאי ליטול עימו את רכושו.

לא פלא הוא שאכן שמחתי לראות עובדה זו מוזכרת, לאחרונה, במדור זו־הארץ. חבל רק שטעות חמורה נפלה בכתבה זו.

המצב הוא כדלהלן: אדם המבקש הקצבת מטבע זר ברוכשו כרטיס־טיסה, רשאי ל־קבל 450 דולר אך־ורק אם הוא מצהיר ש־אינו מתכוון להגר מהארץ.

אבל במידה שהוא רוצה להיות ישר, ולהצהיר על כוונתו להגר, הרי הוא זכאי ל־10 דולר בלבד! קשה להאמין? בידקו ותיווכחו.

אני רק מבקש לא לחתום בשמי, וסיבותי אתי.

מהגר (השם שמור במערכת)
אוסטרליה

שפע-און
רחובות ישראל
SHEFA-ON
REHOVOT ISRAEL
פְּתִיתִירָס
מתחשק לכל אחד
P'TITIRAS CORN FLAKES
פרסום ארמון בע״מ
״פתיתירס״ — הקורן-פלקס הישראלי המיוצר במתכונת בינלאומית ע״י ״שפע-און״ רחובות — ע״פ מיטב החידושים התזונתיים.
״פתיתירס״ — עשוי מפתיתי תירס זהוב שהבשילו בשמש ומכיל את אבות-המזון החיוניים לארוחה מאוזנת. קל לעיכול, מזין ואינו משמין.
״פתיתירס״ — הארוחה לכל גיל, לכל הזדמנות ולכל עונה.
״פתיתירס״ — מוכן בן-רגע בתוספת סוכר לפי הטעם וחלב קר.
״פתיתירס״ — טרי יותר וזול יותר מקורן-פלקס מיובא.
בקר טוב עם פְּתִיתִירָס

לקראת ה־8 באוקטובר תפס הבאלאגאן הטוטאלי את מקומה של עבודת־מטה תקינה - והאילתור המפורסם בא במקום נוהל־קרב

ירי מן המותן

הלקחים שיש למצות מפרשת „תוכנית אלעזר" אינם מתמצים, כאמור, רק בתכניה, אלא מצויים גם בתהליך התהוותה. כמה מקני־המידה, לבחון בהם את התוכנית מצד זה, יימצאו בדברים שאמר, בהקשר דומה, אלעזר עצמו:

„אני לא יורה מן המותן. אני בודק את הדברים, עושה הערכת־מצב בוחר בדרכי חי פעולה האפשריות — ורק אז פועל."

למירב הצער, התייחס אלעזר בדבריו — כהופעתם בכתבה של יעקב ארז במעריב — רק לנסיון שעשו „מקורביו" להניעו לצאת ל„מאבק ציבורי" בעניין מסקנות אגרנט (ואם נמנע ממאבק כזה, יש להניח שאכן עשה הערכת־מצב שקולה). רק חבל שאת העצות הנכונות הללו נתן אלעזר לעצמו בעניין שולי לחלוטין ובאיחור רב, בעוד שכאשר עמד בפני בעיית מיתקפת־הנגד בדרום, ב־8 באוקטובר, הכין את תוכניתו ב„שלוף," ומסר אותה ב„ירי מן המותן."

הלא־גאון ומטהו

לדעתי, אין אלעזר גאון צבאי. כמותו, רוב המפקדים בכל הצבאות, במשך כל ההיסטוריה. בין השאר גם מתוך הכרה בקיומה של מציאות אפורה זו, טופח מוסד „המטה" הצבאי ועוצבו נוהלי מחשב ופעולה, שבהם שולבו המפקד ומטהו, במיסגרת תהליכים שונים, אבל מקובל לאחדם במושג כולל אחד, המכונה „עבודת מטה."

המטה ועבודת־המטה הם חיוניים לכל מפקד, משום שבימינו אין ניתן, מבחינה טכנית, להפעיל פיקוד עוצבתי כלשהו בלעדי שניהם.

„תוכנית אלעזר" נולדה כמלאכת־מחשבת של עבודת־מטה גרועה להפליא

המפקד הגאון זקוק להם לשם יישום ופירוט רעיונותיו — שהם עצמם נוצרים אצלו כהברקות אישיות — וכן לצורך שליטה בכל אותם אלמנטים או מאמצי־מישנה, שהוא (המפקד הגאון) איננו מטפל בהם אישית. המפקד הרגיל, שאיננו גאון, זקוק למטה ולעבודת־המטה לכל הצרכים האלה ובנוסף לכך — בשונה מן הגאון — גם לשם עיצוב רעיונותיו, כתחליף להברקות. אם יפעיל נכון את כליו, יוכל להגיע לפיתרונות הטובים ביותר וגם להרוס גאונים.

בחלוקה גסה ניתן לקבוע כי בעת מילחמה, מבצע המטה את חלק־הארי של עבודת התיכנון ושל הניהול הלוגיסטי, ומסייע למפקד בניהול כל המיבצעים. המפקד הוא המנהל את המיבצעים — על המאמצים העיקריים ישלוט, תכופות, אישית — וקובע למטה את משימות התיכנון ומדיניותו. בלא מטה ועבודת־מטה יעילים, אין תיכנון, אין לוגיסטיקה, ובדרך כלל גם אין ניהול יעיל של המיבצעים.

בכל מילחמותיו עד כה, לא נתגלו המטה ועבודת־המטה כנקודות חזקות במיוחד בצה"ל.

מאת
בנימין עמידרור

„תוכנית אלעזר," לדוגמה, התהוותה כמלאכת מחשבת של עבודת־מטה גרועה להפליא.

יתרה מזאת, בחינת כל הפירסומים, הרבים והשונים (ובכללם אלה המביאים את גירסותיו של אלעזר, או מתיימרים לכך) עשויה לעורר חשד מבוסס, כי לצורך תוכניתו, ובמהלך עיצובה, כלל לא נזקק אלעזר למטה או לעבודת־מטה. אינני מניח שהתרשמות זו מוטעית, הן משום פירוט הפירסומים והן מפני שקשה לתאר תוכנית לקוייה, חסרה ובלתי־הגיונית כזו, כתוצר של עבודת־מטה, ולו האלמנטרית ביותר. הרבה יותר סביר ובטוח להניח, שתוכנית־אלעזר אכן נוצרה ב„שלוף" וב„ירי מן המותן."

אסון ושמו אילתור

להבנת המדובר, נסביר בקצרה את יסודות מיבנה המטה ועבודתו.

„המטה" מורכב מ„אגפים" (שלושה או ארבעה), הכוללים תמיד את הפונקציות של „מיבצעים" (פעולת כוחותינו), „מודיעין", „תחזוקה" (אפסנאות) ו„שלישות" (כוח־אדם).

פונקציות־מטה נוספות, המכונות „מייוחדות," מכסות נושאי־מישנה ספציפיים, כמו: ארטילריה, סיוע אווירי. קשר, הנדסה, רפואה וכיו"ב.

את עבודת־המטה מכוון ומתאם „ראש מטה"; ובהיעדרו, „קצין האג"ם" (שהוא, בצבאות מסויימים, קצין־המטה „הכללי," ובאחרים, „קצין אגף מיבצעים"). כל קציני־המטה משמשים גם יועצי־המפקד.

את „עבודת־המטה" מגדירים האמריקאים כ„רצף פעולות מפקד ומטה בקבלת החלטה, לצורך מילוי משימה, ובביצועה." תהליך זה נחלק ל„תיכנון" ול„ביצוע." המונח „נוהל קרב." (battle procedure הבריטי) זהה ל„תיכנון." רק לצרכי הנוחיות הסמנטית משמש המונח תשני לציון תיכנון „כללי," ואילו „נוהל קרב" מציין תיכנון קצר יחסית ולעתים אף חפוז, המייועד לקרב ספציפי, ונעשה ממש קודם ביצועו.

עיקר התיכנון — או נוהל־הקרב — הוא תמיד „הערכת המצב." זהו תהליך, המגדיר את „המטרה"; מאתר ומנתח את „הגורמים המשפיעים" הרלבנטיים לה; מאתר את „דרכי־הפעולה האפשריות," מפיק מהן את „דרך־הפעולה הנבחרת" וממנה מעצב את „תוכנית המיבצע" („התוכנית") — ההופכת, לאחר אישורה, ל„פקודת המיבצע."

„הערכת המצב" מקובלת ב כ ל הצבאות, מזה 50 שנה לפחות. יוצריה היו הפרוסים, ומהם היא נפוצה, יחד עם המטה המודרני, בכל העולם הצבאי. זוהי הטכניקה המוכרת היחידה לאיתור פיתרונות מיבצעיים צבאיים קונקרטיים.

כל הפונקציות והתהליכים הללו מוכרים, בגירסה זו או אחרת, גם בצה"ל, אפילו שיש מקום לביקורת בדבר טיבם. למיקרא אופן פעולתם של מפקדים בצה"ל, מתברר כי בעת לחץ — וכמילחמות כשלנו, אין עת שאיננה „לחוצה" — נוטים הם לנטוש כליל את המטה ואת עבודת־המטה ו„לקצר" את התהליך עלי ידי קבלת החלטות בדרך של אינטואיציה, אינסטינקט או רפלכס, והעברת החלטות אלו, באורח אישי ומיידי — בדרך כלל דרך מכשירי הקשר — כהוראות לביצוע.

המפקדים משלים את עצמם שכך הם חוסכים זמן, אבל המטה ועבודת־המטה חיוניים ונחוצים דווקא בשעת לחץ — וערכם גובר, ככל שהלחץ כבד יותר.

מפקד ה„מקצר" אותם, דן את עצמו ואת

תוכנית גונן היתה נכונה ומעשית יותר מתוכנית אלעזר

עוצבתו להיכנס לקרב שלא הוכן, לא תוכנן — ובסופו של דבר תמיד גם מישכו ארוך יותר ומחירו כבד יותר. ה„אילתור" הישראלי המפורסם איננו, לרוב, אלא תחליף חלקי ודחוק ביותר, לתיכנון של ממש. רמת יעילותו נמוכה, והוא כרוך הכרחית בבזבוז, לעיתים נורא, של זמן, משאבים והזדמנויות.

ראוי שבהישענות המופרזת מדי על האילתור ועל הכושר לאלתר, כתחליף לתיכנון שאיננו, יראה צה"ל סימפטום חמור ובולט לנגע ממאיר והרה־אסון־בכוח, יותר מאשר תופעה חיובית להתפאר בה.

אלעזר איתתר, גונן איתתר, ברן איתתר, — וצה"ל התקרב במידה בלתי־נעימה לכישלון נורא, במצב אשר נתונותיו איפשרו, ללא קושי מייוחד, השגת ניצחון, או לפחות הצלחה.

ישיבה בחפ"ק

את ניתוח „תוכנית אלעזר," כתוצר של מה־שהיה־צריך־להיות עבודת־מטה, נוח לערוך על פי לוח

הרמטכ"ל הופיע בבונקר בלוויית יצחק רבין, אך בלי קציני־מטה, מיסמכים או תוכנית

האירועים העיקריים במהלך התהוותה.

אלה, כפי הבאתם בפירסומים השונים, החלו ביום א', ה־7.10, היום השני למילחמה. במשך יום זה השלימו כוחות התגבורת העיקריים, אוגדות ברן ושרון, את ריכוז כוחותיהן ואת פריסתן הראשונית.

בסביבות שעה 15.00 של ה־7.10 התקשר גונן לרמטכ"ל ומסר את עיקרי תוכנית ההתקפה, המוצעת על־ידו. תוכנית זו קראה לצליחה בו־זמנית וכפולה — של ברן, אשר יחצה מול קנטרה, ואחר יבצע איגוף כלפי צפון, לכיוון פורט־סעיד; ושל שרון, שיעבור מול העיר סואץ, לאחר ש„ינקה" את ראש־הגשר של ארמיה 3 במיזרח התעלה. שתי האוגדות תצלחנה על גשרים מצריים.

כעבור שעתיים, לערך, הודיע אלעזר כי ייפגש עם גונן ב„חפ"ק" — כלומר בבונקר הפיקוד הקידמי — של חזית הדרום, וכי על גונן להכין את תוכניותיו וגם לכנוס לשם את מפקדי האוגדות.

סמוך לשעה 19.00 הופיע הרמטכ"ל בבונקר. התלווה אליו רב־אלוף (מיל.) יצחק רבין. ככל הנראה לא הביא עימו אלעזר אף אחד מקציני המטכ"ל, וגם לא מיסמכים או תוכניות משלו.

קודם לכן הגיעו שלושה מארבעת מפקדי הכוחות בחזית — ברן, מגן ואלברט. שרון חסר. היחיד ממטה פיקוד־הדרום שהשתתפותו נזכרת בפירוש הוא הקמ"ן, סא"ל גדליה. שאר קציני־המטה, כולל ראש המטה, לא נכחו, או לפחות לא השתתפו.

על פי תיאורי מהלך הישיבה מתברר כי בתחילה עידכן אלעזר את הנוכחים בדבר מצב המילחמה. אחר כך עידכנוהו בדבר ההתפתחויות והמצב בדרום. כיוון שעודכנו הדדית, פנו המשתתפים לדון בעניינים שונים, כגון פעולת הארטילריה שלנו והקומנדו המצרי. משמוצו אף נושאים אלה, „הגיעו לנושא המרכזי — התקפת־הנגד."

גונן שב והציע את תוכניתו, שנזכרה קודם. הרמטכ"ל רצה התקפה „מדורגת." לאחר דיון סיכם הרמטכ"ל וקבע את התוכנית הסופית („מדורגת," כמובן).

בשעה 21.00 נסתיימה הישיבה. כאשר יצא אלעזר מן החפ"ק בדרכו למסוק, הגיע שרון למקום ופגש בו. הם החליפו ביניהם מה שהחליפו, אבל התוכנית לא שונתה. שרון נכנס לחפ"ק, התדיין עם גונן, וכעבור זמן מה, „בשעת לילה מאוחרת" — נראה שבסביבות 22.00 לערך — פנו מפקדי האוגדות איש לעוצבתו. מיפקדת הפיקוד פירטה את התוכנית וגם הכינה אותה בכתב.

בשעה 03.00 (של 8.10) יצא „קצין קישור של חמטכ"ל" במטוס, להביא את התוכנית הפיקודית אל „הבור" של המטכ"ל. ב־06.00 אישר הרמטכ"ל את תוכנית הפיקוד. כעבור שעתיים, ב־08.00 לערך, נפתחה מיתקפתו „המכרעת" של פיקוד הדרום, עם שהחל ברן לנוע מאיזור קנטרה דרומה, בכיוון האגם המר.

הכלל הראשון הוא: מפקד־כפוף, השרוי בלחימה, לא ייקרא אחורה לקבלת פקודה ואישור תוכנית!

החטא הראשון של אלעזר, לעבודת־המטה התקינה, המשתקף בסדר אירועים זה, כבר הוזכר: ירידתו מרמת המטכ"ל — שם היתה לו תעסוקה מלאה והותר — לרמת הפיקוד, תוך דחיקתו־למעשה של מפקד הפיקוד (ואחר כך, בתוך התוכנית, ראינו גם שגלש עוד יותר, וירד לרמת המיבצעים הטקטיים).

אמנם יתכן בהחלט כי מפקד ממונה יירד למיפקדת מפקד־כפוף — ולעיתים גם כזה הנמוך בכמה דרגים. אך לעולם ייעשה הדבר תוך כדי ניהול המיבצע, ורק כאשר אותו מפקד־כפוף ממונה על מאמץ, אשר בו תלוי המאמץ הכללי. לעולם לא יתואר כי מפקד גבוה י ת כ נ ן במקום מפקד כפוף.

תופעה זו קשורה קשר אמיץ לתקינות עבודת־המטה, במטכ"ל ובפיקוד כאחד, אבל היא חורגת מתחום המטה

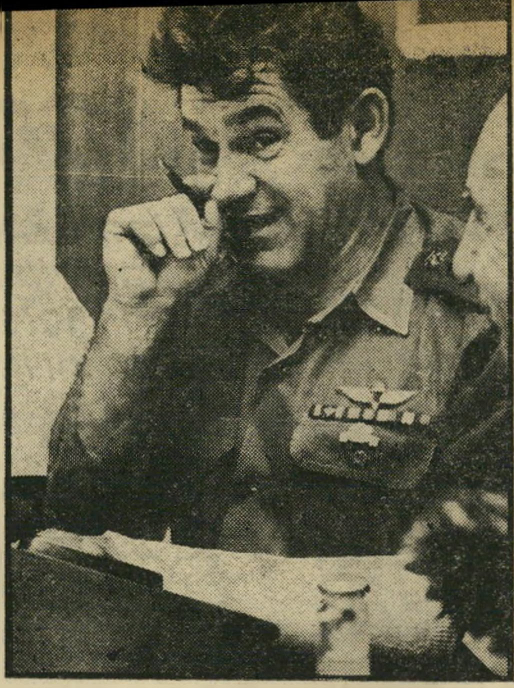

רב־אלוף דויד („דדו") אלעזר

לעניין פירמידת המיפקדות בצה"ל. דומה שאלעזר לא נתן כלל את דעתו על קיומה, ובוודאי שלא ראה זאת. דומה שקיומה של זו כלל לא הפריע לאלעזר, ואולי פשוט חשב שהחלוקה לדרגים, או לרמות, של „שרשרת הפיקוד," איננה אלא סכמה חסרת־משמעות.

התוכנית שהציע גונן לרמטכ"ל בטלפון היתה הגיונית, נכונה וגם מעשית יותר מ„תוכנית־אלעזר." רעיונותיה המרכזיים היו מבוססים על תיכנונים מוקדמים של הפיקוד, והיו מוכרים היטב לשני המבצעים — ברן ושרון — וגם למיפקדת הפיקוד. גם האופן בו ערך גונן מלכתחילה את הכוחות הזורמים התאים לכך.

לעומתה, היה הרעיון המרכזי של תוכנית־אלעזר לא רק משונה, אלא גם בלתי־מוכר. לא מצאתי אף רמז לכך שהיה איזשהו תיכנון מוקדם אשר דמה לה, או שעליו נסמכה. התיכנון המוקדם נועד כולו לחסוך זמן בעת לחץ מילחמה. לכן עצם ההסתמכות עליו היתה בבחינת יתרון חשוב, או מכריע.

מפקדים - אחורה!

אמנם ספק גדול הוא, אם ניתן היה לצלוח את התעלה על הגשרים המצריים. אבל בכל מיקרה

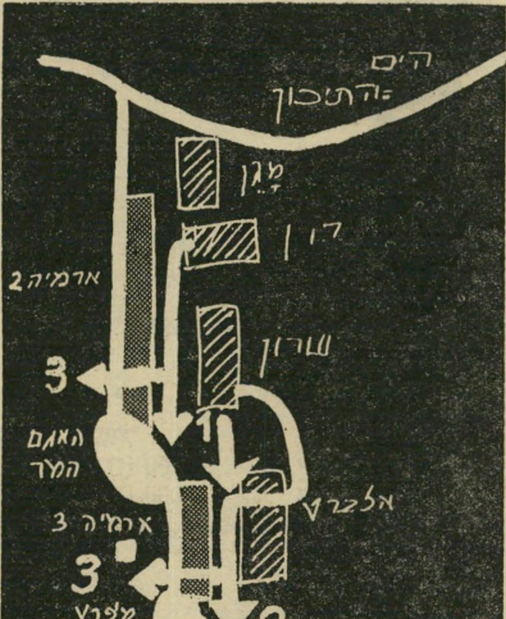

תוכנית אלעזר

(1) ברן יורד מצפון לדרום, „מחכך" באגפו הימני את חזית הארמיה 2 לכל אורכה, אבל לא חודר ולא עולה על מערכיה, מפני „סייג טווח הסאגר". תנועת אוגדת ברן נעשית לכל רוחב חזיתו של שרון ומול לועי תותחיו. שרון, מגן ואלברט יושבים במקומם ואינם משתתפים בהתקפה. (2) אחרי הצלחת ברן, נע שרון דרומה, ומבצע מהלך דומה לרוחב חזיתם של אלברט ושל ארמיה 3, בגיזרת הדרומית. מגן, ברן ואלברט נשארים סטאטיים במקומם. (3) שרון או ברן צולחים, כניצול הצלחה, ולפי פקודה.

הכתיבה תוכנית־גונן לברן ולשרון שיתקפו, איש־איש בגיזרתו. כמעט ודאי שהיו מצליחים, לכל הפחות, להגיע אל קו־המים במקומות רבים, וגם לשבש מאד, אם לא לערער כליל, את ארמיה 2. אחר־כך יכלו לטפל בנוחיות בארמיה 3. מבחינת התיכנון וההכנות היה החלק הראשון של כל אחת משתי ההתקפות האוגדתיות פשוט ביותר, — יתרון רציני ביותר בנסיבות קוצר הזמן. כל אוגדה היתה תוקפת אז ח ז י ת י ת, והיישר מול פניה, את המערך המצרי הצר־מאד שנגדה. גם אז היתה נשארת בעינה המיגרעת של היעדר שליטה טאקטית על־אוגדתית

הרמטכ"ל אישר את „המיתקפה המכרעת" בשעה 6.00 בילבד - שעתיים לפני פתיחתה

ט א ק ט י ת - מ ק ו מ י ת, אבל הנזק היה פחות, כי האוגדות היו תוקפות האחת בצד רעותה, לא זו בתוך חזיתה של זו.

לו בשעה 15.00 היה גונן מקבל אישור לתוכניתו, או שהרמטכ"ל היה מוסר לו בטלפון את עיקרי תוכניתו שלו, היה ביכולת גונן — בתנאי שעבודת־המטה שלו היתה נכונה — למסור מיד התראות למפקדי־האוגדות ולשאר מפקדי־המישנה שלו, שכך היו יכולים להתחיל בהכנותיהם שלהם כבר בסביבת 16.00, לכל המאוחר.

אבל אלעזר בא לבונקר רק בשעה 19.00, סיכם את תוכניתו ב־21.00, ומפקדי האוגדות יכלו להתחיל בתיכנון ב־22.00, לכל המוקדם — לאחר שהפסידו את כל שעות היום.

כלומר: מכלל 17 השעות שבין 7.10 שעה 15.00 ועד מועד פתיחת המיתקפה, ב־8.10 שעה 08.00, גרם אלעזר, באופן ישיר ומיידי, לאובדן שבע שעות — השעות הראשונות, שהיו גם הנוחות והיעילות ביותר.

ביזבוז־הזמן העקיף היה גדול יותר, בעיקר מפני שאלעזר הורה לזמן לבונקר של גונן את כל מפקדי־האוגדות.

בספרות התורתית הבריטית הישנה, אומר הפסוק הראשון שבפרק „נוהל־הקרב": „מפקד־כפוף השרוי בלחימה לא ייקרא אחורה לצורך קבלת פקודות, או אישור תוכניות, אלא המפקד הממונה יירד, לצרכים אלה, אליו."

תוקף מקובלה סכמטית עתיקה ומובנת־מאליה זו, רב יותר, ככל שנמוך הדרג של המפקד־הכפוף הנוגע, משום שהוא קרוב יותר לניהול הלחימה הפיסית ומעורב בה.

מחוץ לאובדן־הזמן שנגרם, נתאר מה היה קורה, אילו נפתחה התקפה מצרית בין 18.00 ל־22.00, שעה שכל מפקדי האוגדות שרויים בבונקר של גונן, אשר אמנם נקרא „קדמי," אבל מבחינתם היה עורפי ומרוחק מאוד!

אנדרלמוסיה תיכנונית

קיום שרשרת־הפיקוד, והקפדה להזרים הוראות שונות מדרג לדרג וככלל, בלא עקיפות, אינם שיגעון של ביורוקרטים צבאיים סכמטיים, או שאלה של יוקרה, אלא הכרח חיוני לתקינות הפעולה הצבאית.

לכן המהומה שזרע אלעזר על־ידי חדירתו לתחום סמכותו ופעולתו המוגדר של אלוף־הפיקוד גררה את עונשה.

מה היה קורה אילו פתחו המיצרים במיתקפה - שעה שכל מפקדי האוגדות נקראו אחורה לישיבה?

במצב הנורמלי מקבל כל דרג מן הדרג הממונה את משימתו ואת עיקרי שיטת פעולתו (מידת הפירוט מותנית בנסיבות); מעבד על פיהם את „התוכנית" שלו; מגיש אותה לאישור הדרג הממונה; ולאחר שקיבל האישור, מוריד את תוכניתו לדרגים הכפופים כפקודה, המגדירה לכל אחד מהם את משימתו ואת עיקרי שיטת פעולתו. מובן שאפשר וצריך לקיים „פעולה במקביל," על־ידי שכל דרג נותן לכפופים לו „אתראות," כדי שיחלו את הכנותיהם בהקדם האפשרי. אבל ודאי שאי־אפשר כי נוהל־קרב של דרג־כפוף יסתיים ל פ נ י סיום נוהל־הקרב של הדרג הממונה.

התהליך הנורמלי, במיקרה שלנו, חייב את גונן להכין, אחרי שמסר אלעזר את פקודתו המטכ"לית, את התוכנית הפיקודית, להגישה לאישור אלעזר ולאחר קבלתו, להורידה לאוגדות, כדי שיוכלו לבצע את נוהל־הקרב שלהן, להכין תוכנית אוגדתית, למסרה לאישור גונן ואחר להעבירה, כפקודה, לחטיבות; וכן הלאה, במורד הפירמידה.

(המשך בעמוד 43)

מכתבים

הרעשה בחומר כתוב

לקראת השנה החדשה אני מודה מעומק ליבי לחברי מערכת השבועון, הלוחם על שפע ומיבחר חומר־הקריאה במרוצת השנה כולה.

נדמה לי שאכן כי כן: בעיקבות אי־חידוש המנדט של העורך אורי אבנרי בכנסת, הפעלתם במיטב כישרונכם את המכשיר האדיר שדרכו נכנסתם לכנסת — העולם הזה — יותר מתמיד!

ומה שהשבועון עשה במרוצת השנה, לא עשו הרבה ח״כים בכנסת; אתם, עם תקציב קטן, הרעשתם עולם ומלואו לעומת תקציב־השיא של סיעות הכנסת.

ובראש־ובראשונה ברכה לבבית אמיצה לעורך השבועון, מר אורי אבנרי, שמאז בשדות פלשת (כפי שנודע לי מהטלוויזיה הופיע עתה מחדש, במהדורה י״א) ועד הנה השפיע ומשפיע על כל מהלכי המדינה בלי כנסת, בלי ממשלה ובלי חנטריש שילטוני אחר, אלא דרך עיתון, פשוט עיתון, וראו עד לאן והיכן הגיע.

כה לחי! ושנה פעילה!

דרור אבניאלי, ירושלים

טלוויזיה אמיצה

לאחרונה נשמעות מדי־פעם תלונות על תוכניות־הטלוויזיה. המשותף לתלונות אלה הוא הרצון להכתיב את הצגת נושא התוכניות, ולהתאימן לזווית־הראייה של המתלונן.

לשימחתי, אימצה לעצמה הטלוויזיה גישה אובייקטיבית השואפת לחשוף את בעיות החברה ולהציגן כמות־שהן, גם אם הדברים אינם נעימים לפעמים לראייה ולשמיעה.

בייחוד יש לברך על המאמץ לראיין ולהביא קשת רחבה של דיעות בשאלה הפלסטינית והערבים בישראל. הנני מציע לאלה שיצא קיצפם על עורכי־התוכניות, לא להאשימם בבגידה אלא לחתמודד עם הבעיות והטיעונים המועלים בהן.

מוחמד סולימן, חיפה

לקראת תפיסה חדשה

הקמת מדינת ישראל וביסוסה במשך עשרים־וחמש שנים עמדו בסימן מאבק מתמיד עם שכנינו, ואי־יכולת ליצור יחסים נורמליים עם המיעוט הערבי החי בתוכנו. הגישה השלטת היתה שבחוסר־ברירה יבלעו הערבים את המציאות החדשה, ישלימו איתה ויכרתו שלום עם ישראל.

דומני, שתפיסה זו לא צמחה מתוך הבנת השקפת־עולמם של הערבים, אלא מתוך רצון לראות את המציאות מעוצבת בהתאם למישאלות־לבם של מנהיגי המדינה.

כיום, דרושה תפיסה שונה כבסיס להמשך קיומנו באזור. ראשית, על ישראל להבין שייתרון צבאי הינו מכשיר זמני שבטווח ארוך לא יעמוד יותר לימיננו. טעות היא לחשוב שהערבים לא יוכלו להכשיר טייסים, ואנשי־מיקצוע אחרים שיוכלו להתמודד עם אנשינו. גם השימוש בנשק אטומי לא יבטיח את המשך קיומנו, היות שישראל הרבה יותר פגיעה לנשק זה מאשר מדינות ערב. שנית, על ישראל להכיר בעוול שנגרם לערבים בעיקבות הגשמת המיפעל הציוני, ולזנוח את קו ההצטדקות העצמית והטלת האשם על הצד השני, בכל הנוגע לזעזועים שפקדו את האיזור ביובל האחרון.

הפיתרון איפוא, הינו פשרה על כל הבעיות השנויות במחלוקת. עצם המושג פשרה מנוגד להכרזות כגון: „לא ניפגש עם אש״ף אלא בשדה־הקרב״. פשרה אינה מבטיחה מייד שלום מלא ומקיף כגון זה הקיים בין קנדה לארה״ב, אלא תנאי־מיסחר וקומוניקציה חופשיים, גבולות פתוחים, וכדומה, שבעיקבותיהם עשוי לצמוח במשך השנים שלום אמיתי.

גד סיבול, ירושלים

טעות לעולם חוזרת

שוטרי משטרת התנועה במרקב השרון, שהגיעו למקום, עמלו במשך זמן מה בחילוץ הגופות מן הרכב. במקביל, כיוונו כמה שוטרים את ה־

„מעריב״, 8.8.75

עומרי לוי, תל־אביב

להלן לוח המחירים המוסכם לשבוע

מ־17.8.75 עד 22.8.75

	לצרכן	
ירקות		
עגבניות מעולות	1.40	ל״י הק״ג
גזר	2.10	״ ״
חצילים	1.15	״ ״
פלפל מזן קליפורניה	2.25	״ ״
תפוא״ד בתפזורת	1.95	״ ״
תפוא״ד ארוזים	2.20	״ ״
בצל יבש	1.10	״ ״
בצל ארוז	1.25	״ ״
פירות		
תפוחים יונתן 5.5	2.75	״ ״
תפוחים — גרנד אלכסנדר גודל 7	2.35	״ ״
תפוחים — אורלינס גודל 6.5	3.50	״ ״
אגסים — ספדונה גודל 5.5	3.50	״ ״
אגסים — ספדונה גודל 5 ירושלים וחיפה	2.40	״ ״
ענבים — טומפסון	2.75	״ ״
ענבים — דבוקי, תמר ובירותי	2.00	״ ״
ענבים — אלפונס	2.50	״ ״
שזיפים — שגיב מגודל 3 ומעלה	2.30	״ ״
עופות		
פטם צעיר קפוא מוכן לבשול		
גודל 1 (עד 1.4 ק״ג ליחידה)	11.00	״ ״
גודל 2 (עד 1.6 ק״ג היחידה)	10.00	״ ״
גודל 3 (מעל 1.6 ק״ג היחידה)	9.00	״ ״
דגים		
בקלה — פרוס עשוי מדגים שמשקלם לא פחות מ־250 גר׳	10.00	״ ״
כסיף	8.50	״ ״

משרד החקלאות

איוב

בעיני הציבור הוא נראה כמו בולדוזר ששום דבר אינו יכול לעמוד בפניו - ורק מעטים ידעו כי סיפור חייו בשנים האחרונות היה שרשרת בלתי־פוסקת של טראגדיות מישפחתיות

„אני אף פעם לא אהיה חולה. אני לא אשכב במיטה, לא אמות לאט. זה יגמור איתי במכה אחת!" מילים אלה אמר פינחס ספיר לאחד מידידיו כמה ימים לפני מותו, כאשר איש לא היה מעלה בדעתו כי הבולדוזר האדיר, המתרוצץ והמרעים בקולו, יידום לפתע, בלא אזהרה מוקדמת ובלא הודעה מראש.

אולם ספיר חש בחודשים האחרונים כי קיצו קרב. לפתע הוא התחיל מדבר על המוות. בעוד שבמשך כל השנים היה ספיר לועג למוות ומתייחס אליו במין פאטאליזם, „יבוא כאשר יצטרך לבוא",

מאת

יוסי ינאי

החל ספיר בחודשים האחרונים מתייחס לנושא „קצת אחרת", כפי שאמר אחד מידידיו השבוע, בהלווייתו.

אך רק ידידיו הקרובים ביותר ידעו כי ספיר חי, במשך השנים האחרונות, בצילו של המוות, בצילן של מחלות, כאבים, בכי ודמעות אשר אפילו האיש החזק הזה, מי שנדמה היה כי כאילו דבר אינו נוגע לו, לא יכול היה לעמוד בהם, ונשבר בעצטיים פעמים רבות.

פגישה בחמש בבוקר

המכה הראשונה שהונחתה על ספיר היתה מות רעייתו, שושנה. מערכת־היחסים בין שושנה ופינחס ספיר היתה מוכרת רק ל„יחידי־סגולה", כפי שנהג ספיר לכנות את ידידיה של שושנה, ועמדה בניגוד גמור לאופיו ולדימויו של ספיר כפי שהתגלה לעיני הציבור הרחב.

האהבה בת עשרות השנים בין שני אנשים אלה יכולה היתה לשמש מופת לכל זוג. ספיר עטף את שושנה בצמר־גפן, ניסה להרחיק אותה מכל מה שלדעתו היה מכוער בחיים. הוא הצליח לשלב אותה במיסגרת חייו, למרות שמי שהכיר את קצב־עבודתו התקשה להאמין שיש בו רגע פנוי לאישה.

שושנה, אשה נמוכת־קומה, שהתלבשה תמיד בצניעות, ואשר התנוחה האופיינית שלה היתה עמידה רחוק ובצד, כמעט שלא הופיעה באירועים ציבוריים יחד עם בעלה, למרות שכאלה היו לו עשרות

שנה אחת של אושר

ספיר, שבועות אחדים לאחר שנשא לאישה את רבקה אל־נתן. הזוג היה נוהג להופיע ביחד בכל אירוע ציבורי (כאן בפתיחת ועידת חרות שנערכה בחברון) עד למחלתה של ריבקה. שבועות אחדים לאחר שיצאה מבית־החולים, ליוותה ריבקה את בעלה לדרכו האחרונה. תמונה זו של רבקה (באמצע) צולמה ליד הקבר הפתוח, בעת הורדת הגופה, כשלידה, מימין, בתה מנישואיה הקודמים, ומשמאלה ידידה ותיקה.

ניר ואברהם

נכדו של ספיר, בנה של בתו רינה (עם כיפה לבנה ומישקפי־שמש מימין) ניר טל, אשר מחלתו דיכאה את ספיר, ואביו אברהם טל (ראשון משמאל, עומד בידיים משולבות), שמחלתו־שלו גרמה לספיר את אחד ממשבריו הגדולים. ליד ניר עומדת ריבקה, אלמנתו של ספיר, וליד אביו עומד בחולצה המשובצת אחיו הצעיר.

(המשך מעמוד 11)

ומאות בחודש. כאשר היתה שושנה ספיר מתלווה אל בעלה, היה ברור כי ספיר מייחס לאותו אירוע חשיבות רבה.

למרות שספיר היה מוקף תמיד בצעירים אנשי־אמונו, „נערי ספיר" המפורסמים, היתה שושנה היחידה אשר ידעה את כל האמת שלו, ללא העמדת־הפנים הספירית המפורסמת, את לבטיו, אהבותיו, שינאותיו, מילחמותיו על הבמות הציבוריות ואלה שמאחרי הקלעים. ובעיקר: שושנה היתה היחידה שבפניה היה ספיר מודה גם בכישלונותיו.

השכם בבוקר, כאשר היה ספיר קם ממיטתו, היתה כבר שושנה ערה ומכינה לו קפה. לאמיתו של דבר היתה שושנה זו שהעירה אותו. מעטים יודעים כי ספיר אהב מאד לישון, בעיקר בשעות הבוקר, וכי אילו ניתן היה לו, היה נשאר מדי־בוקר במיטתו עד שעה מאוחרת. אולם שושנה היתה זו שהעמידה אותו בלוח־הזמנים המטורף שקבע לעצמו, לוח־זמנים שהפגישה הראשונה שבו היתה בסביבות השעה חמש בבוקר.

כשהיה ספיר חוזר לביתו, בדרך־כלל בשעת־לילה מאוחרת, היתה שושנה תמיד ערה, ממתינה עם ארוחת־לילה גדולה שאותה בישלה, מתיישבת לידו לשיחת־הלילה, כפי שהם היו נוהגים לכנות את השיחה היומית שלהם, שלעיתים היתה נמשכת עד לשעה שבה כבר היה ספיר צריך לקום.

אך כל זאת ללא התערבות, ללא אותן נזיפות נשיות מקובלות — במתיחת ביקורת עקיפה ואלגנטית, כימעט בלתי־מורגשת, ובעידוד בלתי־פוסק.

בכי ✶ בכפר־סבא

כשחזר ספיר מהלווייתו של אשתו לבית בתו הבכירה, רינה, המתגוררת ליד ביתו שלו בכפר־סבא, הוא פרץ בבכי, בקול רם. רק אז הבינו בני־המישפחה וקומץ ידידים ותיקים שהיו נוכחים במקום עד כמה היה כאבו גדול בעת שניצב דומם, בפני ספינכס, אל מול קיברה של שושנה, כשהוא לוחץ את ידי מנחמיו הרבים, כאילו העניין כולו אינו נוגע לו כלל.

עוד לפני פטירתה של שושנה, הביא הגורל את האיש הענק הזה להתייפחות קולנית. מיספר פעמים, בגלל מישפחתו. נכדו, בנם של בתו רינה ובעלה אברהם טל, הסוחר בעסקי־רכב, לקה במחלה אנושה וממארת. כשנודע הדבר לספיר, חרב עליו עולמו. הרופאים לא נתנו תיקווה רבה לחייו של הנכד ניר, והראשון שלו הם בישרו זאת היה ספיר. לדעת הרופאים יכול היה סבא ספיר לקבל זאת באומץ רב יותר, בגלל אופיו הקשה, מאשר הוריו של ניר.

אולם בכך היתה שגיאתם של הרופאים. בעוד הוריו של ניר וניר עצמו, שידע על מחלתו, קיבלו זאת בצורה מבוגרת, עד כמה שהורים יכולים לקבל בשורת־איוב כזאת, התמוטט ספיר לגמרי ופרץ בבכי נורא. הוא לא רצה לספר על מחלתו של ניר לשושנה, כדי שלא להכאיב לה, אך לא יכול היה לשלוט בכאבו, פרץ בבית שוב בבכי, והדבר נתגלה.

כיום ניר הוא נער בן 16, מחונן, יפה־תואר, מצליח בלימודים, ומקובל על חבריו. ברור כי הרופאים טעו אז בהערכת מחלתו ומימדיה.

המכה הנוספת היתה קשורה אף היא בבתו של ספיר, רינה. היחסים בין ספיר לבת זו שלו היו הדוקים מאד. בעוד שאת בתו הצעירה, צפירה, הנשואה לזאב הולצמן, אחד מבעלי חברת כנף, הוא אהב כבת־זקונים, ואת בנו עמוס הוא אהב כבן־יחיד, הרי אל רינה היה קשור במיוחד. ייתכן שקשר זה נוצר ביגלל העובדה שמישפחתה של רינה מתגוררת בשכנות לביתו של ספיר בכפר־סבא, וכי הוא ביקר בביתה כימעט מדי־יום, בעיקר מאז מותה של שושנה, עת הפך בית טל ביתו הראשי.

גם מחלתו של ניר קירבה אותו יותר לנכדיו — ניר, אחיו ואחותו — בניהם של אברהם ורינה, מאשר לשני בניה של צפירה ושלושת בניו של עמוס, אם כי את בנו הקטן של עמוס, תינוק בן שנה לערך, הוא אהב מאד.

אברהם, בעלה של רינה, לקה במחלת־עור קשה, אשר מיררה את חייו וחיי מישפחתו. היתה זו הפעם הראשונה שספיר הזכיר את שמו של איוב כדי לתאר את סיבלו האישי ואת סבל מישפחתו. מאוחר יותר, היה שגור שמו של איוב

עמוס והאלמנה

בנו היחיד של פינחס ספיר, עמוס, מי שאמר קדיש על קבר אביו, ליד האלמנה ריבקה. השניים ניצבו זה ליד זה בעת טכס־הקבורה שנערך בכפר־סבא. עמוס מנהל חברה גדולה.

יותר ויותר בפי ספיר, כאשר היה שופך את ליבו בפני ידידים קרובים.

שנתו המועטה של ספיר נדדה ממנו משך חודשים ושנים, כשהוא יודע שהברירה של חתנו היא בין עינוי נורא של מחלת־העור לבין ההסתכנות והעינויים הכרוכים בתרופה שניתנה לו. בתקופות הקשות של מחלת אברהם טל, מחלה שנמשכה שנים ארוכות, קשה היה להכיר את ספיר. חיוניותו הועמה, פניו היו נפולים, הליכתו כאילו הואטה, והחלק היפה בספיריזם הידוע, הקריאות הרועמות והמביכות, ההתחכמויות ביידיש, השיחות עם ידידים כאשר הוא מחבק את כתפיהם, נעלמו.

חרם

בשבת בבוקר

על הרומן בינו לבין אשתו השנייה, רבקה אל־נתן, אפשר לכתוב סיפור־אהבה חדש.

רבקה שונה לחלוטין משושנה ספיר, ואף שונה לגמרי ממה שאפשר היה לתאר שספיר אוהב או רגיל אליו. היא עצמאית ביותר, אשת־ציבור, לבושה בקפידה רבה וחסידת דרך־החיים הגורסת שאשה צריכה להיות תמיד ליד בעלה, ולא להמתין לו מאחרי הקלעים.

משנתפוגגה התדהמה שלאחר נישואיהם, שנערכו לפני כשנה, החלו אנשים לנסות לפענח את פשר הנישואין המפתיעים האלה. הלשונות הרעות המציאו בדיחות, חלקן מפולפלות יותר וחלקן פחות, חלקן מקוריות והאחרות מאומצות מנישואי טורלידאנו או אשכול בזמנם. ידידיו האמיתיים של ספיר הבינו כי הוא מחפש לו רעייה לחיים, כדי שלא יהיה גלמוד. אך ילדיו לא ראו את נישואיו בעין יפה, והתנכרו לרבקה.

אולם משנאיו, ממציאי הבדיחות, הידידים הקרובים לו, ה„מבינים" ואפילו בניו ניצבו משתאים כעבור חודשים אחדים, כשעמדו על האהבה העצומה השוררת בין ספיר ולריבקה. השינוי שחל בספיר מאז נישואיו היה אדיר. מצב־רוחו המרומם, העיניים החלו מחייכות שוב, הקלות שבה קיבל דברים והכבוד הרב, אשר גבל לעיתים אפילו בגינונים שהיו רחוקים מספיר, אותו הוא רחש לרעייתו החדשה — כל אלה הצביעו על אושרו הגדול.

ריבקה החזיקה את ספיר קצר. היא היתה מטילה עליו מרויות אשר מעולם לא חלם שמישהו יעז להטיל עליו, ולא־כל־שכן שהוא יישמע להן. הישיבות בעלות המסורת הארוכה בשבת בבוקר בבית בכפר־סבא, בהן היה ספיר מסיים עם ידידים ושותפים לפוליטיקה עניינים הרי־גורל, הופסקו במחי־יד. ספיר נשמע להוראה שלא להזמין עוד אנשים לביתו בשבת בבוקר, ואלה שבאו מתוך הרגל נתקבלו על־ידי ריבקה בצינה עזה, אשר הבריחה אותם במהירות. השבת הוקדשה למנוחה של ספיר, לפגישות ולמישחקים עם נכדיו, בניהם של אותם שהתנכרו לה.

פגישות של שעות מאוחרות בלילה נדחו, או לא נקבעו כלל. התפריט הפך מאורגן, ודיאטה חריפה הוטלה על ספיר, אשר אחת מהנאותיו, שלה יצא שם בכל רחבי העולם, היא לאכול הרבה, לא חשוב מה. במשך החודשים האחרונים הוריד ספיר עשרה קילוגרמים ממישקלו, לראשונה בחייו, בעיקבות הדיאטה החריפה שרבקה כפתה עליו.

משגילתה כי הוא סובל מלחץ־דם גבוה, חייבה אותו להיבדק מדי־שבת אצל רופאו הפרטי, הפרופסור יונס קליינמן. גם בשבת שלפני פטירתו נבדק ספיר אצל קליינמן.

ספיר קיבל גזירות אלה באהבה רבה. נדמה היה כי ריבקה היא האשה היחידה שהצליחה לכפות את רצונה על ספיר וגם לזכות מצידו בהכרת־תודה על כך.

נס

בבית־החולים

אך גורל־איוב המשיך לרדוף את ספיר.

לפני כשלושה חודשים, בעת שהיה ספיר בארצות־הברית יחד עם ריבקה, התלוננה ריבקה על כאבים עזים בביטנה. ספיר ביטל את המשך סיורו, מיהר לחזור איתה לארץ. מנמל־התעופה היא נלקחה ישר לבית־החולים ביקור חולים בירושלים. כעבור כמה ימים של בדיקות קיבל ספיר את הבשורה המרה: לריבקה יש גידול ממאיר.

ריבקה

למרות נישואיהם הקצרים, היתה האהבה שאותה רחשו ספיר וריבקה זה לזו לסיפור־אהבה במהדורה מודרנית. מותו הפיתאומי של ספיר נפל על ריבקה כרעם ביום בהיר (בתמונה, נתמכת על־ידי בתה מנישואיה הראשונים).

אי־אפשר למישהו לתאר לעצמו את ספיר נשבר וממרר בבכי. אולם זה קרה לו כמה פעמים בשנים האחרונות

באחד ממישרדי בית־החולים התמוטט ספיר, ופרץ שוב בבכי. עוד לפני שנשא את ריבקה, הוא ידע כי היא סבלה מסרטן־השד, ונרפאה ממנו. הוא ידע גם כי דרכה של מחלה זדונית זו לשוב לעיתים קרובות, גם כאשר נדמה כי נפטרו ממנה. למרות ידיעה זו, היתה המכה קשה מדי, אפילו עבורו, והוא התמוטט.

משך שבועות רבים פירפרה ריבקה בין החיים לבין המוות. ספיר קיצץ בפגישותיו, בנסיעותיו ובכל עיסוקיו, ובילה שעות רבות ליד מיטתה בבית־החולים. רק כאשר השתפר מצבה, שיפור אשר רופאי ביקור חולים ראו בו נס, הוא חזר בהדרגה לפעילות יומיומית רגילה. כאשר שוחררה ריבקה לפני שבועות מיספר מבית־החולים, וחזרה לביתם בירושלים, לא היה אדם מאושר יותר מספיר.

הוא בוודאי לא העלה על דעתו שסופו־שלו קרוב כל־כך.

אך גם לאחר פטירתו של ספיר המשיך הגורל להתל בו. ריבקה רצתה שהוא ייקבר בירושלים. ילדיו רצו שהוא ייקבר ליד אמם, שושנה, בבית־העלמין בכפר־סבא. נראה היה כי תפרוץ מילחמה מכוערת בין האשה לבנים, משום שבניו של ספיר הודיעו כי הם יעמדו בכל תוקף על כך שאביהם ייקבר ליד אימם.

אך ריבקה נתגלתה כאן שוב במלוא רוחב־ליבה. כאשר הבינה כי דרישת הבנים עלולה להביא לידי פרשה שתפגע בזכר בעלה, ויתרה במהירות, למרות שהדין היה לצידה, והסכימה שהוא ייקבר רחוק ממנה, ליד אשתו הראשונה.

למרות שבחודשים האחרונים ניבא מיספר פעמים את מותו הקרוב, לא נתגלתה, בחמישה הימים שלאחר מותו, צוואתו של ספיר, ונראה שלא השאיר אחריו צוואה כלל. אצל עורך־הדין שלו, שימעון אלכסנדרוני, מי שהיה גם ידידו האישי, לא השאיר ספיר צוואה.

למרות שכל חייו עסק ספיר במיליונים, הרכוש שאותו הותיר אחריו דל ביותר. מילבד קיצבת השאירים המגיעה לאלמנתו מהכנסת, הותיר ספיר את ביתו שבכפר־סבא ואת סכום הפיצויים מחברת מקורות, שעדיין לא נגע בו, למרות שעברו כבר עשרות שנים מאז עבד בחברה זו.

המישפחה עדיין לא פנתה לעסוק בירושה, אך אין ספק כי אהבתם של אשתו ריבקה ושלושת בניו — רינה, עמוס וצפירה — לאביהם, תגבר על כל ויכוח אפשרי ביניהם.

ליד שושנה

על־פי בקשת בניו של ספיר הוא נקבר ליד קבר אמם, שושנה, בבית־העלמין של כפר־סבא. בני־מישפחתו של ספיר שולחים מבט אחרון, שניות אחדות לפני שגופתו מורדת אל הקבר. בתמונה נראה הבן עמוס (באמצע, עם כיפה ומישקפי־שמש) כשמימינו נכדו של ספיר, בנה של בתו רינה, ומשמאלו בנו־שלו.

הירהורים וזיכרונות אישיים על פינחס ספיר

הוא לא הלך לגיהינום

היכן נמצא עכשיו פינחס ספיר ?
„לא ישלחו אותי לגיהנום !" הוא הבטיח לפני כמה שבועות בילבד, בשיא הוויכוח על פרשיות השחיתות. הוא התכוון לומר, בסיגנונו הציורי האופייני, שעיסקי־השחיתות שדבקו בשיטתו הכלכלית הם כאין־וכאפס לעומת הישגיה הכבירים.

איני מוכן לשים עצמי במקומו של הקדוש־ברוך־הוא, לסכם את טורי הזכות והחובה, ולסכם את המאזן האחרון של פינחס ספיר. הדבר בוודאי נעשה אי־שם, במחלקת איי־בי־אם של מעלה, שבה הוכנסו כל הנתונים על ספיר לתוך מחשב קדוש — אלא־אם־כן יש בשמיים מלאך בעל מוח דומה לזה של ספיר עצמו, שמעולם לא הזדקק לשום מחשב.

האם נשלח, ספיר, בסופו של דבר, לגן־עדן או לגיהנום ? בדבר אחד אני בטוח : אם הוא נמצא בגיהנום, הייתי גם אני רוצה להישלח לשם בבוא העת. שהרי אם נמצא שם ספיר, משמע שזהו המקום שבו נמצאים האנשים המעניינים, החריגים, אותם שלא השכיבו את עצמם במיטת־סדום של הבינוניות האנושית.

כבר נפגשתי עם ספיר בעולם הזה במין גיהינום סטאטיסטי ארצי. איזשהו מוסד עורך מדי־שנה סקר־דעת־הקהל על האנשים האהובים והשנואים ביותר על הציבור

מאת

אורי אבנרי

הישראלי. במשך שנים נמצאנו, ספיר ואני, ברשימת שנואי־הציבור, כשפעם הוא מעלי, ופעם אני מעליו.

יש לי סימפאטיה טיבעית לאנשים ש„הציבור", אותו „רוב דומם" שטוף־מוח שהכתיר את כל הרודנים ושנכנע לכל הכאריזמות, שונא אותם. מפינחס ספיר ועד יהושע פרץ, מיצחק בן־אהרון ועד זאב ז'בוטינסקי — יש משהו המאחד אובייקטיבים־של־שינאה, למרות שהם שונים כל־כך זה מזה. יש להם הנכונות להילחם על דברים בלתי־פופולריים, ללכת בדרכם־שלהם מבלי להתחנף אל ההמון ההפכפך. לא תמיד הם צודקים. ולא תמיד הם נחמדים. אבל אוי לחברה שאין בה כאלה.

פינחס ספיר היה איש, לא העתק של משהו, לא המצאה של איש יחסי־ציבור, לא „דימוי". הוא היה אדם אוריגינל, אדם אותנטי, יחידי־במינו, בעל מעלות ומיגרעות — תפורות על־פי מידתו הבילעדית. ECCE HOMO.

אינך פוגש אנשים רבים כאלה בחייך. בצמרת ישראל אפשר היה למנותם על אצבעות יד אחת. אם נזדמן לך להיתקל באחד מהם, חייב אתה להכיר טובה לגורלך.

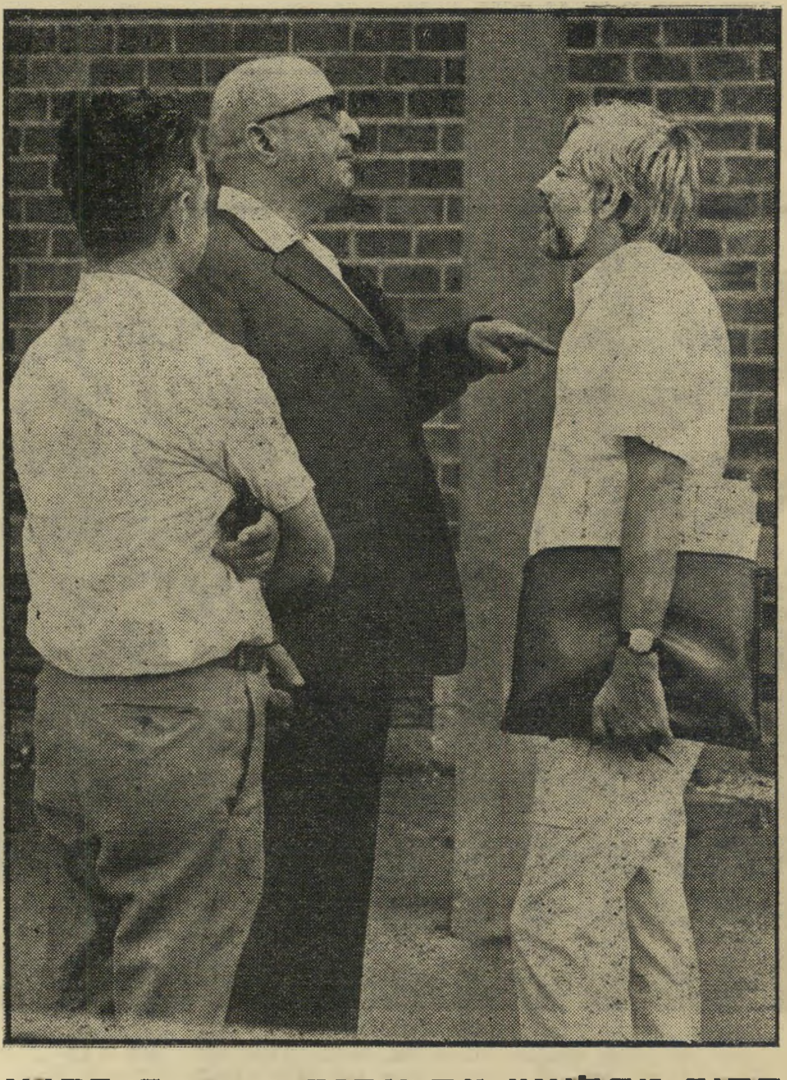

ספיר מתלוצץ עם אבנרי ברחוב בת"א

אני רוצה למהר ולהתנער כאן מחשד, שהיה עלול להתגנב ללבו של הקורא למיקרא השורות האחרונות.

השבוע מלאו העיתונים מאמרי הערכה והערצה לפינחס ספיר. כתבו אותם, לרוב, אותם אנשים שהוא סימל בעיניהם את כל הרע והמכוער עלי אדמות, עוד לפני שבוע.

עניין של אופי

רצה המיקרה, ואני סיכמתי את דעתו על דרכו ואישיותו של ספיר מעל עמודי העולם הזה (1944) לפני שמונה חודשים בילבד. אז כבר לא יכול היה לחלק הנאות והטבות ככל העולה על רוחו, אך הוא היה עדיין חי מאד־מאד.

זה־עתה קראתי את הדברים מחדש, ואין לי כל חשק לשנות בהם אפילו מילה אחת. ברשות הקורא, אעשה משום־כך דבר שאיני רגיל לו : אפרסם להלן מחדש, כמאמר־הספד, רשימה שכתבתי על אדם בעודו בחיים. שיניתי רק את הדיקדוק, והפכתי הווה לעבר.

הנה הדברים :

„מדוע אתם מתקיפים בחריפות כזאת את ספיר ?" שאל אותי צבי רכטר, מנכ"ל סולל בונה, כאשר ישבנו ובירינו את האשמות נגדו. „פעם, כשביקרתי בכנסת, ראיתי אותך יושב עם ספיר לייד שולחן אחד. התלוצצתם ביחד, והיה נראה לי שאתם הידידים הכי טובים."

רכטר הציג את השאלה אחרי שהערתי כי פרשת הגילגול של כספי סולל בונה באמריקה לחברות הוואדוציות של טיבור רוזנבאום היא דוגמה קלאסית ל„שיטת ספיר."

היה בדבריו גרעין של אמת : תמיד חיבבתי את פינחס ספיר, ותמיד ראיתי ב„שיטה" שלו סכנה לאומית.

כיום מתפרקת השיטה, כמו מידבר־קרח אדיר בים הצפוני בבוא האביב. גושי־קרח מתפצלים, הופכים קרחונים וצפים על פני המים, גדולים וקטנים, גושי־ענק וגבעות קטנות, כשחלקם בולט מעל לפני המים, וחלקם הגדול מוסתר. אלה הן ה„פרשות" — טיבור, צור, צי"ם, סולל־בונה, בתי־הזיקוק, א"י־בריטניה, ורד, ועוד. כל קרחון כזה יכול להטביע אוניית־פאר, כמו הטיטאניק, בשעה שהחברה הנוצצת רוקדת על סיפונה.

כאשר השיטה מתמוטטת, הכל תוקפים אותה. אלה שזחלו אתמול על ארבע לפני ספיר, והיו מוכנים לנעוע באוזניהם כדי לקבל ממנו מיליון אחד או שניים, מגנים עכשיו את „השיטה" בקולי־קולות. אבל איש אינו מסביר מה היתה, בעצם, „השיטה" של ספיר.

השיטה היתה עניין אישי מאוד, מעין הארכת אישיותו של ספיר. השיטה היתה האיש, האיש היה השיטה. אי־אפשר היה להבין את השיטה, מבלי לנסות להבין את האיש.

מוח אלקטרוני ורכילות

לא פעם שאלו אותי : „מה יש לו, לספיר הזה ? איך הוא הפך לדיקטטור של הכלכלה הישראלית ?"

היה קשה להסביר זאת. אין לספיר אף אחת מן התכונות אשר רגילים לייחס אותן למושג היווני „כאריזמה". הקרחת המבהיקה, המישקפיים, צורת־הדיבור, ההיגוי האופייני („וו !") — כל זה לא הצטרף לדמות המעוררת פחד והערצה.

אם כן, במה היה כוחו ?

התכונה הבולטת ביותר שלו היתה כושר־העבודה. האיש דינאמו, הוא יכול היה להשכים קום, לערוך ישיבה על ארוחת־בוקר של לבן וחביתות, ולהמשיך כך שעה אחרי שעה, עד מאוחר בערב — שיחה אחרי ישיבה אחרי ועדה, אחר ויכוח.

כל זה לא היה מועיל, אילולא היה כושר זה קשור בתפיסה פנו־מנלית. ספיר אינו תופס במהירות. הוא תופס כמהירות־הבזק. הדבר מזכיר מחשב אלקטרוני. עוד לא לחצת על כפתור המיספר האחרון, וכבר יש לך התשובה לבעייה המסובכת, רבת הספרות.

ראיתי זאת לא פעם במו־עיני, במיזנון הכנסת. מישהו חשוב רצה מספיר משהו, בסדר־גודל של כמה מיליונים. ספיר קבע לו פגישה של רבע שעה. בשולחנות הסמוכים המתינו הקליינטים שנקבעו להם הפגישות הבאות — גדולי המדינה והמשק — 10 עד 15 דקות לנפש.

מה קרה ברבע־שעה כזה אצל ספיר ? האיש התחיל להסביר את בקשתו. ספיר שיסע את דבריו בשתיים־שלוש שאלות, שגילו לו את כל אשר רצה לדעת. בו במקום ניתנת ההחלטה — כן או וו. ההמשך הופנה לפקיד זה או אחר. לסך־הכל : 5 דקות.

נותרו עוד 10 דקות. אלה הוקדשו לרכילות. מי השקיע במה, כמה הרוויח פלוני, מה היחסים בין אלמוני לפלמוני, וגם מי התחתן ומי התגרש. לסקרנות של ספיר לא היתה גבולות.

הסקרנות הזינה את המחשב החבוי בראש הקרח. כמויות עצומות של מידע זרמו לתוכו. הכל אוחסן בו כראוי. לכושר־העבודה, כושר־התפיסה וכושר־ההחלטה של ספיר — שלוש תופעות־טבע נדירות — התווסף גורם רביעי חיוני : כושר־הזכירה.

מעולם לא ראיתי אדם המסוגל להחזיק בראשו מחסן אינסופי כזה של מיספרים. החל מן התוצר־הלאומי־הגולמי וכלה בסכום ההשקעה של סר איזידור פוקס בחברת שמבאלולו בע"מ — הכל היה מאוחסן, מתוייק, מוכן לשליפה תוך אלפית של שנייה, כשהמוח האלקטרוני נקרא לפתור בעייה.

שפריץ אצל רוטשילד

אדם נבון יוצר לעצמו שיטה התואמת את תכונותיו, כישוריו ומיגבלותיו. אבל זוהי שיטה אישית.

אצל ספיר זה הפך לשיטה לאומית.

צירוף הכישורים של ספיר היה נדיר. לכן לא היה שום אדם אחר מסוגל להמציא שיטה כשלו. בשביל ספיר, היתה זו שיטה טבעית לגמרי.

בקיצור : שיטת ספיר יצרה מערך עולמי המבוסס כולו על תכונותיו של איש אחד.

איש אחד היה מסוגל לזכור את הכל, להחליט על הכל, להפעיל את הכל. הוא היה מוכן לקבל על עצמו את האחריות לכל.

הוא היה מוכן להחליט, בין ארוחת־בוקר לארוחת־הצהריים, על העלאת־השכר של עובדי עיריית באר־שבע ; על התעריפים החדשים של חברת החשמל ; על זריקת

הרגעים האחרונים: פינחס ספיר בין יצחק רפאל (מימין) ויצחק רבין בנבטים

מזכיר־המיפלגה בעפולה, על קומבינציה שתאפשר להבריח הון יהודי שחור ממדינת בנייה בדרום־אמריקה לוואדוץ, תוך הונאת ממשלת וולגריה; על קניית מיפעל לאלוף (מיל.) בעזרת כספו של נדבן מברוקלין, תוך עקיפת כמה חוקים אמריקאיים וישראליים; על קיצוץ תקציב הפיתוח והוספת חצי מיליארד לכור בנגב; ועוד כמה עשרות החלטות שונות.

בארוחה (במיזנון הכנסת, בתנובה של בית־שאן או במיסעדת־הגריל של המלך דויד בירושלים, לא חשוב היכן ומה טיב האוכל) נמשכו הדיונים על מכירת הבונדס בבוסטון או פשיטת־הרגל הצפוייה של מיפעל הטכסטיל המקומי (אין דבר, נעביר לו חמישה מיליון מתקציב הביטחון, באמצעות חברה בוואדוץ), וכן הלאה, במשך כל היום, יום אחרי יום.

ספיר שיחק במיליונים כשם שילד משחק בחיילי־עופרת, או כפי שאלוף מעביר כוחות בשטח.

אפשר היה לתאר את ספיר בדמות להטוטן בזירת הקירקס, כשהוא מעיף עשרות כדורים זוהרים באוויר בו־זמנית, בתנועה מתמדת. לפעמים נפל כדור והתפוצץ, אבל ההצגה לא נפסקה אף לרגע, עד שהקהל כולו נכנס להיפנוזה ואיש לא היה עוד מסוגל לעקוב אחר תנועות הידיים.

בשביל מה עשה זאת? ספיר עצמו התפאר בתרומתו האדירה לבניין הארץ. אם נמתחה ביקורת על כישלון של מיפעל או התפרקות של קומבינציה, הגיב בזילזול תהומי. מה כל אלה לעומת המלאכה העצומה שנעשתה? כשמנסרים עץ לבניין, עפים שבבים.

אבל נדמה לי שנוסף על הרגשת־השליחות שלו, שהיתה אמיתית ואפילו נאיבית, פעלה כאן התשוקה הלא־מודעת לשחק במיליארדים, להפעיל את כושרו. זאת היתה תשוקתו היחידה, והוא היה מכור לה כמו נארקומן לסם.

האם נהנה מכך שהוא, פינייה קוזולבסקי מוורשה, פעיל החלוץ (על כך סיפר הרבה ובהנאה), המזכיר הקטן מכפר־סבא, הפך למגלגל מיליונים? אם נהנה מפני שגילה בעצמו כישרונות של אשף פינאנסי, ושאף, ככל אדם, להפעיל את כישרונותיו עד לקצה גבול היכולת?

דובר הרבה על תשוקות אחרות של ספיר, על אהבתו את החיים הטובים, ובייחוד את האוכל הטוב. אבל אלה היו אהבות קטנות. אומנם, הוא לא היה נזיר. אהב רכילות על עניינים שבינו־לבינה, כשהוא מכיר את האנשים. הוא אכל הרבה. אך נדמה לי שאינו מבחין כלל מה הוא אוכל, אפילו במיסעדות־הפאר היקרניות, שצמחו כמו פיטריות על קרקע שיטתו.

פעם שאלתי אותו בפירוש מה האמת בסיפור המפורסם על היין של רוטשילד. (לכבוד שר־האוצר הישראלי ציווה הברון להביא בקבוק יקר במיוחד של לאפיט, אחד היינות היקרים בעולם, תוצרת המישפחה. ספיר עירבב את הנוזל האצילי בסודה, והכין לעצמו שפריץ נוסח כפר־סבא.) „זה לא היה ולא נברא,״ הגיב בתוקף.

אך לא פעם מסמלת האגדה את המציאות. אם בכלל מסוגל ספיר להשתכר, הרי זה ממיספרים של מיליארדים.

ואדוץ בירושלים

„שיטה״ המפורסמת של ספיר היא, איפוא, הפיכת הכלכלה הלאומית כולה לעסק פרטי של איש אחד. לא מבחינת הפקת הרווחים (איש לא חשד מעולם שספיר לקח לעצמו אפילו אגורה אחת מכל המיליארדים שעברו על שולחנו) אלא מבחינת ההחלטה. ספיר לא היה רק מנכ״ל המדינה, אלא גם יו״ר מועצת המנהלים וכל חבריה, ההנהלה בשלמות, מזכיר וגיזבר. מילבדו היו בה רק נערים־שליחים.

הוא בז לחוקים, לסדר, לניהול תקין, לכל הכללים שנוצרו על־ידי אנשים קטנים למען אנשים קטנים. כל זה פשוט לא היה קיים בשבילו.

פרשת החברה לישראל מדגימה יפה את השיטה. טיבור רוזנבאום היה גלגל קטן בשיטה של ספיר. הגלגל נפגם, והיה צורך לתקן אותו. מניין לוקחים תוך כמה שעות את המיליונים הדרושים? המחשב התחיל לעבוד, ותוך אלפית של שנייה באה התשובה: כך־וכך מיליונים מצי״ם, וכך־וכך מחברת־הבת של סולל־בונה באמריקה, כך־וכך מבתי־הזיקוק.

מה לחברות אלה ולעיסקי רוזנבאום? לא כלום. אבל כל החברות הן חברות־בת של פינחס ספיר, והוא גילגל את המיליונים ביניהן כאוות־נפשו.

מובן שזה פסול. סולל־בונה קיים כדי לסלול ולבנות, לא כדי לעזור לגיזבר של המאפיה האמריקאית לכסות הפסדים של עיסקת־ספסרות של חברה ואדוצית בקרקעות איטלקיות. צי״ם היא חברת אוניות, ולמדינת ליכטנשטיין אין נמל. אין בה אפילו חוף־ים. לא חשוב. ספיר קבע, והמיליונים זרמו.

מדינת טאמאניה חוקקה חוק המאפשר לנכות ממס־ההכנסה שלה השקעות בישראל? יופי, הבה נקח משם כמה עשרות מיליונים. איך? נמצא משקיעים. אין משקיעים? נמציא משקיעים. נעביר להם כסף דרך ואדוץ, הם ישקיעו את הכסף בישראל. יקבלו פטור ממס־הכנסה בטאמאניה, ימכרו את הפטור לחברות טאמאניות אחרות, יבריחו את הכסף לבנק של טיבור בשווייץ, שיתן לי את הכסף כדי לחפות על כישלון חברה ישראלית באפריקניה התיכונה.

כמה חוקים של כמה מדינות הופרו בדרך? מה זה חשוב. זה טוב למדינה.

לכסף אין ריח. הכל כשר. כסף של המאפיה, כסף שחור של יהודים שהוברח מתריסר ארצות ידידותיות, כסף שהוצא מממשלות זרות בטענות־שווא. הכל טוב למדינה.

ובמדינה עצמה — הכל מתנהל על פי אותה שיטה. אילין נכשל? אין דבר. נמכור את המיפעל שלו במחיר מופקע לשובינסקי. שובינסקי לא רוצה? שמע שובינסקי, אל תעשה קונצים. אז מה אם תשלם כמה מיליונים יותר מדי? סמוך עלי. אני אחזיר לך ממקור אחר, עם תוספת. רק אל תרגיז אותי. אני אתן הוראה להעלות את מחיר המכוניות שלך. תגיד שספיר אמר. יהיה בסדר. אבל תכניס את כור לעניין, ותן תרומה קטנה למפא״י. זה יירשם כתרומה לבריכת־שחייה, או כקומיסיון.

איך יכול היה ספיר להבטיח לשובינסקי דבר, השייך למישרד התחבורה, שהוא אוטונומי? בשביל ספיר לא היו מישרדים אחרים. על כל פנים, לא בשטח הכלכלי. כל המישרדים היו תלויים בו. כל פקיד היה תלוי בו. מישרד־התחבורה היה בשבילו רק חברה ואדוצית נוספת.

כך פעלה השיטה. בהצלחה מסחררת. כל הכדורים הזוהרים התעופפו באוויר, וכימעט אף אחד לא נפל.

שחיתות בסיטונות

שיטה כזאת, המתעלמת מכל גבולות החוק והסדר, מכל כללי הניהול התקין שהומצאו כדי להגן על הציבור, מוכרחה לפתוח פתחים ללא־ספור לשחיתות. **זאת היתה תופעת־לוואי של השיטה: היא השחיתה בסיטונות.**

את ספיר זה לא עניין. הוא עצמו היה מחוסן בפני כל פיתוי, כשם שנארקומן מחוסן בפני פיתוי של קמצנות. אבל נדמה שלא היה איכפת לו שאחרים יהיו מושחתים. להיפך, לפעמים נדמה היה שהוא מעודד את משרתיו בדרך זו, כדי שיהיו מכשירים נכנעים עוד יותר בידיו.

איש לא התפלא כאשר נודע כי מיכאל צור, ילד־טיפוחיו בה״א הידיעה של פינחס ספיר, היה שותף בפתיחת חשבון סודי בבנק שווייצי. רבים נדהמו כאשר נודע כי גם משה קשתי, מנכ״ל מישרד־הביטחון לשעבר, היה שותף לחשבון זה. „איך זה קרה לו?״ שאלו ידידיו ומכריו, שחשבוהו לסמל המוסר הפטריוטי.

אין כל מקום לפליאה. כאשר מתגלגלים המיליארדים, בדי מעצורים של חוק וסדר, יכול רק אדם־עליון אחד להישאר נקי. אנשים נורמליים מוכרחים להידבק בחיידק השחיתות. כל מי ששמר על נקיון אישי בממלכתו של ספיר, מגיע לו עיטור מיוחד.

רבים מעוזריו של ספיר, שהיו פקידים עניים, הפכו בינתיים לאילי־הון. בין שתי לגימות של תה עם לימון, יכול היה ספיר להעשיר אדם, להפוך ראש־המחלקה אביון לבעל מלון בינלאומי או לסרסור־נשק עתיר־קומיסיונים. היה כדאי לספיר לשבץ את נאמניו בעמדות־מפתח במשק, מתוך תיקווה שימשיכו להיות מכשירים בידיו. חוששני שלמד, כמו שלמדו אחרים לפניו, שאנשים מסוג זה הם הראשונים הבועטים במיטיבם, כאשר זה כדאי להם.

ספיר עצמו דאג, כמובן, להטיית זרם אדיר של כספים למיפלגתו. זה היה אחד המניעים העיקריים של השיטה. בכך לא ראה, בוודאי, שחיתות. מה־גם שהשיטה זרמים קטנים יותר לכל המיפלגות האחרות — מחרות ואגו״י ועד מפ״ם ומק״י.

בסופו של דבר, הכל היו תלויים בו. הכל נהנו מן השיטה. במנגנון המיפלגה לא היה איש שלא היה מוכר את אמו כדי למצוא חן בעיני ספיר. המיפלגות האחרות, שתקפו אותו בפומבי, התרפסו לפניו בחדרי־חדרים.

ספיר בז לכולם. נדמה לי שהחשיב רק אותם בודדים שלא הצטרפו לשיטתו.

על כל פנים, כך אני מסביר את היחסים המוזרים שנוצרו, איכשהו בינינו.

הפינקס השחור הקטן

זה התחיל כאשר חשפתי מעל דוכן הכנסת את העובדה שספיר מוכר דולרים ממשלתיים, בשוק השחור, בניגוד לחוק. ספיר הכחיש זאת בזעם. חזרתי ותקפתי. בסופו של דבר זה הגיע להתנגשות חריפה מאוד, כשהוא תוקף אותי מעל הדוכן, ואני משיב לו בקריאות־ביניים. (כעבור שנים אושרו כל גילויינו, ונסתבר כי כל חברי ועדת־הכספים, מחרות ול״ע עד מפ״ם, היו שותפים לקנונייה.)

דקות מעטות אחרי הסערה נתקלתי בספיר במיזנון. הוא ניגש אלי, התלוצץ, ומאז התפתחה מעין ידידות בינינו. חוששני שהייתי בעיניו מעין מוצג של גן־חיות — יהודי שמעולם לא קיבל ממנו אגורה אחת.

יחסים אישיים אלה נשארו בעינם גם כאשר חשף העולם הזה פרשות־שחיתות שהיו קשורות במעשיו ובאנשיו, וכאשר ניתחתי את שיטתו שוב ושוב מעל דוכן הכנסת. מעולם לא התלונן על כך. לעומת זאת התלונן כאשר פירסם עליו העולם הזה פרט אישי בלתי־חשוב, שלא היה נכון.

מדוע חיבבתי את האיש? קשה לי להסביר זאת אפילו לעצמי.

אולי מפני שהוא טיפוס מיוחד־במינו. אולי מפני שחסרים אצלו לחלוטין יסודות של זדון, צביעות והעמדת־פנים. שהם לחם־חוקם של פוליטיקאים מיקצועיים. אולי

(המשך בעמוד 42)

לא חשוב אם אשה היא בת 40 פלוס – העיקר שיש לה פלוסים

■ כאשר הופיע ח"כ **אבא אבן**, שר־החוץ לשעבר, בתוכנית הרדיו יום השישי הקצר, הוא נשאל על־ידי מראיינו, **דידי מנוסי**, מה דעתו על מישחק־הברוגז שמנהל יורשו בתפקיד, שר־החוץ **יגאל אלון**, עם ראש־הממשלה. אבן השיב מייד: „השומר יורשי אנוכי?"

■ באותה תוכנית הופיע גם מנכ"ל אל על, **מרדכי בן־ארי**. בהיתממות רבתי התפלא בן־ארי על התגובות הנזעמות בציבור על משכורות ציוותי־האוויר באל על. „קח אותי, למשל," אמר בן־ארי, „בתור מנכ"ל החברה אני מקבל משכורת הרבה יותר קטנה מאשר הטייסים, ובכל זאת אינני מרגיש את עצמי מתוסכל."

■ אגב, אבא אבן דחה את בקשתה של האוניברסיטה המפורסמת על־שם ג'ון הופקינס בבולטימור, להופיע בה כמרצה־אורח. לעומת זאת השיב בחיוב על הצעתה של האוניברסיטה העברית, והוא יהיה אורח בשנת הלימודים תשל"ו, בפקולטה למישפטים ובחוג ליחסים בינלאומיים. נושא ההרצאות יהיה „הליכי הארתעה וההכרעה במילחמה ושלום בשנים 1974־1975." אותו נושא שעליו הרצה בזמנו באוניברסיטת קולומביה. הוא גם טרח להודיע כי ההרצאות יינתנו בתיאום עם עבודתו הפרלמנטרית.

■ „עכשיו, אחרי שממשלת־ישראל החליטה להחזיר שטחים," סיפר השבוע **ראובן צליק**, בדחן הבוהימה התל־אביבית, „יש גם לשאה הפרסי תביעות נגד ישראל. הוא דורש להחזיר את השטיחים!"

■ אגב, לאחרונה פגש צליק בידידו הוותיק, ספן־השלום **אייבי נתן**. אייבי התמרמר על שידידיו־בעבר אינם מסייעים לו בהמשך מיבצעיו. „מידיד כמוך," אמר לצליק, „אני מצפה שיתרום לי משהו." צליק גילה מייד נדיבות ורוחב־לב: „אני מוכן לתרום לך מיכל גדול של פזטוקס." „בשביל מה אני זקוק לזה?" תמה אייבי. השיב לו צליק: „בשביל להרוג את הג'וק שיש לך בראש!"

■ סיפורים רבים סובבים סביב אישיותו של הפרופסור **חרדן אשכנזי** ז"ל, מנתח־המוח בעל השם העולמי, שנפטר לא־מכבר מגידול במוחו. אחד הסיפורים שסיפר אשכנזי עצמו: פעם נקרא באופן דחוף לטפל בילד. אף שלא נהג לערוך ביקורי־בית כאלה, הלך למקום ומצא מישפחה ענייה, מרובת־ילדים. הוא כל־כך ריחם עליה, עד שלא גבה שכר עבור הביקור, ואף נתן להם 50 לירות לקניית תרופות. כעבור זמן פגש את אם הילד, כשהיא זורחת מאושר: „דוקטור, הצלת את חיי הבן שלי! השתמשתי בחמישים הלירות שנתת לנו כדי להזמין רופא אמיתי, והוא ריפא את הילד!"

■ לנשים יש כל מיני יתרונות, לדעת תת־אלוף **פינחס** („פינייה") **להב**, קצין אספקה ראשי של צה"ל. מישלחת נשים באה אליו פעם כדי להסדיר את עבודתן של מתנדבות, שביקשו לעזור במחסנים של צה"ל. בסוף השיחה אמרה אחת הנשים: „אבל אני רוצה להזהיר אותך, כל הנשים האלה הן בנות 40 פלוס." השיב להם להב: „לא חשוב, העיקר שיש להן פלוסים."

■ זוג־האמנים הישראלי, **שושיק שני ואריק לביא**, המתגוררים כיום בהמבורג שבגרמניה, שם הם מופיעים בהצלחה רבה בגירסה הגרמנית של הקומדיה של **אפריים קישון** הו, יוליה!, ייעדרו מהארץ עוד כשנה. לוח־ההופעות שלהם בערי גרמניה עם המחזה גדוש לגמרי. אילו רצו בכך, יכלו להאריך את הסיבוב בשנה נוספת. אולם הם גזרו על עצמם גלות של שנה אחת בילבד. ייתכן שאחת הסיבות לכך נעוצה במיקרה שאירע לשושיק לאחרונה. אחרי אחת ההצגות היא חשה ברע. כיוון שלא הצליחו למצוא את הרופא הפרטי שלה, הוזעק לתיאטרון רופא־תורן של תחנת־עזרה־ראשונה מקומית. שושיק כימעט שהתעלפה ברגע שהרופא התקרב אליה עם המזרק, כאשר התברר לה שהוא אינו אלא רופא מצרי, המשתלם בגרמניה. למרות חששותיה, ולמרות העובדה שהרופא המצרי ידע שהיא שחקנית ישראלית, הוא החזיר אותה לאיתנה.

■ מהי הנוסחה הבדוקה לעבור את מחסום ועדת־המינויים של המערך, גילה השבוע יו"ר המועצה לצרכנות, ח"כ **משה שחל**, בראיון עם המנחה **מני פאר**. אמר שחל: „חבר־הכנסת האידיאלי צריך שיהיה בעל ארבע תכונות, והן: צעיר, אקדמאי, מעדות־המיזרח ואשה." כשנשאל על־ידי המנחה האם יזמו מראש את הצהרתו של שר־המישפטים **חיים צדוק**, כי **יוסף אלמוגי** אינו יכול להיות ראש־עירייה ושר גם יחד, בזמן שאלמוגי ניהל מגעים עם **יצחק רבין** על כניסתו לממשלה כשר־בלי־תיק, השיב שחל: „כמישפטן אני יודע שעורכי־דין אינם אוהבים לעשות שום דבר אם לא מבקשים אותם."

■ עובדי־המכבסה במלון הילטון בירושלים עדיין נפעמים ונרגשים מביקורו של נשיא מכסיקו, **לואיס אצ'ווריה**. אנשי המכבסה יודעים לספר כי רעיית הנשיא, **מריה אסתר**, היתה שולחת בגדים מלוכלכים למכבסה בשתים־עשרה בלילה, ועומדת על־כך שהם יחזרו אליה נקיים ומגוהצים בשעה שבע בבוקר.

■ שעה שכל הארץ כבר ידעה על מותו הפיתאומי של שר־האוצר לשעבר ויו"ר הסוכנות, **פינחס ספיר**, בילו שני נכדיו, **זוהר** בן השמונה־עשרה ו**ניר** בן השבע־עשרה, במועדון־התיאטרון. אמם של השניים, **רינה**, בתו הבכירה של ספיר, ובעלה **אברהם טל**, ניסו לאתר את הבנים, אך לשווא. „פחדנו שיחטפו הלם כשישמעו את הבשורה ברחוב, ופחדנו עוד יותר מהתגובה ברחוב," סיפרה רינה, אחרי שילדיה שמעו על מות סבם רק עם שובם הביתה בלילה.

■ טכס פתיחת חוף־הנכים בחוף הרצליה כימעט שהסתיים באי־נעימות, כאשר סמנכ"ל מישרד־הפנים לתפקידים מיוחדים, הצנזור הראשי והאחראי על חופי־הרחצה **גרי לוי**, תקף בחריפות את הצעתו של אל"מ (מיל.) **יוסף נבו**, ראש עיריית הרצליה, שהציע בדבריו להקים

אבי וטלי גרוס

ערכו ביום השישי מסיבת־חתונה ענקית בבריכת־שחייה פרטית בראשון־לציון. אחרי שהזוג הצטלם ברוח טובה, ואף הסתרק למטרה זו (למעלה מימין), והכלה הטריה נענתה ברצון להזמנות לרקוד (משמאל), התחממו הרוחות. אחדים מן האורחים, קפצו עירומים למים (למטה מימין), ואילו אחרים נזרקו למים כשהם לבושים, ובעיקר לבושות (למטה משמאל). רבים מהאורחים היו חבריו־לשעבר של החתן בלהקת פיקוד המרכז.

אנשים

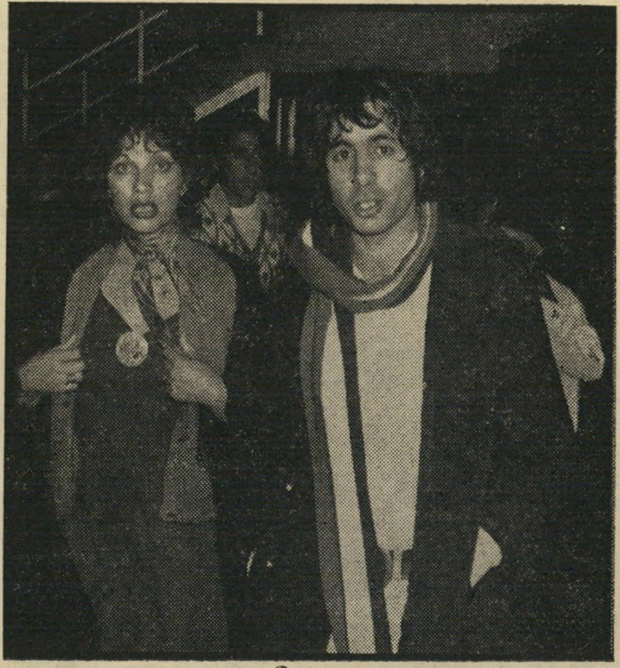

יונתן גפן ואשתו, נורית, הצטרפו לרשימת הקורבנות של גל הפריצות, הפוקד בימים אלה את הארץ. הפריצה בביתם החדש של נורית ויונתן נעשתה בשעת בוקר מוקדמת. נורית לקחה את הילדים לגן והלכה לעבודתה, ואילו יונתן עדיין ישן. הגנבים פרצו לדירה, כיסו את יונתן, שישן עירום בחדר־השינה, והסתלקו כשהם אינם מעלים שלל רב בחכתם. כל זמן הפריצה נם יונתן את שנתו, ולא חש כלל במתרחש.

רשות־חופים ממלכתית, כפי ש־הציע בשעתו אורי אבנרי. גרי אמר שתוכנית כזאת תהיה ביז־בוז נוראי של כסף, והיא בלתי־יעילה לחלוטין. אחד הנוכחים במקום הגיב: „הוא מת לש־מור על תפקידו כאחראי על החופים. אם תקום רשות־חופים ממלכתית, היא לא תהיה בידי מישרד־הפנים וגרי לוי לא יישא עוד באחריות לנושא.”

■ נשות „המעגל הראשון”, בראשותה של העיתונאית **אור־רה שם־אור**, קיימו דיון על הנושא „האם צריך לסגת.” ב־מהלך הדיון ניסה אחד הנוכחים להפריע לדבריו של הפרופסור **בנימין אקצין**, שטען בלהט נגד נסיגה מהשטחים. הנוכחים ניסו להשתיק את המפריע, אך ללא־הועיל. לבסוף קם ממקומו מנהל רשות שמורות הטבע, ח"כ **אברהם יפה**, גדול־המימדים, נעץ מבט חודר ב־מפריע, והלה התיישב בשקט במקומו. אגב, באותה פגישה בלט מיספרן של הצעירות ה־חתיכות. כשנשאלה אחת מהן מדוע באה לכנס, השיבה כי היא מקווה למצוא במקום בחו־רים, שהם בעלי עקרונות זהים לשלה.

■ **עליזה לשם**, אשתו של שגריר ישראל בדנמרק, ש־פרשת עבודתה כקוסמטיקאית עוררה סערה במישרד־החוץ, סיפרה כי מלכת שבדייה, אמ־רה לה: „קראתי עליך בעיתון, וזה היה מעניין מאד. אני מבר־כת אותך על יוזמתך.” עוד סיפרה עליזה לשם, כי הלקוחה הראשונה שלה היתה אשתו של שר־החצר הדני, הדוכס **קנוד וינסרפלד**. אשת השגריר סיפרה גם כי אפילו אשתו של ראש־ממשלת דנמרק הנוכחי, **אנקר יורגנסן**, שהיא שחקנית־תיאטרון, הופיעה על הבמה גם אחרי שבעלה נבחר לתפקידו רם־המעלה.

■ משתלם להיות אשת ראש־ממשלה. בזאת נוכחו כל הנשים שבאו לקפה טנדו, שם התקיימה תצוגת־אופנה מטעם בית החרושת פפקו. כשהדוגי־

מנית **מירי אורן** הציגה שימ־לה כחולה ארוכה, מיהרה ה־מנחה לציין כי השימלה הוזמנה על־ידי **לאה רבין**, רעיית ראש־הממשלה. כשנשאלה ה־מנחה למחיר השימלה, נקבה בסכום בן שלוש ספרות. „האם לאה רבין שילמה את המחיר הזה?” שאלה אחת העיתונאיות שנכחו בתצוגה. המנחה התחמ־קה, השיבה: „היא דווקא רצ־תה לשלם את הסכום במלואו.”

■ דובר מישרד־החקלאות, **יגאל דרוקר**, מצא בשבוע שעבר דרך מקורית להפצת תודעת מתכוני־העוף. לרשותו עמד סכום של כ־5000 לירות, לצורך פירסום מודעות בעי־תונים, על האפשרויות הרבות העומדות בפני עקרת־הבית להכנת ארוחות מגוונות ושונות מבשר־עוף. דרוקר ביטל את פירסום המודעה, העדיף לע־רוך, במחצית הסכום שנועד לפירסום המודעה, ארוחת־ערב עשירת מנות לכ־50 עיתו־נאים ובני־מישפחותיהם, ב־מלון התל־אביבי גראנד ביץ'. ההצלחה היתה עצומה. האורחים השתכנעו. עובדה, הם לא השאירו אפילו פירור.

■ דובר המיפלגה הליי־ברלית, **סמי טוויג**, עוזרו האישי של ראש המיפלגה, ה־ד"ר **אלימלך רימלט**, חטף השבוע סטירת־לחי בגובה של 15,000 רגל. כשחזר מטיול ב־ארצות־הברית, הוא התיישב במטוס ליד צעירה חיננית, פתח עימה בשיחה. כאשר ניסה לק־בוע איתה פגישה בארץ, ומסר לה את שמו, קיבל להפתעתו סטירת־לחי נמרצת. לאחר־מכן מיהרה הבחורה לגלות לו כי כמה שבועות קודם־לכן טילפן אליה סמי, סיפר לה כי קיבל את מיספר־הטלפון שלה מידיד משותף, וקבע איתה פגישה. הבחורה המתינה שעה ארוכה, אולם סמי לא הגיע לאותה פגישה. לאחר הסטירה לא הס־כימה הבחורה בשום פנים לקבל את התנצלותו, ולקבוע איתו פגישה מחודשת.

בת־זוגתך נמצאת במבוכה נוראה, ואולי אפילו במשבר. ממש מוזר שלא הצלחת להבחין בכך עד כה. כדי לנסות לחלצה ממצבה הקשה, אותו היא מתאמצת להסתיר ממך, אל תסתער עליה חזיתית, כי אם בחר באיגוף ממושך, תוך ביצוע פעולות הטעייה והסחה; כך תגיע אל היעד בעזרתה ממש, ויחד תלבנו את המצב. השתדלי לעזור לחברים, זה ישתלם.

חוב ישן וגדול, אשר זמן רב העיק עליך, ייעלם השבוע. אותו נושה, שבעבר ידע להיות כה תוקפני, יוותר לך עליו במפתיע. דבר זה ייתן לך מישנה מרץ, ויסייע לך להגשים את שאיפתך העיקרית בעתיד הקרוב ביותר. יחד עם זאת, גם חיי האהבה שלך, עם בת־זוגך, יפרחו השבוע.

אם את מתעקשת יש כל הסיכויים שהעניין יעלה כפי שאת מקווה. אם לא — את יכולה לשכוח ממנו. אל תחכה, השבוע, לרומנים גדולים או סוערים במיוחד: מוטב שתתרכז בתיקון קשריך עם הידי־דות הוותיקות שלך. כסף מועט זורם לקופה: אל תחמיץ נסיעה דרומה: היא תיראה כשיגרתית, אך כדאית. בת תאומים, לבשי ירוק.

משונה מאוד. אתה מגלה הבנה נהדרת לבני אדם השבוע. גם האחת שפגשת שפכה את ליבה בפניך מהר מדי בהתייחס לזמן הקצר שאתם מכירים. ובמקביל אתה מגלה חוסר הבנה לנציגים הרשמיים של החוק והסדר ומוצא עצמך מסתבך איתם בדברים שהתחילו במה בכך. אל תניחי למתחרה הסמויה להפר את מנוחתך. ההצלחה בסוף תהיה שלך.

מתנה בלתי־צפויה מקרוב משפחה או מידיד קרוב. קבלי אותה והחזירי לו כגמולו. לך, בת אריה, מצפה שבוע מלא חוויות. פעולה אותה אתה מתכנן כבר כמה חודשים, תתבצע השבוע לשביעות רצונך. סוף השבוע מתאים לנסיעות ארוכות. זה גם יפיג את המתח שהצטבר בך השבוע.

השבוע יעמדו בפניך אתגרים חדשים, ועליך יהיה להתאמץ כדי להו־כיח את כשרונך ויכולתך. בת בתולה — הזהרי שלא להסתבך בסערות רגשיות העלולות לגרום לך לאכזבה ודיכאון. אם תנהגי בקור־רוח, תפיקי מהרפתקאותיך הרומנטיות הנאה, במקום הסבל עד כה.

הזעזוע שעברת מתחילת החודש מוסיף לתת את אותותיו. אולם לא די לחשוב לך — אתה חייב גם לעשות משהו כדי לשנות אותו מצב. זכרי שאת יכולה ליפול בפח, בייחוד עם בן מזל סרטן או תאומים. אל תהססי לנתק את הקשר לפני שיהיה מאוחר מדי. בגד בצבע לבן ירומם מצב רוחך הגרוע. אל תצאי לקניות ובילויים והרבי להישאר בבית.

אחת מתוכניותיך לשבוע תתקלקל, אך לא נורא, מפני שבמקומה תבוא אחרת, מוצלחת לא פחות. ידיד ותיק, אותו לא פגשת זמן רב, יביא עימו הפתעה נעימה. בת עקרב — השבוע תפגשי אותו, סוף־סוף. אם תתנהגי כשורה, תכבשי את ליבו. חשבי היטב על כל מה שאת עושה או אומרת.

מי שאמר כי המצליח בקלפים נוחל כישלונות בחיי־האהבה שלו — צדק, בכל אופן לגביך. אם אתה באמת מאמין כי תוכל לבסס את עתידך הכלכלי תוך מישחקי הזארד — בבקשה, אך כדאי יהיה שתישקול זאת היטב. השבוע אתה עתיד לפגוש נערה חמודה, שתעמיד בפניך את הברירה: היא או הפוקר. חשוב — והחליט.

השתדל לא להציק לחבריך לעבודה. כי בעתיד הקרוב מאוד תזדקק לכל רצונם הטוב. היחסים המתוחים עם בן זוגך ישתפרו בעקבות פגישה בלתי צפויה עם ידיד קרוב, אותו לא פגשת זמן רב. אל תיקח על עצמך סיכונים מיותרים בענייני כספים, ואל תיכנס להרפתקאות־נפל פיננסיות.

אל תחשוש להציג את דיעותיך ולעמוד על שלך, אפילו מול אדם חשוב ורם מעלה. הסבר את עמדתך וסמוך על הבנתם של האחרים. בת „דלי” אל תחשבי שאת יכולה לסדר את כל העולם, בסופו־של־דבר יגלו האנשים הקרובים אלייך את מה שאת עושה — וינקטו באמצעים חמורים. כדאי שתעשי קצת חשבון־נפש ותחליטי מה חשוב יותר.

אחרי שנה רצופה אכזבות ומרורים, סוף־סוף זה הגיע: תוך שבו־עיים אתה מועלה בדרגה, וזוכה לשכר ויחס בהתאם. אם רק תיזהר מלהפוך ל„עבד כי ימלוך” — כי אז ודאי שהעלייה בדרגה הבאה תהיה הרבה יותר קרובה, ובעלת אפקט הרבה יותר משכנע. שיחת טלפון שקיימת בשבוע שעבר עם מישהו מעיר אחרת, תישא פרי בשבוע הבא. כדי שלפרי יהיה ערך ממשי, עליך לקום כבר עתה, לפתוח בפעולה.

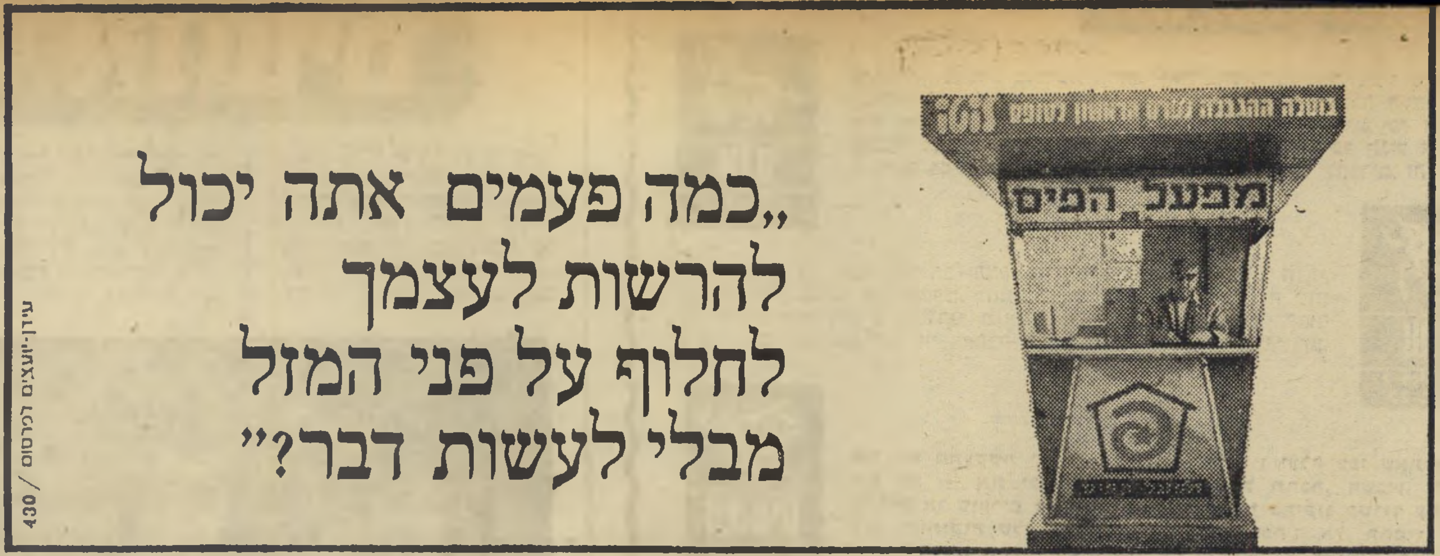
מפעל הפיס
„כמה פעמים אתה יכול
להרשות לעצמך
לחלוף על פני המזל
מבלי לעשות דבר?"
גירון-יועצים לפרסום / 430

"מבריק... בידור ברמה גבוהה"
"טיים מגזין"
"סרט מקסים!
חשוב יותר מסרטיו הקודמים 'קיד וקסידי' ו'העוקץ'"
"ניו יורק טיימס"
"שירה לעיניים וחגיגה ללב"
"ניו יורק פוסט"
רוברט
רדפורד
בסרטו של ג'ורג' רוי היל (העוקץ)
וולדו פפר
הגדול
THE GREAT WALDO PEPPER
בכורה ארצית
„חן" תל-אביב

סרטו של פייר פאולו פזוליני
("דקמרון" "מעשיות קנטרברי")
פרס מיוחד
פסטיבל קאן
1974
"Arabian Nights"
אלף לילה
ולילה
נינטו דאבולי
פרנקו ציטי
אינס פלגריני
גת
בכורה ארצית
ת"א 9.30, 7.15, 4.30.
למבוגרים בלבד
פרסום גורן
United Artists

דלילה
הבושם הנפלא-לאשה המפתה
Delilah

עוד תעלומה מוזרה במישרד־הביטחון: מדוע מועברות עתה לחוץ־לארץ

הזמנות של רכש וציוד שסופקו במשך שנים בארץ, לשביעות־רצונו של צה"ל - כאשר ההזמנות כפופות לביקורת מבקר־המדינה והכנסת

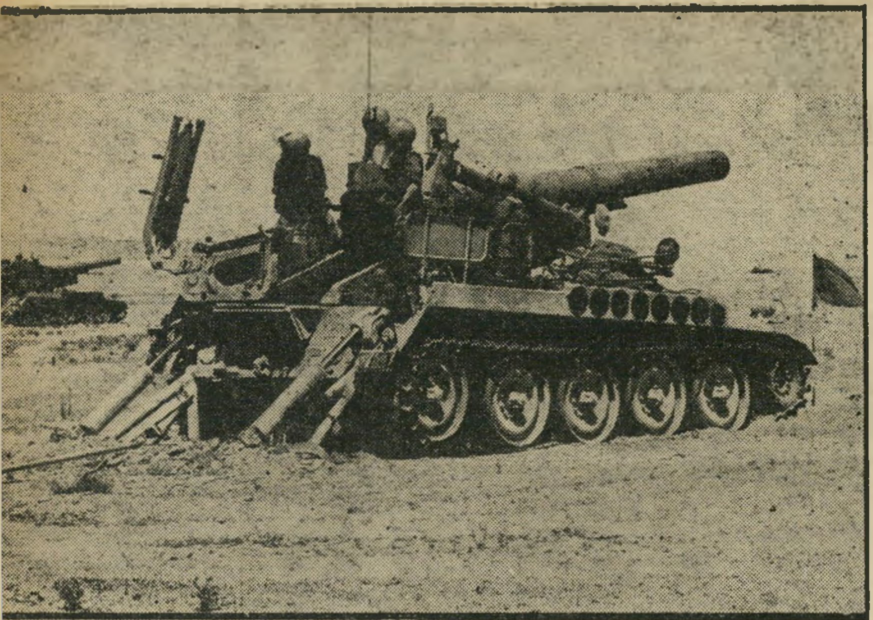

בלם־רתע המשמש בתותחים לבלימה בעת הירי (דמוי־צינור, למטה משמאל), מייוצר בישראל על־ידי המיפעל **אייל** השייך לישראל איילון, אשר מייצר עבור צה"ל גם מנופים שונים, לשביעות־רצונו המלאה. אך מישרד־הביטחון מעכב את התשלומים המגיעים לבעל־המיפעל עבור הציוד שייצר.

בריחה לארצות השוחד

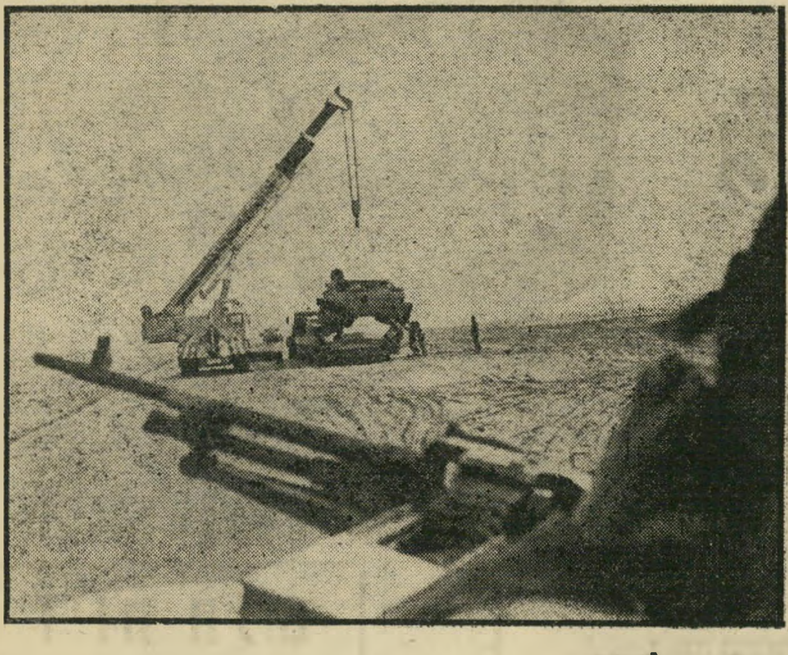

מנוף לטנק מנופים מסוג זה, המיועדים להרמת הטנקים והנחתם על המובילים, מיוצרים בארץ גם הם על־ידי המיפעל של ישראל איילון. אולם, גיהנום־הסחבת שבמישרד־הביטחון מעכב את עבודתו הסדירה.

דברים מוזרים מתרחשים במחצית השנה האחרונה במישרד־הביטחון. הזמנות־רכש בסדר־גודל של עשרות מיליוני לירות, שהמישרד נהג להזמין משך שנים אצל יצרנים וספקים מקומיים, מופנות בחודשים האחרונים לחו"ל.

כך מבזבז מישרד־הביטחון מיליוני דולרים יקרים על קניות בחו"ל של פריטי ציוד המייוצרים בארץ באיכות מעולה. ואשר סופקו למישרד בעבר לשביעות־רצונו המלאה של צה"ל.

שערורייה זו מתרחשת לאור היום, בידיעתו הברורה של שר־האוצר יהושע

מאת

זאב יפת

רבינוביץ, שאינו נוקף אצבע כדי להפסיקה. זאת, בשעה שבסומבי, מבכה שר־האוצר את ירידת מלאי מטבע־החוץ, המידלדל והולך.

למרבה האבסורד, פעולה זו של מישרד־הביטחון עומדת בניגוד גמור למדיניות מישרד־המיסחר־והתעשייה, העושה מאמצים כבירים לעידוד ולהקמת מיפעלים חדשים, והמעניק הקלות מפליגות למיפעלים מאושרים, המתחייבים לייצא את תוצרתם ולהעשיר את קופת המדינה במטבע זר.

בשבועות האחרונים ערך „העולם הזה" חקירות יסודיות, כדי לברר מה דוחף את פקידי מישרד־הביטחון לרכוש בחו"ל ציוד המיוצר כבר בארץ.

תוצאות החקירה העלו שני חשדות:

● כיוון שבחודשים האחרונים פתחה אפשרות קבלת שוחד מספקים מקומיים, בשל הסערה שקמה בעיקבות גילויי־השחיתות האחרונים, מפנים אחדים מן הפקידים לחו"ל הזמנות גדולות, כדי לזכות בתשלומים במטבע זר, המועבר לחשבונות־בנקים סודיים בשווייץ. זאת, מאחר שלאחרונה גילו חברות אמריקאיות גדולות כי הן משלמות שוחד דרך־קבע, ובכך קבעו לגיטימציה של השיטה.

● פקידי מישרד־הביטחון מתחמקים מנטילת אחריות אישית. כאשר קיימת תחרות חריפה בין מיספר יצרנים מקומיים על זכייה בעבודה גדולה, מעדיפים הפקידים להפנות את ההזמנה לחו"ל.

בצורה זו הם מונעים עצמם מחשיפה לביקורת ציבורית או פנים־מישרדית, שבה היו עלולים לעמוד אילו הזמינו את הציוד בארץ, והיה מתברר כי טעו בשיקוליהם לגבי בחירת היצרנים.

המישטרות מטהרות

בחודש מארס שנה זו, נבקעה לראשונה חומת החשאיות והסודיות שבה חקיף עצמו מישרד־הביטחון. עד למועד זה פעל המישרד ללא כל ביקורת ציבורית. פעולת מבקר־המדינה נתגלתה כבדיחה גרועה, שעוררה בלב הציבור אשלייה כי המישרד עומד תחת פיקוח יעיל — בעוד המצב העובדתי היה שונה בתכלית.

מצב־הפקר זה נוצל היטב על־ידי פקידים מושחתים שעיוותו מיכרזים, חילקו עבודות־ענק ליצרנים שהעניקו להם שלמונים, עצמו עין כאשר מישרד־הביטחון קיבל, והעביר לצה"ל, ציוד צבאי לקוי.

בחודש מארס האחרון זוועזעה מערכת־

(המשך בעמוד 22)

חגור ולבוש פריטי חגור תיקניים אלה, מוצרים קלאסיים של התעשייה הישראלית המקומית, הוזמנו לאחרונה בכמויות גדולות מחו"ל, ללא הסבר. עתה צפוייה סכנה שהמיפעלים שייצרו פריטים אלה ייסגרו.

זיוה תלם

מנהלת ,,אולטימה" II

,,אולטימה" II, החברה העילית ל־קוסמטיקה, קיבלה בימים אלה תנו־פה חדשה, עם מינוייה של זיוה תלם למנהלת החברה.

הגב' תלם, קיבלה מינוי זה בנוסף לתפקידה ב,,רבלון" כמדריכה ראשית של החברה, בו היא מכהנת בהצלחה מזה שנים אחדות.

,,אולטימה" II היא חברת תכשירי קוסמטיקה עצמאית של תמרוקי יוק־רה, המשווקת את מוצריה בשיטה נפרדת, בחנויות ,,אולטימה" II, ובבתי כל־בו נבחרים.

החברה בעלת המוניטין העולמי, קנתה לעצמה מקום ייחודי גם ב־ישראל ולקוחותיה מתמידות לקיים קשר אישי ישיר עם ,,אולטימה" II — באמצעות בעלי־העסקים או דיילות היופי של החברה.

החברה שומרת על טיפוח קשרים אישיים אלה בהעבירה ללקוחותיה ה־נאמנות כל מידע חדיש על הנעשה בעולם הקוסמטיקה, וכן הצעות ו־ייעוץ אישי — בדרך הדואר והטלפון.

על מתחרותיה של ,,אולטימה" II באירופה נימנות — Estee Lauder ו־Charles of the Ritz, אך בישראל אין ל,,אולטימה" II מתחרות.

אם אתה רוצה שכרטיסי הברכה לשנה החדשה יגיעו ליעדם
אל תשלח
כרטיסים או מעטפות שמידותיהם קטנות מ-14×9 ס"מ

כרטיסי ברכה ומעטפות שהם פחות ממידות אלה לא יועברו ליעדם ולא יוחזרו לשולח.
לפי תקנות הדואר רשאי משרד התקשורת להשמיד דברי דאר כאלה.

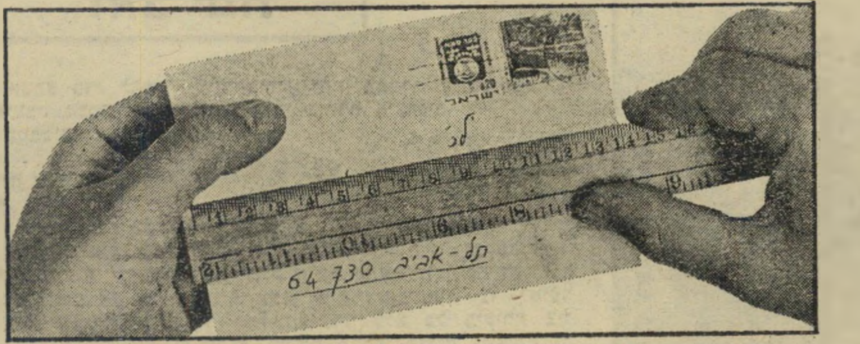

אם רצונך שברכותיך יגיעו ליקיריך בזמן
הקדם ושלח אותן
אם יצטברו כל עשרות מליוני הברכות במתקני הדואר בשבוע האחרון שלקראת החג, קשה יהיה להבטיח שהעומס הגדול לא ישבש את חלוקת הדואר הרגילה ושכרטיסי ברכה רבים יגיעו לאחר החג.

בברכת שנה טובה
משרד התקשורת

משרד התקשורת/המחלקה ליחסי ציבור
לשכת הפרסום הממשלתית

מסע־הסתה חסר־תקדים מקביל פני קיסינג'ר

ביקורו של הנרי קיסינג'ר השבוע בישראל לא יהיה מלא תענוגות וחיוכים מהסוג לו הורגל בעבר. הוא יעמוד בסימן של אמצעי־ביטחון חסרי־תקדים לאבטחת שלומו וביטחונו של שר־החוץ האמריקאי. אף כי פרטיהם של סידורי־הביטחון המיוחדים שינקטו שמורים בסוד כמוס, אחרי שתוכננו כמיבצע חשאי בשיתוף־פעולה עם שירותי־הביטחון האמריקאים, ברור כבר כיום כי קיסינג'ר לא ישבע מהם נחת. תחת השמירה הקפדנית שתוטל עליו על כל צעד ושעל הוא ירגיש את עצמו כאסיר, אם לא כמי שחייו תלויים לו מנגד.

חגורת אנשי־הביטחון האמריקאים והישראלים, שתקיף הפעם את ד"ר קיסינג'ר, תהיה משולשת מכפי הרגיל. כמה מאנשי־הביטחון שיסוככו עליו, ישנו עמו הפעם בחדר שבמלון המלך־דויד. נתיבי הנסיעה שלו יהיו שונים מבעבר ושיירות־הטעייה, המיועדות לבלבל את המתנכלים לו, יסובבו בדרכים הראשיות.

גם בביקורים קודמים בישראל נתקל הנרי קיסינג'ר בהפגנות מחאה ואיבה מהסוג שאינו מורגל בהן. זכורה לו היטב ודאי אותה הפגנה שערכו לו אנשי גוש אמונים בחודש מארס השנה מול בית ראש־הממשלה בירושלים כאשר הטיחו בפניו את הכינוי האנטישמי המשפיל והמעליב ביותר שניתן להטיח בפני יהודי אמריקאי: JEW-BOY. אולם מה שמצפה לקיסינג'ר עולה על כל מה שידע בעבר.

על הכוונת

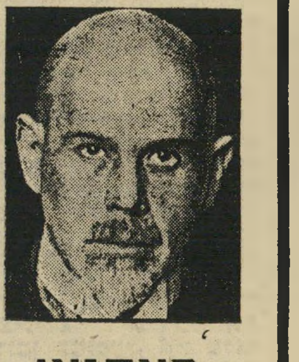

ראתנאו

ברנדוט

לא רק שההפגנות נגדו, שכמה מהן נערכו כבר ערב ביקורו, יהיו פרועות וגסות יותר. לפי כל הסימנים הן עתידות להיות גם אלימות יותר. ידיעות שהגיעו אל אנשי־הביטחון הממונים על אבטחת שלומו של קיסינג'ר בישראל מעידות על כך שהפעם מתכננות קבוצות שונות של מפגינים קיצוניים לא להסתפק עוד בהפגנות פאסיביות.

כך, למשל, מתכוננים אנשי גוש אמונים להטיל מצור על בית־המלון בו תשהה פמלייתו של מזכיר המדינה האמריקאי בכל תקופת ביקורו בישראל. על פי התיכנון אמורים הצרים להתנגד בכוח לכל ניסיון פינוי, אפילו יביא הדבר להתנגשויות עם כוחות המישטרה, למעצרים ולמאסרים. המטרה היא ליצור מכסימום של פירסומת רעשנית כדי ליצור בעיני אמצעי־התיקשורת הבינלאומיים שיסקרו את מסעו של קיסינג'ר את הרושם, כאילו התקבל קיסינג'ר בישראל כאוייב־העם.

קבוצות קיצוניות אחרות מתכוונות לשבש את מסעו של קיסינג'ר באמצעות חסימת־דרכים, הפרעות קולניות וניסיונות חדירה למקומות בהם ישהה. אולם חמור יותר מכל אלה הוא המידע, שהגיע בימים האחרונים לכוחות־הביטחון, כאילו קיימת כוונה להתנקש בחייו של קיסינג'ר. מודיעין שהוחדרו לתוך הקבוצות המיליטאנטיות הימניות הפועלות בישראל, מסרו על דיבורים והתלחשויות בקרב אותם הוגים לפיהם „קיסינג'ר אחראי באופן אישי לשואה שהוא עומד להמיט על ישראל ומשום כך יש לעשות הכל כדי לסלקו."

„ירו בחזיר היהודי!"

בדרך כלל אין לייחס משמעות מופרזת לדיבורים מסוג זה. קבוצות מחתרת הזוממות להתנקש בחיי מנהיגים, שומרות את מבצעיהן המתוכננים בסוד, אינן נוהגות לאיים או להדליף את כוונותיהן.

אולם הפעם הסכנה היא מוחשית יותר, גם אם אין להניח שהמדברים על הצורך „לחסל את קיסינג'ר", אומנם ינסו להפוך את דיבוריהם למעשים.

הסכנה טמונה בעצם מסע ההסתה הפרוע המתנהל בימים האחרונים נגד קיסינג'ר באופן אישי. כמה מהסיסמאות שפורסמו במודעות והתנוססו בהפגנות שכבר נערכו נגד קיסינג'ר, עשויות להתקבל על־ידי כל בית־מישפט כהסתה מפורשת לרצח. „בוגד", „עוכר־ישראל", „יאסר עראפת מברך את קיסינג'ר על הצלחתו בהגשמת הפיתרון הסופי" — הן העדינות שבסיסמאות אלה. „היטלר הציל אותך מהשואה כדי שתוכל להשלים את מה שלא הספיק" — היתה סיסמה שנישאה בהפגנת צעירי חרות מול בניין השגרירות האמריקאית בתל־אביב. מודעות־האבל על פטירתם של אבו־רודס והמעברים, בהן התנוססו שמותיהם של יצחק רבין וקיסינג'ר במיסגרת שחורה, היו עדות לאופיה של ההסתה האישית הברוטאלית הנערכת בגלוי.

על רקע זה תמיד קיימת אפשרות סבירה שקבוצה של חמומי־מוח, או אנשים פרטיים בלתי־שפויים, יושפעו על־ידי ההסתה ויגררו למעשים קיצוניים הרי־אסון.

ההיסטוריה גדושה בדוגמאות המעידות כיצד הסתה אלימה, שנראתה בתחילה כלגטימית מבחינה פוליטית, דחפה לביצוע מעשי פשע, פוליטיים לכאורה, שהיו להם אחר־כך השלכות חמורות על גורל עמים. ביוני 1922, כבר נפל שר־חוץ יהודי קורבן להסתה כזאת.

היה זה ולטר ראתנאו, מי שהיה אותה שנה שר־החוץ של ממשלת גרמניה. ראתנאו בנו של מייסד חברת האלקטרוניקה הגרמניות A.E.G, היה ממציא, פילוסוף, כלכלן ואחת הדמויות הבולטות בחיים הפוליטיים של גרמניה בתקופת מילחמת העולם הראשונה ואחריה. אבל הוא יהודי, עובדה שאנשי הימין הגרמני לא יכלו לסלוח לו.

כאשר מונה כשר־החוץ הוא חתר לפיוס בין גרמניה לבין מעצמות־הברית שנלחמו נגדה במילחמת העולם הראשונה. כשלא הצליח בכך הוא הביא לחתימת הסכם נפרד עם ברית־המועצות (אמנת ראפאלו). במשך חודשים ארוכים התנהל נגדו מסע הסתה חסר מעצורים בעיתונות הגרמנית, שהגיע לשיאו כאשר המוני מפגינים לאומניים צעדו ברחובות ברלין ושרו במקהלה את השיר: „ירו בחזיר היהודי, ריצחו את ולטר ראתנאו."

ב־24 ביוני 1922, בעת שנסע במכוניתו הפתוחה מביתו למישרד־החוץ בברלין, נורה ראתנאו למוות על־ידי שלושה אנשים, חברי קבוצה פאשיסטית. רוצחו, שנשא את השם פון־סלומון (לא־יהודי), נתפס אומנם ונשפט לתקופת־מאסר. אולם הוא שוחרר ומילא תפקיד פעיל במישטר הנאצי.

רצח בחוצות ירושלים

בישראל עצמה ארעו כבר כמה מקרים בהם הפכה הסתה אישית נגד דמויות פוליטיות, לרצח.

הפרשה הבולטת ביותר היא זו של רצח הרוזן השבדי פולקה ברנדוט. ברנדוט, קצין צבא שבדי שהיה קודם לכן נשיא תנועת הצופים בשבדיה ונשיא הצלב־האדום השבדי, מונה בשנת 1948, מטעם האו"ם, כמתווך בין היהודים והערבים, אחרי שפרצו קרבות מילחמת העצמאות.

ברנדוט הצליח להשיג את ההפוגה הראשונה והשנייה בקרבות, כשהוא מנסה להפוך את ההפוגה לשלום של קבע. בניסיונו לתווך בין הצדדים, הגה תוכנית־שלום משלו, שהיתה שונה מהחלטת האו"ם על החלוקה והקמת מדינת־ישראל. בין השאר הציע ברנדוט להעביר את ירושלים והנגב לידי הערבים. אף אחד מהצדדים לא נטה לקבל את הצעותיו. אולם בישראל, שנלחמה על חייה, התפתח נגד ברנדוט מסע הסתה אישי חסר־מעצורים.

העיתונות הישראלית ביקרה אותו בחריפות. אירגוני המחתרת, שאז עוד פעלו בנפרד במיסגרת צה"ל, הסיתו בפירוש נגדו כאוייב ישראל. בערי ישראל שזה עתה קמה, נערכו הפגנות סוערות נגדו וכמה מאנשי לח"י אף ניסו לחסום את דרכו בג'יפים כשעמד להיכנס לבניין הקונסוליה הבלגית בירושלים.

זמן קצר אחר־כך, ב־17 בספטמבר 1948, בעת ששיירה בת שלוש מכוניות של המתווך, נסעה בכביש המוליך מקטמון לרחביה, הגיח ג'יפ וחסם את הדרך בפני השיירה. מתוך הג'יפ קפצו שלושה אנשים במדים, ירו כלפי שלוש המכוניות. אחד מהם התקרב למכונית בה ישב ברנדוט וירה בו במצחו. ברנדוט ועוזרו, הקולונל אנדרה סארו, מתו בדרכם לבית־החולים הדסה.

בעיקבות רצח הרוזן ברנדוט נאסרו מאות מאנשי לח"י. אולם רוצחו של הרוזן לא ניתגלה עד עצם היום הזה.

פרשת רצח הד"ר ישראל קסטנר, במרס 1957, היא דוגמא נוספת להסתה המתורגמת על־ידי אנשים מעורערים ובעלי דיעות־קיצוניות, מביקורת מילולית לרצח מתועב.

(המשך בעמוד 24)

הפגנת נשות „המעגל השלישי" נגד קיסינג'ר
מה שהיטלר התחיל

בריחה לארצות השוחד

(המשך מעמוד 19)
הביטחון, כאשר בסידרת כתבות שהופיעו בהעולם הזה שבוע לאחר שבוע, האשמנו מפורשות קבוצה גדולה של פקידי מישרד־הביטחון וקציני צה״ל, בקבלת שוחד מתעשיינים כדי שיעניקו להם, שלא כדין, עבודות בהיקף של עשרות מיליוני לירות.

בשלב מאוחר יותר נכנסו לפעולה מישטרת ישראל והמישטרה הצבאית החוקרת, שהחלו מטהרות את הזוהמה שהצטברה במישרד משך שנים רבות.

אחרי שנחשף קצהו העליון של קרחון השחיתות במישרד־הביטחון, החלו הפקידים פגומי־המצפון שבחבורה מתחפרים בעמדותיהם, עד יעבור זעם.

הנבונים שבהם הבינו כי במוקדם או במאוחר ישוב המצב הישן לקדמותו. הם ידעו כי היקף התשלומים לספקים המקומיים שהמישרד מפגר בתשלומם דרך קבע, מתקרב לרבע־מיליארד לירות. הם ידעו כי הגיהנום הביורוקראטי השורר במישרד ב־טיפול בניירת, באישור מחירים ובפיקוח על שלבי העבודה, מונע כל אפשרות של ניהול יעיל ומסודר של המיפעלים. במוקדם או במאוחר ייאלצו תעשיינים, כדי להציל את מיפעליהם מהתמוטטות, למצוא ולחדש קשרים מתאימים עם האנשים הנכונים שיזיזו עניינים. אז יחזרו ימי הזוהר של תקופת השיחוד, לקדמותם.

בינתיים אסור להסתבך, אסור להתבלט, יש להעביר לחו״ל מיספר רב ככל האפשר של הזמנות־ציוד. איש לא יאשימם על כך, והם לא יוזמנו לבירור ולדיווח שיקוליהם לגבי מסירת הזמנות ליצרן מקומי זה או אחר.

דוגמה לשערורייה הביורוקראטית השוררת במישרד־הביטחון יכול לשמש מיקרהו של ישראל איילון, בעל בית־החרושת אייל באיזור־תעשייה במרכז הארץ.

איילון מספק למישרד־הביטחון, עבור צה״ל, מנופים להחלפה מהירה של מנועי־טנקים, מנופים להרמת טנקים, בלמי־רתע לתותחים מתנייעים, ומנופים לסילוק מהיר של מטוסים פגועים החונים על המסלול. הוא סיפק למישרד־הביטחון פיתוחים מיוחדים של מנופים, שעלו בטיבם על מנופים דומים מתוצרת שוודיה או ארצות־הברית.

בית־החרושת עמד תמיד בלוח־הזמנים. קציני צה״ל שקיבלו את הציוד שהוזמן במיפעל, היו מלאי התפעלות מטיב המוצרים ומאמינותם.

אך אפילו יצרן כישראל איילון, שמחובת מישרד־הביטחון לעודדו ולטפחו, כשל תחת קורי הסחבת הנוראים שבתוכם נלכד.

ביום השלישי שעבר, לא יכול היה איילון להבליג עוד. בנוכחות קבוצת תעשיינים התפרץ בחמת־זעם, במישרד־הביטחון, כנגד הפקידים האטומים המכשילים את מיפעלו. הוא טען שהללו משבשים תוכניות ייצור סדיר של המיפעל, מעכבים תשלומים בניגוד לחוזים חתומים, שבהם נקבעו מועדי התשלום.

כלי־מישחק

פקידים **אחרים**, נבונים פחות, אך רודפי־בצע יותר, גילו כי המצב החדש פותח לפניהם אופקים רחבים.

כל הזמנת ציוד בארץ, מעל לסדרי־גודל מסויים, חייבת בחתימות מנכ״ל המישרד יצחק עירוני, ראש מינהל־ההרכשה (מנה״ר) צבי אלון, וראש אגף־הכספים פסח תלמי. למרות שבמיקרים רבים ניתנות חתימותיהם באופן אוטומטי, לפעמים הם עלולים אפילו לשאול שאלות.

אותה הזמנה עצמה, אם תופנה לחו״ל, ניתן יהיה לתאם את קנייתה באמצעות מיברק. במיקרה זה היא תהיה חייבת באישור ראש מנה״ר בלבד. לא יהיה צורך באישור אגף־הכספים. הקניה תתבצע מתקציב מישלחת־הרכש.

כל הזמנה הנעשית בארץ חייבת לעבור בדיקה של היועץ הכלכלי של המישרד, יעקב ינובסקי, שלגביו יש צורך בהרבה מאמץ ומחשבה כדי להוליכו שולל.

כאשר ההזמנה מופנית לחו״ל, ניתן לעקוף את היועץ הכלכלי כליל. אין כל פיקוח כלכלי מהארץ (להוציא הזמנות־ענק) על מישלחות־הרכש בחו״ל.

גם מבקר־המדינה החל מהווה בחודשים האחרונים בעייה. אחרי שנים ארוכות של מחדלים בשטח הביקורת במישרד־הביטחון, ובעיקבות חשיפת השערוריות האח־

בול אחד בלבד!

אין צורך לבוא לסניפי בנק טפחות!
גזור ושלח את התלוש המצורף
אנו נמציא לך בחוזר את המידע והמסמכים לצורך הצטרפותך לתוכנית.

טפחות 90,000

הפתרון לדירה-לך או לילדיך

* חסכון בסכומים בהישג ידך
* משכנתא כפולה מסכום החסכון, לא צמודה, בריבית 6%-12% בלבד
* ריבית והפרשי הצמדה על החסכון, פטורים ממס הכנסה

לכבוד
"טפחות" בנק משכנתאות לישראל בע"מ
רחוב הלני המלכה 9, ירושלים

נא לשלוח אלי טפסי הרשמה וחומר הסברה נוסף על התכנית החדשה "טפחות 90,000"
בברכה,

שם השולח: ____________

כתובתו: ____________

סניפי בנק טפחות:
ירושלים, אשדוד, תל אביב, נתניה, חיפה, נצרת עלית, באר שבע

טפחות
בנק משכנתאות לישראל בע"מ

ברצונך להנות מתוספות השכר הנובעות מתוספת היוקר והרפורמה במיסים.

חסוך ב"טפחות 90.000"

תכנית החסכון השומרת על ערך התוספת ופותרת את בעית דיורך בעתיד.

פלאש 75 - מפגש אופנת סתיו - חורף 75

* זמן המפגש: 21—18 אוגוסט 75 במלון „פאל" (לשעבר שרתון) ת"א.
* המשתתפים במפגש: 25 יצרני הלבשה ואופנה, במטרה להציג את דגמי סתיו—חורף 75 לקניינים. המציגים — אך ורק אופנת לבוש: גברים, נשים וילדים.
* מקום המפגש: כאמור — במלון „פאל". לרשות כל יצרן עומד חדר (בקומה השלישית) ובו יקבל את הקניינים. כל יום תתקיים תצוגת אופנה ב„אולם העצמאות" אשר במלון.
* מטרת המפגש: לעודד מכירות אופנה בארץ ולהקל על היצרנים והקניינים כאחד. נוחיותו של הקנין מתבטאת בעובדה שהוא מצליח לראות ולבחון באופן מרוכז עשרות חצעות וקולקציות באופן השוואתי ובאופן מוחלט, ולשלב מעט „ביזנס" עם הנאה.
  היצרן נהנה מביקורים מרוכזים של עשרות קניינים, אשר מגיעים אליו מכל הארץ, ואין הוא נזקק לסוכני מכירות ניידים בתקופה זו.
  הן ליצרן והן לקנין הזדמנות להכיר גורמים חדשים בענף. אכן — זהו מ פ ג ש.
* אופי המפגש: מטרת המפגש מחייבת את המארגנים ליצור אווירת מפגש חברתי ולא רק מפגש עסקי.
  למטרה זו דאגו המארגנים:
  - לבחור בבית מלון גדול אשר שרותיו העצמיים עשויים לספק הרבה צרכים חברתיים כגון: לובי רחב, בריכת שחיה, ארוחות צהריים וערב, מועדון הלילה „מרבד הקסמים" ועוד. (מחירים מיוחדים לאורחים, כמובן).
  - סרטים מצויירים בשעות לפני הצהריים למשפחות קניינים ולאורחים שונים.
  - שפע של תצוגות אופנה בכל יום. הפתיחה הרשמית של יום שני, תהיה על־ידי מר גור־אריה, מנהל חטיבת הטכסטיל — משרד המסחר והתעשיה ועל־ידי נציג עירית תל־אביב.
* המפגש הבא: 11 ינואר 1976 אופנת אביב קיץ 1976.

JADIT

לאצבעות הרגליים

האם חשת אמש לפני לכתך לישון בתחושה עזה של צריבה וגרוי בין אצבעות הרגליים?

כמחצית מאוכלוסיית ארצנו סובלים בעיקר בקיץ באיזור אצבעות הרגליים מהופעת פטריות.

תחושת הגרוי והצריבה עוד גוברים כתוצאה מהליכה על חול חים תחם וכן מהזעה והרטיבות.

אחת החברות הגדולות בעולם לתרופות פיתחה תרופה בשם JADIT שהיא תכשיר אנטימיקוטי לחיסול סוגים שונים של פטריות.

טיפול בידית, בנוזל או במשחה יכול להיות יעיל גם במקרים שהראו עמידות בפני כל סוגי החומרים האנטימיקוטיים המקובלים.

בקש JADIT בבית המרקחת והיוועץ עם הרוקח על אופן השימוש.

רונות במישרד זה, שזיעזעו את הארץ, מנסה עתה מבקר־המדינה להשתלב בתמונה ולתרום את חלקו לעקירת הנגע. מצב זה נכון לגבי הנעשה בארץ. בחו״ל, המצב נוח הרבה יותר, המבקר אינו פועל שם, והסיכון מפני גילוי מעשים פלילים פחות בהרבה.

והעובדה החשובה מכל — בארץ יכולה המישטרה לחקור ולשבור תעשיין העומד בקישרי־שוחד עם פקיד מישרד־הביטחון, אך המישטרה אינה יכולה לשים ידה על יצרן זר, הסוחר עם מישלחת־הרכש בחו״ל.

אנשי מישלחת־הרכש אינם יודעים כלל שלא פעם הם משמשים כלי־מישחק בידי פקידים מקומיים מסויימים של מישרד־הביטחון. הללו מפנים הזמנות לחו״ל, מדריכים את אנשי־המישלחת היכן לקנות את הציוד, מאשרים את הקנייה, המתבצעת על־ידי אנשי הרכש בתום־לב, ומקבלים שוחד במטבע זר מהיצרן בחו״ל.

דוגמות להפניית הזמנות־רכש לחו״ל, של אותם פירטי־ציוד שיוצרו בארץ במשך שנים וסופקו למישרד־הביטחון, אינן חסרות.

הזמנות ✶ לחו״ל

כל אותן דוגמות עוסקות בפריטי־ציוד שעבורם שוריין כסף, בלירות ישראליות, במיסגרת התקציב השנתי של מישרד־הביטחון.

● **ענף הטכסטיל וההלבשה.** במחצית השנה האחרונה הועברו לחו״ל הזמנות־רכש בסדר־גודל של מיליוני דולרים, של פריטי־לבוש — בגדי־עבודה, בגדים תחתונים, אוהלים, שמיכות וחגור תיקני. זאת, בשעה שציוד זה מייוצר בארץ ונמכר בעבר למישרד־הביטחון לשביעות־רצונו של צה״ל.

האחראי על נושא זה במישרד־הביטחון הוא פקיד בכיר בשם ברוקנר. נראה שנודע לו, או למקורביו, שהעולם הזה בודק את פשר ההזמנות לחו״ל. עד מהרה הגיע אלינו, בדרכי עקיפין, ההסבר שטען כי ציוד זה נרכש בחו״ל בתנאי אשראי נוחים מאוד.

ההסבר נראה תמוה ביותר — תנאי־אשראי מעולם לא היוו קנה־מידה לרכישה בחו״ל של ציוד שהוא בר־השגה בארץ. מישרד־הביטחון טוען שהוא פועל לפי תקציב שנתי קבוע, ואינו יכול לחייב את תקציבו לשנים הבאות. את האשראי מתאם החשב הכללי של מישרד־האוצר, ולא מישרד־הביטחון.

● **בתים.** מישרד־הביטחון ייבא בתים עשויי אלומיניום, כדי לשכן בהם חיילים, מחברת פאנל־פאב. את החברה מייצג בארץ אלכס גתמון, סגן אלוף (מיל.), ששימש שנים אחדות במישלחת־הרכש בצרפת.

בארץ לא ידעו לתחזק את הבתים כראוי, ולא נמצאו להם חלפים.

למרות ניסיון כושל זה, קנה מישרד־הביטחון בארצות־הברית 80,000 מ׳ בתים, זאת בשעה שמיפעל ישראלי כאשטרום (אשקורית), או המיפעל מודל בטון, היו מסוגלים לייצר בארץ אותם בתים עצמם. (לבתים המייוצרים בארץ ערך־מוסף כימעט מלא).

● **חיל־האוויר.** מיתקנים הידראוליים, לוחות־בקרה אלקטרוניים, ציוד ביטחוני שאין לפרטו — ציוד זה יוצר בארץ עבור חיל־האוויר.

בחודשים האחרונים הופנו מרבית ההזמנות בנושאים אלה לחו״ל. המיפעלים העוסקים בנושא זה מעסיקים מהנדסי־טיים, ביניהם טייסי־קרב לשעבר בחיל־האוויר, ומהנדסים־מומחים, עולים־חדשים מארצות־הברית. בחודשים האחרונים לא קיבלו המיפעלים כמעט כל הזמנת־ייצור נוספת.

בתוך כשנה יסיימו המיפעלים הללו בניית אותם פרוייקטים שקיבלו בעבר ועתה הם נמצאים בשלבים השונים של בנייתם, ואז יתמוטטו רבים מאותם מיפעלים וייסגרו. זאת, כמודגש, שעה שהציוד שהם התמחו בייצורו, נקנה עתה בחו״ל במטבע קשה.

● **מיכליות.** לפני 10 ימים הזמין מישרד־הביטחון בחו״ל 100 מיכליות־תידלוק, למרות שמיפעלים פרטיים וציבוריים

(המשך בעמוד 34)

הבנק לפיתוח קונה קומה ב״בית אסיא״

״הבנק־לפיתוח־התעשייה״ קנה קומת־משרדים ב״בית אסיא״ החדש, שבונה המיליונר **שאול אייזנברג**. ״בית אסיא״ מוקם מול היכל־המישפט, בעוד מישרדי ״הבנק־לפיתוח־התעשייה״ כיום הם ב״מיגדל־שלום״. הבנק יעביר לקומה שב״בית אסיא״ חלק ממישרדי חברות־הבת שלו.

כמה מראשי הבנק הביעו תמיהה על העיסקה, וציינו כי ניתן היה לבנק לשכור את או לקנות עוד קומת־מישרדים ב״מיגדל־שלום״, וכך למנוע פיצול בין המישרדים שלו. כדוגמה מציינים כי אחד הבנקים הגדולים קנה עתה קומה שלמה ב״מיגדל־שלום״.

משקיע אייזנברג
חלק פה, חלק שם

סרטן באריזות

מישרד־הבריאות האמריקאי עומד לאסור על שימוש בפי־ווי־סי לסוגיו (הניילונים למיניהם) לאריזות מוצרי־מזון, מאחר שנתגלה כי קיים קשר בין חומר זה לבין מחלת־הסרטן.

מחקרים העלו, כי הפי־ווי־סי מעודד גידולים סרטניים. כתוצאה מכך יאסרו בקרוב על השימוש באריזות פי־ווי־סי למזון. כיום נהוג גם בישראל לארוז בחומר זה מוצרי־מזון שונים, כגון גבינות, בשר וירקות. תעשיית־המזון בארה״ב כבר החלה מחפשת תחליפים לאריזות.

מיסתרי רשת ״רמתם״

שבע קבוצות שונות הציעו עצמן כמועמדות לקניית רשת חנויות ״רמתם״ הפטורות ממכס. הקבוצות הן קבוצת איל־המלונות **יקותיאל פדרמן** שלו רשת מתחרה בשם ״אשכר״, רשת חנויות־התכשיטים הברזיליאנית הפועלת בישראל ״שטרן״, המשקיע הקנדי **ג׳ו ליבו**, המשקיע האמריקאי **ארנולד כגן**, קבוצת ״צים״ השייכת ל״חברה לישראל״, ועוד.

בעוד יש קונים, עדיין לא ברור מי מוסמך למכור את החברה. בדיקות שערכו כמה קונים העלו דבר מוזר ביותר: ריווחי ״רמתם״ בשנת 1974 היו בעיקר מפיחותים והפרשי־עשר, ולא ממכירות ישירות בחנויות.

התגלה כי החברה קנתה בשנת 1974 נכס קרקעי בסכום של 1.7 מיליון לירות. הנכס רשום במאזן בסכום זה, אך לקונים המייועדים נמסר כי אינו שווה אפילו לירה אחת.

המוכר העיקרי הוא חברת ״אוניון — ישראל־שווייץ״, המחזיקה ב־52.5% לאחר שקנתה 5% שהיו בידי **עמוס מנור**. לקבוצה זו שני בעלים: מיפלגת פועלי ארץ־ישראל ו**טיבור רוזנבוים**. שאר המניות מוחזק בחלקים כימעט־שווים בידי שתי חברות, האחת ״ניצח״ והשנייה ״בופינור״.

בעוד שידוע כי ״ניצח״ היא של רוזנבוים, הרי לשנייה אין תובע. הסיבה היא ש״בופינור״ רשומה על שם **צבי רכטר**, מנכ״ל ״סולל־בונה״ וגיזבר מפא״י לשעבר, והיא רשומה על שמו באופן בלתי־חוקי. רכטר מחזיק בחברה כנאמן, עבור המפלגה.

הברון **אדמונד דה־רוטשילד** החליט לעשות הכל כדי לגלות מיהם בעליה של ״בופינור״, כיוון שהוא חושד שמא יש בה חלק לרוזנבוים או ל**מיכאל צור**.

״פאל״ בעיקבות ״גראנד ביץ׳״

דב אודונץ מנסה לעשות את הבלתי־אפשרי־כימעט: לקחת מלון כושל בעל שם רע מזה כמה שנים, להופכו ריווחי ומושך, כאשר בניו של בעל־המלון תוקעים סכינים בגב, מחוסר הבנה.

הדבר היחידי המחזיקו עדיין כמנהל כללי של ״פאל״, הוא העובדה כי זהו מלון ״שרתון״ לשעבר, בו התחיל דב לעבוד כנער־שליח ועלה אט־אט עד שהגיע לדרגת מנהל־הקבלה.

לפני ארבע שנים בקירוב, בעוד דב בן 35, לקחו **אריה פאלוך**, המשקיע מגרמניה שקנה את שטח קולנוע ״מיגדלור״, לעבוד אצלו. פאלוך החל בונה מלון מול ״שרתון״, הפקידו בידי דב. זה בנה את המלון לפי טעמו־שלו, ואחר־כך ניהלו משך שלוש שנים. בתקופה זו היה המלון בן 208 החדרים בעל תפוסה ממוצעת של 80% — כימעט שיא ארצי. שמו של המלון יצא לתהילה בכל העולם, ולעתים קרובות היה דב שולח תיירים שלא נמצא להם מקום אל המלון שממול — ״שרתון״.

הייחוד שב״גראנד־ביץ׳״ היה הטיפול האישי. דב חינך את הצוות שלו להקדיש תשומת־לב לכל לקוח, הוכיח להם כי הדבר משתלם, שכן אם יש הרבה תיירים — יש גם הרבה הכנסות לכל עובד.

לפני שמונה חודשים, כשקנה אריה פאלוך את ״שרתון״, לפי עצתו של דב (״זוהי עיסקת זהב מבחינת ההשקעה. קנה מלון ושטח של 11 דונם ב־6 מיליון דולר״), הוא הציע לדב לנהלו. זה היסס. למה לעזוב מלון שהעמדת אותו על הרגליים? אך קסמה לו העובדה כי ינהל את המלון שהיה בו שליח, והוא נענה בחיוב.

מזה שמונה חודשים הוא מנהל את ״פאל״, מנסה להופכו ל״גראנד־ביץ׳״ שני. בתקופה האחרונה חלה עלייה בתפוסה, המגיעה עתה ל־70% עם 350 חדרים. מועדון־הלילה מלא מדי־ערב ובו מזמר **לואיג׳י**. דב מתכנן הבאת ועידות וקונגרסים למלון, שיש לו שטחים

מנכ״ל אודוניץ
כן או לא?

ציבוריים רבים ביותר. הוא מוכן להמשיך לנהל את המלון, אם רק יתנו לו בני פאלוך לנהלו לפי הבנתו. אם לא — לא תהיה לו בעייה לנהל כל מלון בארץ.

אוסטרליה מנסה למכור בשר לישראל

נציגותה המיסחרית של אוסטרליה בישראל עושה מאמצים רבים להגדיל את הייצוא לישראל, לאחר שבשנת 1974 היה הייצוא הישראלי לאוסטרליה 20 מיליון דולר, והייבוא ממנה רק 10 מיליון דולר. בין הענפים שלהם מקדישים עתה תשומת־לב מיוחדת בשגרירות אוסטרליה בישראל, מצוי גם הבשר לסוגיו.

כדי להביא לידי תוצאות, מינתה אוסטרליה בישראל ניספח־מיסחרי קבוע **ג׳ון הולמס**, שיהיה גם ניספח לתורכיה אך יישב דרך־קבע בתל־אביב. עד כה היה הנציג המיסחרי **אריה יערי**, שהפך עתה מיספר־שניים אחרי הולמס.

יערי טוען כי לישראל קל למכור לאוסטרליה, כיוון שאוסטרליה העניקה לישראל מעמד של מדינה מתפתחת. מעמד זה מקנה לסחורות הישראליות הקלות במכס, בעוד שעל הסחורות מאוסטרליה לישראל משלמים מכס מלא. יערי אומר גם כי ההובלה מישראל לאוסטרליה מסובסדת על־ידי הממשלה, בעוד הממשלה האוסטרלית אינה עוזרת ליצואניה. ההעדפה של ישראל בולטת, לאור העובדה שיוון נמחקת עתה מרשימת הארצות המתפתחות, ואילו ישראל נשארה בה.

הייצוא הישראלי הוא יהלומים, מוצרי־טכסטיל וכימיקלים. אוסטרליה מוכרת כיום בעיקר צמר גולמי ומתכות שונות. עתה היא רוצה למכור לישראל גם בשר.

לאחרונה חתמו נציגי ״המשביר המרכזי״ על חוזה לקניית כבש קפוא באוסטרליה, עבור ישראל. אם יצליח הניסיון הזה, הוא יכול לגרום להטיית חלק מייצוא הבשר האוסטרלי, לישראל.

מרבית הייצוא של אוסטרליה מופנה לשוקי אמריקה ואירואסיה, שבהן קיימת השפעה פרו־ערבית בולטת. דבר זה מקשה גם הוא על הגברת הקשרים המיסחריים. כך, למשל, חברת־התעופה הלאומית של אוסטרליה, ״קואנטאס״, פתחה קו לדמשק אך לא לישראל.

על הכוונת

(המשך מעמוד 21)

ביולי 1974, בעת דיון שיגרתי בבית־דין רבני, נחשפה לראשונה מזימה של כמה מחסידי ארץ־ישראל־השלמה לרצוח את הד"ר קיסינג'ר. במישפט גירושין ש־התנהל בין צביה גרנות, מפעילות התנועה למען ארץ־ישראל שלמה ועורכת ביטאון התנועה, זאת הארץ, — לבין בעלה, הוגש תצהיר בו נאמר בין השאר:

„צביה גרנות סיפרה לי באותה שיחה כי כדי למנוע מה שהיא כינתה ,חורבן המדינה', שיבוא, לדעתה, מההזרת־שטחים למדינות־ערב — הועלו בחוגי ארץ־ישראל השלמה מחשבות ותוכניות להתנקש בחייו של שר־החוץ האמריקאי, הנרי קיסינג'ר. היא הזכירה בהקשר לכך את רצח המתווך מטעם האו"ם ב־1948, הרוזן ברנדוט..."

ההסתערות המכרעת

אין ספק כי הנרי קיסינג'ר נוטל על עצמו סיכון מסויים בביקורו הנוכחי במזרח־התיכון. הוא מקבל דיווח יומי שו־טף על מה שנכתב אודותיו בעיתונות הישראלית ומודע להלך־הרוחות העויין נגדו בישראל. צוות מיוחד בשגרירות ה־אמריקאית בישראל, כולל התחנה הישרא־לית של הסי.אי.איי., מזרים לצוותו של שר־החוץ האמריקאי, נתונים והערכות גם לגבי המתרחש מאחרי־הקלעים בתחומים שונים. אין ספק כי במידע זה כלולה ההסתה נגדו והידיעות בדבר הדיבורים על ניסיון להתנקש בחייו.

לא רק בישראל מאיימים על חייו של קיסינג'ר. ארגוני הפידאיון הקיצונים, ש־אין דעתם נוחה מההסדר המוצע בין יש־ראל ומצריים, זוממים אף הם פעולות ראוותניות בעת ביקורו של קיסינג'ר במז־רח־התיכון. על פי ידיעות שפורסמו, עלו־לים אנשי חזית־הסירוב לנסות להתנקש בחיי קיסינג'ר בעת ביקוריו באחת מ־מדינות־ערב. מבחינה זו קיים שיתוף־פעו־לה, לפחות בכוונות, בין הקיצוניים במח־נה הערבי לבין הקיצוניים במחנה היש־ראלי.

מבחינת ביטחונו האישי היה הדבר יותר נוח לקיסינג'ר לסיים את המשא־ומתן ל־השגת הסדר־הביניים שהוא חותר אליו בוושינגטון. הוא יכול היה לזמן לשם את נציגי שני הצדדים, ולסיים שם מה שהוא ינסה עתה להשיג במסע־הדילוגים שלו.

אפשרות זו היתה נוחה גם לממשלת־ישראל. היא היתה חוסכת לה את כאב־הראש הכרוך באבטחת ביקורו של הנרי קיסינג'ר בישראל ואת האמצעים העצו־מים, האנושיים והכספיים שיושקעו בכך. בנוסף לסיבות הפוליטיות, היה גם גורם זה בין השיקולים שבגללם העדיפה ממ־שלת־ישראל לדחות את ביקורו של שר־החוץ האמריקאי.

אם בכל זאת החליט הנרי קיסינג'ר ולחץ בכל תוקף על עריכת מסעו, הרי שהיו לכך גורמים כבדי־מישקל. בניגוד לרושם שנוצר על סמך הדיווחים מוושינג־טון וקהיר, שום דבר עוד אינו גמור במשא־ומתן על הסדר־הביניים. בעיקבות הלחץ האמריקאי הכבד והאולטימטומים התכופים של הנשיא פורד והנרי קיסינג'ר עצמו, אומנם נסוגה ממשלת־ישראל מעמ־דותיה הקודמות, ומוכנה עתה לקבל את מה שדחתה בחודש מארס.

אולם נקודות רבות בתסכם המוצע עדיין שנויות במחלוקת שלמראית־עין אינה ני־תנת לגישור. למרות הוויתורים שכבר נעשו מצד ישראל, עדיין נותרו סעיפים שממשלת־ישראל מתעקשת עליהם, ושהס־דר הביניים כולו עלול לקום או ליפול בגללם.

אחרי שניהל מילחמת התשה ארוכה יוצא עכשיו קיסינג'ר להסתערות המכרעת שלו, כשבפעם נוספת הוא מטיל את גורל ה־קאריירה האישית שלו על הכף. הפעם אין הוא יכול להרשות לעצמו כישלון נוסף. הוא בא כדי להפעיל את מלוא השפעתו האישית, בעיקר על מנהיגי ישראל, תוך שימוש בכל אמצעי הלחץ, השיכנוע והאיו־מים שברשותו, במטרה לשכנעם להסיר את המיכשולים האחרונים בדרך להסכם.

הניסיונות לפגוע בקיסינג'ר, גם אם יס־תכמו רק בהסתת עלבונות נגדו ובשיבוש תוכנית שהייתו בישראל, עלולים לפגוע בסופו של דבר באינטרסים חיוניים של ישראל. איוולת היא לחשוב שיש בהם כדי לשנות את המדיניות האמריקאית שממ־שלת־ישראל נאנסת לקבלה משום שלא השכילה להתוות מדיניות שלום עצמאית משלה.

תן לחגים שי ושמו מסורת

הגש לידידיך ולעובדיך שי חגיגי:
מבחר מלהיב של יינות ומשקאות חריפים "כרמל מזרחי".
התאם את השי לטעמו של כל אחד מהם.
שי כזה הופך כל חג ל"חג שמח"!

כרמל מזרחי
יקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

קרנית
מכון לעדשות מגע
עדשות
רכות וקשות
הסבר אדיב מפורט
ינתן במקום.
גורדון 31, תל־אביב
טלפון 238642.

הזמן כבר עכשיו מקום למודעות
בגליון ראש השנה
החגיגי של
העולם הזה
הגליון יופיע בתל־אביב ביום ג', ה־2.9.75
בערב ובשאר חלקי הארץ ביום ד', ה־3.9.75.

תן טרמפ לחייל

במדינה

העם

פרשת סוזאן באום

שום תועמלן ערבי לא יכול היה להמציא השמצה גרועה יותר

אילו היתה התעמולה הערבית משלמת כמה מיליונים לסוכן ישראלי סמוי, כדי שיביים את פרשת סוזאן באום, לא יכול היה להצליח יותר.

ולראייה: מזה חודשים אחדים מתמוגגים כל ביטאוני־התעמולה הערביים בעולם מפרשה זו, תוך הסתמכות בילעדית על עיתונים ישראליים.

גירוש בחשאי. בקיצור נמרץ, הפרשה היא כלהלן:

סוזאן באום, יהודיה כשרה, הצטרפה לחבורה אפנתית שנקראה „יהודים למען ישוע", אשר טענה כי בן־הנגר מנצרת היה יהודי אמיתי, מתפכן וכשר למהדרין.

כאשר הגיעה ארצה לבקר את הוריה העולים החדשים, שהתגוררו באילת, היא נעצרה בנמל־התעופה בן־גוריון. קרוביי־מישפחתה המתינו לה באולם־הקבלה של הנמל, אבל לא ניתן לה להתקשר עימם. כעבור כמה שעות הועלתה על מטוס לאמריקה, וגורשה.

בני־מישפחתה, שלא ידעו מה קרה, סברו כי סוזאן נעלמה, חיפשו אחריה כמה ימים בדאגה גוברת, עד שנודע להם כי גורשה.

שר־הפנים הצדיק את הכל. טען כי סוזאן היא מיסיונרית שהיתה גורמת לצרות בישראל, ועל כן גורשה כחוק, על־פי הסמכות שהחוק הישראלי מעניק לו — בילעדית.

על פעולות השר אפשר לערער, לכאורה, בפני בית־המישפט הגבוה לצדק (בג"ץ). אבל כדי לערער, צריכה המערערת להיות נוכחת במקום. מאחר שגורשה מבלי שניתן לה לבוא במגע עם מישהו בארץ, לא יכלה למעשה לערער.

כתוצאה מכל הפרשה, נטשו הוריה של סוזאן את הארץ, חזרו לארצות־הברית.

ישוע, בודהא ועוד. עד כאן העובדות. ח"כ שולמית אלוני, שטיפלה בעניין, טענה כי סוזאן נטשה את אהבת־ישוע כבר מזמן ועל כן היתה פעולת השר שרירותית.

אולם גם שולמית אלוני לא הבינה את העניין לאשורו.

במדינת־חוק דמוקרטית רשאי כל אדם להיכנס ולצאת, בלי קשר ליחסו לישוע, לבודהא או לקונפוציוס.

גם העובדה ששר־פנים במדינה דמוקרטית יכול לגרש מישהו, בשרירות־לב ובתנאים בלתי־אנושיים, רק מפני שהוא דוגל באמונה כלשהי, הוא השמצה נוראה כלפי מדינת־ישראל. כי הדבר מצייר לעיני העולם דמות של מדינה דתית־פאשיסטית.

דיקטטור דה־קארוואליו
החולייה הגורלית —

מדיניות

מראה משל הגשר האווירי

האם הוזמן רבין לישיבת הפיסגה כדי להשתתף בהכנת המהפכה הנגדית בפורטוגל?

האם מעורבת ישראל במה שקורה עתה בפורטוגל?

אין ספק שתוצאות המעורבות ישפיעו על ישראל במישרין. במילחמת יום־הכיפורים, כאשר כל בעלות־הברית של ארצות־הברית באירופה סירבו להתיר מעבר נשק אמריקאי לישראל, היתה פורטוגל הפאשיסטית יוצאת־הדופן היחידה. הבסיסים האמריקאיים באיים האזוריים, השייכים לפורטוגל, מילאו תפקיד חיוני בקיום הרכבת האווירית, שהעבירה את האספקה האמריקאית המאסיבית לצה"ל.

אחד המעשים הראשונים אחרי נפילת המישטר הפאשיסטי בפורטוגל היה חיסולה של חוליה זו. המישטר החדש הבטיח לערבים כי להבא לא יעמדו עוד האיים האזוריים לרשות רכבת אווירית לישראל.

אם תתחולל בפורטוגל מהפכה־נגדית, האם ישפיע הדבר על מצבה האיסטראטגי של ישראל, מבחינה זו?

שולחן בסטוקהולם. ייתכן מאד ששאלה זו עלתה לא מכבר בסטוקהולם, כאשר הונחה שם על השולחן בעיית פורטוגל.

בבירת שוודיה, שבה שולט מישטר סוציאל־דמוקרטי, נערכה התייעצות־פיסגה של ראשי המיפלגות הסוציאליסטיות באירופה המערבית, שחלקם בשילטון וחלקם באופוזיציה.

על סדר־היום עמדו, רישמית ובגלוי: המאורעות בפורטוגל.

את כל הנוכחים הדאיגה ההתפתחות המהירה בליסבון לקראת כינון מישטר קומוניסטי. אומנם, בבחירות זכו הקומוניסטים במיעוט בלתי־מרשים. אולם בצמרת החדשה של הצבא, המורכבת מקצינים צעירים שואפי־מעש, היתה לקומוניסטים תמיכה רבה. הסתמנה האפשרות שיקרה בפורטוגל מה שקרה לפני דור בצ'כוסלובקיה: השתלטות קומוניסטית בהפיכה מזויינת שקטה.

אלא שבצ'כוסלובקיה חנה הצבא הסובייטי, והוא שנתן את הגיבוי להפיכה. פורטוגל רחוקה מברית־המועצות. הצבא היחידי החונה על אדמתה הוא פורטוגלי.

מאמר ב„פראבדה". ראשי הסוציאליסטים בסטוקהולם לא רצו רק לעזור לחבריהם, הסוציאליסטים הפורטוגליים, שזכו במיספר הגדול ביותר של קולות בבחירות.

הם רצו להגן גם על עצמם. השתלטות קומוניסטית בפורטוגל היתה מערערת את מעמדם, מחזקת את הקומוניסטים ברחבי אירופה המערבית, שוברת את נאט"ו, מסכנת את השוק האירופי המשותף. הנקודה שעמדה, על כן, על סדר־היום: אין לעזור לסוציאליסטים הפורטוגליים להשתלט על מדינתם, ולמנוע את הדבר מן הקומוניסטים.

הם ידעו פרט חשוב, שלא הופיע בכותרות הראשיות: הקומוניסטים באירופה המערבית לא עשו מאמץ מתואם למען עמיתיהם בפורטוגל. המיפלגות הקומוניסטיות באיטליה ובצרפת חששו כי עזות־המצח של הקומוניסטים בפורטוגל, וחתירתם הגלוייה לדיקטטורה, תפריע לידידי הקומוניסטים בשאר ארצות אירופה המערבית, שם מופיעות המיפלגות הקומוניסטיות כגופים פרלמנטריים מתונים, השואפים לקואליציה עם הסוציאליסטים.

לעומת זאת חל שינוי מאלף במוסקבה. ביומון פראבדה הופיע לפתע מאמר, המותח ביקורת מוסווית אך נוקבת על הקו המתון של המיפלגות הקומוניסטיות באירופה המערבית, והתובע פעולה נמרצת יותר. הדבר נראה כתמיכה בקו הקומוניסטי הפורטוגלי, ועורר מייד מחלוקת חריפה בקרב הקומוניסטים בצרפת ובאיטליה. ראשי המיפלגות שם מרדו, כנראה, בקו המוסקבאי.

אין סי־איי־אי. כל זה היה ידוע לראשי המיפלגות הסוציאליות, והן מצאו כי השעה כשרה לפעולה נגדית בפורטוגל.

בימים כתיקונם היה תפקיד זה נמסר בילעדית בידי המומחים: אנשי הסי־איי־אי, סוכנות־הביון המרכזית של ארצות־הברית. אולם הסי־איי־אי נמצאת במצב קשה, המוראל שלה הרוס, רוב פעולותיה נחשפו לעיני הציבור. אין היא יכולה להרשות לעצמה, בשעה זו, לחולל הפיכה בפורטוגל.

לכן נמסר התפקיד למיפלגות הסוציאליסטיות האירופיות.

הזמנה לרבין. על כך הושגה הסכמה כללית. התפקיד לממן את הפעולה, ולהעמיד לרשות הסוציאליסטים הפורטוגליים את סכומי־הענק הדרושים כדי לחולל את השינוי המבוקש, הוטל על דמות־מפתח במיפלגה הסוציאל־דמוקרטית הגרמנית, איש־כספים בינלאומי שיש לו קשרים הדוקים עם ישראל.

ואז הופיע, לפתע, יצחק רבין על הבמה בסטוקהולם.

להלכה, בא כדי לעניין את עמיתיו האירופיים בנושא המעניין רק את ישראל: מניעת השעייתה מעצרת האו"ם (העולם הזה 1979). מאחר שלמעשה כבר נעלמה סכנה זו לפני כן, לאור התנגדות המצרים להשעייה, חשדו רבים ברבין שהוא בא רק כדי לחטוף קצת פירסומת.

אולם בבירות אירופה נפוצה השבוע גירסה אחרת: רבין הוזמן לסטוקהולם, כדי לתת יד למאמץ הקיבוצי למען הפיכת־הנגד בפורטוגל. ישראל נתבעה לעזור למאמץ בכספיה, בקשריה ובמשאביה האחרים.

המכה הנגדית. כל מה שקרה בוועידה נשאר בגדר סוד. אך מייד אחרי הוועידה החלו קורים בפורטוגל דברים שיכלו להיות רק פרי מאמץ מתוכנן ושיטתי:

- נוצרה בפורטוגל קואליציה סמוייה בין הסוציאליסטים, מיפלגות המרכז, הכנסייה והימין. למעשה: כל הכוחות הפוליטיים, מילבד הקומוניסטים והשמאל הרדיקלי הקיצוני.
- בשורה של ערים נערכו פעולות המוניות מאורגנות, נשרפו מישרדי המיפלגה הקומוניסטית, נערך מירדף על קומוניסטים, תוך שימוש בנשק. השבוע, כאשר ניסו הקומוניסטים לערוך פעולה המונית נגדית באחת הערים האלה, בהנהגתו האישית של ראש־מיפלגתם אלווארו קוניאל, נאלצו הקומוניסטים לברוח, והצבא הציל אותם תוך שימוש בנשק חם.
- הקצינים הלא־קומוניסטיים החלו מתארגנים, לחתום על עצומה אנטי־קומוניסטית, לגבש בצבא רוב נגד ראש־הממשלה הפרו־קומוניסטי.
- האיש החזק במדינה, ראש שרותי־הביטחון, אוטלו סארייווה דה־קארוואליו, אחד משלישיית הדיקטטורים הרשמיים, פירסם מיסמך משלו, שבו פסל את השתלטות הקומוניסטים, תבע שילטון בילעדי לעצמו, באיצטלה של סיסמות רדיקליות.
- ברית־המועצות לא עשתה דבר כדי לחוש לעזרת המיפלגה הקומוניסטית בפורטוגל. היו שהאמינו כי בהלסינקי הוסכם, מאחרי הקלעים, כי פורטוגל שייכת לעולם המערבי, וכי ברית־המועצות לא תתמוך במהפכה שם. כדי לחזק נקודה זו, פירסם הנרי קיסינג'ר עצמו אזהרה חמורה לסובייטים, תבע מהם למשוך את ידיהם מפורטוגל.

בסוף השבוע היה המאבק בעיצומו. אך נראה כי ההתקפה־הנגדית המתואמת של הכוחות הלא־קומוניסטיים, תוך תמיכה נרחבת מבחוץ, עשוייה להוציא את פורטוגל מידי הקומוניסטים, לכונן בה מישטר פרו־מערבי.

אחת מתוצאות־הלוואי האפשריות: החזרת החולייה החסרה לגשר האווירי לצה"ל.

מהומה אנטי־קומוניסטית בצפון פורטוגל
— בגשר האווירי

הספורט שבאופנה: לראות את הכינרת מזווית אחרת - מגובה 100 מטר

לצנוח למעלה

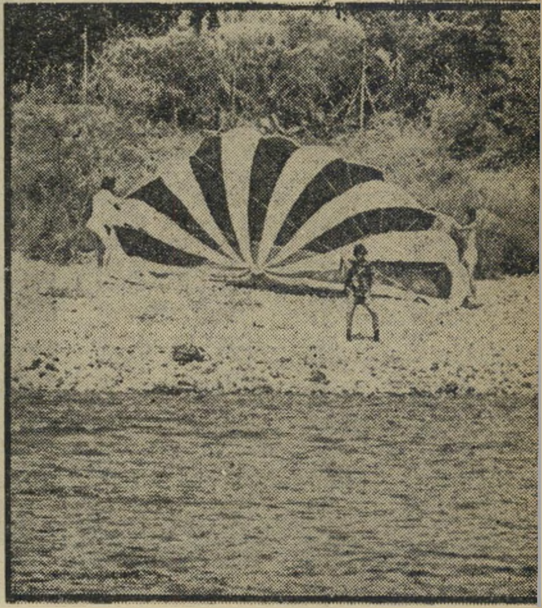

היכון! שני אנשים פורשים את המיצנח במרחק עשרה מטר מהחוף כשהממריא כבר רתום אליו מצד אחד ואל סירת־המנוע מצד שני. משיכה קלה מספיקה להמראה מיידית.

רוץ! שני העוזרים מרפים מהמיצנח והוא מתנפח מייד על החוף. ברגע זה מתחילה משיכת הכבל על־ידי סירת־המנוע. הממריא חייב לרוץ ברגליו מיספר מטרים על החוף, עד המראתו, כדי למנוע את גרירתו על הקרקע.

המרא! הצניחה כלפי מעלה מתחילה. שעה שהמיצנח, המכוון כלפי הרוח, מתמלא באוויר, מנתק הממריא את עצמו מהקרקע. ברגע זה הוא מחובר רק בכבל לסירת־המנוע, ממריא מעל הים ל־100 מ׳.

עברו הימים שרק האמיצים חלכו לצנחנים.

היום קיימים הסיכויים שתוך זמן קצר תרשה לעצמה כל עקרת־בית לענוד על חזה כנפי־צניחה, וכל ילד יראה עצמו זכאי לחבוש כומתה אדומה. כי הבעייה היסודית שבצניחה נפתרה.

לא צריך כבר לפחד מגובה, לחכות לדחיפה של מדריך הצניחה, לעצום את העיניים, להגיד „על החיים ועל המוות" ולקפוץ. היום הדברים הם הרבה יותר פשוטים. אפשר להתחיל לצנוח ישר מה־קרקע. ומה שחשוב יותר: לצנוח למעלה, לא למטה.

כל הפחד מפני הצניחה נבע, אולי מה־טעות הנפוצה שייחסה למצנח תפקיד מוגדר אחד: להאט את קצב הנפילה. אבל מצנח יכול להיות הרבה יותר טוב גם ככלי־טיס, בתנאי שיש מי שימשוך אותו. כאשר נפלו על הרעיון הזה בשנים האח־רונות, הפכה ההמראה במצנחים ספורט פופולארי, ההולך ומתפתח ברחבי העולם. הקיץ הוא הגיע, סוף־סוף, גם לישראל.

אז אם רואים מצנחים צבעוניים מרחפים בשמי הכינרת או מעל מיפרץ אילת, אין כל מקום לבהלה. זו אינה נחיתת אנשי־קומנדו עויינים, אלא שעשוע אופנתי חדש.

צילומים:

אילנה בן־ארי

המיוחד שבספורט זה הוא בכך שאין הוא מצריך כל הכשרה מוקדמת או אימונים. אין הוא דורש כושר גופני מיוחד או כי־שורים אחרים. כל אחד יכול להמריא, לרחף ולנחות בקלות מפתיעה.

ספורט המצנח הממריא נולד דווקא כס־פורט יבשתי. רותמים מצנח למכונית ב־כבל שאורכו 100 מטר או יותר, המכונית מזנקת והמצנח נושא מייד את הרתום אליו כלפי מעלה. כל זמן שהמכונית תמ־שיך לדהור, ימשיך גם המצנח לשייט ב־אוויר. אלא שלשם כך יש צורך במרחבים שטוחים, ובאימוני־נחיתה הדומים לאלה של הצונחים ממטוס.

הרבה יותר פשוט, קל ונעים לצנוח־למעלת על חוף הים. הממריא מחבר את עצמו בכבל לסירת־מנוע. הוא ניצב על החוף, רתום למצנח פרוש. די במשיכה קלה של הכבל כדי שהממריא יינתק מייד מה־קרקע ויתנשא באוויר. וזהו כבר החלק המסובך שבתורה. מהרגע שבו מתרומם המצנח, יכול הממריא להתישב על רצועת הישיבה שבריתמה המצנח שלו ולרחף ב־אוויר בנחת וללא כל מאמץ.

סירת־המנוע המושכת אותו, היא המכ־תיבה לו את מסלול תעופתו — בדרך־כלל בניגוד לכיוון הרוח. היא גם הקובעת את גובה מסלול־התעופה במצנח. בנסיעה אי־

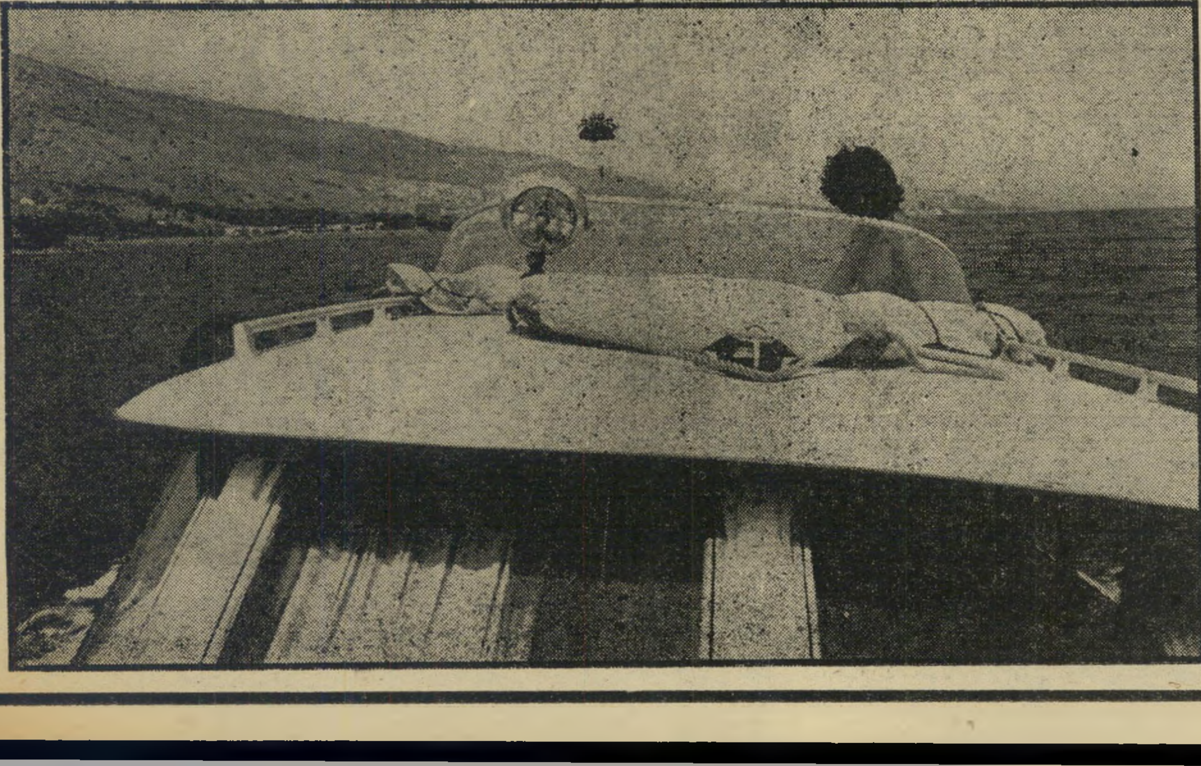

הריתמה איציק דנין בריתמת ההמראה המיוחדת שלו. הוא חגור בחזיית הצלה מיוחדת ומעליה ריתמת המיצנח המאפשרת לו לרחף בישיבה ובנוחות. בתמונה משמאל: סירת־המנוע מושכת בכבל המחובר למצנח.

בעזרת כבל ומצנח

איציק דנין מהרצליה, שסירת־המנוע שלו עוגנת באילת, הביא את המצנח הממריא לחופי הדרום. תוך זמן קצר הפכו כמה מהחתיכות התל־אביביות שבאו לבלות ב־אילת צנחניות מובהקות, ואפילו רפי נלסון הצליח לרחף באמצעות המצנח באוויר, יותר משעה. עכשיו הוא מתכנן כבר לע־רוך הופעה מיוחדת לנופשים בכפר־הנופש האפריקאי שלו, שמדרום לאילת. הוא רוצה להשמיע להם קונצרט מגובה של 100 מטר, כשהוא מחובר למצנח ומנגן ב־כינור.

נר למים

סופה של הטיסה נעשה כמו צניחה רגילה. הממריא צונח אל הים במהירות המקבילה לזו של קפיצה ממקפצה בגובה של 3 מטרים. הוא חייב לדאוג למשות את המיצנח לפני שזה יתמלא במים וישקע.

הורים מודאגים, החוששים שילדיתם יתחילו מעכשיו לבקש מהם מצנחים במקום עפיפונים, יכולים להתנחם בעובדה אחת. המצנח־הממריא הוא בינתיים ספורט המ־יועד רק לבעלי־אמצעים. מחיר המצנח בילבד הוא 6000 ל״י, שלא לדבר על מחירה של סירת־המנוע הצמודה.

בהתחשב בעובדה שכמה בעלי־מצנחים כבר איבדו אותם במים, כשלא הספיקו למשותם במהירות אחרי הצניחה, אין נש־קפת סכנה שההמראה במצנחים תהפוך חי־ספורט הלאומי של ישראל.

אחרי הנפילה

ואיציק דנין מגיע אל ספינת האם שגררה אותו במרומים, אחרי שטבל בכינרת, מוכן לצניחה חדשה.

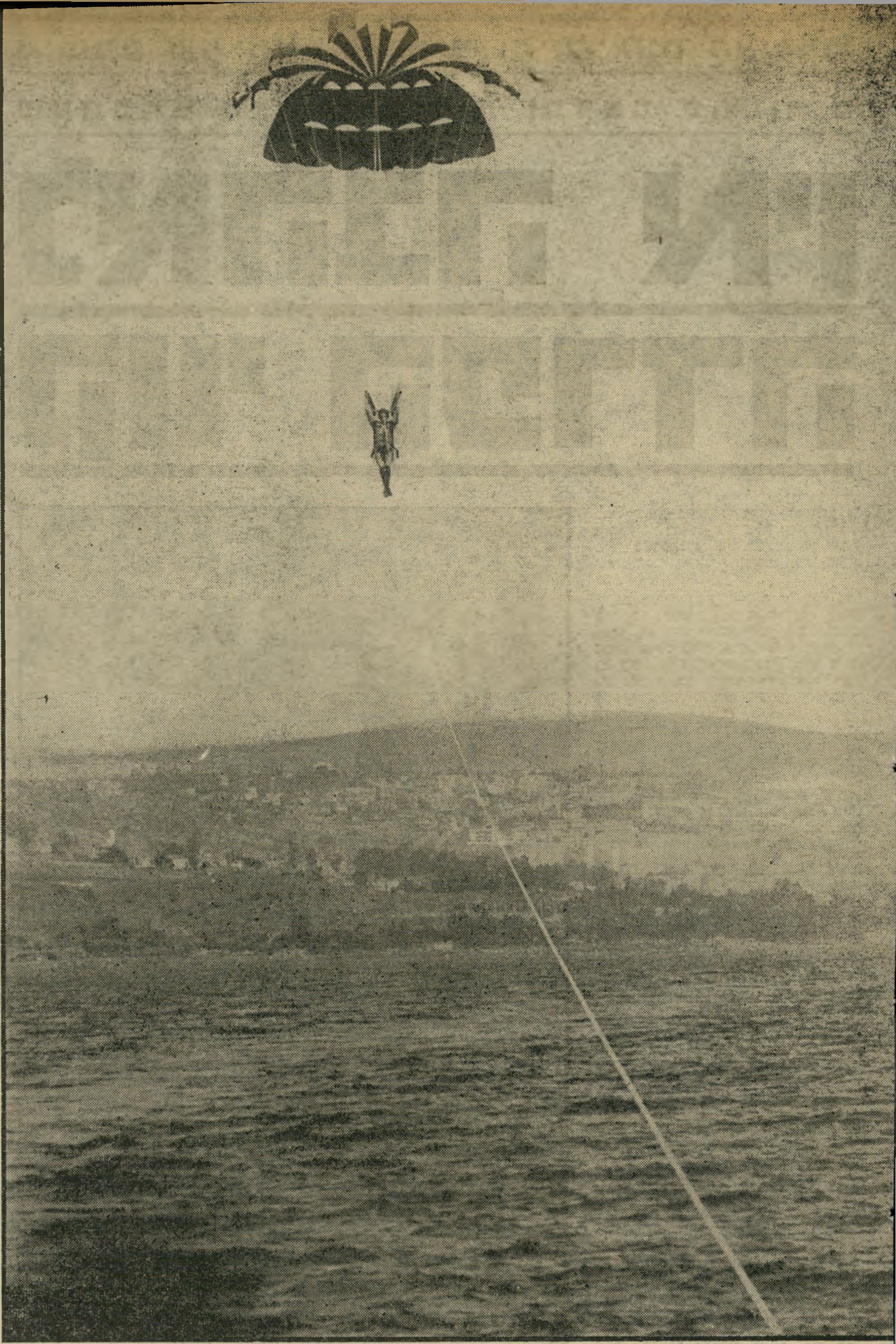

סה מעל טבריה

איציק דנין טס מעל לכינרת כשברקע נראים של טבריה. במזג־אוויר טוב הוא יכול להישאר בצורה זו באוויר שעות ממושכות מבלי להתעייף. אולם בימים בהם נושבות בגובה של 100 מטר רוחות בעוצמה של 20 קשר ויותר, אין התענוג גדול כל כך. הרוח מטלטלת את המיצנח מצד אל צד וחובטת בחוזקה בפני הממריא.

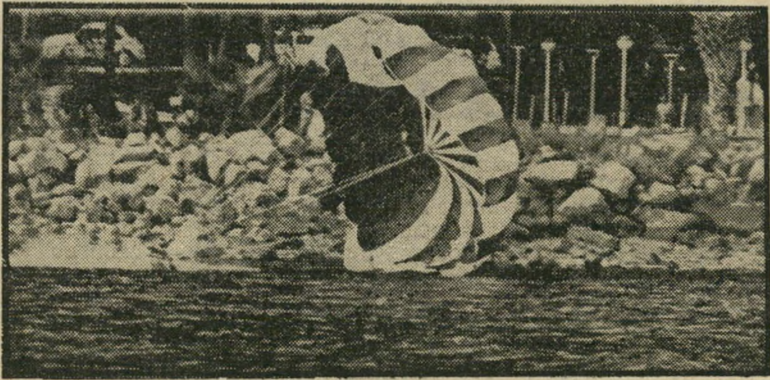

ירחף המצנח כמעט על־פני המים. בנסיעה ה מאוד יתייצב הכבל המחובר למצנח, וזה אנכית מעל הסירה ממש, תוך ניצול מירבי של הכבל המחובר אליו.

נחיתת פשוטה, בדיוק כמו ההמראה. הסירה נע־ והמצנח צונח בנחת כלפי המים. צריך רק ותו במהירות לפני שהוא יתמלא מים וישקע.

ראשונים שגיוונו את חופי הארץ במצנחים אים היו ותיקי ספורט־המים בישראל. חנן בן־ ועימנואל („מנו״) גרינברג. מנו היה הראשון ף, כבר לפני חמש שנים, מעל לכינרת בעפי־ הקשור לסירת־מנוע. אלא שההמראה בעפיפון כת יותר. הזינוק נעשה במחלקיים של סקי־ ותשיוט באוויר מחייב כושר גופני וסבילות.

סיפורם של חיילת צה"ל וחייל־או"ם האוסטרי שאהבתם חצתה גבולות ופרצה מחסומים

לאהבה אין קווי הפרדה

ארנסט שטיינבואר, חייל או"ם לשעבר, אשר לקח עימו את אהובתו, החיילת הישראלית ז'נט פרג', לטיול בקונייטרה. סיפור־האהבה של השניים הסעיר את העיתונות העולמית.

"אנחנו אוהבים אחד את השני. ז'נט בכלל לא ידעה שאני לוקח אותה מעבר לגבול, ואני לא ידעתי בכלל שהיא חיילת בצבא הישראלי. יכול להיות שמגיע לה עונש על השטות שאני עשיתי, אבל ז'נט היא בוודאי לא מסתננת, לא מרגלת — ולא עשתה שום דבר רע!"

ארנסט שטיינבואר, לשעבר רב־טוראי בחיל האו"ם וכיום הבאר־מן של מלון גלי כינרת בטבריה הפך תוך ימים מיספר, יחד עם ז'נט פרג' בת ה־19, חיילת ישראלית לשעבר, לשתי דמויות שהסעירו בשבוע האחרון את דימיונם של קוראי העיתונים בכל העולם כזוג שהגבולות לא יכלו לאהבתם.

לפי כתב־התביעה שהוגש נגד ז'נט פרג', בבית־הדין הצבאי המחוזי בחיפה, נסעה ז'נט, בהיותה חיילת בצה"ל יחד עם ידידה, חייל־או"ם ביחידה האוסטרית המוצבת באיזור החייץ בין ישראל לסוריה, לטיול למחנה האו"ם בקונייטרה, הנמצאת בשטח הסורי. משך יומיים שהתה ז'נט במחנה האו"ם כשהיא לבושה בבגדים אזרחיים, ונעצרה על ידי המישטרה הצבאית רק לאחר שחזרה לישראל.

בבית־המישפט הצבאי הודתה ז'נט בכך שנהגה לנסוע במכונית או"ם, וכי היו לה קשרים עם איש או"ם, דבר האסור לפי פקודות מטכ"ל, אולם לא הודתה בסעיף החמור שבו האשמה: הסתננות לארץ־אוייב.

מייד אחרי הטיול לקונייטרה גורשה ז'נט מהצבא. אולם „זה לא היה איכפת לי. מה שחשוב היה זה שאני אהיה עם ארנסט. הוא יותר חשוב מהצבא, מהמישפחה שלי, מהכל. אנחנו אוהבים, וכל השאר לא מעניין אותנו," אמרה השבוע ז'נט.

ישראלית ✱ מול אוסטרית

אך לא רק שילטונות צה"ל התנגדו לרומן שעבר את הגבול, אלא גם שילטונות הצבא האוסטרי. ארנסט ניקרא חזרה לאוסטריה, שוחרר מהצבא, וז'נט נשארה בארץ לבדה. „זו היתה תקופה קשה. לא בגלל המישפט. אז בכלל לא ידעתי שעושים לי מישפט, ולא חשבתי בכיוון הזה," אמרה. „חשבתי שהעונש היחידי הוא גירוש מהצבא. היה לי רע, כיוון שארנסט היה רחוק ממני."

טיולם של השניים לקונייטרה התרחש בחודש מארס השנה. כעבור חודש בדיוק הגיע ארנסט לארץ, הפעם כתייר, ומייד הגיש בקשה לקבל אזרחות ישראלית. „החיים שלי באוסטריה לא היו שווים כלום בלי ז'נט. כשאני משווה את הבחורה הישראלית הזו, בעלת הלב הפתוח והאוהב, הכנות המיוחדת לצברים והיופי האכסוטי, לבחורות האירופאיות הממוסדות והמרובעות, ברור לי לגמרי שאת שארית חיי אני אבלה איתה, כאן בארץ," אמר השבוע ארנסט.

„אנחנו החלטנו להתחתן עוד לפני הטיול לקונייטרה," סיפרה השבוע ז'נט. „זה אומנם יכול להיראות פזיז ביותר, אבל כשאוהבים — אין לזמן ולמקום שום חשיבות. ארנסט היה אצלי בבית, נפגש עם אמא שלי והאחים שלי, ומצא חן בעיניהם. הוא כתב להוריו עלי, והם אמרו לו שלא חשוב בכלל שאני יהודיה, מה שחשוב הוא שאני בחורה טובה ושהוא אוהב אותי, והזמינו אותנו לבוא לאוסטריה. אז עוד הייתי חיילת, ומובן שלא יכולנו להיענות להזמנה.

„אנחנו נפגשנו לפני כשנה, במלון פאר בטבריה. אני שירתתי ברמה, ובכל חופש או סופשבוע הייתי יורדת לטבריה. אני אוהבת את העיר הזאת, ויש לי כאן המון חברים. ארנסט, שעכשיו שינה את שמו לעברית, אורן, היה בא לטבריה כדי לשתות בירה, להשתזף ולהסתכל על חתיכות. „בבאר של מלון פאר ידעתי מייד, כשהסתכלנו אחד בעיניים של השני, שזה הגבר שאני חיפשתי כל החיים שלי."

„גם אני הרגשתי שזו אהבה כבר מההתחלה," סיפר השבוע ארנסט, „אבל אצלי זה היה הרבה יותר מסובך. אני מבוגר מז'נט בשש שנים, וכבר הסתובבתי עם בחורות. בצבא האוסטרי הייתי טייס. הטייס היה כל החיים שלי. אבל לפני למעלה משנה פגשתי בחורה, והסתבכתי איתה.

„החלטתי אז לעזוב את חיל־האוויר האוסטרי, לעזוב את הטייס, לעזוב את אוסטריה, לעזוב את המישפחה שלי ובעיקר את הבחורה, ולנסוע לאיזה מקום רחוק — לשכוח מהכל ולשכוח מהכאב של הפרשה עם הבחורה הזאת. אבא שלי, שהוא שוטר בדרגה נמוכה במישטרת אוסטריה, הבין אותי. אז עלה בליבי הרעיון להצטרף לכוח־האו"ם שנוסע למיזרח־התיכון. המיזרח־התיכון נראה לי אז כמו סוף העולם.

„לא ידעתי שכאן אפגוש את האהבה האמיתית הגדולה של חיי, עד לאותו יום כשהגעתי למלון פאר. אז החווירה האהבת־העבר שלי לבחורה האוסטרית, והכל חוץ מז'נט ניראה תפל לגמרי.

„אני יודע שזה נשמע לא־רציני, שזוג מכיר ומייד מתאהב. אבל רק אנשים שאוהבים באמת, כמו שאני אוהב את ז'נט והיא אוהבת אותי, יודעים שהאהבה לא נמדדת בגבולות, ולא נמדדת בשעון."

כשחזר ארנסט לארץ, היו הוא וז'נט חופשיים לחלוטין. הוא — חופשי ממדים הכחולים של האו"ם, והיא — חופשיה ממדי־הזית של צה"ל. הם החלו מהרהרים ברצינות רבה בבניית עתידם. היה ברור להם כי הם צריכים שני דברים: „דבר ראשון, ארנסט אמר שהוא רוצה להתגייר וכי הוא רוצה שנחיה בארץ," סיפרה ז'נט.

„לי לא היה חשוב איפה נתחתן ואיפה נחיה, העיקר שזה יהיה איתו. אבל הוא טען שהכי טוב יהיה לי בארץ, ועמד על כך שיהפוך יהודי ושנתחתן עם רב, לפי כל כללי־הטכס."

הדבר השני שהם החליטו להשיג, זה כסף. ולשם כך צריך לעבוד. ארנסט ניסה להתקבל לעבודה כטייס, בכל חברת־תעופה הקיימת בארץ, אבל נידחה.

הדחת־כלים ✱ בטבריה

משך חודשים ארוכים אפשר היה לפגוש את ז'נט וארנסט, כימעט בכל מקום בטבריה שבו היו מוכנים לתת להם עבודה. ארנסט היה מלצר בחוף רון שעל שפת הכינרת, וז'נט הדיחה כלים במלון גולן. כשניסה אחד מעברייני טבריה להתעסק עם ז'נט, כאשר באה לבקר את ארנסט בחוף רון, התפטר ארנסט מעבודתו שם, והצטרף אל ז'נט כמדיח־כלים במלון גולן.

אחר־כך עברה ז'נט למלון גני־חמת, ושימשה שם כחדרנית. מאוחר יותר הצליחו השניים להשיג עבודה משותפת במלון גלי־כינרת. ז'נט היתה שם חדרנית, וארנסט הפך באר־מן.

כשהתפוצצה פרשת החיילת והאו"מניק

ז'נט פרג', חיילת צה"ל ששמה חולל השבוע סנסציה ברחבי העולם

מאת

מרסל זוהר ויוסי ינאי

בשבוע שעבר בעיתונים, הבינו מנהלי מלון־היוקרה הטבברייני כי המדובר בז'נט, והיא פוטרה מעבודתה. את ארנסט הם השאירו על מקומו. הוא היה בארמן טוב מדי, ואילו בחדרניות אין מחסור בטבריה.

כל אותה עת התגוררו השניים בדירת־חדר שכורה, שבה תופסת המיטה הזוגית כימעט את כל שטח החדר. לחדר הקטן צמוד קיטון זעיר. הם אכלו את ארוחותיהם בבית, כשז'נט מבשלת כדי לחסוך כסף, ומיעטו לצאת לבלות: „רק למקומות שזה לא עלה הרבה."

„בתחילה ז'נט לא ידעה טוב אנגלית. גרמנית היא בוודאי לא יודעת. אבל זה לא הפריע לאהבה שלנו. היום, כשהיא יודעת כבר אנגלית טובה מאד, כמעט כמו שלי, אנחנו לא רק אוהבים אלא גם מבינים אחד את השני," מספר ארנסט.

ואומנם, הרקע של שתי הדמויות בסיפור־האהבה הגדול של השנה, הוא כה שונה ומרוחק, עד כי ארנסט מוצא לנכון להסביר זאת. „אני חושב שלא משנה אם לאדם היה כסף ללמוד באוניברסיטה, או שהוריו היו די עשירים כדי לתת לו חינוך טוב. אצלי בבית, למרות שאין אנו עשירים, היה די כסף כדי לדאוג לתת לי חינוך טוב. אני יודע שאצל ז'נט זה לא ככה, אבל זה לא עושה אותה פחות חכמה או פיקחית."

ז'נט היא ילידת ירושלים. מישפחתה, ממוצא עיראקי, מתגוררת בשכונת־עוני, ברחוב שמואל הנביא, בדירה בת שני חדרים. אביה של ז'נט נפטר לפני שנים רבות, ועל אמה אספרנס הוטלה המעמסה לפרנס את שלושת בנותיה ושני בניה.

האם עובדת מזה 16 השנים האחרונות כעוזרת־בית בביתו של השופט העליון משה זילברג שנפטר השבוע. כשהיא מסיימת את עבודתה אצל מישפחת זילברג היא פונה לאוניברסיטה העיברית, שם היא משמשת כמנקה ושוטפת־רצפות.

לפני מיספר שנים פרצה שערורייה ציבורית, כאשר התגלה כי אימה של ז'נט קשורה עם המיסיון, אשר ניסה לקבל ממנה את אחיה הצעיר של ז'נט, המשרת היום בצה"ל, לאימוץ. האם לא ידעה כי המדובר במיסיון, וחשבה להקל על עול הפרנסה במסרה את הבן לאימוץ. אך כשהתגלה העניין ביטלה מיד את השידוך עם המיסיון.

אולם, האם לא יכלה להסכין עם התנהגותה של בתה האמצעית, ז'נט. „אני אשה פרימיטיבית," סיפרה השבוע האם, „אני לא יודעת אפילו לחתום את השם שלי. אבל אני יודעת שבת צריכה לשאול את האמא שלה הכל, ולא לעשות דברים שהאמא שלה לא מסכימה להם. ז'נט לא שאלה אותי אף פעם שום דבר. אצלי היא כבר לא בת, הרבה שנים."

אחותה הצעירה של ז'נט, שרית, יפהפייה בת 17, מתונה הרבה יותר מהאם. „ז'נט היתה תמיד בחורה עצמאית, שידעה לחשוב לבד," סיפרה שרית, „ולא הסתדרה עם האמא שלנו, ששייכת לדור הישן. בגלל זה היו תמיד סיכסוכים ביניהן. אבל אמא, למרות מה שהיא אומרת, מאד אוהבת את ז'נט. מייד כשהיא שמעה שיש לה מישפט, היא נסעה לחיפה, כדי להיות על־יד הבת שלה.

„מה שמרגיז אותי בכל העניין," אמרה שרית, „זה איך התנהגו אל אמא במישפט, בחיפה. בסדר, הם החליטו שזה יהיה סודי ובדלתיים סגורות, אבל אפילו ברוסיה נותנים למישפחה של הנאשמים לשבת בבית־המישפט. כאן לא נתנו לאמא להיכנס, והיא היתה צריכה להמתין שעות רבות בחוץ, כשהלב שלה דואג וכואב."

ואומנם, משום שז'נט לא הסתדרה בבית היא נשלחה, מיד לאחר סיימה את בית־הספר העממי, למוסדות שונים. היא בילתה אפילו מיספר שבועות במוסד הדתי כפר חסידים, אולם לא התאימה לשם והועזבה.

את מקומה היא מצאה לבסוף בקיבוץ אשדות־יעקב־מאוחד. כימעט ארבע שנים בילתה ז'נט בחברת־הנוער של הקיבוץ, כשהיא מרגישה מצויין באווירה החופשית שם. „אשדות־יעקב אינה רחוקה מטבריה, וגם את טבריה אני מאד אוהבת, כך שהחיים שלי שם היו נהדרים. אם לא הייתי פוגשת את ארנסט, הייתי חוזרת לקיבוץ. עכשיו אני לא בטוחה שהם יסכימו לקבל אותנו, גם בגלל שארנסט לא יהודי וגם בגלל כל העניין עם קונייטרה.

את מישפחתה אין ז'נט, צעירה בעלת גוף חטוב ושיער שחור גולש, מחרימה. אך היא נמנעת מלהיפגש איתה. „אני לא כועסת עליהם, אבל אין לי שום קשר איתם. רק עם אחותי שרית יש לי קשר הדוק מאד. עכשיו, שיש לי את ארנסט, אני גם לא צריכה בכלל את המישפחה שזרקה אותי ממנה עוד כשהייתי ילדה. אני לא צריכה אף אחד."

נוסף לטירדות המישפט, מדאיגה את הזוג גם בעיית גיורו של ארנסט. „פניתי אל רב בירושלים, רב שהמישפחה של ז'נט הכירה. הוא ממש גירש אותי. הוא אמר לי שכיוון שאני גר בטבריה, אני צריך ללכת לרבנים של טבריה ולא לבלבל לו את הראש. פניתי לרבנים של טבריה, אבל הם ידועים כנוקשים ביותר, והיה ברור לי שזו מילחמה אבודה."

סטודנט צעיר, אשר שכר חדר בבית אמה של ז'נט והפך ידיד־המישפחה, שידך את הזוג עם הרב ד"ר דויד כהנא מצהלה. בין הרב כהנא, מי שהיה סגן־אלוף ורב חיל־האוויר, לבין ארנסט, נוצר קשר מיידי. העובדה שארנסט הוא טייס סייעה לקשר זה בינו לבין איש חיל־האוויר לשעבר, ומיקרה דומה שאירע לרב במישפחתו־שלו, הפך אותו מתקדם ופתוח בנושא הגיור.

בפיו של כהנא לא היו הבטחות ורוורדות עבור ארנסט. הוא הסביר לבחור כי הוא־עצמו אינו יכול לגייר אותו, אלא רק בית־דין רבני, סיפר לו על הקשיים הרבים שבגיור, על האכזבות, מרירות־העצבים והזמן הרב שעובר עד שמתגיירים בסופו של דבר, אם אומנם מצליחים להתגייר — אולם כשהבין כי החלטתו של ארנסט נחושה, החל מדריך אותו בנושא הגיור.

אין ספק שהפרשה של קונייטרה לא תעזור לארנסט ולז'נט במאמציהם להינשא כדת משה וישראל. ז'נט היתה מוכנה לקבל עליה את דתו של ארנסט. לאחר שפעמים מיספר שמעה מאחרי גבה אומרים: „מה היא יוצאת עם הגוי הזה?" החלה אף עונדת באופן הפגנתי שרשרת עם צלב. אך ארנסט, גבה־קומה, בעל פני־תינוק ושיער בהיר, עומד על גיורו־שלו. „הסביבה הטיבעית של ז'נט היא בארץ. אני לא מוכן לשמוע בכלל על צלב, ואמרתי לה להוריד אותו. החברים שלה כאן, היא אוהבת את הארץ, וגם אני התחלתי להרגיש כאן כמו בבית שלי, אפילו יותר מאשר באוסטריה. אז למה שנוותר ונעזוב?

בטבריה ארנסט וז'נט מטיילים על אחד מחופי־הרחצה על שפת הכינרת. בטבריה התוודעו חייל האו"ם וחיילת צה"ל, וממנה אף יצאו לטיול המפורסם שלהם לקונייטרה. עתה, כשהם ממתינים להמשך מישפטה הצבאי של ז'נט ולזירוז תהליכי הגיור של ארנסט, כדי שיוכלו להינשא, הם מתגוררים בדירה קטנה בטבריה.

האהבה ✶ תעמוד לנצח

„רציתי להתגייס לצה"ל. ישראל היא עכשיו המולדת שלי, וכל אחד כאן משרת בצבא, אז חשבתי שגם אני חייב שלוש שנים מחיי למדינה שלי. אני

(המשך בעמוד 33)

כל היום איתו במיטה

הצעקה האחרונה באופנת לונדון היא פרי מחקר מעמיק של פסיכולוגים וסוציו־לוגים אשר נשכרו על־ידי מיטב בעלי בתי־האופנה של הבירה האנגלית, אשר בשנים האחרונות חותרת לתפיסת מקומה של פאריס כבירת האופנה.

הפסיכולוגים והסוציולוגים הגיעו למס־

אופנה

קנה, לאחר מחקרים מעמיקים, שאשת מר־גישה עצמה סקסית כשהיא לבושה דווקא אבל בתנאי שזה יהיה בחולצת הפיג׳מה של הגבר.

מצאו, ועשו. כיום נמכרים במחירים מפולפלים חצאי־פיג׳מות גבריות, החלק ה־עליון משום־מה, בחנויות אופנת־הנשים האכסלוסיביות. יחד עם מחצית הפיג׳מה מוכרות החנויות גם ספק חגורה רחבה, ספק מותניה, והוראות־לבוש מתאימות.

ההוראות אומרות שיש לקפל את שרוולי הפיג׳מה עד מחציתם, ללבוש את הפיג׳מה על החולצה המקורית הנשית שלך, להדק בחגורה ולהרגיש, גם בשעות העבודה וגם סתם ברחוב, כאילו את כל הזמן במיטה — וביחד איתו.

חיל־האוויר בלי בני פלד

פירסומו הגדול ביותר של מפקד חיל־האוויר, האלוף בנימין („בני”) פלד, בא לו בעיקבות השיר את המנגינה הזאת אי אפשר להפסיק. כאשר משודר שיר

ריקי ודולי
יחי רס״ן עודד

מידבק זה ברדיו מספרים הקריינים, בכל פעם במין רטט של קדושה, כי את השיר כתבו בני פלד ויאיר רוזנבלום.

הסיפור האמיתי הוא שאת השיר כתב קצין־החינוך של חיל־האוויר, רס״ן עודד, על־פי מישפט הלקוח מאחד מנאומי מפקד החייל.

נראה כי ההצלחה עשתה משהו לרס״ן עודד. הוא החליט לנסות לכתוב שירים גם בלי העזרה של מפקדו הנערץ. תוך ימים ספורים כתב את בלדה למטוס זקן ובוא אלינו ונשיר, נתן אותם למתי כספי להלחין ושלח אותם לרביעיית־הזמר הפר־טית שלו, רביעיית־הזמר של חיל־האוויר.

אך מסתבר כי משני שירים בלבד אי אפשר לייצור תקליט אריך־נגן. לשם כך גוייס מתי כספי, ועיבד את חמישה משירי מרדכי זעירא, בעיבוד הכספיי המיוחד וצירף אליהם עוד מיספר שירים משל אלתרמן, נתן יונתן, לאה גולדברג ואהרון אשמן.

ואם יש תקליט, אפשר כבר להכין מופע שלם. רביעיית־הזמר של חיל־האוויר, אשר הבולטות בה הן דווקא שתי־החיילות־הסולניות ריקי ודולי, עבדה משך שבועות

תקליטים

ארוכים עם הבמאי עומרי ניצן, ועומדת לצאת בקרוב בתוכנית חדשה.

אם התוכנית תהיה על אותה רמה של התקליט, העומד לצאת לשוק בשבוע ה־בא, מובטחים לרביעייה הצלחה גדולה בקרב חיילי צה״ל, וסיכוי גדול להגיע לצמרת מיצעד־הפיזמונים, הפעם ללא עזר־תו של המפקד.

סנדרה ג׳ונסון — יונה אליאן
כסף עבור זבל

אדית פיאף מתהפכת בקיברה

היה צריך להמתין עד שיגיע לארץ, ו־יירד במהרה מהמסך, הסרט על חייה של זמרת־השאנסונים הגדולה מכולן, אדית פיאף, כדי להבין עד כמה יש לדני ליטאי ולאבי קורן אומץ־לב וחוצפה אדירים.

המשימה שעמסו עליהם ליטאי וקורן, להעלות על הבמה את סיפור־חייה של אדית פיאף, היתה נכבדה ביותר. אפשר

בידור

היה לסלוח להם ולהבין אם פדם פדם לא היה בדיוק אמנות, או אפילו אומנות, אבל קשה להבין כיצד אפשר להעלות על הבמה, לפרסם מודעות, לשכור אולמות ולמכור כרטיסים לכבוד זבל שכזה.

הרעיון היה מצויין: לספר באומר וב־צליל את סיפור חייה הסוערים והססגוניים של פיאף, ולגוון הכל בשירים הניפלאים שלה.

לשם כך חבר אבי קורן, שדרן־רדיו מעולה ואיש־עסקים, יחד עם במאי הלהקות הצבאיות דני ליטאי. הראשון תירגם שירים וכתב קיטעי קישור, והשני ביים. לשם כך הקימו השניים אפילו תיאטרון, קראו לו בימת אנקור (פיאף, בצרפתית), ושכרו שחקנית וזמרת — שתיים שיתמודדו עם הדמות האחת של פיאף.

יונה אליאן, הקוראת את קטעי הקישור, לא היתה כל־כך יפה בחייה, כמו בפדם פדם. היא הבינה את דמותה של פיאף ומצליחה להופיע על הבמה בדמות אשה זנותית מחד, אך גדולה ובעלת־נשמה מ־אידך. אך גם לאחר שתפסה בחושיה ה־אמנותיים והבריאים את הדמות, לא יכלה אליאן למילות־הקישור של קורן ולבימוי של ליטאי.

סנדרה ג׳ונסון היא ללא ספק זמרת בעלת קול טוב. היא גם אולי מוסיקלית מאד, אבל בזאת קשה היה להבחין, למרות ה־חומר המוכר, בעקבות העיבוד המוסיקאלי והבימוי.

בעוד הקהל הישראלי עשה צדק לסרט על חייה של פיאף, והוריד אותו מהמסך במהירות, הרי מערכת יחסי־הציבור שאותה הפעיל השדרן קורן, אשר כללה שידורי תוכניות שלמות בגלי צה״ל ובגל הקל ו־שידורים חוזרים של אותן תוכניות, הצליחו לסדר את הקהל הישראלי: הוא ממשיך לשלם במיטב כספו עבור ערב, אשר אין ספק שאדית פיאף מתהפכת במהלכו עש־רות פעמים בקיברה.

חומוס עם תיגרות־שיכורים

בידור וארוחה טובה לא תמיד הולכים ביחד. בדרך־כלל, כאשר במיסעדה מופי־עים גם זמרים, מנגני־גיטארה או אקור־דיון עם כינור, המזון אינו עומד על רמה גבוהה, ובמיסעדות שבהן אפשר ללקק את האצבעות — אין בידור.

אך מיסעדת דיאנה, ברחובה הראשי של נצרת, מול קולנוע דיאנה, מצליחה לתת ללקוחותיה גם אוכל מיזרחי מעולה ובמנות עצומות, וגם בידור מיוחד־במינו.

נפתח בבידור. כמעט מדי־ערב מגיעים למקום, או יוצאים ממנו, שיכורים, המוכ־רחים להוכיח לבאי המיסעדה דווקא עד כמה הם נמצאים במצב של שיכרות פעל־תנית. מייד כשהם מתחילים בתיגרה חביבה מופיעים בני־מישפחתם, ובמסווה של נס־יונות־ארגעה, הולמים בקרוביהם־שלהם מכות נימרצות.

לפי תסריט קבוע מתערב במהומה, ה־נערכת לעיניהם הסקרניות ותאבות הדם והבשר של הסועדים, בעל המיסעדה, ערבי שמן ונשוא־פנים, החובט בשיכורים ובקרו־ביהם, בין כוס מים אחת לשנייה, שאותן מגיש לו מלצר נאמן, המתפנה באותם רגעים מהטרדות האורחים הרגילים של ה־מיסעדה.

את ההדרן מספקת המישטרה. לאחר ש־השיכור כבר נם במיטתו, הקרובים נמצאים הרחק־הרחק, המלצר חוזר אל הלקוחות הקבועים ובעל־הבית חדל ללגום מתמים, מגיעה ניידת־המישטרה, ושוטריה מתלונ־נים על כך שהמהומה כבר הסתיימה.

תוך כד צפייה במחזה בן כמה־וכמה מערכות זה, אפשר ליהנות מהמאכלים המשובחים של דיאנה. החומוס ממש מעו־לה. הטבח של דיאנה לא כפף את ידע הבישול שלו בפני הלקוחות האשכנזיים המגיעים לעיתים לנצרת, ואינו מערבב את החומוס עם כמויות עצומות של טחינה. החומוס הסטנדרטי המוגש במיסעדות של תל־אביב הוא עירבוב של מעט פולי חומוס עם הרבה טחינה, כשעל כל אלה מוסיפים עוד טחינה נקייה באמצע הצלחת.

מחירו של החומוס, עם הרבה שמן־זית אמיתי, הוא 3.50 לירות. מנה קובה (כמנה ראשונה) פירושה שני קובות (מאכל כורדי שאומץ על־ידי הערבים), כשהבצק פריך וטוב והתוכן מתפקע מבשר, צנובר ואורז. ליד הקובה מוגשת מנה זעירה של טחינה, לטבילה. מחיר מנה כזו הוא 4.00 לירות, כמחיר קובה מיותם אחד, קר ודל־תוכן אשר מוגש במיסעדות רבות בתל־אביב.

המנות העיקריות הן מלאכת־אמנות בבי־שול המיזרחי. מגת־ענק של טחול ממולא (בתפריט המסעדה כתוב ברבים: טחולות), כוללת בתוכה, מלבד מילוי פיקנטי וטעים, טחול שלם של בקר, עשוי בדיוק במידה הנכונה על האש. הצ׳יפס, כמו בכל מיסעדה ערבית, הוא בין רע לגרוע, אך הסלט מחפה על הכל: סלט ערבי אמיתי שאותו חשבנו שאפשר להשיג רק במדינות ערב, ואפילו לא בערים הערביות שמאחרי הקו הירוק.

מחיר המנה העצומה הזו הוא 15 לירות — כמחיר שני שיפודים במיסעדה זולה ולא־כל־כך טובה בכרם התימנים. הכל ניראה יותר מדי טוב, כאשר הסתבר שגם הקפה מהביל, ריחני — ואמיתי.

סך הכל ארוחה ליחיד־פלוס־בידור, כמוה אפשר למצוא רק במיסעדות נצרת. עם פחית בירה אמסטל, חמוצים תוצרת־בית ופיתות — 33 לירות.

לקבל דלק מאלוהים

לתחנת־הדלק ברחוב ירמיהו בתל־אביב בין רחוב בן־יהודה להירקון, היתה תמיד הצלחה בקרב הנהגים המבוגרים יותר משום קטנותה, החביבות של עובדיה ו־

לגבר

הזמן הרב שהיה צריך לחכות בתור עד שהגיעו לאחת משלושת המשאבות ה־בודדות שבה.

אך בעלי תחנת חברת עוז בירמיהו הח־ליטו ללכת בעיקבות הקידמה. לאחר מיספר

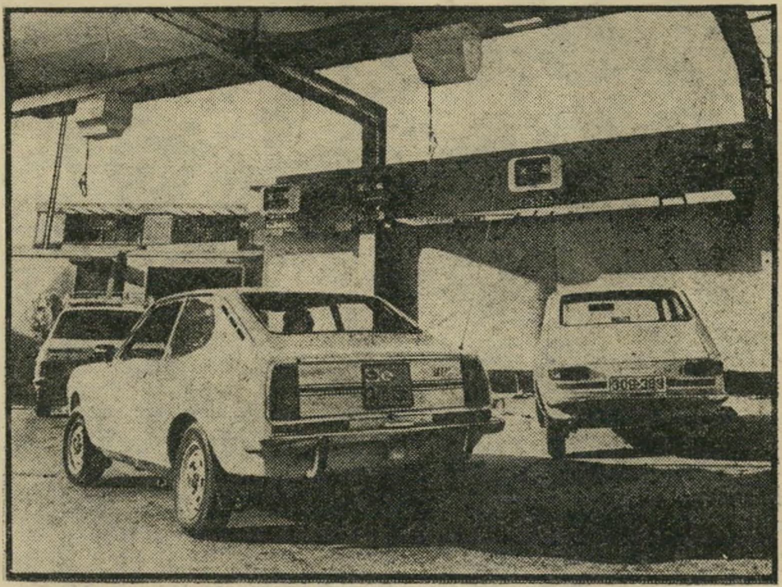

שבועות של שיפוצים ושינויים הפכו את התחנה הישנה ביותר בארץ לתחנה ה־מהפכנית ביותר. כאשר תיחנך בעוד מיספר שבועות התחנה, יהיה צריך לעמוד עוד הרבה יותר זמן בתור, רק משום שכל הנהגים ירצו לראות „איך זה לקבל דלק מהשמיים.”

כשעמדו לערוך את השיפוצים, קמה בפני בעלי־התחנה בעיית המקום. התחנה לחוצה בין בתים, ונדמה היה שאין שום דרך להרחיבה.

עד שבא אדריכל והעלה רעיון גאוני. מדוע לא לתלות את משאבות הדלק באוויר ולחסוך את המקום שלהן על הקרקע, וליצור רחבה שבה תוכלנה לחנות למעלה מ־10 מכוניות במקום שארבע היו נד־חקות בקושי רב?

את השעונים שעליהם מצויין מיספר הליטרים והסכום לתשלום תלו גם כן באוויר, והביקתה העלובה, בה שכן קודם המישרד, הוחלפה במיבנה מודרני, צבוע בציבעי פופ ובעל חלונות גדולים ו־רחבים.

כשנכנסים היום לתחנה שברחוב ירמיהו, צריך להמתין עד שצינור־המשאבה יירד מלמעלה, ואחר־כך להתבונן שוב לשמיים כדי לדעת כמה צריך לשלם.

אחרי כמה ימי־ניסיון הסתבר כי זה לא רק יפה אלא גם יעיל, ורווחי תחנת ה־דלק הקטנה, ששינתה את שמה בינתיים מעוז לפז (עוז היא חברת בת של פז), עלו גבוה־גבוה, כמעט עד לגובהן של משאבות־הדלק.

המקצוע: נחמדה

כשמגיע אורח למלון התל־אביבי החדש ראמאדה קונטיננטאל הוא מתקבל, כמו בכל מלון אחר, על־ידי השוער, פקידת או פקיד־הקבלה, נושא־המיזוודות, החדרנית, המלצרים, הבארמן ושאר עובדי השירותים.

אך שלא כמו בכל מלון אחר, הוא מתקבל גם על־ידי נערה ג׳ינג׳ית בעלת עיניים כחולות ופנים נעימים ומחייכים, הלבושה תמיד כאילו יצאה זה־עתה מבית־אופנה הדור, והאומרת לו בעברית או באנגלית, כשהמיבטא הפריסאי מודגש: „שלום, אני ליליאן, אשת־יחסי־הציבור של המלון.”

ליליאן פרידמן היא ללא־ספק חלוצה.

נשות קריירה

היא אומנם לא לובשת חולצה כחולה ו־סמל, אינה נעולה בסנדלים ת״נכיים, על ראשה אין כובע־טמבל והיא לא נודפת מרחוק את ריח הזיעה הטובה של השירים הקיבוצניקיים.

ההיפך הוא הנכון. היא לבושה תמיד כאילו יצאה זה־עתה מדלתו של בית האופנה ההדור ביותר בעיר־מגוריה, פאריס. לרגליה נעליים שעולות אפילו בנווה־שאנן כמה מאות לירות. תיסרוקתה חלקה ומטו־פחת והניחוח העולה ממנה הוא אפילו לא חיקוי של שאנל, אלא שאנל בעצמו.

ליליאן היא אשת־יחסי־הציבור־של־מלון הראשונה בארץ.

הגדרת תפקידה של ליליאן במלון־פאר הוא קל הרבה יותר ממילוי התפקיד עצמו. ליליאן צריכה לחייך לכולם, „אני אוהבת אנשים אז זה לא קשה לי,” לזכור את הסיפור שהתיירת האמריקאית הזקנה סיפרה לה אתמול, כדי שאפשר יהיה להמ־שיך את השיחה הקלה היום, לשאול מאות פעמים ביום: „האם הכל בסדר, האם אפשר לעזור לך במשהו? האם אתה מרו־צה משירותי המלון?” ואם זה לא כך, לדאוג שהמעוות יתוקן.

היא צריכה לספר לזוגות האורחים היכן כדאי לבלות, לייעץ למנהל המלון איזה עיתונאים להזמין לארוחת־צהריים, ולהת־פעל מדי־ערב מההופעה במועדון־הלילה של המלון, או מנגינת הפסנתרן בפיאנו־באר הנמצא קומה אחת מעל למועדון־הלילה.

העבודה מחייבת לשהות הרבה מאד שעות במלון, כימעט לחיות בו. ליליאן מגיעה למלון מדי־בוקר, כדי להיפרד מ־האורחים העוזבים באותו יום, ועוזבת אותו בשעת־לילה מאוחרת, כאשר השטחים ה־ציבוריים במלון מתרוקנים, וחוזרת למחרת בבוקר כשהיא רעננה כאילו ישנה יממה רצופה.

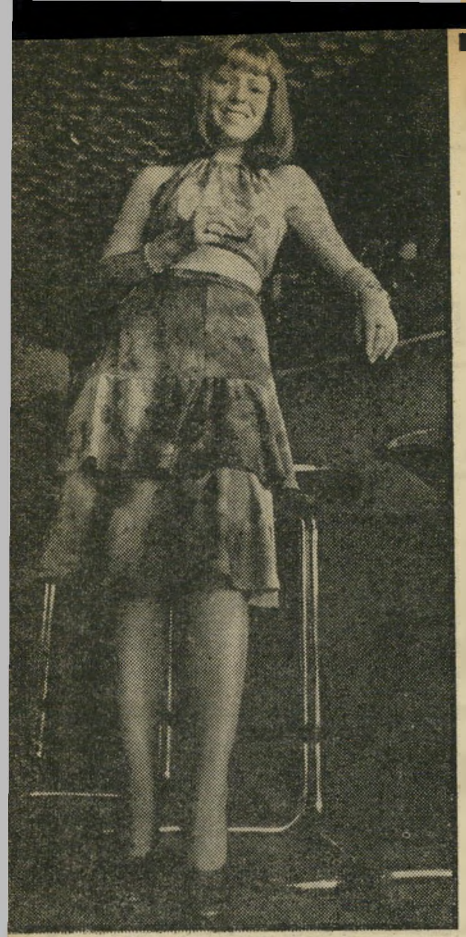

ליליאן פרידמן
הכל בסדר

עם זאת מצליחה ליליאן להיות עקרת־בית טובה. בעלה, שעובד בחברת אל־על עוזר לה ככל האפשר, והעובדה שהוא נמצא הרבה בנסיעות עוזרת אף היא.

אך עיקר תפקידה של ליליאן הוא לדחות, בנימוס ובלי להעליב, את הצעות המחז־רים הרבים הפונים אליה דווקא מקרב הישראלים שבין אורחי המלון. לישראלים נראה משונה שיש פעמים שאשה, בתוקף תפקידה או שלא בתוקף תפקיד, יכולה להיות נחמדה אליהם מבלי שהתפעלה מ־תכונותיהם הגבריות.

הבעייה הגדולה של ליליאן היא להסביר להם זאת, תוך כדי חיוך, עם הנחמדות הרגילה שלה ומבלי לפגוע בהם. „הם מבינים בסוף, ואני ממשיכה לשאול אותם: ,האם הכל בסדר? האם אתם נהגים אצלנו במלון? האם אפשר לעזור לכם במשהו׳?”

לטפח במקום לשרוט

פעם היו הציפורניים כלי־הנשק היחידי של האשה. היא היתה שורטת בהן בחוזקה גברים שלא רצתה, שורטת בקלות גברים שעדיין לא החליטה אם היא רוצה או לא, ומלטפת בהן את הגברים שכן רצתה.

היום, המצב שונה לגמרי. היום הפכו הציפורניים תכשיטים קטנים אך חשובים, הדורשים טיפול, טיפוח וביטוח כמו יהלו־מים.

מיספר הוראות לעשות ולא־לעשות, כדי לשמור על הציפורניים:

הקפידי על תרגילים לאצבעות. תרגילים אלה יהפכו את ידייך חינניות, גמישות ו־דקות. אם את מדפיסה על מכונת־כתיבה או פורטת על פסנתר, אין לך בעיות עם תרגילים. אם אינך כתבנית או מוסיקאית, שחקי באגוזים או בגולות, כמו הרב־חובל במרד על הקיין.

הישמרי מדייאטה חריפה של פרוטאינים. דיאטה כזו עלולה להרוס את ציפורנייך. לעומת זאת דגים, ביצים, והרבה־הרבה חלב, מחזקים את הציפורניים.

כשאת מחייגת בטלפון, השתמשי ב־עפרון.

בעת ניקוי הבית, ליבשי כפפות מיוחדות לכך.

אל תיעזרי בציפורניים כדי לפתוח קופ־סאות או את סוגרי־התכשיטים שלך.

מירחי את הידיים בקרם־ידיים. ככל ש־תשמשי בקרם, הרי זה משובח.

כשאת מרימה דברים, השתמשי בכרית האצבע ולא בפניה.

ובעיקר־בעיקר — אל תילחמי בעזרת הציפורניים. מיצאי לך כלי־נשק קונבנציו־נאליים יותר.

צביעת הציפורניים אינה חייבת להיות רגילה ומשעממת. נסי והמציאי כל מיני דרכים בלתי־שיגרתיות, ערבבי צבעים ו־גוונים, ציירי אלכסונים, פסים, הכל — כיד הדימיון הטובה עליך.

כשאת עושה לעצמך מניקור, כדאי ש־תשתמשי בארבע העצות הבאות:

לאשה

שיוף הציפורניים צריך להיעשות בפצי־רה רכה או עשויה מתכת שהיא אומנם טובה אך יקרה הרבה יותר. אל תחדרי יותר מדי לפינות הציפורן. שייפי את הציפורן עגולה ככל האפשר (תמונה 1).

השרי את הידיים במים וסבון. אל תשתמשי במיברשת־ציפורניים בשום פנים ואופן. היא עלולה לחבל בציפורנייך. (תמונה 2).

דחפי את פינות העור המקיף את ה־ציפורן בעדינות, פנימה. לעולם אל תגזרי אותו ובודאי אסור לכסוס אותו, זה אפילו לא מנומס. (תמונה 3).

כשאת צובעת את הציפורניים בלק, הני־חי את היד על דבר־מה יציב. התחילי ביד ימין (אלא־אם־כן את שמאלית). **ציבעי** קודם את הבוהן ואחר־כך עיברי לזרת, וממנה ליתר האצבעות בכיוון האצבע. תחילה ציבעי את אמצע הציפורן, ואחר־כך עיברי לצדדים. (תמונה 4).

עכשיו את התיכה עד לקצות אצבעותייך.

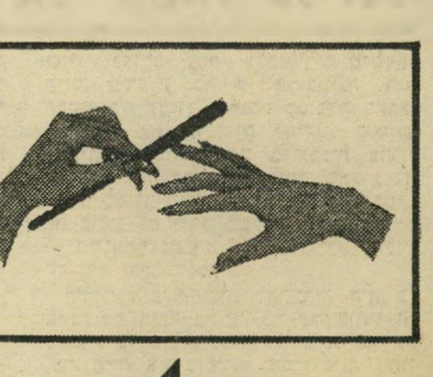

1

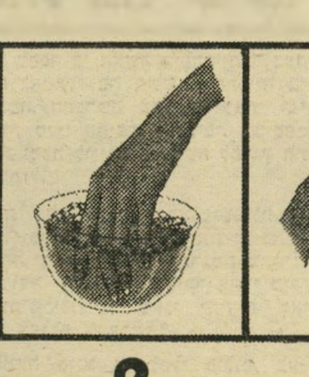

2

3

4

ימים מעטים אחרי שעוררה סנסציה כללית בעלותה לישראל נעלמה הדוגמנית ההונגריה באופן מיסתורי ועזבה את הארץ

האשה שחזרה אל הכפור

ויקי, מזכירת המישרד התל־אביבי של בית־החרושת בגד־עור נדהמה, מולה ניצב נהג־מונית מנצרת, ודרש תשלום „עבור הנסיעה של הדוגמנית שלכם, שעזבה את הארץ.״

„לקחתי אותה מהמיפעל של בגד־עור במיגדל־העמק למלון הילטון בתל־אביב,״ סיפר הנהג. חיכיתי לה ארבע שעות, ו־אחר־כך לקחתי אותה לאיזה שגרירות. מהשגרירות נסענו ישר לנמל־התעופה בן־גוריון, והדוגמנית שלכם עלתה על מטוס ועזבה את הארץ.״

כשהחל נהג־המונית מתאר את הדוגמנית, התעורר מייד בליבה של ויקי חשד נורא. כאשר סיפר הנהג כי עם הדוגמנית היתה גם בתה בת השש, הפך החשד ודאות: סוזי דבני, מי שנודעה בכל הארץ ימים מיספר קודם־לכן, כדוגמנית ההונגריה שברחה מארץ־מולדתה ועלתה לישראל, הסתלקה מהארץ, באותה פיתאומיות שבה באה.

הבטחה של חיי־זוהר

כשהגיעה סוזי דבני לפני כחודש לנמל־התעופה בן־גוריון, נפלו עליה צלמי וכתבי האופנה והרכילות כמוצאי שלל רב. היא היתה תמירה, יפהפיה, דוגמנית מקצועית מקצות אצבעות־רגליה עד קודקודה, והעיקר: היא היתה אחת מ־דוגמניות־הצמרת של הונגריה, שמעבר למסך־הברזל, ואחת מדוגמניות הפירסום והסרטים הידועה ביותר בארץ זו.

העיתונים ליוו אותה מהרגע הראשון שבו דרכה כף־רגלה על אדמת הארץ.

האם התנכלו שילטונות הונגריה להוריה הזקנים של הדוגמנית שערקה, ואילצו אותה לחזור - או שהחליטה שישראל קטנה עליה?

הם ידעו לספר כי האשה היפהפייה, שבאה עם בתה נאטאלי בת השש, היפהפייה ב־זכות עצמה, התגרשה מבעלה, ולאחר ש־טעמה את טעם החופש המערבי, במיספר סיורים שערכה לווינה, החליטה לפרוץ את מסך הברזל.

„למרות שלא הרגשתי באנטישמיות ב־הונגריה,״ סיפרה אז סוזי לעיתונות, בהונ־גרית צחה, כשאת דבריה מתרגמת מתורג־מנית צמודה, „הרגשתי, בעיקר אחרי מיל־חמת יום־הכיפורים, שאני יהודיה, ואז החלטתי לעלות לישראל.״

להחלטתה סייע גם לסלי פולופ, בעל מיפעלי בגד־עור בישראל, השוהה הרבה בווינה לצורכי עסקיו ולביקורים מישפח־תיים. כשפגש בה פולופ בווינה, הוא הבטיח לה עבודה ופרנסה מכובדת בארץ.

לעומת 160 הדולרים לחודש, שאותם הרוויחה בעבודה קשה בדוגמנות בהונ־גריה, נראתה לסוזי המשכורת שהציע לה פולופ כאגדה ממש. נוסף למשכורת הבטיח לה פולופ גם דירה משלה, נסיעות לחו״ל — חיי־זוהר נוצצים אשר הונגריה, מולד־תה, לא יכלה לספק לה.

הקשר הנפשי שלה להונגריה היה ב־אותה עת רופף ביותר, כך שהצעותיו ה־מפתות של פולופ נפלו על קרקע פורייה. „בהונגריה אין חופש,״ סיפרה סוזי, „החו־פש כימעט שאינו קיים. אף פעם לא יכולתי

אשת המיסתורין

היעלמה המיסתורי של סוזי דבני, הדוגמנית ההונגריה שעלתה לארץ רק לפני חודש, לאחר שברחה מהונגריה, היכה בתדהמה את כל מי שהספיק להכיר אותה. פרשת סוזי דבני בוודאי עוד תכה גלים, אם וכאשר ייוודע מדוע ולאיזו מדינה הסתלקה.

ללכת לאן שרציתי, לא יכולתי להגיד מה מה שרציתי, לעשות מה שרציתי. לא מצאתי את עצמי. הכל כל־כך סגור, שזה מחניק."

כדי לצאת מההסגר ויתרה סוזי, לתקופה קצרה, על עולם־הדוגמנות שהיא כל־כך אהבת. לדוגמניות בהונגריה אסור לצאת את המדינה, אלא רק לארצות קומוניסטיות אחרות. היא ביקשה וקיבלה מישרה בבית־חרושת גדול לאלקטרוניקה, ונשלחה מ־טעמו מיספר פעמים לווינה, כדי לעודד את מכירות המיפעל. באחת הפעמים הללו פגשה את פולופ הישראלי ושמעה את הצעותיו.

בעיות ישראליות

לא קל היה לה לעזוב את הונגריה ו־לערוק למערב. בעלה, שממנו התגרשה שנה קודם־לכן, סירב להתיר לה לקחת איתה לדרכה החדשה את ביתם המשותפת, נאטאלי. היא חששה כי השילטונות יציקו להוריה הזקנים שנשארו בהונגריה, אחרי בריחתה.

אך ניחוח החופש שעלה באפה, היה חזק מכל אלה. היא הצליחה לשכנע את בעלה לוותר על נאטאלי, והתפללה שלא יבולע להוריה. עם שתי מיזוודות ותיק־יד הגיעה לישראל.

פולופ, מנהל בגד־עור, עמד בהבטחותיו. כעבור יומיים שאותם בילתה במלון באזל

התמכרות לשמש

סוזי דבני התאהבה ממש בשמש הישראלית. מה שהפריע לה הוא שלא יכלה להשתמש בארץ בפרוות־השועל ובמעיליה המקסימים שהביאה עימה. האם בגלל זה עזבה את הארץ?

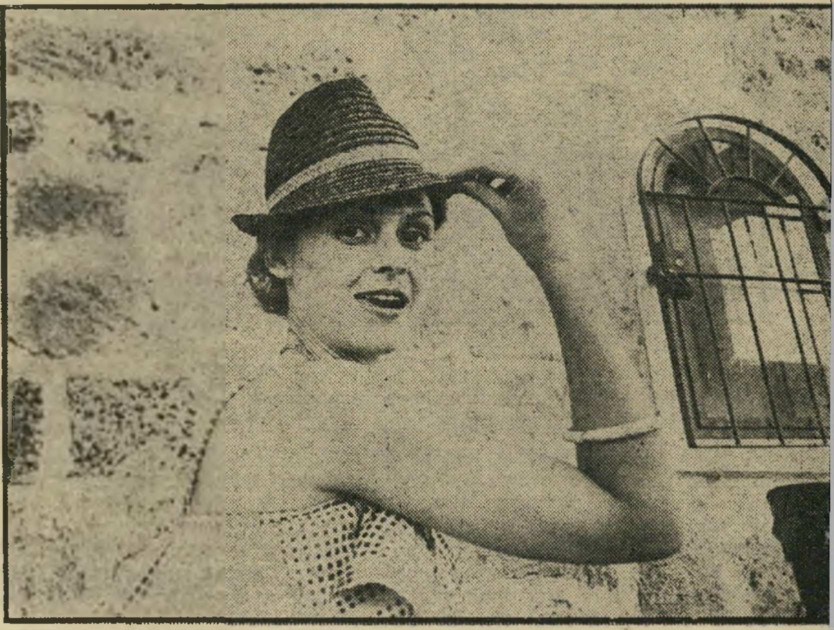

כובע של קש

מייד עם הגיעה לישראל, החלה סוזי לעבוד כדוגמנית־בית של בית־החרושת „בגד־עור". צלמי־העיתונות, בעידודם של אנשי יחסי־הציבור של „בגד־עור", הפכו אותה תוך ימים מיספר לדמות לאו־מית ממש. אנשים היו עוצרים אותה ברחוב ומברכים אותה על עריקתה ועלייתה לישראל.

בתל־אביב, היא עברה להתגורר בדירה מרווחת ברחוב החשמונאים ברמת־גן, דירה השייכת לבגד־עור. על פי בקשתה התחילה לעבוד מייד והשתתפה, 48 שעות אחרי שדרכה כף־רגלה בארץ, בתצוגות־אופנה ובקולקציות.

אנשי יחסי־הציבור של בגד־עור הוסיפו אף הם לאושרה, הפכו אותה בן־לילה אשה מפורסמת. אנשים היו מצביעים עליה ב־רחוב כשהיתה עוברת, ויוצאי הונגריה שהיו מזהים אותה, פנו אליה בשפתה ובירכו אותה.

על כל אלה היתה סוזי מגיבה תמיד בהתרגשות רבה, ופורצת בבכי בכל פעם שזכתה בקבלת־פנים חמה ברחוב.

אך בכל זאת העיקו עליה שני דברים. האחד: בעיית השפה. סוזי בת ה־32, ה־דוברת רק הונגרית ורוסית, לא יכלה ליצור קשר עם הישראלים בני־גילה, ו־למרות הטיפול הרב שהוענק לה על־ידי מעסיקיה, מצאה עצמה פעמים רבות בודדה.

הזדמנות ללבוש את הפרווה

בעייתה השנייה היתה נאטאלי. לנאטא־לי היו קשיי־הסתגלות. היא לא מצאה ילדים בני־גילה דוברי הונגרית. סוזי היתה מקפידה לקחת את נאטאלי לכל פגישה שלה, לכל תצוגה, לכל מקום שאליו הלכה, אך נאטאלי החלה משתעממת.

לאיש, בארץ, לא ברור מדוע נעלמה סוזי, כפי שנעלמה. הפיתאומיות שב־הסתלקותה, מבלי להיפרד מאיש, והסו־דיות הרבה שאפפה את נסיעתה מהארץ, הותירו את ידידיה משתוממים ומאוכזבים. למרות שלאנשי בגד־עור ברור לחלוטין שסוזי עזבה את הארץ לצמיתות, הם עדיין מקווים שאולי היא תתחרט יום אחד, ו־תשוב לארץ. „אנחנו לא נזכיר לה את ה־בריחה שלה, ונקבל אותה כאן כמו בפעם הראשונה" ציינה אחת מעובדות המיפעל, שהכירה את סוזי.

גם יעד נסיעתה של סוזי אינו ברור. האם חזרה להונגריה? או אולי נסעה לווינה, שם יש לה כמה ידידים מביקוריה הקודמים בעיר הוואלסים, או שמא נסעה אל אחותה, המתגוררת בארצות־הברית?

מה שברור הוא, שעולם־האופנה בישר־אל הפסיד אחת מדוגמניותיו היפות וה־מיקצועיות ביותר והארץ, שאינה ברוכה בדוגמניות בעלות רמה כזו, יכולה רק ל־הצטער על כך.

כשהגיעה סוזי לארץ, היא פרקה ממזוו־דותיה מיספר פריטי־לבוש חורפיים, ובי־ניהם אף פרוות־שועל יפהפייה וכבדה. „לא תהיה לי הזדמנות ללבוש את כל אלה בישראל החמה," התלוננה אז בחיוך. ייתכן שהפיתרון לתעלומת הסתלקותה טמון דוו־קא בפרוות־השועל האהובה שלה. סוזי פשוט חיפשה עוד הזדמנות ללבוש אותה.

מים חופשיים

למרות שהשאירה את הוריה הזקנים בהונגריה מאחוריה, לא היססה סוזי להשמיץ את הארץ הקומוניסטית. „לא היה לי שם חופש, ממש נחנקתי שם," היא סיפרה בארץ. האם התחרטה סוזי על עריקתה למערב וחזרה, תוך הסתכנות רבה, להונגריה כדי להיות עם הוריה?

לאהבה אין קווי הפרדה

(המשך מעמוד 29)

גם יכול להועיל. אני יודע שצה"ל צריך טייסים, וכאן הוא היה מקבל טייס מוכן. אבל הסבירו לי שיש הסכם בין ישראל לבין האו"ם שישראל לא תוכל לגייס אף אחד ששירת אי־פעם באו"ם, ומשום כך לא הסכימו לקחת אותי.

„העונש הצפוי לז'נט הוא עד ארבע שנות מאסר, ו־5000 לירות קנס. אני לא חושש מהכסף. אנחנו שנינו נעבוד קשה ונשלם עד הלירה האחרונה. אבל אני לא רוצה שז'נט תשב בבית־סוהר, זה לא מגיע לה. היא לכל היותר עשתה שטות, בזה שהאמינה לי שהכל בסדר בקשר לנסיעה לקונייטרה. אני עומד ל־העיד במישפט שלה, ואני יודע שהשופ־טים הם אנשים תרבותיים ומשכילים. אולי ז'נט לא תצליח להסביר להם את האמת, אבל אני בטוח שלי הם ישמעו, ולא יכניסו אותה לכלא.

„השופטים גם יודעים שז'נט לקחה אי־תה לקונייטרה, בתיק שלה, שתי חצאיות צבאיות, את תעודת־החיילת שלה ואת מה שאתם קוראים פינקס־שבוי. אם היא היתה יודעת שהיא נוסעת לארץ־אוייב,

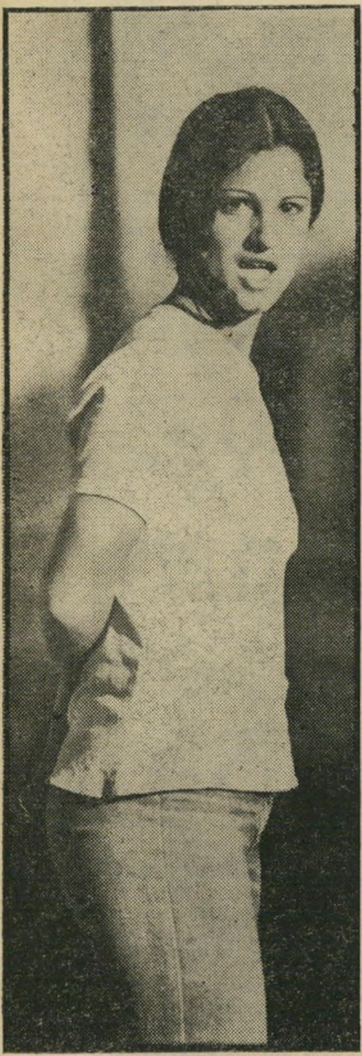

האחות שרית

„ז'נט מיסכנה"

היא לא היתה לוקחת את כל זה, כדי שלא יגלו שהיא חיילת ישראלית," אמר השבוע ארנסט.

„ז'נט גם לא התחבאה במכונית, כש־עברנו את הגבול. היא ישבה על־ידי, וכל אחד יכול היה לראות אותה. אם היא היתה יודעת שהיא נכנסת למקום אסור, בוודאי היתה מסתתרת, כדי שלא יתפסו אותה וכדי שהיא תצליח להיכנס.

„ואם מישהו מאיתנו מוכרח כבר לשבת בבית־סוהר, אני מוכן שזה יהיה אני. אני מוכן להיכנס לכמה זמן שיגידו לי, רק שלא יאסרו את ז'נט. שיקחו אותי לכלא במקומה."

ז'נט אינה מתרגשת מהכלא כלל. „הם יכולים להכניס אותי לכמה זמן שהם רו־צים. בסוף אני אצא מהכלא, ואני בטו־חה שארנסט יחכה לי עד שאני אש־תחרר," היא אומרת בביטחון. „כל הצבא וכל המדינה לא יכולים לקלקל את ה־אהבה שלנו — זו אהבה יותר מדי גדו־לה, והיא לא תיפסק בגלל פרידה זמנית."

טוטו
ספורט־טוטו

השבוע משחקי הליגה האנגלית

תושב ת"א זכה ב־
200 אלף לירות

מינימום הפרס הראשון
150.000 ל"י

מינימום כלל הפרסים
300.000 ל"י

ביום ה' — המועד האחרון
למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע־
מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

בריחה לארצות השוחד

(המשך מעמוד 23)

בארץ מתמחים בבניית מיכליות דומות וסיפקו רבות כמותן למישרד־הביטחון. ציינו מיקרה זה בכתבה „מיליוני דולרים נשרפים במיכליות־תידלוק" (העולם הזה 1979). בינתיים נודעו לנו פרטים נוספים בעניין עיסקה מוזרה זו.

האחראי להזמנת המיכליות בחו"ל הוא רון להב, ראש מערכה ייעודית (רו"מ). להב עצמו עבד לפני שנים בחברה להנדסה, המייצגת בארץ מיספר בתי־חרושת מ־חו"ל. כיוון שלא מצא בחברה זו את מקומו, פתח רון להב עסק עצמאי, ונעשה סוכן של כמה חברות זרות. ההצלחה לא האירה לו פנים. הוא סגר את העסק ועבר לעבוד במישרד־הביטחון.

להב, שמעולם לא היה קשור עם פיתוח ועידוד התעשייה המקומית, הירבה לעסוק בייצוג חברות־חוץ, נתמנה לתפקיד רב־חשיבות, בעל השלכה מכרעת על פיתוח התע־שייה המקומית.

דווקא הזמנת 100 המיכליות היא אידי־אלית עבור התעשייה המקומית. זוהי הזמ־נה בסדר־גודל שניתן לעמוד בו מבחי־

שור שר־הביטחון. מלישכת השר היפנו או־תנו לנפתלי לביא, דובר המישרד. הדובר נתבקש לפנות אל השר, אך עד־מחרה הגיעה תשובה — שלילית.

כך הפך שמעון אבידן, יועץ השר, ש־היה אמור להיות אישיות בלתי־תלויה — הרשאית להיפגש עם כל גורם — למעין בן־חסות של השר, המוזן במידע פנים־מישרדי בלבד, שאת טיבו למדו כבר הכל להכיר היטב.

מאחר ששר־הביטחון אסר על יועצו להיפגש עם העיתונות, רצוי ששמעון אבידן ילמד על המתרחש בתחום העברת ההזמנות לחו"ל מכתבה זו. לשם כך כדאי גם, שיוא־יל להיפגש עם שרגא אבן, סגן ראש מנה"ר לתיעוש.

שרגא אבן הוא האיש שמתפקידו לעודד הקמת תעשיות חדשות בגליל ובעיירות־הפיתוח. עוזרו־בתפקיד הוא המהנדס אריון (ארליך) אוריאל. השניים משתדלים להג־דיל ולהעמיק את התשתית התעשייתית בארץ, כדי שמישרד־הביטחון יוכל להג־דיל את היקף וכמות המוצרים שניתן יהיה להזמין בארץ, כדי לחסוך מטבע־חוץ

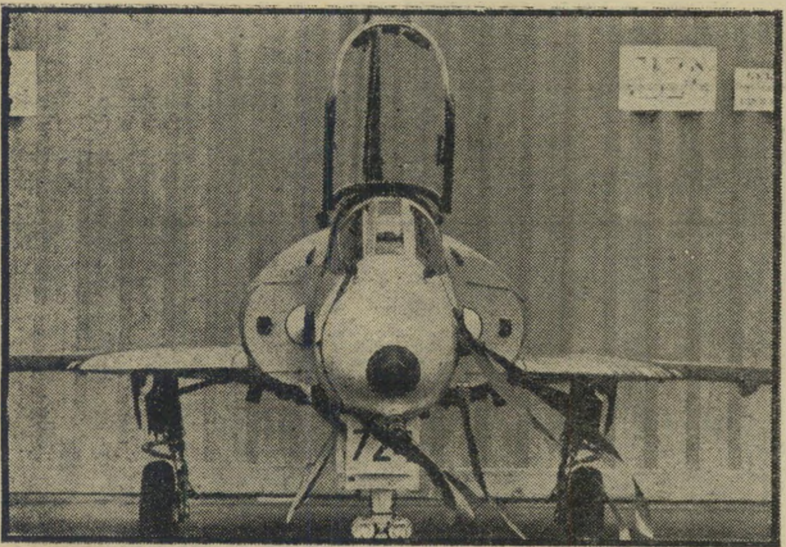

פריטים לכפיר

מיתקני־בדיקה הידראוליים, ששימשו בין השאר גם לבדיקת הכפיר, ילד־הטיפוחים של התעשייה האווי־רית, מוזמנים וניקנים לאחרונה בחו"ל, בעוד שמשך שנים רבות יוצרו באופן בילעדי בארץ.

נת קווי־הייצור של המיפעלים המקומיים. בעוד התעשייה הישראלית צועדת לקראת מיתון — על כל ההשלכות הכלכליות והחברתיות הכרוכות בכך — עבודה גדו־לה כזו היתה מאפשרת הפעלת קווי־ייצור במיספר מיפעלים, לעוד חודשים רבים.

אולם ההזמנה הופנתה לחו"ל, מבלי לברר כלל אצל היצרנים המקומיים אם הם מוכנים ו/או מסוגלים לעמוד בה. ההזמנה נמ־סרה ללא מיכרז, לחברת „פריאוף" האמריקאית, לאחר שכמה חודשים קודם־לכן קיבלה אותה חברה עצ־מה הזמנה לבניית 200 מיכליות־תידלוק.

יועץ חסר־שיניים

שר־הביטחון שימעון פרס אינו מסוגל, או אינו מעוניין, לסלק את האנארכיה שפשתה במישרדו והמכלה בו כל חלקה טובה. הוא מומחה לטיפול קוס־מטי בבעיות, לטיוח דברים.

הוא צירף למישרדו צוות־יועצים, לשיקום הפעולות השוטפות של המישרד. אחד מאותם יועצים, לענייני מינהל תקין, הוא שמעון אבידן, מפקד חטיבת גיבעתי במילחמת־השיחרור ומזכיר הקיבוץ הארצי.

במשך חודשים ספורים שבהם הוא מש־מש כיועץ שר־הביטחון, לא הורגשה נו־כחותו במישרד כלל. ליקויי־המינהל החמו־רים, המכשילים כל אפשרות של תיכנון ועבודה סדירה מצד התעשיינים, לא באו על פיתרונם. יתר־על־כן, דווקא בחודשים האחרונים התווסף האלמנט החמור של העברת הזמנות, שנרכשו עד כה בארץ, לחו"ל.

בשבוע שעבר התקשרנו עם שמעון אבי־דן, ביקשנו להיפגש עימו כדי להציג לפניו עובדות הקשורות בליקויי־מינהל חריפים במישרד־הביטחון. אבידן הסכים לקבוע פגישה, אך דרש כי נקבל את אי־

ולהקטין את התלות הצבאית בגורמים זרים.

בחוגי התאחדות התעשיינים נסו־צים סיפורים רבים על ההתנכלות ל־תעשייה הישראלית מצד מישרד־הביטחון. במיקרה זה, האינטרסים שלנו ושל התא־חדות התעשיינים — זהים. המטרה ה־משותפת היא למנוע העברת הזמנות־רכש של ציוד שניתן לייצרו בישראל, לחו"ל. זאת, כדי למנוע התמוטטות מיפעלים ופי־טורי־פועלים המוניים.

לאחרונה, בעיקבות ריבוי העברת הז־מנות לחו"ל, החליטה סוף־סוף התאחדות התעשיינים להיחלץ לפעולה. מצב זה נת־אפשר תודות לכניסתו לתפקיד של אבי־רחם („בומה") שביט הנמרץ.

לפני שלושה שבועות דחף שביט להקמת ועדה מיוחדת שבראשה עומד עוזי נתנ־אל, מי שהיה יו"ר ענף המתכת והאלק־טרוניקה בהתאחדות התעשיינים, ואשר תפקידה לאסוף דוגמות קונקרטיות של העברת הזמנות לחו"ל.

ברור בהחלט שלפחות לאחדות מהז־מנות־הציוד המועברות לחו"ל יש סיבה טובה. אולם, אין בכך כדי להסביר לצי־בור, הער לבעייה זו כעת יותר מתמיד — מדוע מועברות לחו"ל הזמנות שניתן לספק בארץ, ואשר נהוג היה לספקן מ־תוצרת מקומית עד היום, לשביעות־רצו־נם של כל הנוגעים בדבר.

המעט שיוכל מישרד־הביטחון, אשר הטיל לאחרונה האפלה מוחלטת ותמוהה על מעשיו ומניעיו, לעשות בעניין זה — הוא לספק לציבור הסבר שיהיה בו כדי להאיר את הסיבות.

מובן מאליו שאין לחשיד ציבור שלם, שרבים מאנשיו הם פקידים מסורים וישרי־לב, בחשדות החלים על אחדים. אולם פרשה זו, שבה מעורבים פחדנות, אנאר־כיה מישרדית, חוסר יעילות וחשדות סבי־רים של שוחד, מן הדין שתיערך חקירה יסודית — דווקא כדי שהרבים לא יוחשדו בחשדות הנובעים ממעשיהם של ה־מעטים.

הם נתנו לי מענק
1,000.- לירות
ועוד אמרו תודה

חסכון 10000
הבנק הבינלאומי הראשון
סניף ראשי: שד' רוטשילד 39, ת"א טל 293251

לויקי ויעקב פרנקו
מזל טוב
להולדת הבכור
רפי

הבית הלבן בחולצות שחורות: ניכסון וחבר יועציו

ווטרג'יט במערב הפרוע

„אמריקה שלאחר פרשת ווטרגייט לא תחזור עוד להיות אותה אמריקה שלפניה", היא מטבע־לשון שגורה בפי האמריקאים. וגם המערבונים שלה שוב אינם אותו דבר.

המערבון הגדול והחשוב שנוצר בהוליווד שלאחר ווטרגייט, עושה לתבנית הקלאסית ביותר שיצר הקולנוע האמריקאי את מה שעשתה הפרשה למוסד הנשיאות האמריקאי. הוא שובר כללים וחוקים בסיסיים ומקודשים שבלעדיהם מערבון איננו מערבון.

אפילו מערבוני־הספאגטי האיטלקיים שגנבו מהוליווד את ההגמוניה בתחום הייצור של צורת־אמנות אמריקאית טיפוסית זו שמרו על כללי היסוד של מישחק ה־

מאת
אלי תבור

מערב הפרוע. גם בהם ניצב תמיד במרכז העלילה המאבק של הטוב ברע. מהרגע הראשון ברור בהם לצופה מי הם האנשים הטובים ומי הם הרעים.

קשה להעלות בדעת מערבון בו הרעים גוברים על הטובים ובו אין סופו של הצדק בדמות האקדוחן הרכוב, עם או בלי כוכב הכסף, לנצח. פוס — מערבונו החדש של כוכב המערבונים הוותיק קירק דאגלאס — מנפץ אמיתות אלה כמו שריצ'ארד ניכסון ניפץ את האמונה שנשיא ארצות־הברית הוא סמל החוק והסדר של החברה האמריקאית.

פוס *, למרות היותו מערבון טיפוסי בו הצדק מושלט באמצעות האקדח ושגיבוריו הם אנשים בודדים ומלנכוליים רכובים על סוסים על רקע מרחבים ונופים אינסופיים, הוא סרט פוליטי. עלילתו אומנם מתרחשת בטכסאס של המאה שעברה, אבל יש לו השלכות מיידיות לגבי החיים הפוליטיים באמריקה של היום.

מבחינה זו אין הוא יוצא־דופן. הריאליזם החברתי, שנועד לסבך ולהעמיק את המיבנה הסיפורי הפשוט והתמים של מה שנחשב עד היום בעיני רבים כ„הקולנוע הטהור", חדר לעולם המערבונים האמריקאי כבר בשנות החמישים. סרטים כמו האיש מווירג'יניה, האקדוחן, האוצר של סיירה מדרה, סיבכו את המרכיבים הקולנועיים של המערבון וניסו להציג את גיבוריו כאנשים מורכבים יותר. באותן שנים נוצר גם מה שנחשב כמערבון הטוב שבכולם — בצהרי־יום, שהיה סרט פוליטי מובהק. אבל גם אלה נוצרו לפי הנוסחה הקבועה של המערבונים הקלאסיים, תוך שהם מנסים להפיק את המקסימום מהאלמנטים הבסיסיים שלה.

פוס מרחיק לכת מעבר לכל אלה. מבחינה זו הוא אחד המבשרים האופייניים של הרנסאנס בקולנוע האמריקאי ואולי המבשר הראשון של תחיית המערבון ההוליוודי.

סיפורו של פוס, הקרוי גם בשם אנשי החוק, מתחיל בצורה שיגרתית ביותר. על המרשל * הווארד נייטינגל (קירק דאגלאס) מוטלת המשימה לחסל כנופיה של שודדי־רכבות הפועלת לאורך מסילת־הברזל הטכסאסית בשנות התשעים של המאה שעברה.

מלווה בצוות של שישה אנשים מאומנים וממושמעים, המסורים לו עד מוות, רודף המרשל אחרי השודדים ברכבת מיוחדת המזכירה מיד את מטוסיהם המיוחדים של נשיאי ארצות־הברית האחרונים, באמצעותם הם מנהלים את סיוריהם הגלובאליים.

קרון מיוחד ברכבת שמור אומנם לסוסים, באמצעותם משליטים המרשל ואנשיו את החוק והסדר בערבות הפתוחות. אבל קרון נוסף מוקצה לאיש הפירסום האישי של המרשל, המיוצג כאן בדמות צלם המנציח כל צעד ומעשה שעושה המרשל, בדומה לצוות העתונאים המלווים כיום את הנשיא פורד או את הנרי קיסינג'ר במסעותיהם.

כי מרשל נייטיגל אינו רק איש החוק. הוא גם איש פוליטי, השואף להיבחר כסינאטור של מדינת טכסאס. כל מניעיו ופעולותיו מוכתבים על־ידי שאיפה זו. המירדף שלו אחרי שודדי־הרכבות אינו אלא מסע בחירות מלווה פירסומת. בהצלחתו בחיסול הפשיעה טמון הסיכוי לבחירתו כסינאטור.

כדי להשליט את החוק ולהבטיח את

(המשך בעמוד 36)

* פוס — קיצור המונח המשפטי האנגלי העתיק **פוס קומיטאטוס**, שהיקנה תוקף חוקי למוסד של אזרחים מגוייסים לצורך מטרה מוגדרת של אכיפת החוק והשלטת הסדר הציבורי. בארצות־הברית הוא מקנה למרשלים ולשריפים זכות לגייס אזרחים ולחמש אותם ככוח־עזר מוסף למשימות מיוחדות.

* המרשל, בניגוד לשריף, הוא איש חוק פדראלי הממונה על־ידי נשיא ארצות־הברית באישור הסינאט. תחום סמכויותיו הוא לגבי מחוז שלם או מדינה שלימה.

תקר במסע הבחירות בעיצומו של מסע הבחירות שלו, נופל מרשל נייטינגל (קירק דאגלאס) בשבי השודד סטרוורן (ברוס דרן — משמאל). הרודף הופך לנרדף והנאשם הופך למאשים. הטובים מתגלים כרעים והרעים הם בעצם הטובים — בניגוד לכל נוסחאות המערבונים.

(המשך מעמוד 35)
בחירתו, אין מרשל נייטינגל מהסס להש־תמש בשיטות פסולות. הוא משחד את אחד מחברי כנופיית השודדים כדי שזה יסגיר את מקום המיסתור של חבריו. בחצות לילה פושטים המרשל ואנשי חצרו על השודדים, בדיוק כמו שהשרברבים של ווטרגייט פשטו על מטה המיפלגה הד־מוקראטית. אלא שכאן הם רוצחים את השודדים בשנתם בדם קר. היחיד שמצליח להימלט הוא מנהיג הכנופיה ג'ק סטראוורן.

סטראוורן אינו נשאר חייב. הוא מדביק את הבוגד בעיירה קטנה, מחסל אותו בירייות ומצרף אליו גם את השריף המ־קומי הנקלע בדרכו. אחר־כך הוא יוצא להרים, מרכיב לעצמו כנופיה חדשה ה־מורכבת כולה ממקסיקאים.

לנייטינגל ברור שכל מסע הבחירות שלו תלוי בהצלחתו ללכוד את סטראוורן. הוא מצרף לאנשיו כוח מגוייס מאזרחי העיירה ויוצא לרדוף אחרי השודד. הוא מצליח לחסל את אנשי הכנופיה החדשה, ללכוד את סטראוורן ולהביאו כאסירו לעיי־רה. עתה נראית בחירתו כמובטחת.

של להחזיר לו 40 אלף דולר תמורת חיי חבוס. אלה אינם מהססים לשדוד בברוטא־ליות את הבנק והחנויות של העיירה. אנשי־החוק הופכים למפירי־החוק כדי להציל את עורו של המרשל. בסופו של דבר מצטרפים כולם, להוציא אחד, אל השודד סטראוורן כשהמרשל המושפל והמבוזה מנודה גם על־ידי בוחריו לשעבר.

דאגלאס בן ה־60, בן המהגרים היהו־דים מרוסיה ששמו המקורי הוא איסר דאנילוביץ', שהמערבון המפורסם ביותר שלו עד כה היה הדו־קרב באוקיי־קוראל, מיתגלה בפוס כבמאי מיקצועני המצליח ליישם את כל מה שלמד כשחקן ביצי־רת סיפור קולנועי מלוטש ומבריק. פוס שופע המצאות וחידושים קולנועיים העו־שים אותו מרתק כסרט פעולה. אולם דאג־לאס אינו מסתיר כי הוא עשה אותו כ־סרט פוליטי.

„זהו המערבון האחרון שלי כשחקן," סיפר. „הימרתי על הניסיון לעשות אותו שלא לפי הנוסחה המקובלת. רציתי להר־אות שהאנשים הטובים אינם תמיד הטו־בים, והרעים אינם תמיד הרעים. בני־

העיתונאי הלוחם

החותר לגילוי מעשי־הפשע שביצע המרשל במסע הבחירות שלו, הוא עורך עיתון קטן של עיירת בוקרים. התפקיד נמסר על־ידי דאגלאס לג'יימס סטייסי (משמאל) שחקן אמריקאי צעיר ומבטיח שלפני שנתיים נקטעה הקאריירה שלו כאשר איבד את ידו ורגלו בתאונת־דרכים.

עד כאן מתנהל הכל כמו במערבון רגיל. השליפות מעולות וסצינות הפעולה מרתקות. אלא שמרגע זה נשברת הנוסחה המערבונית.

הטובים הם הרעים

מרשל נייטינגל הופך לאליל המע־רב. בחירתו מובטחת. במרכזה של העיירה הוא נושא נאום בחירות מרשים בו הוא מפתח אידיאולוגיה שלמה על המוסר החברתי והסדר הציבורי. באותה שעה כבר משגלים אנשיו את בנותיהם ונשותיהם של אנשי העיירה שהתגייסו לת־מוך בו בהתלהבות.

רק איש אחד מפקפק בטוהר כפיו של המרשל. זהו עורך העיתון המקומי, הלמן (ג'יימס סטייסי קטוע היד והרגל). מליצותיו הנבובות של המרשל מעוררות את חשדו והוא מתחיל לחטט מאחורי־הקלעים כדי לגלות את שיטות הפעולה האמיתיות של נייטינגל. התפקיד הוא אומנם מישני, אך קירקס דאגלאס, שזהו גם סרטו הראשון כבמאי אחרי 55 סרטים בהם הופיע כ־שחקן, מייחס לו חשיבות־יתר. בפסטיבל הקולנוע בברלין, שם נערכה הקרנתו ה־רשמית הראשונה של פוס, הירבה דאג־לאס להדגיש את תפקיד העיתונאי בסירטו.

„רציתי להמחיש את חשיבותה של עי־תונות חופשית לוחמת, שאינה נרתעת מהשררה ואינה מקבלת כל מה שמנסים להאכיל אותה," אמר.

למחרת חגיגת הניצחון של המרשל מת־הפך הגלגל. סטראוורן מצליח להימלט ממאסרו ברכבת־הבחירות של המרשל, משתלט על הרכבת ולוכד את המרשל עצמו כבן־ערובה. הוא תובע מאנשי המר־

אדם אינם מתחלקים לפי צבעי שחור־לבן. החיים הם הרבה יותר מורכבים, והחיים הפוליטיים מסובכים עוד יותר. הרבה ער־כים וסמלים שאנחנו מאמינים ודוגלים בהם, הם לאמיתו של דבר ההיפך הגמור ממה שהם מייצגים עבורנו."

דאגלאס גם אינו מתכחש לעובדה ש־המערבון שלו נעשה בהשראתה הישירה של פרשת ווטרגייט. „זוהי רק אשליה שהצדק אינו מנצח בסרטי," אמר. „אומ־נם הפושעים ומפירי־החוק נשארים ללא עונש בסופו של הסרט, אבל לגבי הפו־ליטיקאי המושחת נעשה צדק, גם אם הוא נעשה בידי רוצחים. רק אחרי טיהור ה־שחיתות בין אנשי השררה שבצמרת, ניתן ליישם את החוק והצדק גם לגבי האדם הפשוט."

ייתכן שעוצמתו ותהודתו של הסרט היו גדולים יותר לוא הופק והוצג בעיצומה של פרשת ווטרגייט, ולא לאחריה, כשהכל כבר גלוי וגמור.

אבל דאגלאס מאמין שיש משמעות ל־סירטו גם היום. השחיתות בפוליטיקה וני־צול השררה לביצוע מעשים בלתי־חוקיים לא נעלמו עם סיום פרשת ווטרגייט. טי־הור השחיתות בצמרת הוא תפקידה של כל חברה חופשית, בכל הזמנים, בכל מקום.

פוס של קירק דאגלאס היה הסרט ה־חשוב והטוב ביותר, לדעתי, שהוצג השנה בפסטיבל הקולנוע בברלין. הוא לא זכה בשום פרס או ציון־לשבח. בשל שיקולים פוליטיים של חבר השופטים, הוענקו כמ־עט כל הפרסים לסרטים של מדינות קו־מוניסטיות, שנטלו בפעם הראשונה חלק בפסטיבל זה. באופן פאראדוכסאלי ניתן בכך אישור נוסף לבשורה החברתית־פו־ליטית החבויה במערבון האנטי־מערבוני של קירק דאגלאס.

שי נאה לחג
קריאה נעימה בבריכה קלה

1. **„ראש גשר"**
מאת **אורי דן** (עברית, אנגלית)
כך הפכה תבוסה לנצחון
א.ל. הוצאה מיוחדת.

2. **„זו ארץ זו"**
מאת **צוות ניקוי ראש**
א.ל. הוצאה מיוחדת.

3. **„בשדות פלשת"**
מאת **אורי אבנרי**
א.ל. הוצאה מיוחדת.

4. **„רגל של בובה"**
מאת **יעקב העליון**
הוצאת עם־עובד

5. **„עינוי דין"**
מאת **נתן דונביץ**
הוצאת פלג

6. **„שמיים בוערים"**
חיל האוויר במלחמת יום הכיפורים
מאת **אריה אבנרי**
הוצאת מדים

7. **„זאב בודד בחצר עוינת"**
מאת **ארנון הדר, ב. תירוש**
הוצאת פלג

*

להשיג בכל חנויות הספרים ודוכני העתונים, ובחנויות השקם בתל-אביב, חיפה וירושלים.

ועדי עובדים, מפעלים ומוסדות, יפנו ל„גד" — חברה להפצה בע"מ — רח' צ'לנוב 13, תל-אביב, ת.ד. 28092, טלפונים: 820129, 823701, 835731.

כבר הופיע
בורדה מאכלי דגים

160 מתכונים לדגים: מבושלים, מאודים, צלויים וכבושים. — אוסף מגוון ופיקנטי לכל הזדמנות. — הספר מלווה **תמונות צבעוניות** מרהיבות עין.

המחיר —.28 ל"י בחודש ההופעה —.25 ל"י בלבד

* * *

בסוף החודש יופיע
בורדה
עוגות ודברי מאפה

הוצאת אחיאסף-ברונפמן — להשיג בחנויות הספרים

קולנוע

סרטים

פרסים נוסח מוסקווה

פסטיבל־הסרטים במוסקבה, הוא הממושמע ביותר בעולם. מדוע ? משום שאין מגיעים לשם, אלא־אם־כן נימנים עם אנשי־שלומם של הרוסים. מי שחטא, ולו פעם אחת בעבר, נכנס לרשימה השחורה, והאשרה שלו פשוט שוכחת להגיע בזמן. כך קרה, למשל, השנה למפיק האיטלקי אנג'לטי, שאחד מסרטיו הוזמן למוסקבה, אבל משום שלפני ארבע שנים היו לו השגות על כמה ממינהגי הרוסים, פשוט לא הספיק לסדר את כל הבעיות הביורוקראטיות לפני נסיעתו. כאות־הזדהות עמו, ויתר גם הבמאי דינו (סכס משוגע) ריזי על ההזמנה שהגיעה אליו, למרות שברור לו כי סירוב זה יהיה ראשון ואחרון. עוד פעם הוא לא יוזמן למוסקבה.

מישמעת מסוג אחר מגלה הפסטיבל כלפי הוליווד. לא זו בלבד שהוא רוצה להכתיב את תוכן הסרטים שיוצגו במוסקבה, אלא הוא גם מתכחש — או ליתר דיוק טוען שהוא חסר־אונים — בפיתרון הבעייה המעסיקה באמת את האמריקאים. אלה משתתפים בפסטיבלים משום שהם רוצים להגדיל את יצוא סרטיהם לחו"ל.

בלי אמריקאים. קיים הסכם שלפיו חייבים הרוסים לייבא מיספר מסויים של סרטים בשנה לארצם, אבל הוא לא כובד מעולם. השנה, עלתה חמתו של ג'ק ואלנטי, האחראי הממשלתי לתעשייה האמריקאית. והוא הודיע שדטאנט או לא, אמריקאים לא ישתתפו השנה במוסקבה. וכך היה. ובלי אמריקאים, קשה לקרוא לזה פסטיבל.

כדי לאזן את העניינים, הפך השנה הפסטיבל המוסקבאי תצוגת־ראווה של העולם השלישי, בתוספת אנשי מערב, שוב הממושמעים יותר שבהם. אבל את המשמעת הגדולה ביותר גילה דווקא צוות־השופטים. נאמר לו כי יש לגרום נחת רבה ככל האפשר לכל הנציגויות, והתוצאה היא שמתוך מאה סרטים שהוצגו במיסגרת הפסטיבל, 25 קיבלו פרסים.

זה נשמע אולי מגוחך, אבל שלושה סרטים קיבלו פרס ראשון ; שלושה — פרס שני ; שני שחקנים ושתי שחקניות קיבלו, כל אחד לחוד, את פרס המישחק ; ורשימת הפרסים והפרסונים הנוספים שחולקו, היא כאורך הגלות.

בין הזוכים המאושרים, סירטו החדש של אנדריי (פנינים ואפר) ואידה, הארץ המובטחת, שנסע למוסקבה עם הבטחה לפרס, וקיבל אותו לא מעט בגלל הנימה האנטי־יהודית שבו, המתאזנת בנימה אנטי־פולנית ואנטי־גרמנית, כאשר ואידה קוטל את כולם בתיאור לבטי המהפיכה התעשייתית בפולין של המאה שעברה.

דבר מצחיק. פרס אחר, שלא יכול לגרום הרבה נחת לרשויות הישראליות, הוא זה שהוענק לסרט התיעודי כפר קאסם. אומנם, איש לא טען כי מדובר בסרט־איכות — אולם השופטים העניקו לו פרס מיוחד. שהיה גם הוא מובטח מראש.

ולבסוף, הדבר המצחיק ביותר. הרוסים לא נטלו לעצמם אף פרס חשוב אחד, אלא אם כן ניתן לקרוא לפרס של אקירה (ראשומון) קורוסאווה, על סירטו דרסו אוזאלא, פרס רוסי, משום שמדובר בקו־פרודוקציה רוסית־יפנית. מלבד זאת, ציון־השבח היחידי שנפל בחלקם של הרוסים, היה בתחרות על סירטי־ילדים.

וזה רק מראה שברית־המועצות, המפעילה את כל הלחצים וההשפעות כדי לזכות בכל הפרסים האפשריים מחוץ למולדתה, יכולה להרשות לעצמה, לפחות בבית, לגרום נחת לאורחיה. כלומר, המינהגים הישנים של הכנסת־אורחים, עדיין לא הלכו לעולם.

תדריך

תל־אביב

★★★★ תמונות מחיי נישואין (צפון, שוודיה) — אינגמר ברגמן מפרק נישואין של זוג מודרני למרכיביו הקטנים ביותר, ומציג אותם תחת זכוכית מגדלת, בסרט מרתק ומשוחק להפליא.

אגדות ערב

אלף לילה ולילה (גת, תל־אביב, איטליה) — זהו הפרק השלישי והאחרון בסידרת סיפורי־המוסר של ימי־הביניים, שאותם הביא אל חבד הבמאי־סופר־משורר פייר פאולו פאזוליני, אחרי דקמרון, וסיפורי קאנטרברי.

מתוך כל הסיפורים של שחרזדה, בחר פאזוליני תישעה. הוא ויתר על דמותה של שחרזדה עצמה. לעומת זאת, נשאר נאמן למיבנה של סיפור־בתוך־סיפור.

אחרי שהסתבר כי תישעה סיפורים נמשכים על חבד למעלה משעתיים וחצי, חתכו (או פאזוליני עצמו, או המפיצים האיטלקיים, המפורסמים בזריזותם במספריים) מן הסרט חצי־שעה, ונותרו בו שמונה סיפורים בלבד. תוך כדי גילגולם, בסיגנון אפי מלוטש, על רקע נופי דרום־תימן מצולמים להפליא, ניתן בנקל להבחין בנטיותיו האישיות של הבמאי (אהבתו לגברים מתבטאת בתצוגת־ראווה של אברי־זיכרות מכל הצבעים והמינים, ובנשים שחוכמתן מאפילה על יופיין), השקפותיו הפוליטיות־דתיות (אחד משני הנבלים היחידים בסרט הוא נוצרי בעל עיניים כחולות ושיער בהיר, המסיים חייו על הצלב), טעמו האסתטי (הנוף, האנשים והטבע מזכירים לעיתים קרובות את הצייר הצרפתי רוסו), ויכולתו הפיוטית (למשל, בסיפור־אהבה אומלל בין נער לילד שהגורל הופך לטרגדיה, שנחתכה על־ידי הצנזורה הישראלית).

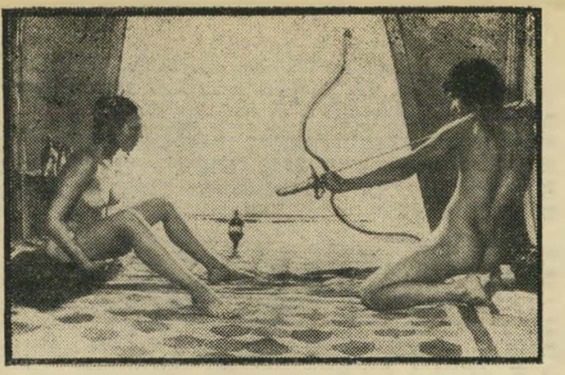

קליעה למטרה : תחי הזכרות !

מאידך, מי שראה בפאזוליני את משורר המחאה החברתית, לא יוכל אלא לחיווכח שוב ושוב, כי האיש משתמט מהתמודדות עם ההווה, ומעדיף להתבשם באגדות העבר. אשר לחסידי שחרזדה, אלה ירגישו בחיסרון אווירת הקסבה של אסיה התיכונה, והפילפול הערבי המסובך המתלווה אליה, נתונים החסרים בנופים המרשימים, אבל הצחיחים־ברובם של דרום חצי־האי ערב. ולבסוף, בחירת טיפוסים במקום שחקנים גרמה לכך שבסרט זה, משכנעות הדמויות כשהן שותקות, אבל לא פעם מביכות כשהן פותחות את הפה (מה עוד שברוב המקרים לא הם עצמם מדברים אלא שחקנים באולפן־הקלטה). אבל חסידי פאזוליני ודאי ירצו להיווכח בכך בעצמם.

אגדות מעופפות

ואלדו פפר הגדול (חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — הרווקות אינה צולחת לו, לרוברט רדפורד. אחרי נישואיו המאושרים לפול ניומן, שעה שהוא מתכונן לקראת בן־זוגו הבא (דאסטין הופמן) עשה רדפורד סרט זה, ולמרות שנעזר בבמאי של העוקץ וקיד וקאסידי, ובתסריטאי של הסרט השני, ויליאם דולדמן, הסרט הוא בסופו של דבר החמצה.

זהו שוב סיפור על הגיבור האמריקאי האחרון, המתקומם נגד מיכון, מימסד ושיגרה, ומאמין בערכים גבריים של כושר אישי, שיגרה והעזה. כלי־הביטוי, הפעם, למרד זה, הם המטוסים הפרימיטיביים של שנות העשרים, ששימשו למיבצעים אוויריים נועזים מאוד ומסוכנים להפליא.

סיפור־אהבה זה שבין אדם לטיסה נכשל, בגלל מיספר סיבות. ראשית, אין כאן כל רצון לחדור לתוך הדמויות עצמן. פפר נראה כמו הרפתקן השואף להתמודד עם טייס מפורסם, בדיוק כפי שנערים חלמו לשלוף, במערב־הפרוע, נגד אשפי האקדח. אבל אין בו שום ערכים נוספים לבד מצימאון זה להיות ראשון. הוא משעמם באופן אישי ורדפורד, כשחקן, חסר אותו מימד של התבדחות עצמית שבו יכול היה שחקן כמו ניומן, למשל, להציל את הצגה. סביבו נפלטות אמיתות שדופות למדי (הקהל רוצה לראות דם, הכסף הוא אסון ותעלומה לאלה שהאומץ הוא מיקצועם), הנשים שבחייו משמשות בקושי קישוט. אבל אף אחד מן הרמזים של רגש אמיתי, אינו צומח ליותר מרמז, ורק בו סוונסון, בדמות ידידו הנאמן, סוחט מן התסריט דמות אנושית.

עם זאת, אין ליטול מן הסרט את תכונתו העיקרית : הוא מכיל סידרת מיבצעי אקרובטיקה אווירית עוצרי־נשימה, שהם זכות קיומו העיקרית של הסרט כולו.

רוברט רדפורד : תחי האקרובטיקה !

אגדות על ארבע

חוות הקסמים (דרייב־אין, תל־אביב, ארצות־הברית) — סיפור העכבישה המצילה את חיי ידידה, החזירון, על־ידי רקימת כתובות בתוך הרשת שהיא טוות מדי־לילה, שייך באמריקה לקלאסיקה של אגדות הילדים. מכאן שטבעי היה כי במוקדם, או במאוחר, יהפוך סרט מצוייר.

הפעם אין זה סרט מן התעשייה המשוכללת של אולפני דיסני, אלא של אחד ממתחריו העיקריים, אולפני האנה־בארברה (יוצרי טום וג'רי). התוצאה היא סרט שהיה רוצה מאוד להיראות כמו אחד מסירטי דיסני, אבל אינו מצליח עד הסוף.

ראשית, מה שחסר כאן, הם כל אותם פרטים בציור, שהעניקו לכל אחת מן החיות בעולמו של דיסני דמות ואופי מוגדרים משלה. הדבר בולט בעיקר בציור שתי הדמויות הראשיות, וילבור החזיר ושארלוט העכבישה, אם כי גם בשאר אין חשים בעודף השראה.

שנית, אין כאן כמעט כל ניצול של המימד האגדתי של סרט מצוייר, המאפשר לעושיו להתעלם לחלוטין מחוקי הטבע וממיגבלותיו (ומי שזוכר את האנארכיה המוחלטת השולטת בעימותי העכבר ג'רי עם החתול טום, של אותם יוצרים, יודע בוודאי למה הכוונה).

ריקמת העכביש : איפה וולט דיסני ?

פרק מתוך „בשדות פלשת 1948" מאת אורי אבנרי

חופעת המהדורה הי־11 של „בשדות פלשת 1948", הראשונה מזה 22 שנה, שמה שוב על המדף ספר שיחזיר את דור מילחמת־העצמאות אל ימיו הגדולים ביותר, ושיפתח עולם חדש בפני הדור שלא נולד עדיין כאשר היתה נטושה המילחמה הארוכה והאכזרית ביותר של ישראל. הספר הוצא מחדש בלא שום שינוי.

הצלחתו המדהימה של „בשדות פלשת" לפני דור — כאשר הופיע ב־10 מהדורות תוך חודשים מעטים — נבעה מאופיו המיוחד של ספר זה. כאשר התגייס בראשית המילחמה, נתבקש אבנרי לכתוב רשימות לעיתון־ערב. כחייל קרבי פשוט, תחילה כטוראי ולאחר־מכן כמם־כף בחטיבת גיבעתי, שלח אבנרי מאות קיטעי־יומן לעורף, באמצעות חיילים בחופשה, נהגי־תחמושת וסתם עוברי־אורח. הם נכתבו בשוחות בשדה, על כיפה של ג'יפ „שועלי שימשון", בשק"ם גדודי חומה, באוהלי־סיירים בים של

בוץ במוצב מנותק. הם הצטרפו לתיאור האותנטי ביותר של המילחמה — לא רק של מאורעותיה ומוראותיה, אלא גם של מצב־הרוח ביחידה לוחמת, שעברה את כל השלבים מן הצהלה הרוננת של ימי הראשית, ועד לדיכאון המרדני של הימים האחרונים.

לוחמי יום־הכיפורים ימצאו דימיון רב בין מילחמת־העצמאות ובין מילחמתם — היחס לזוועות המילחמה. הכבוד לחייל הרגלי, הזעם על ההנהגה בעורף, וניצניה של תנועת־המחאה הגדולה, שהולידה ב־1950 את „העולם הזה", ושפרצה אחרי מילחמת יום־הכיפורים.

בעמודים אלה מפרסם „העולם הזה" פרק מן הספר, המתאר את הקרב הגדול ביותר של המילחמה בדרום: הקרב על כפר עיבדיס, ליד נגבה. (השער מראה את אחד משועלי שמשון, עובדיה רכטמן, המוזכר בפרק זה, על רקע ג'יפ של השועלים.)

חנוקים בלי ראשים

פרדס ליד הכפר סואפיר. החברים שוכבים בשוחות שחפרון בבוקר השכם, ליד הג'יפים המוסווים. נחרתם נשמעת למרחק, סימן שעייפים הם מאוד. אתמול עזרו להדוף את ההתקפה הקשה על בית־דאראס. בלילה הטרידו באש־מיקלעים את חאטא ואת כארטיה, הנמצאות בימי המצרים. עם חזרם, בשעות המוקדמות של הבוקר, עבדו קשה בחפירה ובהסוואה.

סקרנותי אינה מניחה לי לישון. מקרוב רועמים תותחים, שלהם ושלנו. בחדר־המטה מרחפות שמועות סתומות על קרב גדול שהחל זה עתה בנגבה. נזכר גם שם שני — עיבדיס.

לפתע מופיע צבי צ'רטנקו, המג"ד, בג'יפ שלו. צ'רה הוא רענן וחייכני כתמיד, השד יודע מתי הוא מספיק לישון. דרושים לו ארבעה ג'יפים שילווהו עד נגבה. זוהי הזדמנות בלתי־חוזרת לראות את הנעשה בסביבה. בג'ובים מקריים כאלה זוכה כל הנחפז לחטפם. אני ממהר ומעיר את אנשי הצוות שלי, אנחנו נוסעים.

בכביש שורר השלום. אך לפני מחנה ג'וליס עומד חפץ שאינו שייך לנוף — מכונית־קשר הרוסה הנושאת את סמל הצבא המצרי. כיצד הגיעה זו הנה?

המג"ד, הנוהג בג'יפ הראשון, נוסע במהירות רבה. זהו תענוגו העיקרי בחיים.

כקילומטר אחד לפני נגבה אני מרגיש לפתע שאנשי הג'יפ הראשון מתכופפים קימעה, ג'סטה שהיא אופיינית לחייל מנוסה החש בסכנה. מה קרה? אני צופה בשטח. איני רואה דבר. כן, אני רואה משהו. לפני בית־עפא נעות בשדה חמש נקודות שחורות הגדלות והולכות מרגע לרגע. טאנקים. הם נעים לקראתנו. כפיפת־הדרך המובילה אל שער נגבה נמצאת בינם ובינינו.

למג"ד ניתנת עשירית של דקה להחלטה גורלית. בידו שלוש אפשרויות, שכל אחת מהן היא בחזקת „אי־אפשרות". הוא יכול להמשיך בדהירה בכביש, לקראת תותחי הטאנקים, מתוך תיקווה שנגיע לכפיפת־הדרך לפניהם. הוא יכול לרדת מן הכביש ולנסוע ישר אל השער דרך השדה העלול להיות זרוע מוקשים וואדיות. והוא יכול לחזור כלעומת שבא.

צ'רה נראה כסטודנט למדעי־הרוח, צעיר כבן 27 המרכיב משקפיים ומרבה לחייך. אך בלבו הנהו מפקד־פרשים, מהיר־החלטה, נועז וקר־רוח. הוא יודע כי לצבא־ההגנה אין עודף גדול של מפקדי־גדודים. כן יודע הוא שנגבה זקוקה לנו.

המג"ד יורד מן הכביש, ואנחנו אחריו, בדהירה שיגעונית. הטאנקים הבחינו בתמרון ובאים לקראתנו. ברגע זה נתונים חיינו בידי עובדיה, הנהג שלנו. אנו מקטינים את עצמנו ככל האפשר. מתכופפים ומצטמקים.

בהתקרבנו אל השער מתייאשים הטאנקים מלהשיגנו. הם עוצרים במרחק של כמאתיים מטר ויורים בנו פגזים מכוונים. הם עוברים בינינו ומעלינו. קשה לפגוע בג'יפ הנע במלוא מהירותו.

החיילים ליד השער יושבים בשוחותיהם. הם חשדניים מאוד. עוברות שניות יקרות עד שהשער נפתח. בינתיים ממשיכים הטאנקים להמטיר פגזים. אנו נכנסים לקיבוץ. שם מגלה עובדיה, כי בדרך עקצה אותו דבורה.

■ ■ ■

מייד עם בואנו פותח האויב בהרעשה כבדה. התצפית שעל מגדל משטרת עיראק־סואידאן הבחינה בנו.

השוחות מלאות חיילים מכל המינים — אלחוטאים, חובשים, מכונאים, רגמים. הם צועקים לנו להכנס למחפורת. אנו לועגים להם. רגילים אנחנו לשמוע את שריקת הפגזים בשבתנו גלויים על הג'יפ הנע. גם עתה נשארים אנחנו ליד הג'יפים. ונשכבים מדי שמענו את שריקתו של פגז מתקרב. זהו מעין ספורט.

הפגזים נופלים בזה אחר זה. מחסן של עץ מתמוטט לעינינו. שורר מסביב הריח האופייני לשדה קרב — ריח מעורב של אבק־שריפה, גופות אדם, עצים בוערים ופיגרי חיות.

חייל פצוע עובר על פנינו: זרועו השמאלית שותתת דם. הוא מחזיק בה בידו הימנית. עיניו פקוחות לרווחה. הוא שותק ורץ אל תחנת האיסוף;

אנחנו נכנסים לשוחה.

■ ■ ■

„אנשי הג'יפים, החוצה!"

דויד שני, הסמג"ד, ואריה סגל, מפקד הפלוגה המסייעת, עומדים ליד הג'יפים. עלינו להעביר מיד מכונת־ירייה ותחמושת למישלט עיבדיס. אנשי ה„מסייעת" ממלאים את הג'יפים עד כי אין כמעט אפשרות להניע את האיברים.

אך יוצאים אנחנו את השער והשדה מסביבנו מתמלא תימרות אבק. המישלט אינו רחוק — פחות משני קילומטרים. השדה כולו רועד מהלם הפגזים.

„יותר מהר!" אנחנו צועקים לעובדיה.

הג'יפים משתוללים, קופצים על תעלות ומנסים להטעות את התותחנים בזיגזג שיגעוני. אנו עולים על הגיבעה הנמוכה והקרחה.

הנה שוחות אחדות. דמויות אפורות רובצות בהן — הפלוגה שכבשה את המישלט מידי מטה־הגדוד מצרי עם עלות־השחר, ואנשי המשוריינים של פלוגתנו.

פורקים את מכונת־הירייה והתחמושת. איש אינו שם לב אלינו. כולם צופים לכיוון בית־עפא. שם מתפתח מחזה הדומה לסרט קולנוע.

שמונה־עשר טאנקים נוסעים אט־אט לקראתנו, בשרשרת רחבה. מאחריהם רצים בטורים מפורסים החיילים. טור אחר טור. הכל כמו בשדה האימונים.

מאי־שם מתחילים תותחינו לפעול. אנו רואים את השראפנלים מתפוצצים באוויר. אך הטורים מתקדמים.

אנו מעריכים את המרחק. הנה — שש מאות מטר! שמונת מיקלעינו יורים בבת־אחת. שכחנו את תורת הצרורות ובקרת־האש. המיקלען גומר בסחיטה אחת את הסרט על חמישים כדוריו. שאר החברים ממלאים את הסרטים הריקים. תחמושת יש לנו בשפע על הג'יפים.

פיגזי הטאנקים שורקים מסביבנו. עמדתנו אינה נוחה. עלינו להסיע את הג'יפים אל מאחרי מרכס, כך שרק המיקלעים יתגלו לאש האוייב ושוב יורקים המיקלעים.

הטאנקים מתקרבים עד פחות ממאה מטרים. שם הם נעצרים. חיל הרגלים המצרי נשכב על הארץ ואינו זז.

זהו הרקע המכריע לפיאטים. שני טאנקים יוצאים מייד מכלל פעולה.

מאי־שם צץ אצלנו שלמה קוכמן, בחור משכיל המרכיב משקפיים, מם־כף. הוא רוקד מרוב שימחה וממשפשף את ידיו. זה־עתה חיסל טאנק בפיאט. הוא מספר לנו את הסיפור בתרועת צהלה וחוזר לפיאט. הטאנקים נסוגים.

■ ■ ■

שלושה ג'יפים חוזרים לבסיס. אנחנו נשארים עם הג'י'פ שלנו במקום, למיקרה הצורך, ללא תפקיד מיוחד.

העייפות והאימה: אבנרי למחרת הקרב הגדול על עיבדים

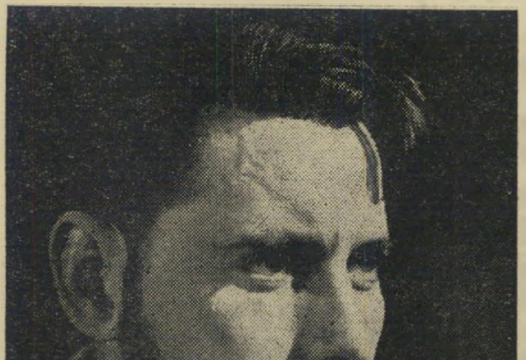

בשוך הקרב: אבנרי בתום המילחמה, אחרי פציעתו

כעבור זמן מה נמאס לנו לשכב ליד הג׳יפ ולהאזין לשריקת הפגזים ולהתפוצצותם. אנו מצטרפים לחברים ב־אחת השוחות. שם מספרים לנו את מאורעות היום. יוסף סיף, שיצא אתי בשעתו להציל את התותחים ליד בית־דאראס, נפגע הבוקר מכדור צלף. אפרים מקובסקי רץ להוציאו ונהרג מייד. משה בן־משה זחל אליהם כדי לחבשם ונהרג אף הוא בידי אותו צלף.

■ ■ ■

שני אווירונים מופיעים וחגים לאיטם מעלינו. אני מבחין בשני עיגולים לבנים על כנפי אחד. בתוך הע־גולים סמלים שאינני מזהה. נדמה לי שמגיני־דוד הם.

„חמור, שכב!" צועק לי עובדיה רכטמן.

„הם שלנו!" אני צועק חזרה ומתרומם.

באותו רגע צולל המטוס הראשון. אחריו השני, ארבע פצצות משמיעות את שריקתן הנוראה ומתפוצצות.

ימח שם הסמלים האלה, הם דומים נורא זה לזה.

עובדיה רכטמן ואנוכי גילינו לנו מעין שוחה טבעית — מערה המוגנת משלושה צדדים ופתוחה בצד הרביעי ולמעלה. במרחק צעדים ספורים שוכבים המפקד, האל־חוטאי וחברנו ירוחם בתעלת־קשר מפוקפקת.

עובדיה רעב. אני רואה קופסת בשר ופותח אותה בפיגיון.

„מעניין שאין לך תיאבון לאכול בקרב..." אני מהרהר בקול רם. עובדיה ממלמל משהו וממשיך לזלול. „צריכים לשתות," הוא אומר כעבור רגע, ומתרומם. במרחק שלושה צעדים עומד כד גדול של מים.

אני חושב על אשתו, חובשת במרפאת הגדוד. „בעצם היא מסכנה, הרי היא יודעת שאתה נמצא כרגע בקרב..."

איני יודע אם הספקתי לאמר את הדברים או אם התכוונתי לאמרם. פיתאום נשמעת שריקת פגז, שריקה חדה במיוחד. אני מצטמק, התפוצצות איומה. הפגז נפל כמטר וחצי מן השוחה.

אני מוציא את הראש מן השוחה ורואה שעובדיה שוכב בתעלת־הקשר של המפקד. אני פורץ בצחוק, אך הוא נפסק באמצע. משרוולו של עובדיה נוטף דם.

„מה אתה צוחק? אני פצוע," הוא קורא לי. אני קופץ מן השוחה, מוציא מכיסי את התחבושת האישית וחובש את הפצע. אין הוא קשה ביותר. הרסיס חדר אך לא פגע, כנראה, בעצם.

תאבוני עבר כליל. אני מכריח את עצמי לאכול. במצבים אלה אינך יודע מתי תספיק לאכול שנית.

■ ■ ■

ההפגזה הארורה החלה שוב. נראה שבינתיים הס־פיקו המצרים להטיף מוסר לחיל־הרגלים שלהם. שוב מתקדמים ששה־עשר הטאנקים. ושוב מתקדמים טורי חיל הרגלים, זונקים ונופלים, זונקים ונופלים.

הגיבעה כולה עוצרת את נשימתה. רגעי גורל הם אלה.

דויד שני מתרוצץ בין השוחות ובין עמדת הפיקוד. מישהו מרגיש שחולצתו מגואלת בדם.

„נפצעת!" צועקים לו.

„זה כלום," עונה הוא ומהדק את השיניים. חובשים לו את הפצע — רסיס פגע בכתף.

„עליך לחזור," אומר המם־מם היחידי שלא נפגע עדיין.

דויד מסרב. אין זו ג׳סטה של גבורה ריקה. הוא יודע שברגע זה תלוי הכל במפקד. הוא זוכר את הגיבעה 69, שנפלה לפני חודש באשמת מפקדה. הוא יודע שאם המפקד ייעלם עתה עלולה רוח החיילים להתמוטט. הוא נשאר, ואיתו נשאר נחמיה רוטהולץ, המם־מם ולוי קולקר, הסמ״פ שלנו. שניהם פצועים.

שוב נהדפה התקפה. הפעם מקבלים אנחנו באלחוט את הפקודה לחזור לבסיס.

בסואפיר מניחים לנו לישון בלילה, אך על אף העייפות קשה להירדם. במרחק עשרים מטר רועמת ללא הרף סוללת־תותחים.

■ ■ ■

„חבריא, עלו!"

שוב נסיעה לעיבדיס. יש להביא תחמושת ולהוציא פצועים.

אינך יכול להגיע למישלט הארור מבלי שתצפית ה־אוייב תגלה אותך מרחוק. אך עתה רגילים אנו לדהור בשדה מופגז. למדנו שאחרי ככלות הכל אין לך סיכויים רבים כל כך להיפגע בנסיבות אלו. חייב אתה „לקחת שאנס" ולסמוך על המזל והמהירות.

בעיבדיס רוקד השטן. האדמה כולה רועדת מהלם הפגזים. אתמול היה המצב נורא. היום הפך המקום גיהנום. אתמול חיכינו לשריקת הפגזים ונשכבנו. היום אינך מבחין עוד בשריקות — הפגזים נמטרים בזה אחר זה, ללא הפוגה, פיגזי־תותחים של 25 ליטראות ופגזי מרגמות כבדות. אתמול פעלו אווירונים, תותחים וטאנ־קים בזה־אחר־זה. היום פועלים כולם בבת־אחת. האווירון צולל אליך בשעה שאתה יורה על הטאנקים, ופיגזי התו־תחים מכסים אותך בריגבי־אדמה בשעה שאתה מתרומם כדי לירות במטוסים.

בבואנו מגיעה הזוועה לשיאה. יצור פרוע, מלוכלך ומכוסה כיתמי־דם קופץ מתוך אחת השוחות. אין הוא דומה עוד לבן־אדם. דומה הוא לחית־טרף פצועה, הנאב־קת על חייה. הוא מחליף מילים ספורות עם אשר אשרוב. הלה מחליט ששני מיקלעים יורדו מן הג׳יפים ויוכנסו לעמדות.

משמעות הפקודה היא שהמצב מייואש. למדנו שחוק הוא לאנשי הג׳יפים לא לרדת מן המכוניות בכל מחיר. מסתכלים אנחנו איש בפני רעהו. ראובן יורד מן הג׳יפ האחד. דויד ואנכי יורדים מן הג׳יפ השני.

הג׳יפים אינם יכולים להתמהמה כאן. בהרעשה זו

„שועלי שימשון" בפעולה, בתקופת הקרב על נגבה

בטוח איבדנם. מעמיסים אליהם פצועים והרוגים, והם נעלמים בדהרה.

איש אינו שם לב אלינו. חייבים אנחנו להבין בעצמנו מה עלינו לעשות. התפקיד ברור. עלינו להגיע לעמדות הקדמיות.

רק תעלת־קשר אחת מובילה לעמדות. אין היא עמוקה די צרכנו. הבחורים שכבשו אתמול את הגיבעה תפסו פשוט את העמדות שמהן גירשו את המצרים, ומאז לא היתה לאיש שהות להעמיקן ולשכללן.

הנה קטע שעומקו פחות מחצי מטר. אין טעם להתכופף. כאן אפשר רק לרוץ ולהתפלל. הראשון עובר בשלום. לשני עובר כדור צלף בין רגליו. אני קופץ.

התעלה מתעמקת. משני הצדדים מסתעפות חפירות עמוקות יותר. באחת מהן יושבות שתי דמויות חבוקות. לשתיהן אין ראשים. עולה בי בחילה.

אחר־כך נודע לי שהדבר קרה עוד הבוקר. אי־אפשר להוציא עתה את הגופות. כל הלוחמים בגיבעה עברו את המקום פעמים אחדות במשך היום, מדי צאתם וכניסתם לעמדותיהם.

הפגז נפל לתוך המחפורת. פגיעה ישירה. חבר שלישי ששכב בה הועף החוצה ע״י הדף האוויר. הוא לא נפגע כלל.

■ ■ ■

אני בוחר לי עמדה וניכנס אליה עם דויד. ראובן נכנס לשוחה אחרת.

במחפורת רובצים שישה בני־אדם. בני־אדם? הם פרועים ומלוכלכים, עיניהם אדומות ומאובקות, הם חדלו מזמן לחשוב, לרעוב ולהיות צמאים. ארבעה מהם פצועים שנחבשו בתחבושות ארעיות. שני האחרים מחזיקים ברו־בים. המיקלע יצא מכלל פעולה.

דויד מציב את המיקלע שלנו ויורה צרור. מייד עפים מסביב הכדורים. המיקלע נשמט מידיו ומתכסה עפר. הוא יצא מכלל שימוש.

אני מתכופף, מושך את המיקלע לתוך השוחה ומנסה לנקותו. ידי רועדות. אני מציב אותו שנית ומנסה לירות. אינו פועל.

במשך כל אותו זמן שורקים, מצפצפים, מזמזמים וצווחים פגזים, פצצות וכדורים. האוויר עצמו כאילו חי, כאילו רועד. עשן סמיך ותימרות עפר מכסות את המישלט כולו.

ובתוך ההמולה הזאת חיים ונושמים בני־אדם. עוד קיים משהו הדומה לפיקוד. כל כמה דקות שומע אני קולות חלשים הצועקים מעמדה לעמדה — „יוסף, קח את הפיקוד!" ועוד לפני שהספיק מישהו לחבוש את המפקד הקודם, כבר נשמעת שריקה, מתפוצץ פגז, מוש־לכים ריגבי־אדמה השמימה, וקולו של יוסף צועק — „שמואל, קח — את — הפיקוד!"

■ ■ ■

נטלתי לידי את רובהו של אחד הפצועים. מפעם לפעם אני מציץ לרגע קט, לוחץ על ההדק ויורה תוך פחות משניה. מייד נתקעים כדורים באדמה מסביב. אני פועל באופן אינסטינקטיבי. חדלת לחשוב.

אחד הפצועים שם את כובע־הפלדה שלו על רובהו ומרים אותו מעט מעל לשוחה. כדור שורק וקודח בו שני חורים. הרובה והכובע נופלים לתוך השוחה. הפצוע צוחק.

אני מציץ שוב — ופתאום איני רואה דבר. לפני, במרחק עשרים מטר, עולה מסך לבן ואטום. הם מפגיזים את שטח ההפקר בפיגזי־עשן.

הלב מתכווץ. עתה חייבת להיערך ההתקפה המכרעת. כל המסוגל עוד ללחוץ על ההדק מתרומם עתה ויורה לתוך העשן. אין אנו רבים עוד — מיקלע אחד ושלושים רובאים מגינים ברגע זה על עיבדיס.

הרובה מתחמם בידינו. אנחנו יורים ללא־הרף. בכל רגע עלולים להופיע מתוך מסך־העשן, עשרים מטר לפנינו, שורות של סודאנים כשבידיהם הרובים המכודנים.

אט־אט מתרומם מסך העשן. שום דבר אינו נראה בשטח. כנראה רק הצלפים החבויים בשדה החליפו את עמדותיהם. אנחנו מתכופפים מייד.

■ ■ ■

רק עתה אני שם לב לדויד היושב על הארץ חיוור ובלי־נוע.

אין לנו מה לעשות כאן כרגע. מוטב להיסוג מעבר לרכס ולנקות את המיקלע. ייתכן שבינתיים באה לנו פקודה מפלוגתנו.

דויד מתרומם לקריאתי כסהרורי. בקטע המסוכן של תעלת־הקשר הוא מהסס ואינו זז. אני דוחף אותו. הוא קופץ ומגיע. אני אחריו.

אנו נכנסים לשוחה בה ישבתי אתמול עם עובדיה. שם אני מפרק בידיים בלתי־מנוסות את המיקלע, מנקה את החלקים ומרכיב אותם מחדש. דויד אינו זז. אני מנסה לירות. המקלע מקולקל.

מטוס הבחין באלחוטאי שלידנו. הוא צולל לקראתנו, כשמכונות־הירייה שלו מטרטרות. מכל הקולות האיומים בעולם זהו הקול האיום ביותר. אנו מתכווצים. המטוס עובר, עולה מחדש וממשיך לחוג בשמיים באין מפריע.

פתאום מופיע ראובן. כמעט שאיני מכירו — ראובן, סמל קור־הרוח בקרב, נראה עתה כמטורף. פניו ירוקים וקצף עומד על שפתיו. אני קורא לו. הוא מצטרף אלינו.

■ ■ ■

האלחוטאי מודיע למפקד שנשלחה פלוגה אחרת להחליפו. המפקד אינו מגיב. אין הוא מסוגל עוד להרגיש שימחה.

ראובן ואני מחליטים שהגיעה שעתנו לחזור לפלוגה. אנחנו מעוררים את דויד מתדהמתו וקופצים אחורה, לתוך ואדי עמוק ברכס האחורי.

בוואדי שוכבים כשלושים פצועים. רובם פצועים „קל" — כדורים או רסיסים ברגלים ובידיים. את הפצועים קשה הוציאו מפעם לפעם הג׳יפים שלנו במירוץ המוות שלהם.

רוב הפצועים שוכבים ומסתכלים בשמיים. אחדים נאנחים. אחרים מספרים על נסיבות היפצעם. כולם מגואלים בדם.

מישהו מבקש מים. הכד עומד ליד המפקד. ראובן מחכה לשריקת הפגז. מיד עם קול ההתפוצצות הוא קופץ, מביא את הכד וחוזר אל הוואדי לפני השריקה הבאה. כולם צמאים. אנו עוברים מאיש לאיש ומשקים אותם.

■ ■ ■

התיגבורת מגיעה — פלוגה אחרת של הגדוד. מאה בחורים בריאים. מי מהם יהיה בריא מחר באותה שעה? הם יודעים את המצב. ובכל זאת נכנסים הם לשוחות המוות.

כל אוטו בא לתוד. האנשים קופצים מייד ונכנסים לעמדות. כעבור דקות אחדות קופצים לתוך הוואדי האנשים המוחלפים. כמה נשארו מהם? פחות משלושים. לפני שתים־עשרה שעות באו למישלט. אז היו למעלה ממאה.

אך במשך שתים־עשרה שעות אלו של העשרה ביולי החזיקה עיבדיס מעמד, בשעה שהיקום כולו השתולל מסביב, בשעה שרעד האוויר ורקדה האדמה.

■ ■ ■

אנו מעלים פצועים אחדים על טנדר ועולים עליו בעצמנו. בין רגלי שוכב מישהו. אני מסתכל בפניו. הוא מת.

העינים הקפואות מביטות בי — עיניו של מגן עיבדיס. הוא לא היה אלא חייל רגלי פשוט, נמלה קטנה בקן־הנמלים של החזית. הישוב אינו מכיר אותו, כשם שאינו מכיר את השם עיבדיס. ובכל־זאת יצר ביום הזה היסטוריה.

המכונית הכבדה שוקעת במכתשי הפגזים, קופצת ומגיעה בכל־זאת אל הכביש. אנו נושמים לרווחה, כאילו נתעוררנו מחלום בלהות. בסך־הכל עברו חמש שעות מאז הגענו למישלט.

שלושה ספיטפיירים טסים לקראתנו. הנהג מגביר את המהירות, ואנו מחזיקים בפצועים לבל יפלו. אך המטוסים אינם שמים לב אלינו. הם טסים אל המישלט, חגים מעליו ומטילים את פצצותיהם.

תימרות־אבק מתרוממות מעל לגיבעה.

ZOO

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

משבר האלרגיה

שלושה דברים גורמים לנו לאלרגיה אמיתית, עם עיניים דומעות ואף נוטף: אבקת־פרחים, שיער־חתולים וכינויי־חיבה למנהיגים לא־אהודים. מחשניים הראשונים אפשר להימנע אם נזהרים. השלישי הוא גזירת משמיים.

הכינוי הנפוץ ביותר בשנים 67—1973, הוא כינויו של אותו שליט מן העבר השני של הירדן — „המלך הקטן" — חוסי. חוסי כמו יוסי. משפחתי וחביב. אבי האמצאה הוא, כמדומני, ההומוריסט (הומי) אפרים (אפי) קישון (קישי).

אחר כך באו כינויים אחרים, כמו קוסי (קוסיגין); לאסי (דה־גול); נאצי

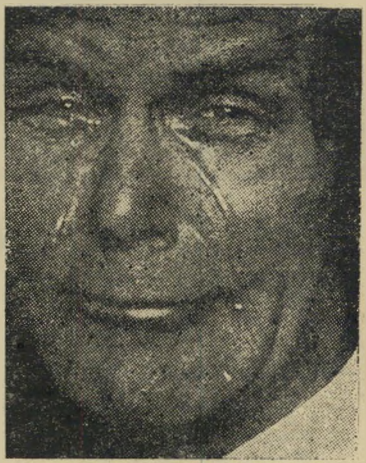

התקפת אלרגיה חמורה
בשעת קריאת פיליטון פוליטי

(נאצר); ברז'י (ברז'נייב); אידי (אמין); וכמובן, הגדול מכולם: ק י ס י.

רק כתבנו את השם וכבר התעטשנו. האלרגיה הזאת...

בוא קיסי, שב קיסי, טוב קיסי, קום קיסי, תן־שלום קיסי, יופי קיסי. כלב טוב קיסי. לולא היינו בטוחים בחוסננו הרוחני, היינו עשויים לחשוד כי יש כאן יותר משמץ של תסביך (תסי).

מפליא לגלות שאנשים מסויימים בחרו את שמותיהם ככה, שאי־אפשר להדביק להם כינויים בשום אופן: כמו למשל בגין (בגי?) או המר (זבובי?) — לא מצלצל מוצלח.

אז בינתיים נסתפק במה שיש ונעמוד מאוחדים כנגד מזימותיו של קיסי, ושהמלך הקטן חוסי יישב בשקט אחרת יחטוף בעכוזו (טוסי).

מפלאי ארצנו

שר הביטחון בתשובה לשאילתות, אמצע יוני:

„בתוך מחנות הצבא נבנים שיכונים לאנשי הצבא ולפעמים גם לאזרחים. זאת בדעתו של מישרד הביטחון לעשות זאת גם בבעל־חצור לעובדים האזרחיים שבמקום."

„בחודש אפריל נענה מישרד הביטחון לבקשת אותה קבוצה המועסקת על־ידי קבלן ונתן רשות ללינת לילה במיבנים אשר הוקמו על־ידי הלגיון הירדני. הממשלה לא הכירה במגורי אותה קבוצה כבהתנחלות או התיישבות."

„ממשלת ישראל אינה נוהגת להציץ לבתי האזרחים, כך שאינה יודעת אם נשיהם וילדיהם מצויים עימם."

במחנה המתנחלים של גוש אמונים בעופרה, שליד הר בעל־חצור, נמשכות עבודות פיתות במלוא הקצב.

נמסר, כי במקום הולכים ומוקמים בית כנסת וחדר אוכל גדולים, ניבנים בתי־מגורים נוספים ואחד המבנים מוכשר עתה לשמש בית ספר שדה ואכסניית נוער. כן מניחים מתנחלי עופרה קווי מים וחשמל לכל המיבנים וסוללים כבישים ושבילים.

ידיעות אחרונות, 15.8.75

הכחשה

פעיל בהסתדרות
עבודה אפורה ושיגרתית

„אין לנו כל קשרים עם הביון האמריקאי," אמר השבוע מנהל המכון האפרו־אסיאני של ההסתדרות, בעקבות פירסומים בארה"ב על הקשר שבין הסי.אי.איי. להסתדרות.

מנהל המכון שלף מנרתיק־חזהו את אקדחו הלא־טעון, כהוכחה. הוא גם ערך לנו סיור במחלקת הצופן במכון, שם עסקו בחזרות לקראת ערב ריקודי־עמים. במרתף המכון עמדו כמה מדריכים חקלאיים וירו אל מטרות ניידות — „נגד המחבלים," הסביר המנהל. במחלקת המבצעים של המכון ישבו חברי הסתדרות תמימים, למדו שפות אפריקאיות, זייפו מסמכים לטובת מדינות נחשלות, ותיכננו עבורן שילטון טוב יותר.

„אם אתם מחפשים סוכנים של הסי.אי.איי., לכו להתאחדות התעשיינים," חייך מנהל המכון, כשגלולת הציאן קלי שבין שיניו מבהיקה באור החמה.

מי נדפק?

מחקר שנערך על־ידי מישרד־האוצר קובע כי שיעורי מס ערך־מוסף אשר יוטלו על הציבור יפגעו בשיכבות החלשות. לדוגמה: משפחה שצריכתה החודשית 1,300 ל"י, תוציא מדי חודש 97 ל"י נוספות — 7.6% יותר — ואילו משפחה שצריכתה מגיעה ל־5400 ל"י לחודש תוציא 340 ל"י נוספות, ב־6.4% יותר (מתוך הוצאה המיועדת ברובה לצרכי מותרות).

החוקרים הגיעו למסקנה שיש לפצות את בעלי ההכנסה הנמוכה, בעזרתו האדיבה של המוסד לביטוח לאומי.

במלים אחרות: מס ערך מוסף יהיה נטל כבד יותר על השכבות החלשות מאשר על החזקות, כרגיל. חלק מן המס לא ייגבה ישירות, אלא מתקציב המוסד לביטוח לאומי — שגם הוא מנוכה משכרם של העובדים. וגם זה כרגיל. כדאי להיות עשיר.

מחנה שפויים

(או „שפויי מלחמה")

אנו פותחים השבוע במדור חדש אשר יספר לקוראי "zoo הארץ" מה חדש בשטח שפיות־הדעת. מפעם לפעם נבחר כמה שפויי־מילחמה אשר נסכים להחליפם תמורת מחבלים חיים או מתים, על פי אמנת ז'נבה.

● **אברהם שיינר:** עורך „התמורה". „מן השמיים מאלצים אותנו לשחרר את ארץ ראובן וגד ומנשה ומזהירים אותנו: ולא — מכאן תצא רעתכם." „המעבר עז המצח של הממשלה מחינוך מיגני־בהמי הרשום על דיגלה, לשידול גלוי לבגידה ולניאוף, באמצעות שידורי ישראל וסוטי־מין פרימיטיביים — מצא התנגדות כמעט מלאה מצד המאזינים שהביעו שאט־נפש מן הרעיון המזיק והמטופש והמסוכן לבית היהודי ולעמנו." (ידיעות אחרונות 15.8.75)

● **איתן איתן:** חקלאי וסופר. „על הנוער לשרת בצבא שירות חובה של עשר שנים, דבר אשר יפתור את בעיות הביטחון והתעסוקה. צריך להגיע עמוק לתוך שטחי „ארץ ישראל התנ"כית" כדי למנוע מן האויבים כל נסיון לתוקפנות." (תמצית דבריו בטנדו)

מספר הטלפון של זבולון המר הוא:

03—781804

המר עומד להצטרף לממשלת נסיגה!

אזרחים טובים:

שגעו אותו!

מילון אבן זווארץ:

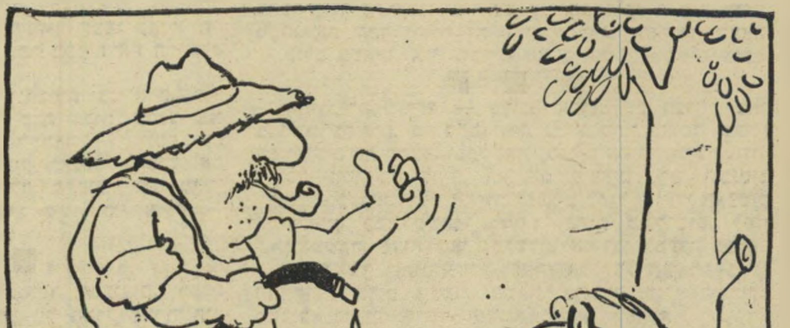

משקים-קום!

הארץ

ממישנתו של מייסדו

מעולם לא הסתלקה שכנה
מן הכותל המערבי

ד"ר מ. זוארץ
(באסיפת ועד־הבית)

בית־ המשפט

— „נאשם! נאשם דחום! עבור ל־נוח."

— „20543721, רב"ט הנרי קיסינג'ר. הנך נאשם בזאת כי בהיותך במדי שר החוץ של ארצות־הברית ביצעת פשעים כנגד העם היהודי, האנושות וגוש אמונים. האם אתה מוכן להישפט בפני בית־דין זה? אם לא, אתה נשפט שלא בפניך. האם אתה מודה באשמה? אם לא, נקריא בפניך את כתב התביעה.

— „הנך נאשם כי ביצעת מעשים הנוגדים את האינטרסים הגלובליים של צעירי־חמפד"ל. נזכיר בקצרה את פגיעתך הגסה בעם הוייטנאמי ובחופש הלאומי שלו, וזאת למטרות יוקרה אישית. כמו כן קיבלת פרס־נובל במירמה, במחדליך גרמת להתמוטטות בפורטוגל, להריסת יוון, לדיכוי בצ'ילי. כן ביצעת פשעים כנגד העם היהודי בניגוד לחוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם — וכל זאת כאשר היית פקיד בכיר הכפוף למוסר היהודי, להסתדרות הציונית ולקונגרס הפרו־ישראלי. נזמין בזה את העד הראשון: ייכנס אלכסנדר סולזניצ'ין. אם לא ייכנס — נדבר בשמו: נכנעת לרוסים, בגדת בעמך ובבני־עקיבא. העד הבא ח"כ יהודה בן־מאיר, אדם המעורה בנעשה בארה"ב, בן מהגרים יהודי כמוך. העד מחזק את טיעון התביעה. מה יש לך לומר להגנתך? אם אין, מוצא אותך בית־הדין אשם בכל סעיפי כתב־האישום ודן אותך לגלות בסיביר, למשרפות־הגז ולהתאבדות מעל צוקי מצדה. הישיבה נעולה."

ראיון השבוע עם:

לא חשוב מי

הוא יושב למולי, לוגם קפה חם בתנועות מדודות. עיניו התכולות נוצצות מאהבת ארץ־ישראל ועם ישראל. דיבורו שקול, מהורהר. תשובותיו ענייניות.

שאלה: איך הגעת לאהבת ארץ־ישראל ועם־ישראל?

תשובה: אני חושב שינקתי זאת מן הבית. תמיד היתה אצלנו בבית אווירה של אהבת ארץ־ישראל ועם ישראל. היינו אוהבים אותם בוקר וערב.

שאלה: האם אתה חושב שאהבתך לארץ־ישראל ועם־ישראל היא תכונה הקשורה באופייך הטוב, במיזגך הנוח, במחשבתך הצלולה, באהבתך הנואשת?

תשובה: אין לי ספק כי אהבת העם והארץ היא תכונה יסודית הנעוצה באופיי הטוב מאז ומעולם. מאז הייתי ילד אהבתי את עם־ישראל וארץ־ישראל בצורה עיקבית ועיקשת, למעשה התאהבתי בהם מאז ראיתי אותם לראשונה.

שאלה: האם לא כואב לך לראות כיצד פוגעים אנשים שאינם רגישים כמונו, באהבתך לעם־ישראל ולארץ־ישראל?

תשובה: אני אשתדל להתחלק באהבתי לעם־ישראל ולארץ־ישראל עם כל אדם אשר טפשותו, בורותו וצרות־אופקיו מונעת ממנו לאהוב את עם־ישראל ואת ארץ־ישראל כראוי.

שאלה: אתה חושב שאתה אוהב את עם־ישראל ואת ארץ־ישראל יותר ממני?

תשובה: אני חושב ששנינו אוהבים מאוד את עם־ישראל ואת ארץ־ישראל. נראה לי שזה מה שקושר בינינו ומה שעושה אותנו שותפים לעניין האינטימי הזה. הייתי שמח אם כל המאזינים לנו היו אוהבים את עם־ישראל ואת ארץ־ישראל כמונו, למרות שאני מפקפק ביכולתם. אגב, מעניין איך הגעת אתה לאהבת ארץ־ישראל ועם־ישראל?

שאלה: ובכן, אני חושב שינקתי זאת מן הבית. תמיד היתה בביתנו אווירה של אהבת ארץ־ישראל ועם־ישראל.

תשובה: ואתה חושב שאהבתך לארץ־ישראל ולעם־ישראל קשורה באופייך הטוב, במיזגך הנוח, במחשבתך הצלולה, באהבתך הנואשת?

(עשר דקות הפסקה)

דבר המערכת

פיק־ ברכיים

שומה עלינו להאבק נגד רפיון הידיים ורפיסות־המוחין בכל הנוגע להשעייתנו מן האו"ם, שכן רבים הסימנים כי אותה עמדה אמיצה שהתגלתה לפני שבועות מיספר הולכת ומתפוררת מול לחצים שאינם במקומם.

מאז ההחלטה המתונה של בני־כוש ופיק הברכיים (במיוחד מלך־פיק — הוא מלכה של דנמרק ק. יורגנסן) שאחז את משתתפות ו. העלסינקי — רבים חששותינו שמא לא נושלך, חלילה, מן האו"ם ואנוסים נהיה למלא חלקנו במצווה ה„עשה" ו„אל־תעשה" שלו.

כבר ישבו מומחינו ותיכננו או"ם משלנו שבו יבואו רק יהודים ושומרי־מצוות. או"ם אשר בו זכות הווטו תהיה לת. הרצוג וכל עגלון ורוכל־נפט בבוז יגורש. או"ם יהודי בוא תבוא מדינת עפולה לצד מדינת ברוקלין וגולדערס־גרין, וייתכן כי אף נקבל לשורותיו את אופקים ונתיבות אם רק תהיינה אשכנזיות יותר.

והנה באו הצוררים הדני והצ'כי ועשו רעיוננו עפר ואפר. ללמדך שאל לנו לסמוך על הגויים ומוטב נסמוך על זקיפותנו היהודית שנאמר: „האוכל הוא מזונו של האדם והשתיה היא משקהו" ונוסיף: „והגאווה היא גאוותו."

ב"מ. צוארץ

גילוי דלעת

אנחנו, אזרחים ליברליים ובעלי טעם-טוב מבקשים משר הביטחון להתיר לנו לערוך הקרנת-סרטים בליל שישי באולם יצחק ורבקה שבמערת המכפלה, חברון.

מערת המכפלה שימשה עוד בימי אבותינו כאולם מקורר ומאוורר, ואנו תובעים, בשם כל עם ישראל, להמשיך את המסורת בת אלפי השנים ולהקרין במערה סרטי איכות.

אשר לילדים המקומיים, הם יכולים לנשק לנו בתחת.

אנשים תרבותיים.

אחים, חיזרו בתשובה!

אזרח יקר,
אל תרד מהארץ. לא הכל שלילי כאן — אנחנו למשל, חיוביים.

אנו מבטיחים שנדאג לטפח את התודעה הציונית שלך ולא נלמד אותך יותר על קיסרי יוון ורומא, במקום לספר לך על החבר'ה הטובים שלנו, ועל תרומתם לציונות.

אנחנו נארגן עבורך פעולות הסברה, נערוך בשבילך את „חידון הציונות", נקיים לכבודך את „חודש הציונות", נפיק לכבודך תשדירי שירות בסיסמה „ציונות ולא אוננות", נמכור לך את סבון הציונות, את ספריי הציונות ואת דיאודורנט הציונות — אשר יטהר את בתי־שחייך מכל מחשבה רופסת. אנחנו נשטוף אותך ונטמטם אותך עד שתשכח שרצית לרדת.

זכור,
על פי תקנות התעבורה החדשות, שנכנסו לתוקפן ב־1.7.75 — חובה על כל האזרחים להדק את חגורות הביטחון העצמי שלהם.

קנס 1000 ל"י או חודש מאסר צפוי לעבריינים.

(המשך מעמוד 15)

מפני שנעים לשוחח עם אנשים בעלי תפיסה מהירה וחשיבה אלקטרונית. אולי מפני שהיה אדם אוהב־חיים, אופטימיסט מטבעו.

נהניתי תמיד מהצגותיו בכנסת. הוא היה יושב ומעמיד פנים שאינו מקשיב לדברי תוקפיו. לפעמים העמיד פני ישן. אך לפתע היה מזנק ותופס את הנואם באי־דיוק, או מגלה בורותו בקריאת־ביניים אחת.

בסוף ויכוח כללי, שבו הותקף מכל הצדדים, היה ספיר עולה על הדוכן להשיב. אז היה דומה לשור בזירה, אץ אנה־ואנה, נוגח כל מי שניקרה בדרכו, ורומס את גופותיהם של אותם ח"כים שאותם תיעב במיוחד. בין אלה בלטו אנשי רפ"י.

במיוחד שנא את אגדת „הפינקס השחור הקטן." היא צצה פעמים רבות.

ספיר, כך נאמר, מחזיק בכיסו פינקס קטן, ושם הוא רושם למי לעשות טובות. מעולם לא ראיתי פינקס זה. פעם רוקן למעני, לעיני, את תוכן כיסיו, כדי להוכיח לי שאין לו כזה. היתה בכיסו רק רשימה שהכינה לו מזכירתו, מדי־בוקר, ובה פירוט של כל פגישות היום.

מדוע נעלב כל־כך דווקא מאגדה זו? אולי מפני שהיא פגעה בכושר־הזכירה הפנומנלי שלו. ספיר לא היה זקוק לשום פינקס, כדי לדעת ממי לקחת ולמי לתת.

סרט של נאצר

מדוע לא הפך ספיר ראש־הממשלה אחרי לוי אשכול, או אחרי גולדה? בשתי הפעמים יכול היה לקחת את התפקיד בלי קושי. זה היה תלוי רק בו.

לא פעם עקצתי אותו, בהלצה, וייחסתי לו תוכנית סודית לתפיסת השילטון. הוא הכחיש תמיד בתוקף, עד שהשתכנעתי שבאמת לא שאף לכך.

מדוע?

אני סבור כי ספיר פחד מפני האחריות, מפני שענייני החוץ והביטחון לא עניינו אותו. תשוקת־הכוח שלו היתה צמודה כולה למיספרים, לכסף. הוא לא ראה את עצמו כמדינאי או כמצביא.

לרבים זה נראה מוזר. ספיר הרי נודע כמלך היונים, כלומר כאיש

גולדה שוטרת קריקטורה של זאב שהופיעה בהארץ ב־30 במארס 1973, המתארת את הפרשה המוזכרת בכתבה זו. ספיר יושב ליד שולחן ומשחק עם אורי אבנרי, שמואל תמיר ושאר הסיעות הקטנות, כאשר על השולחן מונח השטר קצ'לסקי (אפריים קציר), גולדה בדמות שוטרת פורצת לתוך החדר.

בעל תפיסה פוליטית מגובשת גם ביחס למדינות־העולם ולערבים. אבל זה היה רק למראית־עין.

ספיר לא הבין דבר בענייני ערבים. מדינות־ערב יכלו להיות, לגביו, צלחות מעופפות מכוכב אחר.

פעם, אחרי שיחה ארוכה עם איש־אמונו של גמאל עבד־אל־נאצר בחו"ל, נטלתי לידי יוזמה וביקשתי להיפגש עם ספיר. סיפרתי לו דברים סנסציוניים (הסכמתו של עבד־אל־נאצר, בסוף ימיו, לשלום מרחיק־לכת עם ישראל, בתנאים שהגדירם בפרוטרוט בסרט־הקלטה שתושמע באוזני). במהלך השיחה נסתבר לי כי ספיר מודע לבעיות אלה בערך כמו כל אזרח ברחוב, הקורא עיתוני־ערב והמקשיב לדבריהם של מומחים־בגרוש בטלוויזיה. הוא היה רחוק מאוד מתפיסה מגובשת כלשהי, ולא־כל־שכן מתוכנית נועזת למדיניות חדשה.*

הוא היה יונה, מפני ששילם את הוצאות הביטחון, וידע מה תעלה המילחמה. חוץ מזה ידע יותר מכל אדם אחר עד כמה תלוייה המדינה בארצות־הברית, וחשש מפני כל מדיניות העלולה להביא לעימות עימה. חוץ מזה שנא את דיין, ומאס בכל אשר ייצג זה.

אלה הם שלושה שיקולים לגיטימיים וחשובים — אבל אין זה בסיס מספיק למדיניות. בלי גישה חדשה, יסודית וחיובית לבעייה הערבית, לא תיתכן מדיניות־שלום רצינית.

כמו לרוב ה„יונים" במיפלגתו, במערך ובמימסד כולו, גם לספיר לא היתה גישה כזאת. משום כך אין לכל המחנה הזה תוקף מוסרי

---

* במהלך השיחה היה נראה לי שספיר מעוניין הרבה יותר בדרכים לחיסולו של משה דיין, מאשר בדרכים להשגת דו־שיח עם הערבים. כאשר יצאתי מן השיחה, מיואש, אמרתי לאמנון זיכרוני, שהיה עימי בשיחה: „הוא לא יהיה לעולם ראש־ממשלה!"

ויכולת פוליטית, והוא מתקפל בכל עימות עם ה„ניצים", המאמינים בלב שלם במה שהם עושים.

מכאן גם חולשתו של ספיר לעומת גולדה. פעם ראיתי במו עיני את מעמקיה של חולשה זו. זה היה בשיא הסערה הציבורית סביב „חוק בדר־עופר". עלתה אז בעיית בחירתו של נשיא חדש, והיה נדמה כי הסיעות הקטנות בכנסת, הקורבנות המיועדים של בדר־עופר, מסוגלות למנוע את בחירתו של אפריים קציר.

בשעות הקטנות של הלילה, בהמשך הישיבה המאראתונית שבה פיתחנו את כל אוצר הטכסיסים הפרלמנטריים שלנו, נתקלתי בספיר בשולי אולם המליאה. אמרתי לו שנמנע את בחירת קציר. הוא שאל כמה קולות יש לנו. שלף פתק ורשם את המיספרים. החישוב האלקטרוני הוכיח שאני צודק. אמרתי שאין לנו התנגדות עקרונית לקציר, ואנחנו מוכנים לאפשר את בחירתו אם תחוסל קנוניית בדר־עופר. ידעתי שספיר בז לקנונייה שפלה זו של מפא"י וחרות. תוך כמה דקות הגענו להסכמה על הפרטים המעשיים. הוא הלך לגולדה, שישבה בקומה השנייה בבניין הכנסת, כדי להשיג את הסכמתה.

כעבור רבע שעה חזר — כאילו אדם אחר. מול שינאתה העיוורת של גולדה („אבנרי ותמיר לא יכתיבו לנו מי יהיה הנשיא!") נשאר חסר־אונים. הוא התקפל כמו ילד בפני הגננת.

ראיתי אותו נפול־פנים, ניגש אל הטלפון ומזעיק את מנחם פורוש, כדי לקנות מאגו"י תמורת כמה מיליונים, את בגידתה בחזית הסיעות הקטנות שיכלה לבלום את קציר.

באותו רגע ידעתי כי ספיר לא יהיה ראש־ממשלה. כוחו האגדתי היה מוגבל לשטח מסויים אחד.

כדורים נוצצים

כאשר ויתר ספיר על השילטון, ויצא מרצון לגלות של גולדה, דיין ואבן, מתה גם השיטה.

הלהטוטן הגאוני ביותר אינו מסוגל להחזיק באוויר את כדוריו הזוהרים, כשהוא עצמו עוזב את הזירה. כעבור שניות ספורות מוכרחים הכדורים ליפול על הארץ ולהתפוצץ, בזה אחר זה.

אולי חשבו אלפי האנשים שהיו תלויים בו כי הכל יימשך כמו קודם. ספיר יישב בסוכנות, במקום בממשלה, ושם ימשיך במישחק. ממילא, הרבה מן המיליונים עוברים את הצינורות החשוכים של הסוכנות, החוצים גבולות.

מסתבר שזה לא הלך.

ייתכן שספיר עצמו התעייף, ושנמאס לו להמשיך במישחק. הוא התחתן מחדש, אחרי שורה של טרגדיות במישפחתו.* ייתכן שרצה באמת להתמסר רק לענייני הסוכנות. ייתכן גם כי אי־אפשר לנהל את העניינים מרחוק, בייחוד אחרי שכל קבוצת־ההנהגה הוותיקה נפלה, ואנשים חדשים תפסו את המקומות.

השיטה בלי ספיר היא רכבת בלי קטר. מטוס בלי מנועים. מתחת לקרחת של יהושע רבינוביץ חבוי מוח רגיל, לא מחשב אלקטרוני. בלי ספיר אי־אפשר לגלגל מיליונים מחברה לחברה, מארץ לארץ. אין מי שמסוגל לנגן על המנענעים של פסנתר זה, שנוצר לפי מידותיו של אדם אחד בילבד.

העסק מתפרק. בזה אחר זה מתמוטטים חלקים שונים של המערכת. בנקים מתקפלים, חברות נחנקות, שערוריות מתגלות. נאמניו של ספיר נשארים חשופים בצריחים של טנקים שהדלק שלהם אזל. המנגנון של הגוש המפא"יי חדל לתפקד.

האם המשק הלאומי, שגדל בשיטת ספיר, מסוגל להתקיים בלעדיה? האם תישאר מיפלגת־העבודה קיימת, בלי הגרעין המוצק של הגוש הספירי?

האם תתמוטט המערכת הכלכלית והפוליטית יחד עם השיטה?

מעניין היה לשאול דעתו של ספיר עצמו. אבל כששמעתי עליו לאחרונה, היה בדרך בין יוהנסבורג למונטווידאו.

לעשות, לעשות, לעשות

עד כאן הדברים שנכתבו לפני שמונה חודשים. נותר רק מעט מאד להוסיף.

אולי מן הדין להעמיד את ספיר — האיש והשיטה — בתוך הקשר ההיסטורי הנכון שלו.

ספיר גדל וצמח בעידן העלייה ההמונית של דויד בן־גוריון, מייד אחרי מילחמת־העצמאות. בן־גוריון ציווה: להביא המוני יהודים, מייד, מאירופה ומארצות־ערב, מכל מקום שניתן להביא ממנו יהודים, מבלי לשאול שאלות של פרנסה ושיכון ואקולוגיה. בן־גוריון היה האיש שאמר, כידוע: „לא קיים מדע־כלכלה."

על לוי אשכול ופינחס ספיר הוטל למצוא פרנסה להמוני־יהודים אלה. העיקר היה: ליצור מקומות־עבודה, מהר, מייד. משום כך הוקמו מיפעלים מכל הסוגים ובכל המקומות. נזרעו עיירות־פיתוח ברחבי הנוף, הוקמו מעברות, ולאחר־מכן שיכונים. כל זה בלי שום תיכנון, בלי שום חשבונות של ריווחיות, בלי לחשוב אף לרגע על התוצאות בטווח של עשר או עשרים שנה. מי שרצה להקים מיפעל — ניתנו לו עידוד וכסף, מבלי לשאול הרבה שאלות, בלי קריטריונים כלכליים, על פי התרשמות פרטית והחלטה אישית.

חלק מן הדברים הצליחו, חלק נכשלו. חלק מן המקבלים היו יהודים טובים ויעילים, חלק היו גנבים ורמאים. בשביל אשכול וספיר, ההבדל לא היה חשוב. העיקר היה להקים, להקים, להקים.

המדינה עוד תתחבט הרבה־הרבה עשרות שנים בתוצאות האסכולה הזאת — ורק אז יוכל ההיסטוריון לקבוע אם היה זה מיפעל מזהיר או שואה, זרע של שיגשוג או זרע של פורענות.

השיטה של ספיר נולדה אז, כתשובה על אתגר, והיא נשארה קיימת גם כאשר האתגרים השתנו מזמן, והאתגרים החדשים — הלאומיים והסוציאליים — חייבו תשובות חדשות.

ספיר היה שייך לעידן שבו צמח. כמו עמיתיו, נשאר זמן רב מדי בשילטון. משום כך חלה גם עליו האחריות לשש שנות הטירוף שלאחר ששת־הימים — אף שהוא, יותר מכל חבר אחר של ממשלות אשכול וגולדה, התנגד לקו הנקוט, לסיפוחים ולשיכרון־הניצחון. הוא נשאר שותף בצמרת, ועל כן היה זה מן הצדק שיירד מן הבמה הממשלתית יחד עם שאר אנשי יום־הכיפורים.

מאז עברה רק שנה. אך כאשר נפטר, השבוע, כבר נראה כענק מן העבר.

אני באמת חושב שלא הלך לגיהנום.

---

* יכולתי אז רק לרמוז על טיבן של הטרגדיות. על פרשות איוב — בעמודים 13־11.

(המשך מעמוד 9)

אבל מפקדי האוגדות הבינו כי התוכנית ששמעו מפי אלעזר היתה התוכנית ה־פיקודית — או, לפחות פעלו כאילו כך הבינו. גם אין להאשימם, כי, כאמור, ירד אלעזר לפירוט המהלכים המערכתיים ואפילו הטאקטיים והיתה להם סיבה טובה להאמין שנמסרו להם „המשימה״ ו„עיקרי שיטת־הפעולה״ באופן סופי ומחייב. כיוון שכך, שבו לאוגדותיהם והחלו מייד בנוהל־קרב קדחתני שם.

לאחר שעזבו אלעזר וגם האוגדונרים, יכול היה גונן סוף־סוף לשבת ולבחון את תוכנית הרמטכ״ל, אשר הוא עצמו שמע אותה לראשונה יחד עם האוגדונרים הכפופים, במקום שיקבלנה זמן מספיק קודם להם, כדרישת ההגיון ו„ה־ספר״. אבל נראה כי גונן, מצידו, הבין — או נהג כאילו הבין — שתוכנית־אלעזר היתה רק הפקודה המטכ״לית ועתה עליו לפרטה ולעבדה ברמתו, כדי להפיק ממנה את התוכנית הפיקודית. מלאכה זו סיים גונן רק בשעה 03.00 — חמש שעות בילבד קודם למועד תחילת המיתקפה — ושלח את התוכנית שהכין במטוס ל„בור.״ בשעה 06.00 נתקבל אישור הרמטכ״ל. מבחינת הסדר הטוב, יש לומר כי רק אז — שעתיים בילבד לפני יציאת ברן לדרכו — יכול היה גונן לקבוע, באורח סופי ומוסמך, את המשימות ה־ספציפיות לאוגדות.

כפועל היו פני הדברים שונים לחלוטין. עוד הרבה קודם שסיים גונן את הכנת תוכניתו (שעדיין לא היתה, פורמלית, אפילו „פקודה״) כבר סיימו מפקדי האוגדות את נוהלי־הקרב שלהם. כלומר ה־כפופים סיימו את נוהלי־הקרב שלהם הרבה קודם שהשלים

בעת לחץ נוטים מפקדי צה״ל לנטוש את עבודת־המטה — ולסמוך על אינטואיציה

הדרג הממונה את נוהלי־הקרב שלו. ועד שקיבל גונן את אישור הרמטכ״ל לתוכנית הפיקודית, יש להניח כי נשלמו כבר נוהלי־הקרב בדרגי הגדודים (אם וכמידה שטרחו לעשותם).

אינני יכול להפוך ניתוח זה לסיכום „תורת המטה.״ אך דומני כי גם מה ש־תיארתי די בו לתמוך כראוי את הקביעה, כי לקראת ה־8 באוקטובר החליף בדרום באלאגאן טוטאלי את מקומה של עבודת־מטה תקינה, בין הדרגים ובתוך כל דרג.

תיאורי הלחימה בפועל של אותו יום מראים בבירור כי אף מיפקדה אחת מבין המשתתפות, מן המטכ״ל, דרך הפיקוד עד האוגדות, לא ביצעה תיכנון של ממש, וממילא גם לא יכלה להתכונן כיאות מבחינה חומרית.

האחריות והאשם למהומה ולנזקיה מוטלים, בראש וראשונה, על דויד אלעזר; ובשורה השניה, על מיפקדת פיקוד הדרום, אשר היא — אילו הפעילה, ברמתה, עבודת־מטה יעילה ומסודרת — היה עולה בידה לקזז לא במעט את קילקולי ה־רמטכ״ל.

עד כמה שניתן להתרשם מן הפירסומים, היתה עבודת המיפקדות האוגדתיות, בליל 7־8, טובה יותר מאשר בדרגים הממונים; אבל אין הדבר אומר שבהכרח היתה יעילה במיוחד. בכל מיקרה, מפני אי־הסדרים ברמת הפיקוד, לא נשקף, מלכתחילה, סיכוי רב שהאוגדות יספיקו, במיגבלות ש־נכפו עליהן — ובעיקר מפני לחץ הזמן והשינויים שנזכר גונן להורותם רק לאחר שעיבד את התוכנית הפיקודית — להפעיל נוהלי־קרב יעילים. נדמה כי הנסיון לפעול כצבא מסודר, המקדים תיכנון לביצוע, רק שיבש את השורה בחזית הדרום.

אולי מוטב היה לכל הנוגעים, שלא יטריחו עצמם בססבדות־תיכנון מבולבל, אלא יילכו לישון, יקומו שעה או שתיים לפני תחילת המיתקפה ויתחילו מייד בביצוע, כאשר הניהול נעשה בשיטת ה־

(המשך בעמוד 44)

סטילה הטיפות הכחולות לעיניים

סטילה הטיפות הכחולות לעיניים.
מקל מידית על עיניים צורבות.
מסיר אדמומיות מהעיניים.
מרענן עיניים עיפות.
קראי את העלון המצורף
לכל בקבוקון סטילה.

מוצר של אביק בכל בתי המרקחת 5.85 ל״י

באור־ורשבסקי

הופיע! חדש! גליון אוגוסט 75

חדשות המשטרה

ירחון המשטרה בארץ ובעולם

★ גילויים חדשים. רצח אפרגן, חיפה, 1973
★ הפרוצות דורשות: לשנות את החוק!
★ מוסף מיוחד לענייני נשק!
★ כך הוצחה מאורת הסמים בבת־ים!
★ התוקפים נתפסו „על חם״!

ועוד ועוד ועוד: חדשות לוהטות בתמונות סנסציוניות מהארץ והעולם

בקיצור: „שגעון של עיתון״

● להשיג בכל הקיוסקים ● הפצה: „גד״, צ׳לנוב 13, ת״א

(המשך מעמוד 43)

„שלוף" — כפי שכמובן נעשה בפועל.

כך, במקום להיכשל בעקבות „תיכנון," אולי היינו מצליחים בדרך האילתור (מה שהיה ממסד מייד את ביטולו המוחלט של התיכנון בצה"ל).

אמת, תמהומה בדרום, ערב המיתקפה „הגדולה" הראשונה, היתה קיצונית במיוחד. כמותה — לפחות ככל שסדרי עבודת־המטה נוגעים — לא ראינו בכל מקום אחר, וגם לא בפיקוד הדרום, אחרי בוא

מכלל 17 השעות שבין ישיבת־הפיקוד ופתיחת המיתקפה, גרם אלעזר במישרין לאובדן שבע שעות

בר־לב. אבל הביטוי האופרטיבי כאן הוא „קיצוני במיוחד." בצורה מתונה יותר, אין פרשה זו מיקרה בודד או חריג. לכן כדאי להעמיק מעט בגורמים השורשיים.

המפקד הוצא להורג

גורם־השורש הראשי, הבולט מייד, הוא חוסר־מישמעת. כגוף חברתי ייעודי, מייוחד הצבא, קודם כל, במישמעת.

צה"ל נמצא „על הבאנקט" בתחום המישמעת כבר מלידתו. אלעזר תורגל ותירגל, כמפקד, הרבה עשרות פעמים — ואולי מאות — במצבים כגון זה שבו מצא עצמו ב־7.10, ניצב בפני המשימה להכין את מיבצעי יום־המחרת. כל שהיה עליו לעשות הוא, ליישם מה שתירגל — ומה שבגלל הפרתו ודאי חתה גחלים לא מעט על ראשי מתורגלים שונים — רק הפעם „על אמת." לאנשי־צבא חסרי־נסיון —לאלעזר, כמו לכל מפקדי צה"ל האחרים, נסיון אישי מוגבל בניהוג עוצבות במילחמה ממש — חסרים הזיכרונות וההוכחות האישיים, הבלתי־אמצעיים אשר ישכנעום כי כל הנוהלים והטכניקות שלמדו, אינם יפים רק לתרגילים, אלא חיוניים ושמישים פי כמה בעת מילחמה. התחליף היעיל היחידי להיעדר נסיון אישי הוא לימוד עיקבי ומעמיק של היסטוריה צבאית וניתוח אירועים בה. אבל חושבני כי אלעזר, כרובם המכריע של קציני צה"ל, לא הוציא זמן רב מדי על הבלים אלה. כך נותרה רק המישמעת, כגורם היחידי אשר מכוחו נאכף איש־הצבא לעשות גם דברים שאיננו מסוגל להבין, או להבחין, בחשיבותם.

„נוהל־קרב" או „הערכת־המצב" מוגדרים, באורח הפשטני ביותר, כ„רשימות ביקורת" (check lists), המאפשרות לך לבקר את עצמך ולוודא, כי במצב הנתון, במייוחד תחת לחץ, הינך נוקט את הפעולות הדרושות ובסדר הנכון. אפילו השתמש אלעזר בכל נוהלי עבודת־המטה רק באופן פרימיטיבי זה, ודאי שפעולתו היתה מתוקנת, שלמה ושקולה לאין שיעור.

במאה הי"ח התנגש אדמירל בריטי, בשם בינג, בשייטת צרפתית. מצבו הטאקטי חייב, על פי „הוראות האדמירליות," מיבנחי־קרב מסויים. בינג חטא פעמיים: לא נערך במיבנה הנכון — וגם ניגף. סופו שנשפט, נידון למוות והוצא להורג „עם שחר," כמקובל, על סיפון אחת מספינות הוד־מלכותו.

אינני ממליץ ליישם לחקות את הבריטים עד הסוף; אבל העיקרון ישים בהחלט גם לצרכינו.

צידו צידו השני של מטבע־המישמעת המזוייף, הוא היעדר ביקורת הביקורת.

עתה מורגשת בצה"ל תחילת שינוי ברור לטובה; וכבר רבה יותר ההבנה שביקורת, גם חריפה, אפשר שמניעיה יהיו ענייניים, לאו־דווקא אישיים. אבל קודם יום־הכיפורים היתה תלויאליות האישית — על צורותיה המתונות וגם הפחות־אסתטיות — מבטלת־למעשה בתכיפות רבה מדי, את הנאמנות העדיפה למשימה, לתפקיד ולעניין הכללי. בנסיבות אלו לא מילאו קציני־מטה ומפקדים כפופים את חובתם, לנתח באופן עצמאי כל הצעה ורעיון, שמעלה המפקד במהלך התיכנונים לסוגיהם, להביע את דיעותיהם במלואן, ולהציע גישות ופיתרונות משלהם, גם — או ביחוד — כאשר לא עלו תפיסותיהם או הערכותיהם בקנה אחד עם אלה של המפקד.

אין די כל הסבר אחר לתופעה, כה נפרשת, לפני כל הפיקוד הבכיר של פיקוד הדרום (לחוציא רק אחד ממפקדי האוגדות) תוכנית, אשר כבר על פניה ניכר מייד כי איננה הגיונית, בדוקה, מחושבת, או מותאמת, מתאימה לנסיבות ולאפשרויות — וגם איננה דומה אף לאחד מן התיכנונים המוקדמים הרבים, שכולם היו מוכרים לכל הנוכחים — ואין איש בהם פוצה פה ומצפצף. השתיקה נמשכה לא רק בשעת מעשה, אלא גם אחרי המילחמה.

הגורם השורשי השלישי הבולט בפרשת „תוכנית אלעזר" הוא היעדר תודעה, בדבר חיוניותם של המטה ושל עבודת־מטה. שני אלה לא היו מעולם נקודות חזקות בצה"ל, וכבר הבאנו — ועוד נוסיף — ראיות ודוגמות מספיקות לכך. גורם זה יכול להסביר את התופעה שאיש מן המפקדים בדרום לא נראה, או לא תואר בפירסום כלשהו, כמתרגש יתר על המידה מרמת עבודת־המטה, אצלו או אצל אחרים — אפילו היו אלה בני פולמוסו.

אף אחד מתיאורי המילחמה איננו בוחן את המעשים — ובעיקר את ההחלטות — בקני־מידה ובמונחים של עבודת־מטה, דבר שאין לו תקדים בהיסטוריה הצבאית הכללית, אבל המאפיין בקביעות את קובץ הסיפורים, אשר אצלנו מתפקד כאקוויוולנט להיסטוריה הצבאית הישראלית.

היעדר תודעת־המטה נגרם, כמובן, גם מאי־הבנת הנושא. כאן מצוי עוד אחד ממעגלי־הקסמים, שמורשתו האנטי־מיקצועית של צה"ל כלאה אותו בתוכם. הגופים שהטביעו חותמם על צה"ל — ההגנה והפלמ"ח — לא קיימו מימיהם מטה של ממש ועוד הנחילו מנטליות של בוז ל„ג'ובניקים" במיפקדות. אינני יודע מה מצוי בפירסומים המסווגים של צה"ל. אבל עד כמה שהגלויים מלמדים, יש מקום לחשד, שצה"ל, יחיד מכל צבאות העולם, חסר „תורת־מטה" מוגדרת, שלמה וברורה

במקום לעסוק בפסבדו־תיכנון מוטב היה אילו הלכו כולם לישון, קמו בבוקר והתקיפו בשיטת ה„שלוף"

משלו. מכאן רק צעד אחד עד בורות עובדתית פשוטה בכל הנוגע למטה ועבודת־מטה. עליה, בשעת מיבחן, לא יוכל לכסות אף השימוש החיצוני במונחים הלקוחים מעולם המטה.

עד עתה הסתדרנו איכשהו גם כך. אולם כבר במילחמת יום־הכיפורים נתבעה מכונת־המילחמה הצה"לית לרמת ניהול — כלומר, לרמת איכות מטה ועבודת־מטה — גבוהה מכפי יכולתה אז.

אם נבין את המושג „עבודת־מטה" בתחולתו השלמה והרחבה, של „עובדת מפקד ומטהו," נוכל לומר כי רמתה הנחותה השפיעה, כגורם מרכזי, בכל כישלונות צה"ל במילחמה.

ראינו כיצד באה מיגרעת זו לביטוי ב„נוהל־הקרב" שהכין־כביכול את מיתקפת ה־8 באוקטובר בדרום. במאמר הבא נראה כיצד השפיעה על אופן ניהולה בפועל של אותה מערכה — ועל תוצאותיה.

ספר
ריגול
חדש
ומרתק

זאב
בודד
בחצר
עוינת

פרשיות ריגול
מזימות בינלאומיות
גילויים מרעישים
בספרם החדש של
בונה תירוש וארנון הדר

הוצאת פלג איורים: אבנר כץ
להשיג בחנויות הספרים והקיוסקים
הפצה: גד, רח' צ'לנוב 13, ת"א

מלכת המים 1975

מטעם **העולם הזה** ובחסות חברת REVLON

הבת של קדוש

חטובה ופיקנטית נראית סופי קדוש בבגד־ים ביקיני פירחוני משל חברת **גוטקס**, הנותנת כיום את הטון בבגדי ים וחוף על חופי הארץ והעולם, ועוקבת בתשומת־לב אחר חידושי האופנה. בנשף בחירת נסיכת הים־התיכון קיבלו שלוש הזוכות ביגדי־ים ביקיני מתנת החברה, והמלכה הנבחרת תיסע לחו״ל מטעמה.

סופי קדוש, שהאבא שלה הוא המלך הבלתי־מוכתר של קיסרות האבטיחים הישראלית, נופלת קרוב מאוד לעץ. היא ממש מתשגעת אחרי אבטיחים. אבל גם העבודה בסוכת־האבטיחים של אבא שלה, וגם הבילוי על שפת־הים, החביב עליה במייוחד, אינם מזיקים לשערה המוגן על־ידי תכשירי־הטיפוח של חברת **וולה**. על פניה מגינים תכשירי־האיפור של חברת **רבלון**, הנותנת השנה את חסותה לתחרות.

כימעט שאין בארץ היום אדם שאינו מכיר את קדוש. קדוש עב־הכרס הפך שם־דבר, וסוכת־האבטיחים שלו שבמבואות תל־אביב, הבנוייה בסיגנון המערב־הפרוע, הפכה אתר עלייה־לרגל לכל מי שחובב את האבטיח האדמוני והעסיסי, ולכל מי שאוהב לרכב על סוסים ולעשות חיים.

אבל לא רבים יודעים שלקדוש המפורסם יש גם שיבעה ילדים, ואחת מהם, זו שלפני האחרון, היא סופי.

סופי קדוש בת ה־18, נערה חטובה בעלת תיסרוקת מקורזלת שחורה משחור, חוטם סולד, עיניים חומות וחיוך מקסים, עובדת עם אבא שלה. בקיץ היא עוזרת לו למכור אבטיחים ולהגיש לשולחנות, ואין דבר האהוב עליה יותר. היא „פשוט משתגעת אחרי אבטיחים,״ לפי דבריה.

בחורף, כשהאבטיחים מתחממים עדיין בתוך האדמה, עוסקת סופי בתפירת ארנקים ותיקים עבור חברותיה. בכלל, אין לה דרישות רבות מהחיים. היא עדיין ילדה קטנה ונאיבית, שאוהבת דברים נאיביים. כמו למשל מיכנסי־ג׳ינס צמודים, מאכלים מטוגנים ומתובלים — כל זמן שלא צריך לשמור על הגיזרה, להתלבש בבגדים יפים, להתגנדר, לבלות על חוף־הים, לטייל ברחבי הארץ, ובעיקר מוסיקה יוונית.

סופי גם מתייחסת אל עצמה כאל אשת־עסקים קטנה. יש לה חוש טוב לעניין, והיא מסוגלת למכור כימעט כל דבר, אם רק מתחשק לה.

אשר למיתקפה הגברית עליה, יש מי ששומר. ההורים פוקחים עליה עין, משגיחים שלא תחזור הביתה מאוחר ודואגים לברר עם מי היא מבלה, והיכן.

ואם מי מאוכלי־האבטיחים בסוכה מעלה בדעתו שהמלצרית היפהפייה היא חלק מהתפריט, ומנסה להתחיל איתה, די במבט מאיים אחד מעיניו של האב הקשוח, קדוש קיסר־האבטיחים, כדי לסמר את הבחור למקומו ולהוציא לו את הרעיונות מהראש.

בוטיק אדלר

כנערה מעולם אחר, קסום ומכושף, נראית סופי בשימלת־כותנה אוורירית מכותנה טיבעית משל מעצב־האופנה הצעיר והחדשני יצחק אדלר, ששמלות־הכותנה הכפריות הן הלהיט החם שלו, הן בארץ והן בחו״ל. אדלר מכיר את טעמו של הצעירות בנות־ימינו, והדגמים שלו מדברים אל ליבן, ומדגישים את היופי הטיבעי ואת האוורירויות החיוניים לאקלים היבש והחם ברוב עונות השנה של הארץ.

המצאות

ביבר הזכוכית

מה הופך
צלם־עיתונות מצליח
ליצרן נכרשות?

הפאטנט האחרון בשוק ההמצאות של הראש היהודי, הוא פוטו־ויטראז' — תלת־מימדי. אפשר לקרוא לזה גם: צילום מודפס על זכוכית, אבל זה לא יוצר בדיוק את אותו האפקט.

הפוטו־ויטראז' מצויין לתקופת המחסור בדלק. הוא חוסך נסיעות לירושלים. מי שכל כך מתגעגע אל הכותל המערבי או אל מיגדל־דויד, יכול להדליק את המתג בדירתו, ואז תישתקף אליו מתוך הנברשת תמונת־נוף ירושלמית, עם אשליה תלת־מימדית, בצבעים של שקיעה או זריחה, לפי הבחירה. לפי אותה שיטה אפשר לקבל גם צנחנים מסתערים בנברשת בסלון, חתיכה אדומה במחיצה של חדר־האמבטיה או את פול ניומן על החלון של חדר־השינה.

נכון שכל אחד יכול להדביק תמונה על זכוכית ולקבל אפקט דומה. אבל אז זה לא אמנות וזה גם לא מחזיק לכל החיים. צלם־העיתונות התל־אביבי נחום גוטמן, 41, המציא שיטה איך להחיות זכוכיות בעזרת צילומים.

צילום הופך ציור. ויטראז'ים המציאו עוד לפניו. אבל אלה היו ויטראז'ים של ציורים. אביו של הפוטו־ויטראז' הגיע אליו במקרה.

„הייתי מצלם המון דברים יפים," סיפר גוטמן, „אבל הרבה צלמים מצלמים צילומים יפים. כמעט כל הצלמים מצלמים את אותם הדברים. אני חיפשתי משהו יוצא־דופן. כשלא מצאתי אותו בחוץ, חיפשתי אותו במעבדה."

צלם גוטמן ויצירותיו
צנחנים בסלון

בתוך חדר החושך התחיל גוטמן לשחק בנגטיבים ובכימיקלים שלו. הוא ניסה ליצור אפקטים של מעבדה בעזרת שיטות פיתוח והדפסה, שהולידו לו כמה תערוכות צילומים. אבל הוא לא הסתפק בזה. הוא גילה — מה שאחרים ידעו כבר קודם — שאם מצלמים נגטיב של תמונה, מדפיסים את הנגטיב ומצלמים אותו שוב, הולכים פרטים לאיבוד בכל צילום כזה. כאשר חוזרים על התהליך כמה פעמים מתקבלת תמונה הנראית יותר כציור מאשר כצילום.

גוטמן רצה להדפיס את הצילומים המופרדים שלו על מתכות. אבל אז גילה שעשו את זה כבר לפניו. חיפש חומרים שעדיין לא הדפיסו עליהם תמונות מצולמות ומצא את הזכוכית. תוך ניסיונות ממושכים גילה להפתעתו שאם הוא מדפיס על סידרת זכוכיות צילומי־הפרדה שונים של אותו אובייקט, ומציב אותם זה אחר

תשבץ העולם הזה 1981

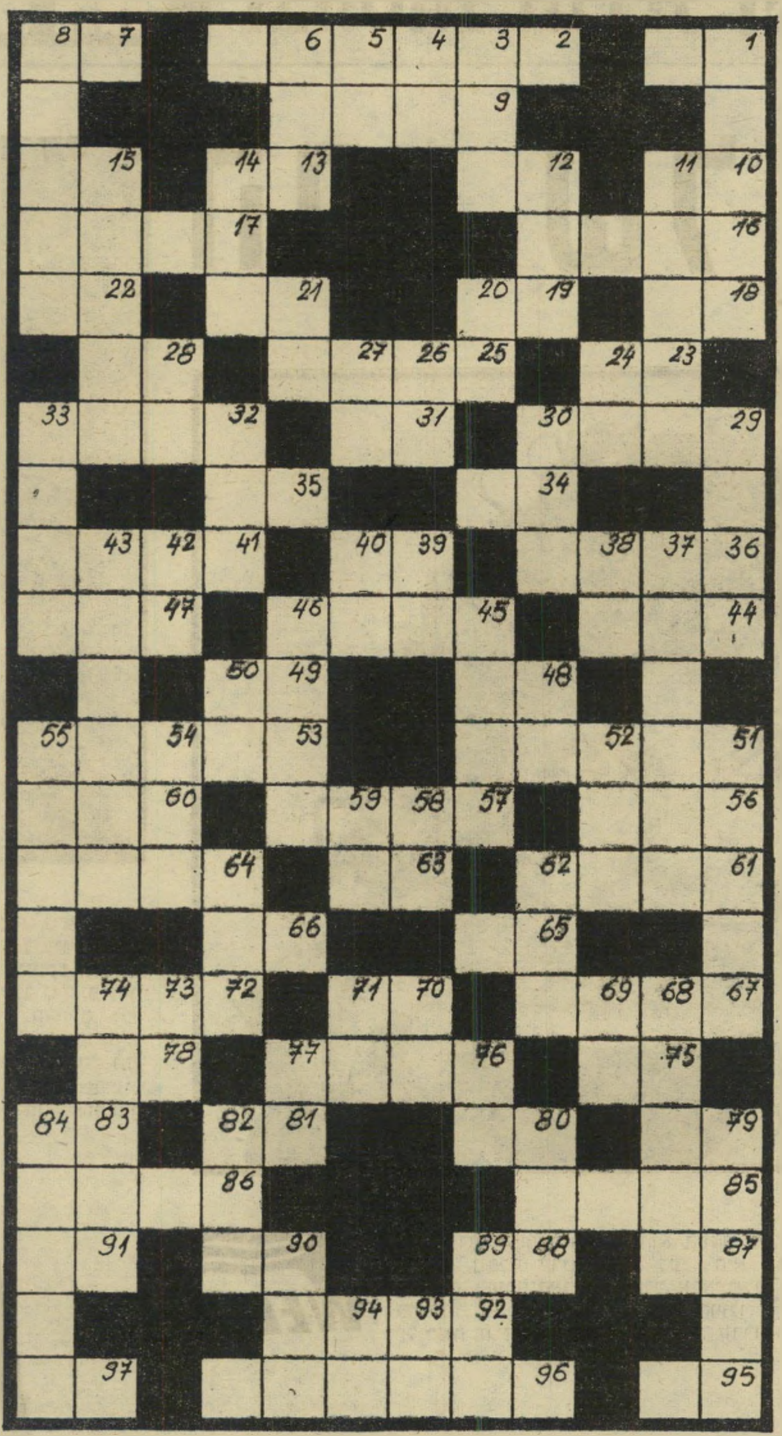

מאוזן:
1. בירת הנגב (ר"ת); 2. פרי הצלף; 7. כלי־קיבול גדול; 9. חולה מחלת־הנפילה; 10. מכלי השח־מט; 12. מעבד את הבצק; 13. מזמר; 15. כוהן־צדק (ר"ת); 16. ילטוש עיניים ניכחו; 17. בהשאלה: גבר; 18. תיש בלי „זנב"; 19. מקלמישען; 21. מחלקי הפה; 22. מבלה את הלילה; 23. קידומת הולנדית; 25. כלי־קיבול לנוזלים; 28. תבואה; 29. מושבה בעמק הירדן; 31. זז ממקומו; 32. חבורה, ציבור; 34. בן־אדם; 35. אפס כוחו; 36. למעלה מכל ספק; 39. אחד ההורים; 41. אמת; 44. נוכח; 45. עובד־אדמה; 47. חומר־קישור המשמש בבנייה; 48. נקי וטהור; 49. תבלין לקפה; 51. חי קוצני; 53. בושם מיקראי; 56. בעל־מלאכה בתעשיית הרהיטים; 57. אשרה; 60. מיפעל־רהיטים ישראלי; 61. מפורר לפירורים קטנים; 63. נזכר לעיל (ר"ת); 64. תהיו דומים ל־; 65. מיקווה־מים ענק; 66. מבניו של נוח; 67. מתבודד, מתבדל; 70. מאכלם של בני־ישראל במידבר; 72. נערה, אשה צעירה; 75. שייך ל־; 76. תנועת גלים קלילה; 78. לא קשה; 79. מחלקי הפנים; 80. חומת מים; 81. מילת בקשה; 83. שנולד קודם זמנו; 85. צחוק קל מאד; 86. נמושה, גס־רוח; 87. היה שופט בישראל (ש"מ); 88. בלבד; 90. יחידת התפר; 91. מילת קריאה; 92. כשפים אפריקאיים; 95. גוף שלישי רבים; 96. יסוד כימי שאין בו תכונות מתכת; 97. רך בצאן.

מאונך:
1. סבון; 3. שר־החוץ הצ'כי בתקופת מאסריק; 4. ירביץ; 5. סוף בלי התחלה; 6. הירדן הוא כזה; 8. נסיכות בדרום הודו; 11. אופי, טבע; 12. יחידה של מטוסים; 14. ריבית קצוצה; 15. ממחלות המגיפה; 20. מילת־שלילה; 21. רוך, נועם; 24. מאור קטן; 26. אף; 27. הווה, קיים; 28. כתבה את „האדמה הטובה" (ש"מ); 29. משהו; 30. הביו; 32. מעמסה; 33. חם מאד; 37. ציפור צבעונית נאה; 38. אלוהות; 39. מילת־ברירה; 40. קוסם; 42. ממלא־מקום (ר"ת); 43. שכונה ליד תל־אביב; 45. ביחד; 46. חרדה גדולה; 48. פקודה; 50. בהשאלה: מרכז; 51. חצר לאיחסון עצים; 52. הצילו, הושיעו; 54. פרח־נוי; 55. רעש, שאון; 58. מטבע יפנית; 59. זיכרונו־לברכה (ר"ת); 62. זכר בעיזים; 64. דקל; 68. גיצים; 69. נהר באפריקה; 70. בגד־שרד; 71. מילת־זירוז; 73. בהמת־משא בטיבט; 74. מין גבינה „צהובה"; 76. הבל; 77. מילת הסכמה; 79. מין אבן יקרה; 80. ארץ זרה; 82. מכליו של הבנאי; 84. רכונה; 89. שר בממשלת ישראל (ש"מ); 90. פנים; 93. סופו של יום; 94. אמונה.

קשקשת 1981

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת," ת.ד. 136, תל־אביב. ההגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע **דרייב־אין** בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

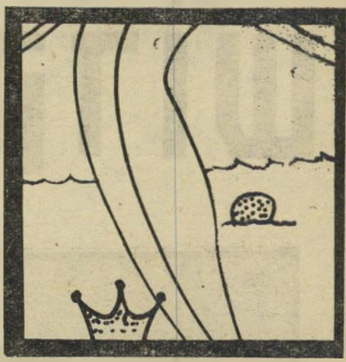

קשקשת 1979

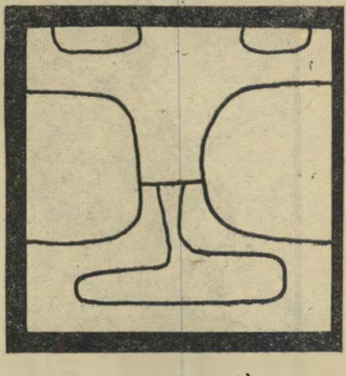

- תצלום טביעת־הפנים, כפי שיופיע בתעודת־הזהות החדשה.
ישראל לסינגר, רח' אילת 19, רמת־יוסף, בת־ים

- קוואדרוויזיה.
יפעת חלוי, רח' בילו 3, כפר־סבא

- הרפורמה חורשת בבשר השכירים.
שירי בן־עמי, רח' יהודה הנשיא, 36, נווה־אביבים, תל־אביב

- טנדו, אחרי שירון לונדון וניסים סרוסי יצאו החוצה לחסל חשבונות.
ציון דלל, רח' אורלוב 24, פתח־תיקווה

- קווים לדמותה של קשקשת.
אילה פנשושה, קיבוץ נתיב־הל"ה, ד.נ. האלה

השבוע בדרייב אין
בשעה 7.45
לצעירים בכל הגילים
„חוות הסוסים"
בשעה 10.00
המערבון הקלאסי
„קוראים לי טריניטי"

בסיטונות
● שמלות הריון
● מכנסי הריון
● טוניקות הריון
● חליפות הריון
כהן מודל
תל־אביב, רח' נחלת בנימין 4, קומה ב', דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 4—2)
להזמנות ע"י סוכ: טל. 50344, ת"א

ההנאה שבחיים!!!

אם אתה גבר שאוהב את החיים, בוא
למכון „בזל" שם תפנקנה אותך
3 מסג'יסטיות יפהפיות.

★ מסג' מהנה
★ טיפול פיזיוטרפי
★ ריפוי והרזייה

במכון „בזל"

● נקיון למופת
● ציוד חדיש
● מזגני אוויר

אווירה נעימה ואקסלוסיבית
חניה ופרטיות — סודיות מובטחת

„בזל" המכון המפואר והמשוכלל ביותר בעיר.
ת"א, רח' בזל 31 (לייד מכבי אש)
פתוח 21.00 — 9.00 ללא הפסקה
בקרוב תפתח סאונה

השלבים של הפיכת תצלום לוויטראז' לפי שיטת גוטמן
פול ניומן באמבטיה

זה, מתקבל אפקט מיוחד במינו, היוצר אשליה תלת־מימדית.

פנורמה בנברשת. כך החל גוטמן להדפיס את צילומיו בשיטת הדפסי־המשי על זכוכיות, בצבעי זכוכית מיוחדים. הוא עשה זאת יותר לצרכי שעשוע פרטי. אבל כשהראה את ציורי הצילום המזוגגים שלו לאנשים, הם גילו מייד את הצד המסחרי שבשעשוע. פוטו־ויטראז'ים כאלה יכולים ללכת בשוק כנברשות, מחיצות־הפרדה דקורטיביות או כל שימוש אחר של זכוכית דקורטיבית.

היום מדפיס גוטמן את צילומיו על זכוכיות ביצור המוני. עכשיו כבר יש לו הצעות לתערוכות וקניות והוא מנהל משא־ומתן על יצוא לגרמניה וארצות־הברית. סוף סוף, איזה יהודי בעולם לא ירצה שפנורמה שלימה של ירושלים תשתקף אליו מתוך הנברשת שלו?

רבים, המטיחים בפניה האשמות שונות: החל בסילוף דמותו של החינוך (ראה הנדון) וכלה בגידול דור של פושעים צעירים. אבל נדמה שעד כה לא טען עוד איש שמישרד־החינוך עוסק באופן שיטתי ברכישתו, באיחסונו ובמכירתו של רכוש גנוב.

לכן נדהמו כל הנמענים — מנהלי ה־מחוזות של המישרד, הרשויות המקומיות ומוסדות־החינוך — כאשר קיבלו חוזר שנתן להם הוראות מפורשות לאיחסון „ציוד גנוב". מה גם שעל החוזר המדהים התנוססה בריש־גלי חתימתו של המנהל הכללי בכבודו ובעצמו, האלוף (מיל.) אל־עד פלד.

פנים סמוקות. כאשר הגיעו השאלות הראשונות מכל מוסדות החינוך בארץ, לאחר קריאת החוזר, אל מישרד־החינוך בירושלים, הסמיקו כמה פנים.

חיש מהר יצא חוזר משוכפל נוסף, גם הוא בחתימת המנכ"ל. הכוונה בחוזר המקורי, כך נאמר בחוזר המשוכפל המיו־חד שנשלח, לא היתה ל„ציוד גנוב", אלא ל„ציוד גניב".

נראה שראשי מישרד־החינוך אינם רו־חשים כבוד רב לבקיאותם של אנשי־החינוך בשפה העברית. על שום כך, וכדי למנוע כל טעות נוספת, הם הסבירו ב־סוגריים מהו „ציוד גניב" — „ציוד ה־עלול להיגנב".

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות

ירושלים, א' באב תשל"ה
9 ביולי 1975

חוזר מיוחד
תשל"ה–שכפול/65

אל מנהלי המחוזות
רשויות מקומיות
כל מוסדות החינוך

גניבות מבתי-ספר – תיקון טעות

בחוזר מיוחד תשל"ה – שכפול/64, בשורה השישית, נאמר "אחסון ציוד גנוב"
וצ"ל: אחסון ציוד גניב (היינו, ציוד העלול להיגנב).

אלעד פלד
המנהל הכללי

החוזר של מישרד החינוך
טעות בחוזרת

חינוך

לגנוב, להגניב, להיגנב ולהתגנב

מה לכוהן בבית־הקברות, ומה למישרד־החינוך בעיסקי סחורה גנובה?

למערכת־החינוך הישראלית אויבים

מיכתבים לציפי

אין לי שום כוונות להפוך את המדור הזה להתכתבות פרטית ביני וביניכם. יש לו מטרות יותר מועילות וגם לי יש דברים אחרים לעשות בחיים. אבל אני מוכרחה לנקות את השולחן מהערימה של הבעיות הפרטיות שמצטברת ונערמת שם.

● לאייל מנחלת־יהודה, שכתב ל־3/76. אתה באמת חכם גדול. כתבת פצץ של מיכתב אבל שכחת לרשום לה את ה־כתובת. עכשיו אתה בטח מתפלא למה היא לא עונה. שלח לה מהר מיכתב דרכי. שיהיה בו לפחות מיספר טלפון.

● לשמשון מחולון. בטח שאפשר לכ־תוב לכל מיכתב שהתפרסם במדור, גם אם חלפו כמה חודשים מאז הפירסום. בוא נגיד שמי ששולח מיכתב לפירסום מסתכן בלקבל דואר לפחות שנה. אחרי זה אי־אפשר לדעת. שנה זה זמן מספיק כדי שיקרו דברים לבני־אדם.

● לנורית מחדרה. התמונה במדור היא אורגינאל שלי. מה יש, את לא מפרגנת לי?! אם את לא מאמינה, את יכולה לקבוע איתי פגישה באמצעות הטלפון של המע־רכת. לא מייעצת לך. זה עלול להמריץ את תסביך הנחיתות שלך. בחיים אני עוד יותר מוצלחת.

★ ★ ★

בשבח התבונה

„כשיושב אדם לכתוב לך מכתב הוא מצפה בדרך כלל לזכות בנסיכה על סוס לבן, שתחלץ אותו מן השעמום והאפרו־ריות בהן הוא שקוע," כך מתחיל (1/81) את הדיסרטציה שלו על הנושא מכתבים לציפי. „רבים מחפשים בת־זוג שהיא ה־היפך הגמור מהם, בתקווה שע"י כך יזכו במה שהחסירו עד כה. הביישן מחפש בחורה עליזה וחברותית, המשועמם מחפש מעניינת. עלי מקובל הפסוק: ,היהפוך כושי עורו ונמר חברבורותיו?' הניסיון מלמד אותי שהדבר הטוב ביותר לכל אדם הוא להימצא בחברה ההולמת את אופיו ומצב־רוחו."

מה שיתאים לאופיו ולמצב־רוחו שלו זו „בחורה שקטה וחביבה, נאה ונבונה. וכש־הוא אומר תבונה הוא מתכוון ליכולת להתבונן, להבחין בקיומם של התהליכים ולהבין את המתרחש. הוא עצמו סטודנט נאה וגבוה באמצע שנות העשרים שלו. אם הוא ימשיך ככה אז את הדוקטוראט הוא יעשה כנראה גם כן על המדור הזה.

★ ★ ★

התחלה מסוגרת

(2/81) טוענת שיש לה יתרון אחד עלי. אני קוראת ויודעת רק על התחלת הדרך. לה, לעומת זאת, היתה כבר הזדמנות להציץ בהמשכה, תוך קריאת כמה מיכ־תבים שנשלחו בעקבות מיכתב של חברתה שפורסם במדור. היא הגיעה למסקנה כי „זוהי דרך מעניינת להכיר אנשים חדשים," ומה שהתכוונה בעצם להגיד זה שאם ה־חברה מסוגלת, אז למה לא היא?!

היא פקידה, נאה, בת 24 וחצי. „קצת מסוגרת בתחילת דרכי עם גברים, אולם במשך הזמן נפתחת מקליפתי, ומסוגלת לעליזות ושובבות." בדיוק כמו גלידה: בהתחלה קפואה ואחר־כך נמסה. ומה ש־היא מחפשת זה „אדם לשיחה" שידע להיות עליז ורציני לפי הצורך, בעל לב חם ובעל ביטחון־עצמי. „וכשהיא אומרת ביטחון־עצמי היא אינה מתכוונת לשוויץ אלא „לביטחון פנימי עמוק — ליציבות."

★ ★ ★

רוצה / מעוניין / שואף

„באמתחתי 24/167, עליהם מתפזרים חיבה לספרות טובה, ספורט וצילום. אם את יודעת להעריך דברים קצת יותר רציניים מבילוי בדיסקוטק, אם את מא־מינה שלא כל הגברים דומים, הייתי רוצה/מעוניין/שואף להכירך. מה יש לנו להפ־סיד?"

רק את הבולים, (3/81) יקר. ובימינו גם זה שיקול.

הוא שכח להודיע זאת, אבל הוא גם קיבוצניק, אם את דווקא רוצה לדעת.

★ ★ ★

אתגרים חדשים

ל(4/81) יש כנראה רגשי־אשמה על שהיתפתתה להיעזר בי. „פונים אלייך כאל מישרד שידוכים. נכון, באופן אינסטינק־טיבי, מבלי להבין אפילו, אנחנו נוטים כנראה להמשך הקיום האנושי ומחפשים בצורות שונות ליישם את זה." עכשיו, כשאני נפוחה מרוב גאווה על התפקיד שהועידה לי האנושות, אני יכולה לספר לכם שהיא תל־אביבית, רווקה, אקדמאית במדעי־הרוח והחברה, נאה, תרבותית, רצינית „ועוד..." כפי שהיא כותבת. אני הייתי מעדיפה את הנוסח „וכו'..."

היא בת 30, בגובה מתקבל על הדעת — 171 ס"מ. את עזרתי היא מבקשת משום שחוג מכריה וידידיה הפכו לשיגרה מזמן והיא רוצה א ת ג ר י ם חדשים (ההדגשה במקור), גם למטרות רציניות ביותר. מי שמוכן להיות לה לאתגר צריך שיהיה אקדמאי, רחב־אופקים, גבוה, יציב באופיו, רגיש ומתעניין בדברים. כל מיני. גם רו־חניים הולכים.

★ ★ ★

אחד מהסיירת

בחור שלא מסתדר כל כך עם הצניעות הוא (5/81) „אומרים עלי שאני חתיך, עם שיער שחור חלק וכנפי צניחה," אבל הוא לא כל כך בטוח בזה. למרות שהוא רק בן 19 הוא מגיע כבר ל־185 ס"מ ונראה לי שהוא עוד לא הפסיק לגדול. הוא אומנם חייל, אבל בסיירת, מה שמשנה תיכף את הפרופיל הגברי שלו. נכון שהוא גר אצל ההורים (על הכרמל בחיפה) אבל זה לא צריך לתדאיג אותך. אם העניינים יתקדמו, יש לו גם חדר בקיבוץ ליד עפולה.

העיקר שיהיה לך שיער חלק. זה חשוב מאוד בשבילו. לא חשוב איזה צבע, אבל לא מקורזל ולא מתולתל. חלק. גם לא כדאי לך להיות נמוכה. הוא מתעצל להתכופף כל הזמן. לעומת זאת, „דיעות חופשיות ופתוחות והכושר לעשות חיים" הם יתרון. בתנאי שיש לך שיער חלק, כמובן.

אם את זקוקה עכשיו לכתובת של מספרה טובה שעושה החלקה בהנחה, תשאלי אצלי.

★ ★ ★

בתום הסערות

„אני יודעת שאינני שייכת למה שמצפים למצוא במדורך," אומרת (6/81), „ובכל זאת אני מקווה שתתני הזדמנות גם ל־בקשתי. אולי תיתקל בה עינו של אחד הקוראים. למרות שאני יודעת שהעולם הזה נחשב כעתון של צעירים, הרי מניסיוני אני יודעת שלא מעט קשישים מוצאים בו עניין גם כן."

היא בת 46 „גיל שהרבה אנשים חוש־בים שאשה סיימה בו את תפקידה כאשה. ובכל זאת אני עדיין מרגישה שיש לי הרבה הרבה מה לתעניק ולתת. אינני מחפשת הרפתקות. כל חיי היו הרפתקה אחת גדו־לה, אבל אינני מצטערת על כך.

עתה, כשחלפו הסערות, ונעשיתי מיושבת ומפוכחת יותר, אני מבקשת חבר לחיים שיהיה מסוגל לחלוק עמי ביחד הרבה שעות של רוגע, שלווה ושקט."

המיגבלות היחידות שהציבה היו: „...לא למעלה מ־50; בלי ילדים; בעל אמצעים היודע שהם אמצעים בילבד ולא מטרה."

★ ★ ★

קיבוצניק ביישן

עוד קיבוצניק אחד לקינות. הפעם זה אחד שהוא „די ביישן בדרך כלל וגם נחמד". (7/81) הוא כבר בן 25 „אבל עדיין אוהב לטייל ולחיות יפה." הוא מאס בחיי רווקותו בקיבוץ ומאחר שבמישקו לא מצא אחר בת־זוג מתאימה, הוא מחפש כזאת בעזרתי. אין שום הגבלות. לא של גובה ולא של אופי. ממש חגיגה.

★ ★ ★

הבתול האחרון

אם מיכתבו של (9/81) נגע לליבי הרי זה ביגלל העובדה שלמרות 23 שנותיו אין הוא מהסס להודות שהוא בתול. כדי שלא תהיינה אי־הבנות בנושא הוא מציין שנוסף להיותו בתול הוא גם רווק, מה שמראה שפשוט לא היתה לו עוד הזדמנות חוקית לאבד את הבתולים.

אפילו צה"ל לא רואה בכך סעיף ליקוי. עובדה, הבחור, שהוא ירושלמי במוצאו, משרת בשירות סדיר בצה"ל. הוא שמנמן לפי הגדרתו, אבל לעומת זאת גבוה. הוא לא הכי יפה בעולם, לפי עדותו, אולם „נוח לבריות ומסוגל להתרגללכל השגעו־„נוח לבריות ומסוגל להתרגל לכל השגעו־בחורה נורמלית, שלא תהיה קטנה עליו יותר מדי. כמו שהבנתי היא צריכה גם להיות מספיק אמיצה כדי לעזור לו לאבד את הבתולים.

★ ★ ★

סרטים וטיולים

סטודנט שנה ג', נאה, אוהב טיולים, היסטוריה ועתיקות (10/81). אבל בתחום המין היפה הוא מעוניין דווקא בטריות וב־חדשות מעל לגיל 18, לאו דווקא סטודנ־טיות. כאלה יש לו מספיק באוניברסיטה. התנאי שהוא מציג כדי שתזכה בתשובה למיכתבה: „עליה לאהוב טיולים, סרטים ולהיות בעלת־שיחה נעימה..." אז אם את מעוניינת להעביר את חייך בטיולים משול־בים בשיחות על סרטים, זוהי ההזדמנות.

★ ★ ★

מיכתבים למדור זה יש להפנות ל־כתובת: **מכתבים לציפי**, ת.ד. 136, תל־אביב. מיכתבים למכותבים יש לשלוח במעטפה כפולה. המעטפה הפנימית חייבת להיות מבויילת ולשאת את מיספרו ה־סידורי של המכותב.

מיכתב פרס

מחוץ לכללי האתיקה

מיכתב מאיש נשוי. אבל לא מאלה. (8/81) הוא נשוי עם בעייה.

„אני גבר נשוי בן 27. יש לי, ברוך השם, אשה טובת־לב. אך הטרגדיה של שנינו היא מחלת־הנפילה בה היא לוקה. זה לא מעניין מדוע ולמה ואיך הגעתי לכל זה. זאת עובדה.

„מאז שמחלתה של אשתי התפתחה והגיעה לדרגה רצינית, אין היא יכולה (מבחינה פסיכולוגית) לקיים עמי יחסי־מין. אינני יכול וגם אינני רוצה לעזבה. לא יהיה זה הוגן וכל שאר הנימוקים שמייסרים מצפונו של אדם במקרים כאלה. אני יודע שזה לא המקום לחפש רחמים. אבל פשוט, תמהני לדעת, אולי קיימת בכל מדינת ישראל אשה, נערה, בחורה, שהגורל הועיד לה בעיה דומה (פחות או יותר) אך הפוכה, כלומר עם בעלה. ואם יש כזאת, האם היא תהיה מוכנה, כדי לשמור על שלימות משפחתה ומשפחתי, אושרה ואושרי, לפתח עמי יחסי־ידידות סולידית ודיסקרטית?!

„יש להניח שלא תפרסמי את מיכתבי זה, מטעמי אתיקה, או אלוהים יודע מה. אבל לנסות זה לא מזיק."

וכמו שאתם רואים, שכחתי לרגע את האלוהים והאתיקה.

★

מיכתב־פרס השבוע — ובכל שבוע — מזכה את שולחו בשי: — חבילת מוצרי יופי ותמרוקים מתוצרת חברת התמרוקים **הדס**, בשווי של 200 ל"י. הפרסים ישלחו לזוכים בדואר.

הדס
תכשירי יופי ואיפור
adas

לימי הקיץ החמים
קנה לעצמך מתנה

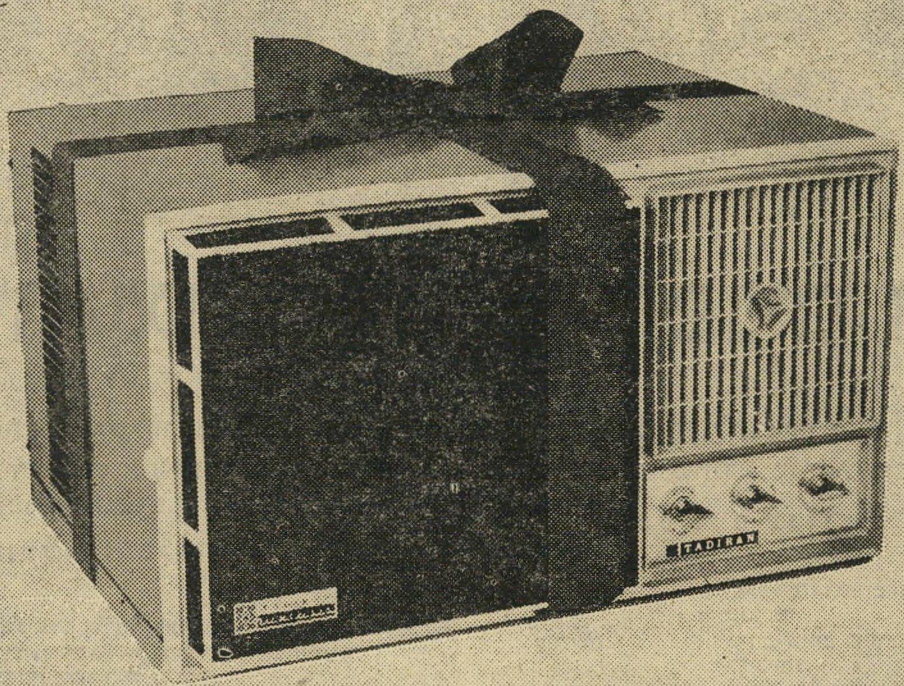

מזגן אויר תדיראן

מזגן תדיראן מצטיין בפעולה שקטה ובתפוקת
קירור מקסימלית בצריכת חשמל מינימלית.
מזגן תדיראן מטהר את האויר, סופג לחות ועיצובו
מתאים להשתלב בכל חדר.

מזגן תדיראן - המתנה שאתה ראוי וזקוק לה. בימי החום וכל ימות השנה.

אספקה מיידית * ייעוץ טכני חינם

הקדם קנייתך ומנע מעצמך את השפעות "הפיחות הזוחל"

תדיראן
שיווק ושרותים בע"מ

תל-אביב: רח' קרליבך 27, טל. 28 51 51 ירושלים: רח' שמאי 9,
טל. 23 48 67, 23 13 15 חיפה: כבר מאירהוף 5, קרית אליעזר,
טל. 53 92 92 באר-שבע: רח' הדסה 22, טל. 7 95 26

פרסום פלד

צ׳לסי, לונדון:

מרי קוואנט - אופנת הפנים היפות

גם את מוזמנת להצטרף למליוני נשים בעולם הנהנות ושומרות אמונים רק לתכשירי היופי של מרי קוואנט. עכשיו, יותר מתמיד תטפחי את יופייך רק עם מרי קוואנט שהביאה ארצה מלונדון מגוון עשיר, אפנתי ומעולה של תכשירי איפור וטיפוח פנים.

מבחר תכשירי טיפוח

לניקוי פנים

- Come Clean — חלב פנים אידאלי לעור רגיל עד שמן.
- Cold Cream — קרם ניקוי טבעי על בסיס דבש, דונג ותמציות צמחים לעור רגיל עד יבש.
- Cleansing Milk — חלב פנים טבעי בפורמולה לכל סוגי העור.

לייצוב ורענון

- Get Fresh — מי פנים המכילים אסטריג׳נט לעור שמן.
- Toning Lotion — מי פנים טבעיים, על בסיס דבש לעור רגיל עד יבש (ללא אלכוהול).

לחות והזנה

- Skin Saver — לחות המועשרת בויטמינים לעור יבש.
- Skin Drink — לחות המיועדת לעור רגיל עד יבש.
- Morning Moisture — לחות טבעית על בסיס דבש ונבטי חיטה. אידאלי לעור רגיל עד שמן.
- Night Cream — קרם הזנה טבעי על בסיס דבש שקרים נבטי חיטה וצמחי-מרפא המזין לעומק.

טיפול תקופתי

- Soft Scrub — תכשיר ניקוי עמוק בעזרת מברשת חדירה לניקוי יסודי.
- אדים — תמציות צמחי מרפא לאדים, המשחררים את נקבוביות העור מלכלוך ושומן ששקעו לעומק ומרגיעים.
- מסכות יופי — מסכות מזינות ממבחר צמחי מרפא לכל סוגי העור.

1,000 סיגנונות איפור

בסיס איפור

- גווני בסיס — (מייק אפ) 14 גוונים חלק מהם גם ממרכיבים טבעיים:
- פודריות — גוונים שונים ביניהם תמצאי את המתאים לך ביותר.
- סמקים — גוונים אפנתיים באבקות דחוסות וכאלה המועשרים בלחות.

איפור עינים

- Jeepers Peepers — 10 מערכות של צלליות בשלישיות בצירופים מלהיבים.
- Pearly Peepers — מבחר מערכות של צלליות מוכספות בשלישיות - לחיטים באירופה.
- Eye Gloss — 12 צלליות זוהרות המאפשרות מבחר אין סופי של סגנונות.
- Solo Shadow — 7 גוונים של צלליות בודדות בגוונים אופנתיים חדישים.
- Cream Shadow — 6 גוונים יפהפיים של צלליות טבעיות על בסיס של פיגמנטים צמחיים.

איי ליינר, מסקרות וריסים מלאכותיים משיער טבעי.

לשפתיים

כ - 30 גוונים אפנתיים של שפתונים מעולים, העשירים בלחות המגינה ומרווה את השפתיים. ביניהם גם שפתונים טבעיים.

לידיים

40 גוונים של לאקים ססגוניים מטיב מעולה. ביניהם הלהיטים! לאקים טבעיים המועשרים בפרוטאין ומהווים בסיס מעולה להגנת הציפורניים.

ולהשלמת הופעתך והנאתך: בשמים, תכשירי אמבט, תכשירי שיזוף, אריזות שי מיוחדות לכל הזדמנות ועוד... ועוד...

MARY QUANT המגוון עשיר ואפנתי, האיכות גבוהה והמחיר סביר.

מרום יחסי צבור/יעקב קמחי

רחל מרחלת על כל העולם

חילופי־במאים בדויד ושאול

לכאורה נדמה היה כאילו הכל מתנהל למישרין בצילומי סרט־הטלוויזיה דויד ושאול. המפיקה התקיפה **מילדרד פריד אולברג**, השתלטה על העניינים ביד חזקה. השחקנים ידעו את הטכסט שלהם, והבמאי האמריקאי **אלכס סיגל**ביים ביד רמה, כשהוא מצליח להתחבב מאוד על אנשי הצוות, זרים וישראליים כאחד.

הבמאי נחשב כאיש כל־כך נחמד, עד כי אף אחד מאנשי הצוות לא הבין מה קרה לו לאחרונה. האיש הפסיק להתלוצץ באידיש, הפסיק להתלוצץ באנגלית, ו־הפסיק לצעוק „שקט, מצלמים!” בעברית.

הוא אפילו הפסיק לאכול ביחד עם אנשי־הצוות, ולבימת ההסרטה היתה מגיעה יחד איתו אשתו הנאמנה **רות**, שהיתה מכינה לו סנדוויצ׳ים, אותם היה אוכל כשהוא יושב הרחק מההמון הסועד.

אנשי הצוות לא ידעו מה העניין עם הבמאי, הניחו כי זוהי קפריזה מסוג אותן קפריזות שבהן מפורסמים אנשי תעשיית־הסרטים.

אלא שהאמת היתה שונה לחלוטין. אלכס סיגל חלה במחלת כליות חריפה עד־כדי־כך, שהצילומים הופסקו מתוך מטרה לחדשם אחרי שהבמאי יחלים. אלא שבניגוד למצופה הוא לא החלים, והמפיקה נאלצה לשכור במאי אחר תחתיו — את במאי־הטלוויזיה האמריקאי **דייוויד לוול ריצ׳**.

אחרי שאלכס סיגל קיבל טיפול רפואי בישראל, חזר יחד עם אשתו רות לארה״ב, שם הוכנס מייד לטיפול בבית חולים.

ואילו דייוויד לוול ריצ׳ החל מביים את שאול ודויד, כשהוא ממשיך מהמקום שבו הפסיק סיגל.

האופנה החדשה

בואו אגלה לכם סוד. אתם יודעים מהי האופנה החדשה שפשטה בקרב דוגמניות־הצמרת של ישראל? לא? ובכן, האופנה החדשה היא: להיות בהריון.

התחילה עם זה הדוגמנית **קארין דונסקי**, שאחרי שלוש־עשרה שנות נישואין הרתה, והיא עומדת להביא לעולם ילד ראשון לה ולבעלה **שלמה**, בעוד מיספר חודשים. קארין ממשיכה להופיע בתצוגות אופנה למרות הריונה הבולט. היא אפילו מדגימה ביגדי־ים בדגם ביקיני.

דוגמנית־צמרת אחרת הנמצאת בחודשי הריונה הראשונים היא **מוריאל צווייג**, שלה בת בגיל שבע מנישואין קודמים. מוריאל, הנשואה לסוחר־האמנות והדוגמן־לעת־מצוא **סטיפן צווייג**, הכריזה חגיגית כי בניגוד לרעותה קארין דונסקי, היא אינה מתכוונת להופיע כשהיא בהריון בולט.

בשבוע שעבר השתתפה מוריאל בתצוגת־אופנה מטעם בית החרושת גודול־מזט, כתום התצוגה הרימה כוסית יחד עם חברותיה הדוגמניות, והודיעה באופן חגיגי: „זו היתה הפעם האחרונה, עד לאחר הלידה.”

מוריאל צווייג
הריון במגפיים

קארין דונסקי
הריון בביקיני

ילדים בכל מקום

מכל השיגעונות התוקפים את הבוהימה לעיתים מזומנות, זו האהובה עלי במיוחד היא האופנה של לקחת את הילדים לכל מקום, ובכל שעה.

תאמינו לי, אין סידור נוח מזה. לא צריך בייבי־סיטר, לא צריך מטפלת, ובכלל נמצאים עם הילד רוב הזמן ואין כיף גדול מזה.

אני יודעת שיש בכן אימהות הרואות בכך סבל איום ונורא והמחפשות כל הזדמנות כדי לשלוח את הילד עם האבא, או הסבתא. אבל זו כבר הבעייה שלכן, שתחזור אליכן ביום מן הימים כמו בומרנג.

בינתיים אפשר לראות באירועים חברתיים את התמלילנית חיפה ובעלת הבוטיק **שימרית אור**, כשבחברתה ילדה מטריפה ביופייה. זוהי בתה בת השבע של שימרית, מנישואיה לשעבר לעיתונאי **ורדי בן־יעקב**. והיפהפייה הקטנה, ששמה **יערית**, נראתה עם האמא שלה בפתיחת המסעדה הצימחונית החדשה דרך הטבע, שפתחו **רינה רמון** ובעלה **אנדי ניוהארט**.

באותה פתיחה נראתה גם הדיילת היפהפייה **רחל טרי**, כשבזרועותיה התינוקת שלה **עופרה** בת החודשיים. רחל, שבאה בלוויית בעלה **צדוק קראוס**, היניקה את התינוקת, בעוד היא־עצמה אוכלת ארוחת־צהריים צימחונית — עוד שיגעון חדש בבוהימה.

באותו שולחן, יחד עם צדוק, רחל ועופרה קראוס, ישבה גם **רבקהל׳ה זוהר** שהאכילה את הבת הקטנה שלה, **תמה**. כשתמה גמרה לאכול, היא זחלה לאורך ולרוחב המיסעדה כאילו היה זה הלול הפרטי שלה לפחות.

כמה ימים לאחר־מכן אפשר היה שוב לראות את יערית, תמה ועופרה, מבלות יחד עם ההורים שלהן בחזרה הגנרלית של ערב שירי **מרים ילן־שטקלים**. ושוב, עופרה בת החודשיים בזרועות אמה, כשהמוסיקה של **שמוליק קראוס** לשיריה המקסימים של מרים ילן־שטקליס, אינה מעירה אותה משנתה.

תמה בת 11 החודש היתה בזרועות אביה, בעלה של רבקה זוהר **ביל קרנסקי**, ויערית בילתה יחד עם שימרית ובעלה הטרי, השחקן **יוסי ורז׳אנסקי**. כמובן לא נעדר מהחגיגה גם **בן קראוס**, בנם בן ה־14 חודש של שמוליק וג׳וזי, המכיר בעל־פה את החומר, שכן הוא בילה יחד עם הוריו את כל תקופת החזרות.

שימרית אור עם יערית
כך מגדלים —

רבקה זוהר עם תמה
— ילדים צימחוניים

פנינה גולן משחקת פולו עם הנסיך צ׳ארלס

ידעתי שזה יקרה, ידעתי שהיא תגיע לבסוף אל האריסטוקרטיה האמיתית, ולא תבזבז זמן רב מדי על נובו־רישים למיניהם.

ואשר יגורתי בא. הגברת **פנינה רוזנבלום־גולן**, האחת והיחידה, נתקבלה כחברת מועדון פולו (מעין מישחק הוקי שהמשחקים בו רכובים על גב סוסים) אריסטוקרטי, שבני מישפחת־המלוכה הבריטית חברים בו.

המועדון נמצא באחד מגניה הפרטיים של **אליזבת השניה**, מלכת בריטניה.

אבל חכו, חכו, זה עוד לא הכל. פנינה היתה גם אורחת אישית של אשתו של **עלי חאן**, בנשף מייוחד — או, כפי שהיא מתעקשת לקרוא לזה, „פארטי” — לכבודו של יורש־העצר הבריטי, **הנסיך צ׳ארלס**. אך מה לעשות, פנינה ממש התאכזבה מכבוד יורש־העצר. „הוא נורא מאכזב בחיים”, היא מספרת.

חוץ מזה יש לפנינה קצת צרות עם מישרד־הפנים הבריטי. מה לעשות, שם, בניגוד למועדון־הפולו המלכותי, עוד לא מכירים את מלכת־הסכס הישראלית, ולכן לא נתנו לה רישיון־עבודה כדי שתוכל להופיע כזמרת בקאבארט, אחרי שחזרה מפסטיבל סרטי־הפירסומת בוונציה.

אבל פנינה תמיד ידעה להפיק טוב מכל רע, ועד שתמצא לה דרכים משלה כדי להשיג רישיון־עבודה, היא החליטה לשנות מעט את ה„שו” שהיא תיכננה, להוסיף רקדן וכמה שירים נוספים.

חוץ מזה נסעה לכמה ימים לבלפאסט, עיר־הדמים בצפון אירלנד, כדי להופיע שם, ולחופשה היא נוסעת לסאן־טרופה שבריוויירה הצרפתית.

האם נותר מישהו המפקפק בסגולותיה של פנינה הקטנה מפתח־תקווה, שבמקום לשחק פולו עם חברותיה מהשכונה היא חוזה במישחק פולו בחסות הנסיך צ׳ארלס?

מספר 1981 המחיר: 5.00 ל"י י"ג אלול תשל"ה, 20.8.75

העולם הזה

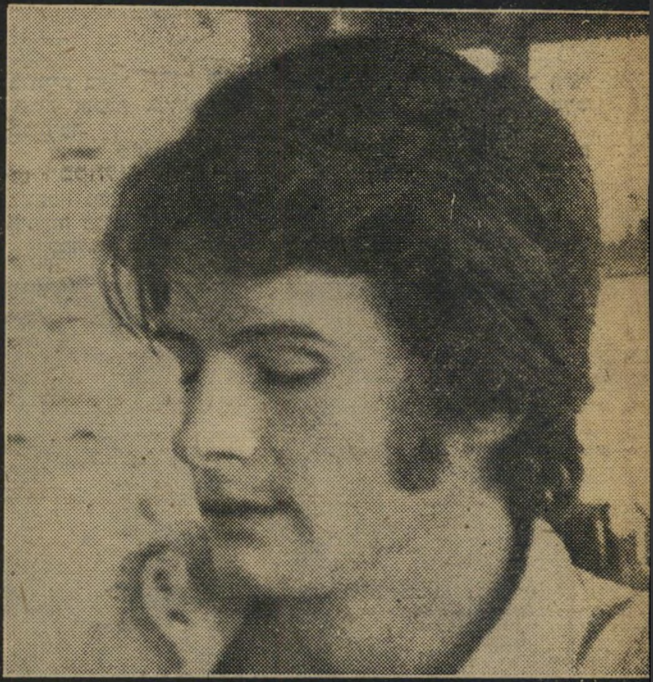

יפורה הבילעדי של

החיילת שאהבה בקונייטרה

ז'נט פרג
וארנסט שטיינבואר